

KAP

But piso gen

On papia unjun Israel amin dakon kap papiani Pinjkop gawak imgwit bisapmon yawit. On papiagwan kap diwari ton unjun Jerusalem Pinjkop dakon yutnon muwukgwit bisapmon yan yan awit. Ae kap diwari unjun bisit, do miñat aminyo da Pinjkop gawak im do muwukgwit bisapmon, bo ae amin kalorj kalorj da jigj pañ pañ awit bisapmon, unjun ban yan yan awit.

On kap gat ae bisit gat unjun amin morapmi da jigj bo ae kisik kisik mibili mibili noman tañ yomgwit bisapmon mandawit. Don amin diwari da pañmuwukba papia kinda dagagit.

On papiagwan bisap mibili mibili gat domdom awit bisapmon yawit. Unjungwan Pinjkop anjksik kap ton, ae yokwi yan teñteñok gat, ae yokwi wiririt gat dakon bisit ton. Ae jigj ae pañkilit bisapmon pañpulugok timit dakon bisit, ae kila amin madep kinda kaluk manjiri dakon bisap madep dakon kap, ae Pinjkop nandañ gadañ imim dakon yan teñteñok kap, ae Pinjkop do ya yan iyik dakon kap, ae butjik ae nandaba kik yan teñteñok agak dakon kap, ae Pinjkop do bisit iyinba uwal pañupbal asak dakon bisit, ae miñat aminyo da anpak tagi ani dakon kap kisi ton.

On kap morap gat ae bisit gat unjun miñat amin morap nin kisi dakon egip egip kisi abidosok. Nin kisik kisik bisapnin ton, ae butjik bisapnin ton. Ae monji gwayo bulagi tapmimnin ton da egipneñ dakon bisapnin ton, ae miñat pelañ amin pelanyo aneñ bisapnin ton. Bisap diwari sot amañ, ae bisap diwari tagi ekwamañ. Kap papia on da nin da bisap morap on domdom amañ unjun abidosok. Do kalipsigwan da wiñ abisok ekwamañ on

kap papia da Pinjkop dakon miñat aminyo dakon nandan gadat madepsi panjteban anjek egip egipni panpulugagit.

Kap diwari dakon gen busuñ toñ unun da kwenon but pisoni unudon toñ do pindakgi. But piso unun Ibru genon baj timigek yopbi. Bisap diwari namin da kap mandagit unun do yosok, ae ni bisapmon mandagit unun do yosok. Ae bisap diwari kap yanakwa amin diwari da dubañ bo kap dakon yo kidat diwari niañ tidogi unun do yosok.

PAPIA 1

1

(Kap 1-41)

Amin kilegisi gat ae amin yokwi gat dakon anpak

¹ Amin kinda yokwi pakpak amin da yabet anakwa unun yolek dima agisak,

ae amin yokwi gat kisi dima akgañ,

ae Pinjkop do manji gen yon amin gat kaloñi dima yikgañ,

unun amin kisik kisik tagi asak.

² Unun amin da Yawe dakon nawa gen do tagisi nandisak. Gildat kalba ae kalbiyo kisi unun do nandan egisak.

³ Unun amin kindap kindap pakbi ileñon kwaokbi yombem. Bami toktok bisapmon bami unudon tantañ asak, ae tami dima kibidosok.

Yo morap asak unun aban bami tagisi gin noman toñ.

⁴ Amin yokwi unun yan dimasi.

Unun wit dakon gipmi mirim da wiririk pangwan unun yombem.

⁵ Yan do anjek gen kokwin bisap madepmon Pinjkop da amin yokwi gen pikon yopban geni aripmi dima abañ yipdañ.

Yokwi pakpak amin kilegi da kabikon dima egipdañ.

⁶ Nido Yawe da amin kilegi kilani asak, mani yoki pakpak unun tasik tokday.

2

Pijkop da kila amin madep kinda manjigit

¹ Minjat amin kabi morap miktimi miktimi ekwan unun nido kwen wigik ak do gen yan parteban an?

Minjat aminyo unun nido isal dogin yokwi ak do gen yan parteban an?

² Miktim morap dakon kila amin madepni emat ak do tagap ton.

Unun muwugek Yawe gat

ae amin unun minjat amin kabini kila asak do bit nelak tagal ibi amin gat

pabin yop do gen yan parteban an.

³ Gen yan yon, “Unun bamot dakon amin wamwam nap teban pandagono.

Ain nap kandapninon parteban agimal unun witalno.”

⁴ Kwen Kokup kila amin madep yityit tamonikon yikdak amin jikgo yanjan yomisak.

Amin Tagi da jigilagon da pabin yopmandak.

⁵ Butjapsi nandan yominek gen tebai yoyinban pasal kimokgon.

⁶ Unun da yan yoyisak, “Nak da on amin kila amin madepno egipjak do kili yipgum da telagi ilejno Saion unudon yikdak.”

⁷ Kila amin madep da yan yosok, “Yawe da yo madep kinda nayigit unun yan tenjerokdisat.

Yan nayigit, ‘Gak Monjino. Abisok nak gak dakon Datgo dagosot.

- ⁸ Bisit nayinbi minjat amin morap miktimi miktimi ekwan
 unun gak do gabo miktim kisisi kila abi.
- ⁹ Gak da kila amin pi tapmimi tonsi anjek kila amin madep
 dakon kindap kirin ain nan wasanbi unun nan
 uwalgo pudan monin monin akdisal.
 Amin da miktim kwoba pudan monin monin an unun
 da tilagon akdisal.’”
- ¹⁰ Yando, kila amin madep ji nandan kokwin tagisi anjek
 egipni.
 Miktimon kila amin, mama geno nandani.
- ¹¹ Ji Yawe do pasal iminjek omani ani.
 Kisik kisik anjiminjek pasal nimmimik imni.
- ¹² Ji monji dakon pinbini egek gawak imni.
 Butjap tepmi nandisak, do japmi nandan daban di
 kimakbam.
 Amin morap panjutnosak do Pinjkopmon kwan unun
 kisik kisik tagi ani.

3

Amin kinda da wisa dagokdo tapmim pak do bisit agit
 Dewit monji Apsalom do pasalek kigit bisapmon kap on
 mandagit.

- ¹ Yawe, uwalno morapmisi! Amin morapmi da yokwisi an
 namañ.
- ² Unun da yan yon, “Pinjkop da aripmi dima anpulu-
 gokdisak.”
- ³ Mani Yawe gak pasik da yan nak anjisibisal.
 Anpuluganbi emaron teban tosot.
 Gak kalon dagin but yokwino wiririkbi pasilakwa
 anteban abi tebai akdat.
- ⁴ Yawe da anpulugosak do yan tidosot.

Urun telagi kabapnikon egek yar ilitno dakon kobogi namisak.

- ⁵ Dipmin potpot tamokon pagek obisi pak injtosot.
 Ae don pidaneq tagisi egisat, nido Yawe da kilano tagisi asak.
- ⁶ Uwalno 10 tausen da teri teri da abin andagat ayin,
 mani urun do dima pasolger.
- ⁷ Yawe gak apbi! Pinkopno abin anpulgoki!
 Uwalno mogim kulbak dapbi.
 Amin yokwi urun dakon geni dapman biripmikgi.
- ⁸ Yawe gak dagan nin panpuluganbi teban toman.
 Minjat amin kabigo nin yo tagisi an nibi dosi nandisat.

4

Kalbi amin kinda tapmin timit do bisit agit
 Dewit dakon kap kinda. Gita tidaneq yogogi.

- ¹ Pinkopno kilegisi, gak do yar tidoneq bisapmon nandan nabi.
 But yokwino wiririkbi pasilgit. Bupmi nandan namineq bisitno nandaki.
- ² Amin ji, bisap nian da man madepno abin yip do pi ani?
 Bisap nian da yo isali mibili mibili do but dasi galak taj yomin kimotni?
 Bisap nian da top anpak yolni?
- ³ Ji gen on do pakyansi nandani.
 Amin morap Yawe dakon pinbinisi ekwan, urun iyi do manjigit.
 Nak urun do yar tidoko bisitno nandisak.
- ⁴ Ji Pinkop do si pasalek anpak yokwi morap yopman mudoni.
 Si potni bisapmon gen on do pakyansi nandaneq gen kagasi sopni.

- ⁵ Paret Yawe da galak tosok unun banj anjek egip egipji Yawekon tosok yanji nandani.
- ⁶ Amin morapmi da yanj yonj, “Namin da nin panpulu-ganban tagisi egipnej?”
Yawe, butgo ninon yipmanjek yo tagisi anj nibi.
- ⁷ Wit gat ae wain gat dakon bami morapmi panj bisapmon amin kisik kisik anj.
Mani Yawe gak da kisik kisik butnokon yipgul unun da unun dakon kisik kisik yapmandak.
- ⁸ Yawe gak dagin kilano anjaki tagisi egisat, do yo kinda do dima pasalek tamokon pokdot bisapmon tepmisi pak injtosot.

5

Amin kinda Pinjkop da kilani asak do bisit agit Dewit dakon kap kinda. Kap on amin da kasisinj pisonjakwa yogogi.

- ¹ Yawe bisit anjek iyonj iyonj yanjapbo geno do mirak yopbi.
- ² Kila Amin Madepno ae Pinjkopno, anjapulugoki do bisit asat,
do yanj ilitno nandanj nabi.
- ³ Yawe, wisa dagokdo morap gak do bisit asat.
Wisa dagokdo gak do bisit tebaisi asat.
Bisitno dakon kobogi nabi do jomjom asat.
- ⁴ Pinjkop, gak anjapak yokwi do
kisik kisik dima asal.
Yokwi anj amin gak da kapmatjok tagi dima egipmi.
- ⁵ Iyi do nandaba wikwanj amin gak da dabilon tagi dima atni.
Anjapak yokwi anj amin morap dimasi galak tanj yomisal.
- ⁶ Yawe, gak da top gen yogok amin morap panjupbal asal.
Amin dapba kimokgorj amin gat, ae amin panjekwal-ganj amin gat dimasi galak tanj yomisal.

- ⁷ Mani gak da nak but dasi galak tañ namisal, do gak da yutnon tagi wigikenj.
Telagi yutgokon unjodon njwakbenj anjek gawak gabenj.
- ⁸ Yawe, uwal da nak anjupbal akdañ, do kosit yipmanj naminjaki anjakgo kilegi unjun yolberj.
Kosit agipberj do nandisal unjun noliki.
- ⁹ Uwalno gen bamisok kinda dimasi yonj.
Amin diwari panjupbal ak dogin nandañ.
Gen kagani unjun kimakbi tamo da yanj pisonj.
Amin pangalak ak do gen morapmi yonj.
- ¹⁰ Pinjkop, gen yanj yominjek yo yokwisi anj yobi.
Nandak nandak yokwini panjupbal abi.
Yo akdo nandañ kokwin anj iyi unjodon yokwalni.
Unjun kwen wigik anj gaminjek yokwi morapmi anj, do yolbi gak da injam da dubagikon kinj mudoni.
- ¹¹ Mani amin morap panjkutnoki do gagon kwanj unjun kisik kisik tagi ani.
Unjun but galak nandanjek kisik kisik dakon kap dagok dagogi mini tagi yoni.
Panjkutnanjaki but dasi galak tañ gamañ amin kisik kisik sigin anjek mango awigini.
- ¹² Gak da amin kilegi do yo tagisi anj yomisal.
Emat dakon pasik da yanj tanej panjonngam asal, ae kilani tagisi anjaki tagisi ekwanj.

6

Amin kinda jigini tonj unjun Pinjkop da anj pulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Gita napmi 8 kabi unjun nanj tidanjek yogogi.

¹ Yawe, butjap nandanjek gen tebai dima nayiki.

- Butjap madepsi nandaŋek nak aŋmilip ak do tepmi pi dima nabi.
- ² Yawe, tapmimno mini, do bupmi nandaŋ nabi.
Yawe, giptimno tep namaŋ, do aŋmilip abi.
- ³ Butno wagilsi jik tosoċ. Yawe, bisap niaŋ da jigi paŋegipberŋ?
- ⁴ Yawe, tobiċ obineċ yokwikon baŋ abidoki.
Bisapmi bisapmi amin do but dasi galak taŋ yomisal, do aŋpulugaŋbi dima kimokgeŋ.
- ⁵ Amin kimakbi dima nandaŋ gamaŋ.
Kimakbi tamogwan da gak dima aŋkisaŋ.
- ⁶ Iyoŋ iyoŋ yaŋ egapbo tapmimno wagilsi maŋ mudonŋ.
Kalbi morap kunam pakbino da tamono wagilsi aŋgik asak.
Kunam tagapbo busuŋ kidinŋno madepsi gik tosoċ.
- ⁷ Uwalno morapmisi, do kunam gin tak egapbo dabilno piriropmaŋ.
Aŋakwa yo kinda dima kosot.
- ⁸ Kunam tak egapbo Yawe da kili nandaŋ namgut, do aŋpak yokwi aŋ amin ji kisisi nepmaŋdek kit.
- ⁹ Yawe da aŋpulugosak do aŋek yaŋ tidaŋapbo nandaŋ namgut.
Yawe da bisitno nandagit.
- ¹⁰ Uwalno kisisi mayaktok ae but yokwiyo pakdaŋ.
Tepmisi tobiċ kinjek mayaktok pakdaŋ.

7

- Jigini toŋ amin kinda dakon bisit
Dewit da amin kinda Benjamin da kabikon nani mani Kus unun da yokwi aŋ iban butjik paŋek kap on Yawe do yaŋgit.
- ¹ Yawe Piŋkopno, gak da nak aŋkutnoki do obisat.

Anpulgurajaki nak anjopmanjar amin da dima nikba kimokgej.

Yokwikon nar abidajaraki dima tasik tokej.

² Laion da amin dakon gipni pandagon, unun da tilak di anjupbal abam.

Ilik anjar timi kindakon anjarakwa amin da nak yokwikon nar aripmi dima di abidajbam.

³ Yawe Pinjopno, yokwi agim dakon gulusunjo nar namisak,

bo amin diwari do yokwi anjomgum,

⁴ bo notno isal dogin yokwi anjomgum,

bo uwalno dakon yo isal dogin kabo timikgim nar,

⁵ yum pindagaki uwalno da nak anjopmanjek abidoni.

Nak tagi bamanjek obisi anjupbal anjek giptimno yipba kimbajarjon isal tosak.

⁶ Yawe, pidoki! Uwalno da nagon emat tebaisi an.

Unun butjar nandar yomjek yo yokwisi an yobi.

Pinjopno, anpak kilegi dogin galak tosol, do abjek anpulgoki.

⁷ Gak kwensi kila amin madep yityit tamogokon yigek mijat amin kabi morap gak da kapmatjok abij muwutni do yoyiki.

⁸ Yawe, mijat amin morap dakon anpakni kokwin asal, do anpulgurajaki gen pikon teban tokej.

Nido, anpak kilegi gat ae anpak tagisi gat banjin asat.

⁹ Pinjop gak wagil kilegisi.

Amin morap dakon nandar nandar butyo pakyansi pindak nandarjo asal.

Amin yokwi anpak yokwi sanbenjek dima ani do kirijik yobi.

Mani amin kilegi anpulgurajaki tebai atni.

- ¹⁰ Piŋkop uŋun pasikno. Butni kilegisi amin yokwikon banj timikdak.
- ¹¹ Piŋkop uŋun gen kokwin kila amin kilegisi.
Gildari gildari yokwi pakpak do japmi nandaneŋk pabiŋ yopmandak.
- ¹² Yokwi aŋ amin but tobił dima ani kaŋ, Piŋkop da emat agak sibani geni toŋsi asak do ilitdisak, ae obipni paŋilitdisak.
- ¹³ Amin uŋun dapban kimotni do dikdikni kili paŋnoman agit.
Dikdik mileŋ asipmi toŋ paŋnoman asak.
- ¹⁴ Amin yokwi uŋun yokwi ak do nandaban teban toŋ.
Yokwi mibili mibili ak do tagap tok asak, ae bisapmi bisapmi top yosok.
- ¹⁵ Amin kindi abidok do gapma dubagi kindi wayikdak, mani iyi uŋun gapma wayikdakgwan mosok.
- ¹⁶ Gulusuŋ iyi asak uŋun da iyinaŋ witjiŋ imisak.
Ae butjap ematyo amin diwari do aŋ yom do nandak nandak asak,
uŋun da tobiłek iyi naŋ aŋupbal asak.
- ¹⁷ Yawe uŋun amin kilegisi, do ya yaŋ iyisat.
Piŋkop Wukwisi do mani aŋkisik do kap yokeŋ.

8

Piŋkop dakon man madep gat ae amin dakon man tagi uŋun dakon gen Dewit dakon kap kindi. Kokup pap Gat dakon gita naŋ tidaneŋk yogogi.

- ¹ Yawe, Amin Taginin, miktimi miktimi gak dakon man pidarŋbisi. Tilingo wukwisi, kundu si yapmandak.
- ² Gak da man madep gamni do miŋat monjiyo gat ae monji ŋakŋak gat yoyiŋ dekdal.

Man madep gaminjakwa uwalgo da gak abin gep do antidok anek gen mapmit an.

³ Kundukon gik kanekyo kisitgo da wasan kwen yopgul da ton unun pindagek yan nandisat.

⁴ Minjat aminyo nin nianen amin di ban nin do nandak nandak madep asal?

Nin yo isalisi. Nin dakon kila nido kakgimansi asal?

⁵ Pinjkop gak da nin gaga da mibilgwanjok nipgul.

Gak da nin wasanek tilim gat ae man madep gat nimgul.

⁶ Yo morap wasagil unun nin da kilani anen do yan mudagil.

Unun yo morap nin dakon pinjbi ekwan.

⁷ Sipsip bulmakau, ae jon bit kilapyo gat,

⁸ minam kwen akwan gat, ae tap kilap ae yo morap tap kagagwan akwan unun kisi nin dakon pinjbi ekwan.

⁹ Yawe, Amin Taginin, miktimi miktimi gak dakon man pidanbisi.

9

Amin kinda da Pinjkop dakon anpakni kilegi do Pinjkop ya yan iyigit

Dewit dakon kap kinda. Tek kinda mani Almut Laben yan yon tegon da yogogi.

¹ Yawe, butnokon da ya yansi gayiken.

Pi tagisi morap agil unun do minjat aminyo yoyiken.

² Gak do nandek kisik kisik aben.

Pinjkop Wukwisi, mango awigik do kap yoken.

³ Uwalno da gandanek pasal kwan.

Man pagek kimak mudon.

- ⁴ Kila amin madep yityit tamogokon yigek gen kokwin kilegisi asal.
Anpakno kokwin anaki gen pikon teban tosot.
- ⁵ Miktimi miktimi dima nandan gaman amin gen tebai yoyigil.
Amin yokwi kili panupbal agil, ae dagok dagogi mini amin da inatan yomdan.
- ⁶ Uwal wagilsu tasik tawit. Pinkep gak da kokup papni kili panupbal agil, ae amin da inatan yomdan.
- ⁷ Mani Yawe unun kila amin madep dagok dagogi mini egi wigisak.
Unun kila amin madep yityit tamonikon yigek gen kokwin pi ak do kili tagap tagit.
- ⁸ Unun anpak kilegikon da minat amin kabi morap dakon anpakni kokwin akdisak.
Ae anpak tagisikon da minat amin kabi morap kisi kila akdisak.
- ⁹ Uwalon jigi pan amin Yawe da tagisi panikutnosok.
Jigi bisapmon unudon kinjek pasilgan.
- ¹⁰ Yawe, minat aminyo gak wisin gandak do pi an amin manji dima yomisal.
Yan asal, do mango nandan amin egip egipni gagon tosok yansi nandan.
- ¹¹ Yawe Saion kokup papmon unudon kila amin madep egisak.
Kap yanek mani ankisini.
Amin morap kisikon pi morap agit unun do yan tenjenok ani.
- ¹² Yawe da jigi pan amin nandan yomisak, ae kunam takba mirakni dima sopmandak.
Yokwi an yoman amin do kobogi yokwisi yomisak.
- ¹³ Yawe, bupmi nandan nabi. Uwal da jigi tepmiyo naman pindakgi.

- Pali kimot do asat, do yokwikon nanj abidanjaki tagisi egipberj.
- ¹⁴ Anpulanganbi yo morap agil dakon geni tagi yanjek mango awigikerj.
Saion kokup pap da wigaron agek yanj tenjenok anjek yokwikon nanj abidagil unjun do kisik kisik aberj.
- ¹⁵ Miktimi miktimi dima nandanj gamanj amin da nin timit do gapma wayanj,
mani iyi unjungwan moj.
Nin timit do pat yopmanj,
mani iyi unjun paron yokwalanj.
- ¹⁶ Yawe dakon gen kokwin pi agakni unjun kilegisi yanj unjun amin da nandanj imanj.
Amin yokwi amin diwari panjupbal ak do yo awit,
mani unjun yo yokwi da tobilek iyi banj panjupbal awit.
- ¹⁷ Pinjkop manji iminek yokwi anj amin morap unjun kimakbi kokupmon panjki egipdarj.
- ¹⁸ Bisapmi bisapmi Pinjkop da yoni mini amin dima injanj yomisak.
Jigini madepsi tonj amin, unjun Pinjkop da panjpu-
gosak do nandanj gadat anjek jomjom anj.
Unjun yum pindagakwan isal dogin jomjom dima anj.
- ¹⁹ Yawe, apbi. Yum pindagaki miktim amin da teban tarjek dima abiñ gepni.
Miktimi miktimi amin dima nandanj gamanj unjun gaga da inamon yopmanjek gen kokwin anj yobi.
- ²⁰ Yawe, panjpasol anjaki madepsi pasolni, ae iyi do nin miktim amin gin yanjsi nandani.

10

Amin kinda Pinjkop da anjpuługosak do bisit agit

- ¹ Yawe, gak nido nak da dubagikon egisal?
Bisap yokwikon gak nido pasil namisal?

- ² Amin yokwi iyi do nandaba wigakwa yoni mini amin pañupbal ak do yolgañ.
Amin diwari yokwi anyom do nandak nandak añ, uñun yo yokwi iyi timikgañ.
- ³ Amin yokwi galaktok yokwini do nandanej pibit tidok asak.
Yo morapmi timit do nandanej amin pañkisisak, ae Yawe ibipmandak.
- ⁴ Amin yokwi iyi do nandaban wigakwan Piñkop wisin kok do pi dima asak.
Piñkop do nandaban yo isali asak.
- ⁵ Yo morap aban tagisi noman toñ.
Yawe, gak dakon nandak nandak kindasok dimasi nandisak.
Uñun da uwalni do manji gen yañ yomisak.
- ⁶ Yañ nandisak, “Nak aripmi dima mokerñ.
Bisapmi bisapmi yo di da nak aripmi dima abin nepni.”
- ⁷ Bisap morap amin jobit yomisak, ae top gen yosok, ae amin dap do yosok.
Yokwi ak do ae jigi pañalon ak do gen tepmisi yosok.
- ⁸ Uñun kokupmon pasili egek amin gulusuñni mini amin apba dapban kimotni do jomjom asak.
Uñun si pasilek amin tapmimni mini pañupbal ak do yubin egisak.
- ⁹ Laion da yañ pasilikon yigek kila tebai asak.
Uñun pasil yigek tapmimni mini amin paron yokwalban ilik pañkisisak.
- ¹⁰ Anjakwan unjudon gin tapmimni mini amin tasik toñ.
Amin yokwi dakon tapmim madejni da pabin yopmandak.

- 11 Amin yokwi da yaŋ nandisak, “Piŋkop da nak iŋtaŋ namgut.
Iyi dakon dabil kili sopgut, do dima nandisak.”
- 12 Yawe, abiŋ yokwi pakpak amin kobogi yokwi anyobi.
Piŋkop, amin jigini toŋ uŋun dima iŋtaŋ yobi.
- 13 Yokwi pakpak amin da nido Piŋkop do yaŋba yokwi tok aŋ?
Ae nido “Piŋkop da kobogi yokwi dima nimdisak”
yaŋ nandaŋ?
- 14 Mani gak da yokwi pakpak amin dakon aŋpak pindak mudosol.
Aŋpak yokwi aba amin diwari da tepmi paŋ uŋun pindagek kobogi yokwi yomisal.
Jigi nandaŋ amin gak da paŋpulugoki do buri gagon yopmaŋgaŋ.
Meŋ datyoni kimakbi amin gak da tagisi paŋpulusol.
- 15 Yokwi pakpak dakon tapmim pabiŋ yopmaŋek aŋpak yokwini buŋon ae dima pindakgi.
- 16 Yawe dagok dagogi mini kila amin madep egi wiŋikdisak.
Piŋkop ŋwakŋwari gawak yomaŋ amin miŋtimnikon baŋ yolban tasik tokdaŋ.
- 17 Yawe, gak jigini toŋ amin dakon bisit nandaŋek buri paŋteban akdisal.
- 18 Meŋ datyoni kimakgwit amin gat ae uwalon jigi timikgaŋ amin gat dakon bisitni nandaŋ yomdisal.
Paŋpulugaŋaki gen pikon atni bisapmon teban tokdaŋ.
Ae miŋtimon miŋat aminyo da saŋbeŋek yo yokwi dima anyomdaŋ.

11

Amin kinda Piŋkop do nandaŋ gadat tebaisi agit Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.

¹⁻² Nak anjikutnosak do Yawekon kisasat.

Do gak nido yaŋ nayisal, “Amin yokwi obipni paŋjilikgaŋ!

Pilin tukgwan amin kilegi yam do dikdikni bisapmon sambaŋ!

Do minam kinda da yaŋ pasalek kabapgwan wigi!

³ Anpak kilegi dakon teban tokni kisi tuwil ki mudoni kaŋ, amin kilegi niaŋ ani?”

⁴ Mani Yawe telagi yutnikon egisak.

Kwen Kokup kila amin madep egek dabili da amin morap kisi pindakdak.

Yo morap aŋ uŋun kisisi nandaŋ mudosok.

⁵ Yawe da amin kilegi ae amin yokwi kakgimansi kokwin asak.

Emat do galak toŋ amin dimasi galak taŋ yomisak.

⁶ Amin yokwi do kindap tepmisi sosok uŋun tagal yomisak.

Anjek giptimni obisi soŋ yomni do mirim tepmisi sosok uŋun yipban abisak.

Uŋun yokwi awit dakon kobogini.

⁷ Yawe anpak kilegi gin asak.

Anpak kilegi aŋ amin do but dasi galak taŋ yomisak.

Anpak kilegi aŋ amin uŋun da tomno dabilni kokdaŋ.

12

Amin kinda Piŋkop da anpulugosak do bisit agit Dewit dakon kap kinda.

¹ Yawe, gak gawak gamaŋ amin pasil mudan.

Gak golgaŋ amin kinda dima kokdisal, do abiy nak anjapuluga.

² Amin morap kisi amin diwarikon top yoŋ.

Paŋkewal do gen galagi yoyan.

³ Yawe, gak da gen galagi yoŋ amin dakon gen kagani sopbi.

Ae piŋbit tidok an amin dakon gen kagani sopbi dosi nandisat.

⁴ Uŋun amin da yan yoŋ, “Top gen yanek teban toneŋ.

Nin da galak togon gen yokdamaŋ.

Amin kinda da kosit dima sopmaŋ nimjak.”

⁵ Mani Yawe da yan yosok, “Amin yokwi da tapmimni mini amin pabiŋ yopmaŋgaŋ,

ae yoni mini amin iyon iyon yanek ekwaŋ.

Do nak da abiy paŋpulugokeŋ.

Uŋun nak da paŋkutnokeŋ do yoŋ, do yaŋsi akdisat.”

⁶ Yawe dakon yan teban tok gen uŋun bamisi.

Uŋun silwa kindapmon kosiri 7 yan soŋba jimjimi minisi an, uŋun yombem wagil tagisi.

⁷⁻⁸ Yawe, amin yokwi uŋun dukwan dukwan kisi agek anjak inani uŋun do yo tagisi yan nandaŋ.

Do bisapmi bisapmi kilanin tagisi anaki amin yokwi da nin dima paŋupbal ani.

13

Amin kinda Piŋkop da anjapulugosak do bisit agit Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.

¹ Yawe, ni bisapmon aego nandaŋ nabi?

Nak do dagok dagogi mini inŋtaŋ namiŋ wigikdisal bo?

Gak bisap niaŋ da pasil namiŋaki dima gandakeŋ?

- ² Bisap niaŋ da butnokon da tepmi pasat uŋun sigin pakeŋ?
 Gildat niaŋ da but yokwino sigin tosak?
 Bisap niaŋ da uwalno da sigin abiŋ nepni?
- ³ Yawe Piŋkopno, nandaŋ namiŋek bisitno nandaki.
 Dima aŋteban aki kaŋ, nak kimokgeŋ.
- ⁴ Yaŋ aŋaki kaŋdo uwalno da “kili abiŋ yipmamaŋ” yaŋ dima yoni.
 Ae nak da maŋ pokgo kaŋek kisik kisik dima ani.
- ⁵ Mani bisapmi bisapmi but dasi galak taŋ namisal yaŋsi nandako dagosok.
 Ae jigikon baŋ aŋpulugosol, do gak do kisik kisik abeŋ.
- ⁶ Yawe da nak do yo tagisi agit, do mani awigeŋ kap yokeŋ.

14

Amin dakon aŋpak yokwini

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Nandaŋ kokwini tagi dima amin burikon da yaŋ yoŋ,
 “Piŋkop kinda dima egisak.”
 Uŋun amin yokwisi.
 Yo wagil yokwisi baŋ gin aŋ.
 Kinda da aŋpak tagi kinda dima asak.
- ² Yawe uŋun Kwen Kokup da siŋtaŋban piŋakwan miŋat amin morapyo pindakdak.
 Uŋun da amin kinda nandak nandakni tagisi kinda Piŋkop wisin kok do pi asak bo dima yaŋ do wisisak.
- ³ Mani dima. Kisi morap kosit kilegi kili yipmaŋ dekgwit.
 Uŋun amin wagil amin yokwisi, kisi morap arip gin.
 Kindasok da aŋpak tagisi kinda dimasi asak.

- ⁴ Piŋkop da yaŋ yosok, “Yokwi aŋ amin nandak nandak tagi di dimasi timitdaŋ.
Bret naŋba mudon, uŋun da tilak miŋat amino naŋ mudon.
Ae nak da paŋpulugoken do bisit dima aŋ namaŋ.”
- ⁵ Mani Piŋkop miŋat aminyo geni guramikgaŋ amin gat egisak,
do amin yokwi uŋun madepsi pasoldaŋ.
- ⁶ Yoni mini amin da yo ak do paŋkosit aŋ uŋun tuwil do pi aŋ.
Mani yoni mini amin Yawe da paŋkutnosok.
- ⁷ Nak Piŋkop da Saion amin kinda yabekban abiŋ Israel amin yokwikon baŋ timitjak do nandisat.
Yawe da miŋat amini paŋpulugaŋban aeni tagisi egipni bisapmon, Israel amin kisik kisik akdaŋ.
Asi, but galaksi egipdaŋ.

15

Aŋpak Piŋkop da nin da aneŋ do nandisak

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, namin da gak da telagi yutgwan tagi wigisak?
Telagi kabapgokon namin da tagi egipjak?
- ² Amin kinda suŋ kinda aban amin da yaŋba yokwi tok dima aŋ imgwit,
ae aŋpakni kilegisi,
ae burikon da nandaŋek gen bami gin yosok,
uŋun amin da tagi egipjak.
- ³ Amin do yaŋba yokwi tok dima asak,
ae notni do aŋpak yokwi dima anjomisak,
ae notni do top dima yaŋ yomisak.
- ⁴ Yokwi pakpak amin do dima galak tajeŋ Yawe do pasol-
goŋ amin do nandaban wukwan yomisak.

- Yañ teban tok asak unun jigi noman tañ iman
 bisapmon dima kirinjigek geni guramik kimokdok.
⁵ Amin da goman añ iba di gat sañbejek imni do dima
 yosok.
 Ae amin da topni pañteban anjek si yumañ nañakwa
 amin kilegi gen pikon yop do aba geni dima nan-
 dan yomisak.
 Unun anpak kilegi morap yolgañ amin unun dagok
 dagogi mini aripmi dima mokdañ.

16

- Amin* kinda da nandan gadat anjek bisit agit
 Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yañ yoñ.
¹ Pijkop, anjknutnoki do gagon obisat, do kilano aki.
² Nak Yawe yañ iyigim,
 “Gak Amin Tagino.
 Yo tagisi morap timikdat unun gak da kisiron dagin
 abañ.”
³ Pijkop dakon amin unun tagisi.
 Nak unun gat egip do tagisi nandisat.
⁴ Amin timentim yanek pijkop njwakjwarikon kwañ unun
 jigi morapmi pakdañ.
 Nak paret ak do bit kilapyo dakon yawi tagal do unun
 gat dima muwutneñ,
 ae pijkopni dakon man dima yokeñ.
⁵ Yawe, gak kalon gin nak dakon yo morapno.
 Yo morapno gak da kisiron gin ton.
 Yo morapno pañkutnañ namisal.
⁶ Miktimno gat ae yo tagisi morap gat gagon gin timikdat.
 Asisi, yo morap namisal unun wagil tagisi.
⁷ Yawe anjksikeñ. Unun da tagisi egipberj do nayin
 nolisak.

- Ae kalbi butno da nayiŋ dekdak.
- ⁸ Bisapmi bisapmi Yawe nak da kapmatjok ekwan nandisat.
Kapmatjok egek tapmim namisak, do yo kinda da aripmi dima ankwakwalitjak.
- ⁹⁻¹⁰ Yum nandajaki nak kimakbi kokupmon aripmi dima paŋki egipberj.
Anek gak dakon Telagi Amin yum kajaki kimakbi tamokon taŋ dima miktosak.
Yaŋdo, butno tagisi anjakwan mango yaŋ anjgisat.
Pasol pasoli mini tagisi egisat.
- ¹¹ Gak da egip egip dakon kosit nolisal.
Gak nak da kapmatjok egisal, do kisik kisik madepsi asat.
Ae anpulanganaki butno kisik kisik taŋjakwan dagok dagogi mini yaŋgin taŋ anjaŋ kikdisak.

17

- Amin* kilegi kinda dakon bisit
Dewit dakon kap kinda.
- ¹ Yawe, nak amin kilegi, do anpulanganek nandaj nabi do yaŋ tidosot.
Nak top amin dima, do bisitno nandaki do nandisat.
- ² Ni anpak da kilegi unjun gak da nandisal, do anpulanganaki gen pikon teban tokenj dosi nandisat.
- ³ Gak da nak dakon but nandaj mudosol.
Kalbi abiŋ ankilik nandajek nagon nandak nandak yokwi kinda dima taŋban kal.
Gen yokwi kinda dima yokenj dosi nandisat.
- ⁴ Gen tebango guramigek emat pidokyo an amin dakon anpak manji yomgum.

- ⁵ Bisapmi bisapmi gak dakon kosit naŋ agek kandapno suŋ dima pilik bamosot.
- ⁶ Pinŋkop, gak da bisitno dakon kobogi namisal.
Uŋun do aŋek gak do bisit asat.
Mirak yopmaŋek bisitno nandaki.
- ⁷ Nin do but dasi galak taŋ nimisal, uŋun dakon bami noliŋek yo taŋisi aŋnibi.
Tapmim madepgokon da nin paŋpulugosol.
Nin gak da kapmatjok egek uwalnin da dima nindani do pasilgamaŋ.
- ⁸ Gaga dakon dabilgo kila asal uŋudenŋ kilano aki.
Pup meŋi da pudigi pirigwan wutjisak uŋun da tilak nak wutjiki.
- ⁹ Yaŋ aŋaki kaŋdo uwalno da nak ariŋmi dima aŋupbal ani.
Nikba kimokgeŋ do aŋdigat aŋ.
- ¹⁰ Amin diwari do nandaŋ yawotjok di dimasi aŋ yomaŋ.
Gen pap yaŋek iyi dakon man pawikwaŋ.
- ¹¹ Nak abiŋ nepdosi nandaŋ teban taŋ,
do kandap tamono yolek aŋdigat ayiŋ da ekwaŋ.
- ¹² Uŋun laion da kilap dap do aŋ uŋun da tilak, ae laion bulagi da pasilek yubiŋ ekwaŋ uŋun da tilak.
- ¹³ Yawe, gak abiŋ uwalno gat emat wamaŋek pabiŋ yopbi.
Emat agak sibago abidaŋek uŋun gat emat wamaŋek yokwi pakpak da kisiron baŋ abidoki.
- ¹⁴ Yawe, tapmim madepgokon da aŋpulugaŋaki uwalno da dima nikba kimokgeŋ.
Uŋun miktim dakon yo baŋgin paŋmuwut do nandaŋ.
Aŋpak yokwini dakon kobogi yo yokwisi aŋ yobi.
Ae monjini gat ae babikni don altoni uŋun yo yokwisi aŋyobi.
- ¹⁵ Mani nak amin kilegi, do don gandakdisat.

Pokdot da pidosot bisapmon gak nak gat egisal yan
nandanek but galaksi nandakej.

18

Pinjkop da nin panpuluganakwan emaron teban toman

Dewit Yawe dakon oman amini dakon kap kinda. Kap dakon kila amin do mandagit. Kap on Yawe da Dewit Sol ae uwalni diwari morap da kisiron ban abidagit bisapmon Yawe do yagit.

¹ Yawe, gak da nak anteban asal.

Nak but dasi galak tan gamisat.

² Yawe unjun tip madepno, unjun da nak ankisibisak.

Unjun dam tebano aripmi dima tuwili egisak.

Anjek uwal da kisiron nan abidosok.

Pinjkopno unjun tip madepsi yombem, do uwalno da dima nandani yan do unjudon kin pasildat.

Yawe unjun pasikno, ae yokwikon nan abidanek kilano asak dakon tapmim tan imisak.

Unjun dam tebano.

³ Nak Yawe do bisit asat. Anpuluganakwan uwalno da aripmi dima anupbal ani.

Yawe unjun ankisigisi noman.

⁴ Nap teban da nak tebaisi wamandak, ae tap idap da nak witjik do madepsi tamaliddak,

unjun da tilak kimot da nak palisi abidagit.

⁵ Paron yokwalek aripmi dima pulugan kigi,

unjun da tilak kimot da nak abidanban kimakbi tamokon palisi kigim.

⁶ Butno madepsi yokwi tagit, mani Yawe do madepsi yan tidagim.

Pinjkop da anpulugosak do yan tidoko Telagi Yutnikon egek yan ilitno nandagit.

Anjek bisitno do mirak yopgut.

- 7 Bisitno nandaŋek uwalno do butjap madepsi nandaŋ yomgut.
 Aŋek miktim aban wudip madepsi agit.
 Aŋakwan ileŋ dakon mibili madepsi kwakwalikgwit.
- 8 Mukwa Yawe da tomnokon da pidawit.
 Aŋakwan mileŋ asip gen kaganikon da baljaŋek yo morapmi sowit.
 Aŋakwan kindap patdet yaban dukwan dukwan kisi kiwit.
- 9 Uŋun kundu witdalek pigit.
 Aŋakwan gikwem pilisi da kandapni da mibilgwan tawit.
- 10 Uŋun aŋelo madep serabim kinda da kwenon yikban piriropmaŋ abigit.
 Ae mirim minam da yaŋ piri ton da Piŋkop abidaŋ tepmisi abigit.
- 11 Uŋun da pilin tuk yipban kubikgit.
 Gikwem pilisi sikak mok do aŋakwan wamaŋdak uŋun da witjigit.
- 12 Uŋun da gikwem aban tenjerisi aŋakwa ais sikak gat kindap patdet gat uŋun gikwemgwan da mawit.
- 13 Yawe Kwen Kokup egek kiririŋ da yaŋ madepsi yaŋ tidagit.
 Piŋkop Wukwisi da madepsi yaŋ tidagit.
- 14 Uŋun da aban mal da dikdikni da yaŋ uwalni yaban pasal kiwit.
- 15 Yawe, gen tebai yipmaŋaki tap dakon mibili noman tagit.
 Migan pisonbi miktim dakon mibili noman tagit.
- 16 Yawe kwen egisak uŋun kisiri yipban piŋakwan nak yokwikon baŋ abidagit.
 Tap madep da nak witjigit, mani ilikban wigim.
- 17 Uwalno da madepsi teban taŋakwa nak da aripmi dimasi pabiŋ yopmi,

- mani Yawe da nak uñun da kisiron bañ abidagit.
- ¹⁸ Bisap yokwi kinda noman tañ namınakwan uwalno abıñ nagon emat awit.
Mani Yawe da kilano agit.
- ¹⁹ Uñun da añ puluganakwan tagisi egıpgum.
Tagisi nandañ namgut do añek nak yokwikon nañ abidagit.
- ²⁰ Nak aņpak kilegisi agim, do Yawe da kobogi do yo tagisi morapmi namgut.
Suñ kinda dima agim do añek Piñkop da yo tagisi añ namgut.
- ²¹ Yawe dakon gen teban tagisi yol kimakgim.
Piñkopno manji imıñek yokwi dima agim.
- ²² Bisapmi bisapmi gen tebani do nandañek geni tagisi uñun dima abıñ yıpgum.
- ²³ Uñun da nandısak, nak gulusuñno mini.
Kosit agıpgum uñun kıla tebai añek yokwi kinda dima agim.
- ²⁴ Dabilnikon gwaljigi minisi egıpgum, do Yawe da aņpakno kilegi uñun do nandañek kobogi do aņpak tagisi añ namgut.
- ²⁵ Yawe, amin kinda gak dima gepmañdetjak kañ, gak uñun amin dima yıpmañ detdisal.
Amin kinda aņpak kilegi añek gulusuñni mini kañ, kobogi do yo tagisi gin añ imdisal.
- ²⁶ Amin kinda aņpak gwaljigi mini asak kañ, gak da aņpakgo gwaljigi mini uñun yolisal.
Mani amin kinda aņpak yokwi asak kañ, kakgimansi kañek kobogi imisal.
- ²⁷ Gak da mıñat amınyo iyi do nandaba pañ amin yokwikon bañ timıkdal.
Mani iyi do nandaba wikwañ amin pabiñ yopmañdal.

- 28 Yawe Piŋkop, gak da lamno yipbi tenjenosok, anjek nagon pilin tuk yoldal.
- 29 Piŋkop, anpulanganaki uwal kabi madep unun aripmi tagi pabiŋ yopben.
Ae anteban anjaki kokup pap dakon dam madep aripmi tagi irakger.
- 30 Piŋkop dakon anpak unun wagil kilegisi.
Yo kinda ak do yan teban tok asak kan, geni unun bami noman tokdan.
Yawe unun pasik yombem, do amin morap uwal da dima pindatni yan do unudon kin pasilakwa tagisi panikutnosok.
- 31 Yawe kalongin Piŋkop bamisi.
Unun kalon dagin tip madep da yan dam annimisak.
- 32 Piŋkop dagin nak anteban anjakwan tebai akdat.
Ae kosit agisat bisapmon kilano tagisi asak.
- 33 Jon kilap dia unun kandapmi tagisi do gilokon aripmi dima mosak,
unun da aripmon anpulanganakwan ilejon kwensi tagisi agisat.
- 34 Unun da emat agak do nayin degek kisitno anteban asak,
do obip tebai ain kinda mani bras unun ban wasanbi unun tagi panilikger.
- 35 Yawe, gak da nak uwal da kisiron ban abidagil.
Pasikgo nabi unun da manjigwan pasildat.
Kisitnokon abidanjaki tebai akdat.
Anpulugosol, do miŋat aminyo da dabilon man madepno ton.
- 36 Kosit ilalogi nan yul namgul, do sagalek dima nikit.
37 Nak uwal panjopmanek timikgim.
Yo yokwisi anyomiŋek wagil kisisi dapbo pasilgwit.

- 38 Nak da yabo maŋ pakgwit.
Kandap mibilnogwan pakgwit, do aripmi dima pidokdaŋ.
- 39 Gak da emat dakon tapmim namgul, aŋek uwal kisitnokon yopmaŋaki pabiŋ yopgum.
- 40 Aŋaki uwal tobil maŋi namŋek pasal kiwit.
Amin dima galak taŋ namgwit uŋun wagil dapbo pasilgwit.
- 41 Amin da paŋpulugonisi do yaŋ tidawit, mani dima apgwit.
Yawe do kunam takgwit, mani bisitni dima nandaŋ yomgut.
- 42 Mirim da milip milip piŋorba dukwan dukwan kwaŋ,
uŋun da tilak obisi paŋupbal agim.
Uwal mabo kiŋek neŋak da yaŋ kosiron tawit.
- 43 Miŋat aminyo da uwal aŋ namgwit bisapmon, aŋpulu-
garjaki dima aŋupbal awit.
Aŋek Amin ŋwakŋwari Kabi dakon mibiltok amini egipbeŋ do nak maŋjigil.
Miŋat aminyo dima nandaŋ yomgum, abisok nak da yongangwan ekwaŋ.
- 44 Uŋun da mibilno nandaŋek uŋudon gin geno gu-
ramikgaŋ.
Miktim dubagikon amin da nak do pasalek abiŋ ŋwakbeŋ aŋ namaŋ.
- 45 Tapmim pawit uŋun kili yipba magit, ae kokup papni tapmimi toŋ uŋun yipmaŋ degek si nimmimik nimmimik nagon obaŋ.
- 46 Yawe uŋun toktogisi egisak.
Uŋun tip madep da yaŋ nak dam asak, do mani aŋkisineŋ.
Piŋkop da nak yokwikon naŋ abidagit, do nin man madepni awigineŋsi.

- ⁴⁷ Piŋkop da uwalno yokwini dakon kobogi do yokwi aŋ yomisak.
 Aŋek amin kabi miktimi miktimi ekwaŋ uŋun yopban nak da yoŋgamgwan ekwaŋ.
- ⁴⁸ Yaŋ aŋek uwalno da kisiron naŋ abidosok.
 Asisi, Yawe gak da uwalno da dabilon man madep namgul.
 Anpulanganaki emat pidokyo aŋ amin da dima nikba kimakgim.
- ⁴⁹ Uŋun do aŋek Amin Iŋwakŋwari Kabi da binapmon mango awigikeŋ.
 Yawe, mango awigik do kap yokeŋ.
- ⁵⁰ Yawe da kila amin madepni nak Dewit aŋ puluganakwan uwal madepsi pabiŋ yopmaŋdat.
 Bisapmi bisapmi iyi do tilak agit amin nak but dasi galak taŋ namisak.
 Ae dagok dagogi mini diwatno don altoni uŋun but dasi galak taŋ yomdisak.

19

Yo morap Piŋkop da wasagit uŋun da man madepni nolisak
 Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Kundu da Piŋkop dakon tilimni nolisak.
 Kwen yo morap da Piŋkop uŋun napbisap aminsi yaŋ nolisak.
- ² Gildari gildari man madepni do yoŋ.
 Ae pilini pilini mibilni yaŋakwa nandamaŋ.
- ³ Tenŋerji gat pilin tuk gat gen kagani mini, do gen aripmi dima yonjil.
 Nin da uŋun bamot dakon tekni dima nandamaŋ.

- ⁴ Mani unun da miktim amin morap kisi yoyiŋ dekgamal.
Geni kiŋ miktim morap kisi aripmi asak.
Kundukon Piŋkop da gildat do imal yut kind
witjiŋit.
- ⁵ Gildat dabil unungwan da amin kind da miŋat paŋek
but galagon da yutni yipmaŋek waŋga piŋak,
unun da tilak waŋga piŋak.
Gildat dabil unun amin kind da napbi gwapbo do
tintim yaŋek kik do asak,
unun da tilak kisik kisik aŋek kositni naŋ kisak.
- ⁶ Gildat dabil unun kundu dakon diwarikon da altaŋ wiŋek
teri kind kisak.
Tedeŋnikon yo kind aripmi dima paŋiljak.
Piŋkop dakon geni unun waŋil tagisi
- ⁷ Yawe dakon nawa gen unun gwaljiŋi mini waŋil tagisisi.
Unun da egiŋ egiŋnin paŋkaluk asak.
Yawe dakon gen unun bami taŋ taŋ akdaŋ giŋ, dima
suŋ tokdaŋ.
Unun da nandak nandakni mini amin paŋtagap aban
nandaŋ kokwini tagisi amin dagoŋ.
- ⁸ Yawe dakon geni tagisi unun abidaŋek but galaksi nan-
damaŋ.
Yawe dakon gen tebani unun gwaljiŋi minisi.
Unun da nandak nandak tagisi nimisak.
- ⁹ Yawe do pasalek gawak imim unun aŋpak tagisi kind,
don taŋ aŋaŋ kikiŋisak.
Yawe da aŋpak aneŋ do niyiŋsak unun bamisi ae
kilegiŋi giŋ.
- ¹⁰ Yawe dakon geni da gol morapmi gwaljiŋi mini yapmaŋ-
dak, do nin unun do madepsi galak tomaŋ.
Galagiŋi madepsi da kabaŋ kok tamonikon da moŋ
unun dakon galagiŋi yapmaŋdak.

- ¹¹ Nak oman amingo mama gengo guramigek kobogi tagisi timikdat.
- ¹² Namin da iyi dakon anpak yokwini morap nandisak?
Yokwi diwari dima nandaek asat unun wiririkbi kilegisi egipbenj.
- ¹³ Ae unun gin dima, anpak yokwi yan dino nandaek dima aben do oman monjigo kilano aki.
Kwen wigik anpak da nak dima abin nepjak do nandisat.
Nak kilegisi egek yokwi madep dima aben do nandisat.
- ¹⁴ Yawe, gen yogokno ae nandak nandakno kisi gak da pindakbi tagisi ani dosi nandisat.
Yawe, gak tip madepno, ae yokwikon ban yuman nan nepnep amino.

20

Amin kinda Pinjkop da anpuluganban emaron teban tosak do bisit agit
Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Jigi noman tan gamni bisapmon Yawe da gak anpulusak dosi nandisat.
Jekop dakon Pinjkop da gak anjknosak dosi nandisat.
- ² Unun telagi yutnison Saion kokup papmon egisak.
Unun da gak anpuluganek anteban asak dosi nandisat.
- ³ Unun da paret morap asal unun do tagi nandisak dosi nandisat.
Ae paret morapgo kindapmon sosol unun do galak tosak dosi nandisat.

- ⁴ Piŋkop da yo morap galak tosol unjun gamjak, ae pi morap ak do nandisal unjun da anpuluganjakan aripmi tagi abi dosi nandisat.
- ⁵ Emaron teban toki bisapmon kisik kisik aneŋ, ae Piŋkopnin dakon man awigineŋ.
Yawe da bisit morapgo nandisak dosi nandisat.
- ⁶ Abisok nak nandisat. Yawe da kila amin madepni iyi manjigit anpulugosok.
Unjun Kwen Kokup kokupni tagisikon egek bisitni nandisak.
Iyi da tapmimon anpuluganjek uwalni da kisiron naŋ abidosok.
- ⁷ Amin diwari emat bisapmon os da amin ilik pawilgaŋ tamoni unjun do piŋbit tidok aŋ.
Ae amin diwari osni do piŋbit tidok aŋ.
Mani nin Yawe Piŋkopnin dakon tapmim do yo madepsi yaŋ nandamaŋ.
- ⁸ Unjun amin maŋ mudokdaŋ.
Mani nin piŋdaŋek tebai atdamaŋ.
- ⁹ Yawe, kila amin madepnin anpuluganjaki emaron teban toneŋ.
Gak do yaŋ tidoneŋ bisapmon paŋpulugoki.

21

Piŋkop da kila amin madep anpuluganjaban mani awigigit

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Yawe, kila amin madep da tapmingo do kisik kisik nandisak.
Gak da anpuluganjaki emaron teban tagit, do gak do but galaksi nandisak.
- ² Yo timit do nandagit unjun gak da ibi kili timikgit.
Yo do bisit gayigit, unjun imgul.

- ³ But galagon da abidaṅek yo tagisi imgul.
Aṅek kila amin madep dakon pelit gol baṅ wasaṅbi
busuṅikon yipgul.
- ⁴ Egip egip do bisit gayiṅban imgul.
Aṅek egip egipni aṅdubak abi toktogisi egipdisak.
- ⁵ Aṅpulugaṅaki man madepni madepsi tosoḱ.
Kila amin madep dakon tilimni wagil tagisisi gak da
imgul.
- ⁶ Gak da yo tagisi dagok dagogi mini aṅimiṅ wigikdisal.
Gak uṅun da kapmatjok egisal, do kisik kisik madepsi
nandisak.
- ⁷ Kila amin madep da egip egipni Yawekon tosoḱ yaṅsi
nandisak.
Piṅkop Wukwisi, uṅun da kila amin madep do
bisapmi bisapmi but dasi galak taṅ imisak, do
tebaisi atdisak.
- ⁸ Kila amin madep da uwal morapni tebaisi timitdisak.
Amin dima galak taṅ imaṅ amin kisiri amin tet da
tebaisi timitdisak.
- ⁹ Kindap madep da yo soson, uṅun da tilak noman altosak
bisapmon uwalni dapban pasildaṅ.
Yawe da butjap nandaṅ yomiṅek pabiṅ yopmaṅak-
wan kindap da son yomiṅ mudokdaṅ.
- ¹⁰ Kila amin madep da uwalni dakon monji gwayoni kisi
morap dapban kimak mudokdaṅ.
Aṅakwan monji gwayoni miktimon saṅbenjek dima
egipdaṅ.
- ¹¹ Uwal da nandak nandak aṅek kila amin madep yokwi aṅ
im do gen yaṅ paṅteban aṅ,
mani aripmi dima abiṅ yipni.
- ¹² Dikdikgo baṅ yamaṅ yobi tobilek pasal si kikdaṅ.
- ¹³ Yawe, tapmingo madepsi do gak dakon man aṅkisik do
kap yoneṅ.

22

Iyoŋ iyoŋ dakon gen ae ya dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyinban kap tek “Wisa dagok dakon dia miŋat” uŋun naŋ yoni.

¹ Piŋkopno, Piŋkopno, nido nipmaŋ dekgil?

Iyoŋ iyoŋ yaŋapbo nido dubagikon egek jigikon naŋ dima aŋpulugosol?

² Piŋkopno, gildari gildari gak do yaŋ tidosot, mani kobogi dima nayisal.

Kalbiyo kisi gak do yaŋ tidosot, mani yawori kinda dima abidosot.

³ Mani gak telagi egisal. Gak kila amin madep yigaki Israel amin da mango aŋkisaŋ.

⁴ Kalip babiknin da egip egipni gagon tosok yaŋsi nandaŋ gamgwit.

Aŋakwa gak da uwalni da kisiron baŋ pulugagil.

⁵ Gak do yaŋ tidanba jigikon baŋ pulugagil.

Nandaŋ gadaŋ gamiŋakwa paŋpulugagil, do nandaŋ gadatni uŋun isali dima agit.

⁶ Mani nak amin dima, nak waleŋ yombem yo isali.

Amin morap da nandaba yokwi tok aŋnamiŋek manji namaŋ.

⁷ Amin morap nak nandaŋ uŋun yaŋsul aŋ namaŋ.

Aŋek yaŋba yokwi tok aŋek wunda kwakwal aŋ namaŋ.

⁸ Aŋek yaŋ yoŋ, “Yawe da aŋpulugosak do nandaŋ gadaŋ imisak,

do yum kaŋakwa uŋun da jigikon baŋ pulugaŋ yipjak.

Yawe do madepsi galak taŋ imisak, do yum kaŋakwa aŋpulugosak.”

22:1: Mt 27.46; Mk 15.34

22:7: Mt 27.39; Mk 15.29; Lk 23.35

22:8:

Mt 27.43

- ⁹ Pinjkop gak dasi kilano anjaki meŋ da buron da tagisi altagim.
Mum nagim bisapmon anpulanganbi egip egipno gagon tosoŋ yaŋsi nandaŋ gamgum.
- ¹⁰ Meŋno da anjalagiron da wasaneŋ gak da kisiron egipgum da egisat.
Si altagimon da wasaneŋ gak Pinjkopno egipgul da egisal.
- ¹¹ Jigi mibili mibili abaŋ, ae paŋpulugokno mini, do dubagikon dima egipbi.
- ¹² Uwalno uŋun bulmakau wili da yaŋ anŋwasaneŋ.
Uŋun tapmimni madepsi, Basan miŋtim dakon bulmakau wili yombem.
- ¹³ Laion da joŋ kilap nok do yaŋ tidaneŋ gen kagani anŋtaŋ kwan,
uŋudeŋ uwalno da nak anupbal ak do anŋ.
- ¹⁴ Pakbi isal dogin tagal ki mudoneŋ, uŋun da tilak tapmimno minisi anŋ.
Kidatno dakon saŋbekni kisi kalkalaŋ mudoneŋ.
Bit nelak da pakbi dagon uŋun da tilak butno wagilsi tapmimi mini pakbi idap asak.
- ¹⁵ Tapmimno mini anjakwan melno tiptaŋ gen kaganogwan tegosok.
Gak da nepbi kimot da tamokon pokdot.
- ¹⁶ Amin yokwi da nak piŋan da yaŋ anŋwasaneŋ.
Aneŋ kisit kandapyo nokon injirba geni da giptimnogwan piŋeŋ.
- ¹⁷ Kidatno kisi noman taŋakwa tagi manjikeŋ.
Uŋun da nak da yokwi tat uŋun kaŋek kisik kisik anŋ.
- ¹⁸ Imalno kokwinik timigeŋ paba piŋikno namin da abidosak yaŋ do satu wasok anŋ.
- ¹⁹ Yawe, nak nepmanek dubagikon dima egipbi.

Paṅpulugokno, tepmi abiṅ aṅpuluga.

²⁰ Aṅpulugaṅbi emat agak siba baṅ dima nikba kimokgeṅ.
Uṅun amin piṅan yombem da kisiron baṅ pulugaṅbi
dima nikba kimokgeṅ.

²¹ Laion da gen kaga ae joṅ bulmakau da jomon baṅ
pulugaṅ nepbi.

²² Yaṅ aṅaki notno kabikon man madepgo yaṅ
teṅteṅokeṅ.

Ae miṅat amin kabiyo da muwutnikon gak aṅkisikeṅ.

²³ Yawe do pasal imaṅ amin kabi, Yawe aṅkisini.

Jekop dakon diwatni kabi, Yawe man madep imni.

Israel dakon diwatni kabi, Yawe gawak imni.

²⁴ Nido jigi madepsi paṅ amin manji dima yomisak.

Tepmi jigiyo paṅ amin uṅun do nandaban yo isali dima
asak.

Uṅun manji dima yomisak.

Paṅpulugosak do yaṅ tidanba bisitni nandan yomisak.

²⁵ Amin madepsi Piṅkop gawak im do muwutni bisapmon
gak aṅkisikeṅ.

Miṅat aminyo gak do pasolgoṅ uṅun da dabilon kalip gak
do paret ak do yaṅ teban tagim uṅun akdisat.

²⁶ Bupmi amin jap aripmisi naṅ tugokdaṅ.

Ae Yawe wisih kokdo pi aṅ amin uṅun da mani aṅkisikdaṅ.

Piṅkop da paṅpulugaṅban dagok dagogi mini butni tagisi
taṅ aṅaṅ wigikdisak.

²⁷ Amin miktimi miktimi ekwaṅ Yawe do nandanek tobil
iyikon apdaṅ.

Miktimi miktimi amin kabi kabi ekwaṅ uṅun da abiṅek
gawak imdaṅ.

²⁸ Nido Yawe kila amin madep egek miktimi miktimi amin
morap kilani asak.

- ²⁹ Miktimi miktimi kwen wigik amin morap da ŋwakben
aŋ imdaŋ.
Miktim amin morap kimagek miktim dagokdaŋ ujun kisi
morap da abiŋek Piŋkop gawak imdaŋ.
- ³⁰ Don altaŋ altaŋ ani amin da omani aŋimdaŋ.
Amin da Amin Tagi do yaŋ teŋteŋok aŋakwa don altoni
amin da nandaŋ aŋaŋ kikkaŋ.
- ³¹ Piŋkop da aŋpakni kilegikon da iyi miŋat amin kabini
yokwikon baŋ timikgit,
ujun dakon geni don altoni amin baŋ yoyikdaŋ.

23

Yawe ujun kila amino tagisi

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe ujun kila amino, do yo kinda do wadak wadak dima
asat.
- ² Aŋki joŋ kalikaligi timon nepban pak yawokdot.
Aŋek pakbi moniŋ moniŋ yawori pokgoŋ ujudon gin
nayiŋ awildak.
- ³ Tapmim kalugi namiŋek man bini tagisi tosak do kosit
kilegikon nayiŋ awildak.
- ⁴ Piŋkop, gak nak gat egisal, do gilo ae pilin tukyogwan
agipben kaŋ, yo yokwi do dima pasolgeŋ.
Gandako sipsip kila amin dakon kindap kiriŋ
abidosol, do ujun da butno aŋteban asak.
- ⁵ Japno tagisi uwalno da dabilon nomansi paŋnoman asal.
Yutgokon but galagon da abidaŋek bit nelak
busuŋnokon tagaldal.
Yo galagi ireŋisi idawukbi idapno si tugosok.
- ⁶ Miktimon egipben bisap morapmon kilano tagisi aŋek
but dasi galak taŋ namiŋ wigikdisal.
Ae bisap mudok mudogi mini yutgokon egi wigikenŋ.

24

Piŋkop unun Kila Amin Madep

Dewit dakon kap kindā.

- ¹ Miktim gat ae yo morap unjungwan toŋ unun Yawe dakon.
Ae kokup morap gat ae miŋat amin morap unjungwan ekwaŋ kisi unun dakon gin.
- ² Pakbi ilarisi da binapmon miktim wasagit.
Miktim dakon mibili tap binap yipgut.
- ³ Namin da Piŋkop da kabap madepmon tagi wigisak?
Ae namin da iyi da telagi tamokon tagi atjak?
- ⁴ Yokwi dima asak amin, ae butni kilegi, ae kokup kidat do dima gawak yomisak,
ae notni topmon da yaŋ teban tok dima anyomisak, unjuden amin da aripmi tagi.
- ⁵ Unjuden amin Piŋkop da gisamitjak.
Yokwikon baŋ timigek amin kilegi yaŋ iyisak.
- ⁶ Unjuden amin da Piŋkop wisinjek Jekop dakon Piŋkop da kapmatjok kisak.
- ⁷ Wigat, ji witdal kini. Yoma kalipmi, ji madepsi pisoni.
Aŋakwa Kila Amin Madep tilimi toŋsi da wigisak.
- ⁸ Kila Amin Madep tilimni toŋsi unun namin?
Unun Yawe kalon gin. Tapmimni madepsi, emaron teban tosok.
- ⁹ Wigat, ji witdal kini. Yoma kalipmi, ji madepsi pisoni.
Aŋakwa Kila Amin Madep tilimi toŋsi da wigisak.
- ¹⁰ Kila Amin Madep tilimi toŋsi unun namin?
Unun Yawe tapmimni pidaribisi.
Unun kalon dagin Kila Amin Madep tilimi toŋsi da egisak.

25

- Amin* kinda Piŋkop da kilani asak do bisit agit
 Dewit dakon kap kinda.
- ¹ Yawe, anpulugoki do bisit gayisat.
  - ² Piŋkopno, egip egipno gagon tosoƙ yaŋsi nandisat.
 Anpuluganaki mayagi dima pakeŋ, ae uwalno da abiŋ
 nepmaŋek kisik kisik dima ani.
  - ³ Amin morap gak do nandan gadan unun mayaktok dima
 pani,
 mani amin paŋkewalgaŋ amin unun mayaktok pak-
 dan.
  - ⁴ Yawe, niaŋ egipbeŋ do nandisal unun noliki.
 Kositgo noliki.
  - ⁵ Piŋkopno, yokwikon baŋ anpulugosol do nayiŋ dekbi
 gengo bami yol aŋaŋ kikerŋ.
 Gildat kinda kalon anpulugoki do jomjom anegisat.
  - ⁶ Yawe, gak amin do bupmi nandanek but dasi galak taŋ
 yomisal unun do nandaki.
 Kalipsigwan da anpak unun agil da aŋaŋ obisal.
  - ⁷ Piŋkop nak monji bilagi egek anpak yokwi agim unun do
 dima nandaki.
 Gak amin do bupmi nandan yomisal, do but dasi
 galak taŋ nabi.
  - ⁸ Yawe unun wagil tagisi ae kilegisi.
 Yaŋdo, yokwi pakpak amin kositni yolisak.
  - ⁹ Amin iyi do nandaba paŋ unun kositni kilegi yolisak, ae
 anpakni kilegi yoyiŋ dekdak.
  - ¹⁰ Yawe da saŋbek saŋbekni ae gen tebani yolgaŋ miŋat
 aminyo unun do but dasi galak taŋ yomiŋek dima
 yopmaŋ dekdak.
  - ¹¹ Yawe, man bingo tagisi tosak do yokwino morapmisi
 unun wiririk nabi.
  - ¹² Yawe yolgaŋ amin kosit kilegi niaŋ agipni unun yolisak.

- ¹³ Uñuden amin tagisi egipdañ, ae monji gwayoni unun da miktimni abidokdañ.
- ¹⁴ Yawe unun miñat aminyo pasal iman unun dakon notni egisak.
Añek sañbek sañbek unun gat agit unun do yoyiñ dekdak.
- ¹⁵ Yawe da gin nak paron nañ kukwosok, do unun da anpulugosak do dabilno unudon gin yipmanjat.
- ¹⁶ Naga dage egapbo amin da yokwi añ namañ, do tobiñ abinjek nandañ yawok nabi.
- ¹⁷ Butjik morapno unun si pap tosok, do wiririk naminaki yawori egipbeñ.
Anpuluganaki jigi da dima abin nepni.
- ¹⁸ Butjik morapno gat ae jigino gat do nandajek yokwi morapno yopman nabi.
- ¹⁹ Uwalno morapmisi unun do pindat.
Unun nak do japmisi nandajek ukwayit añ.
- ²⁰ Anpulugoki do obisat, do egip egapno kutnoki, ae uwal da kisiron nañ abidoki.
Anpuluganaki mayagi dima pakeñ.
- ²¹ Anpulugoki do jomjom anegisat, do anpakno tagisi ae kilegisi unun da nak ankutnoni dosi nandisat.
- ²² Pinjop, amin kabigo Israel yumañ nañaki jigini mibili mibili toñ unun da dima pabin yopni.

26

Amin kilegi dakon bisit

Dewit dakon kap kindá.

- ¹ Yawe, nak anpak kilegi gin añek gak dogin nandañ gadasat,
do amin kilegi yañ nayiki.
- ² Yawe, nak dakon but nandak nandakyo ankiligek koki.

- ³ Nido nak do but dasi galak tarj namisal unjun bisapmi bisapmi nandisat.
 Anejk bisapmi bisapmi gak dakon gen bami yoldat.
- ⁴ Nak top yonj amin gat dima yikgamaņ.
 Ae jamba but amin gat dima akwamaņ.
- ⁵ Yokwi pakpak gat egip do dimasi nandisat.
 Ae unjun gat yit do dimasi galak tosot.
- ⁶ Yawe, nak diwarino mini yanj nandaki do kisitno pakbi naņ sugosot.
 Nak gak dakon alta anjwasinej
- ⁷ gen papmon da gak anjkisinej pi tagisisi asal unjun do amin yoyisat.
- ⁸ Yawe, gak dakon yut do but dasi galak tosot.
 Gak dakon tilingo unjudon tosok.
- ⁹ Gak yokwi pakpak amin dapbi kimotni bisapmon dima nikbi kimokgeņ.
 Amin dapdap amin dapmaņek nakyo kisi dima nikgi.
- ¹⁰ Unjun amin yo yokwi ak do gen paņkosit anj.
 Ae amin da notni yo yokwi anjomni do amin do tomni yomaņ.
- ¹¹ Mani nak anjpak kilegi gin asat.
 Bupmi nandaņ namaņek yokwikon baņ pulugaņ nepbi.
- ¹² Nak miktim kilegikon akdat.
 Yawe, amin gawak gam do muwukgaņ unjun da bikbigon gak anjkisikeņ.

27

Piņkop anjkisik dakon bisit

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe unjun tenjtenjino ae yokwikon baņ timit timit aminno,
 do namin do pasolgeņ?
 Yawe da nak anjknosok, do nido pasol pasol abeņ?

- ² Amin yokwi nak anjupbal ak do apni bisapmon kosit yokwigin agek maŋ potdaŋ.
- ³ Emat amin morapmisi da abinŋ anŋwasini kaŋ, dima pasolgeŋ.
Uwal da nit do apni kaŋ, but morap dima abeŋ.
- ⁴ Yawe do yo kaloŋi kindi do bisit asat.
Uŋun da nandaŋ naban miktimon egipbeŋ bisapmon gildari gildari iyi da yutnon egipbeŋ do nandisat.
Aŋek Yawe uŋun wagil tagisisi do dabilno uŋudongin yipmaŋek kisik kisik aŋek egipbeŋ.
Aŋek Telagi Yut Madepnikon Yawe dogin nandaŋek egipbeŋ.
- ⁵ Nido yo yokwi da nagon noman toni bisapmon uŋun da iyi da yutnon anŋkisibiŋ nepban egipbeŋ.
Yoma sopmaŋek tagisi anŋkisibiŋ nepjak.
Tip madep kindi da kwenon nepban tagisi egipbeŋ.
- ⁶ Yaŋ aban uwalno nak anŋwasan uŋun pabiŋ yopbeŋ.
Nak kisik kisik aŋek yaŋ tidaŋek iyi da telagi yutnikon paret aŋ ibeŋ.
Aŋek kap yaŋek mani anŋkisikeŋ.
- ⁷ Yawe, gak do bisit abo bupnikon da bisitno nandaŋek anŋpulugoki.
- ⁸ Gagon opbeŋ do nayisal, do Yawe nak kili uŋun obisat.
- ⁹ Dima gandakeŋ yaŋ do dima pasilgi.
Nak oman amingo, do butjap nandaŋek dima akwayikgi.
Pinŋkop, gak paŋpulugokno.
Gak da nak yokwikon naŋ abidosol.
Dima nepmaŋ dekgi.
- ¹⁰ Meŋ datyo da manji namjil kaŋ, Yawe da kilano sigin akdisak.
- ¹¹ Yawe, gaga dakon anŋpak do nayiŋ dekgi.
Uwalno morapmi, do kosit kilegi naŋ nayiŋ anŋaŋ kiki.

- ¹² Yum nandaŋaki uwalno da nak dima abidoni.
 Uŋun topmon da gen yaŋ namiŋek nak aŋupbal akdo aŋ.
- ¹³ Nak asisi nandisat, don on miktim egisaron Yawe da yo tagisi aŋ namdisak.
- ¹⁴ Yawe aŋpulugosak do jomjom aki.
 Tebaisi agek nandaŋ gadaŋ imiŋek but pasol dima abi.
 Yawe do jomjom aki.

28

Piŋkop da aŋpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, gak tip madepno, bisitno nandaŋek aŋpuluga.
 Dima aŋpulugoki kaŋ, nak amin kimakbi da tilak egipbeŋ.
- ² Bupmi nandaŋ namiŋek aŋpulugoki do yaŋ tidoken bisapmon nandaŋ nabi.
 Bisit aŋek kisitno paŋenokgo telagi yutgo da tet do wigisak.
- ³ Yokwi pakpak amin gat kisi nak dima ilik paŋki mabi kineŋ.
 Uŋun amin kwen da notni do gen galagi galagi yoŋ.
 Mani burigwan nandak nandakni yokwi morapmi toŋ.
- ⁴ Aŋpak yokwi awit uŋun da ariŋmon kobogi do tepmi pi yobi.
 Amin do yokwi awit uŋun paŋtobilbi iyikon kini.
- ⁵ Yawe da pi madepsi aŋek yo morap wasagit uŋun do dima nandaŋ.
 Yaŋdo, uŋun amin yut kinda naŋ yaŋ tuwilek dima awaldisak.

- ⁶ Bupmi nandaŋ namjak do bisit abo bisitno kili nandagit,
do Yawe dakon man awigikeŋ.
- ⁷ Yawe da tapmim namineŋ pasikno asak.
Yaŋ asak do aŋek nandaŋ gadaŋ imisat.
Yawe da nak anpulgusok unun do kisik kisik
madepsi nandaŋ imisat.
Nak ya yaŋ iyineŋ kap morapmi yosot.
- ⁸ Yawe da miŋat amin kabini tapmim yomisak.
Kila amin madepni pini asak do manjigit unun anpu-
lugok do tagap taŋek dam tebani aripmi dima
tuwili da yaŋ egisak.
- ⁹ Miŋat amin kabigo yokwikon baŋ pulugaŋ yopbi.
Gaga do manjigil amin kabi yo tagisi aŋ yobi.
Kila amini egek dagok dagogi mini kilani abi.

29

Sikak mirimyo madep aŋakwan Pinŋkop dakon yaŋ ilit
nandamaŋ

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Ji aŋelo tapmimi toŋ, ji Yawe aŋkisini.
Tilimni gat ae tapmimni gat do nandaneŋ aŋkisini.
- ² Yawe dakon man madepni unun tilimi toŋ, do aŋkisini.
Ji si telak taŋek gawak imni.
- ³ Yawe da gen yaŋakwan tap kwenon kiŋakwan nandaŋ.
Pinŋkop tilimni madep kiririŋ da yaŋ madepsi yosok.
Gen madepsi yaŋban suligi tap madep kwenon
kiŋakwan nandaŋ.
- ⁴ Yawe gen yosok unun tapmimi toŋsi yosok.
Yaŋakwan amin morap da Yawe unun kila amin
madep wikwisi yaŋ nandaŋ imarŋ.
- ⁵ Yawe gen yaŋakwan Lebanon miktim dakon sida kindap
gawikgaŋ.

- ⁶ Uñun da wasok aban Lebanon Kabap da bulmakau monji da wigi mok añ uñuderñ añ.
Ae ileñ Emon da bulmakau wili bilagi da yañ wigi mok asak.
- ⁷ Yawe da gen yañakwan mal asak.
- ⁸ Uñun da wasok aban Kedes dakon miktım kibiri uñun wudip madepsi asak.
- ⁹ Yawe da gen yañakwan kindap teban da kwasigilgañ, aña kwa koron kindap tam morap kisisi biripmigi moñ.
Yañ aña kwon Telagi Yut Madepnikon amin kisisi da yañ tidañek yañ yoñ, “Piñkop uñun tilimni toñ!”
- ¹⁰ Pakbi igakwa Yawe dagok dagogi mini kila amin madep egisak.
- ¹¹ Yawe miñat amin kabini tapmim yomisak.
Yañ aña kwon gisamigakwan yaworisi ekwañ.

30

Amin kinda da Piñkop ya yañ iyik do bisit agit Dewit dakon kap kinda. Kap on telagi yut yoma witdal do yawit.

- ¹ Yawe, gak da nak yokwi da kisiron nañ abidagil.
Yum pindagaki uwalno da abiñ nepmañek kisik kisik dima awit.
Yañ agil do mango yañ aña kwon isat.
- ² Yawe Piñkopno, aña pulugoki do bisit gayiko aña puluganbi kilek tagim.
- ³ Yawe, kimot do aña pbo abi pidagim.
Kimakbi tamogwan pigik do aña pbo egip egipno aego namgul.
- ⁴ Yawe dakon miñat amin kabini, Yawe aña kwon isini.
Mani telagi aña kwon isini.
- ⁵ Bisap pisipmisok butjap nandisak.

Mani miiktimon ekwamanj bisap morap nin do tagisi
nandanek yo tagisi anjnimisak.

Dabil pakbigu kalbi tagi moni, mani wisa dagokdo
kisik kisik aego akdisal.

⁶ Kalip nak tagisi egek yan yagim, “Yo kinda da aripmi
dima aban yokwi tokenj.”

⁷ Yawe, gak nak do tagisi nandanek anpulugagil bisapmon
ilej kinda da yan tebaisi akgim.

Mani manji namgul bisapmon unjudon yokwi tagim.

⁸ Yawe nak gak do yan tidagim.

Bupmi nandisak do Amin Tagi bisit tebaisi anek yan
iyigim,

⁹ “Nak kimakbi tamogwan pigikenj kanj, ni yo tagi kinda da
noman tosak?

Amin kimakbi da mango tagi anjkisini?

Gak da toktoji ninon yo tagisi asal dakon gen unun
da tagi yan tenjenoni?

Aripmi dima.

¹⁰ Nandanj namijek nak do bupmi nandaki.

Yawe, nak anpulugoki.”

¹¹ Gak da butno jigisi tagit unun antagap abi kisik kisik kap
asat.

Ae but yokwi nandagim unun anyawot abi but kwak-
tok nandisat.

¹² Yan agil, do gen mapmit aripmi dima aberj. Mango
anjkisikenj.

Yawe Pinjopno, dagok dagogi mini ya yan gayikenj.

31

Yawe da miñat aminyo gawak imijek ekwanj unun
kilani tagisi asak

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yonj dakon kila amin
do mandabi.

¹ Yawe, gak da nak anjknokni do abisat.

- Anpuluganjaki uwal da dima abiŋ nepni.
Gak kilegisi do uwal da kisiron baŋ pulugaŋ nepbi.
- ² Nandaŋ namiŋek tepmisi pulugoki.
Gak gopbatno ae dam tebano aripmi dima tuwili egisal, do uwal da aripmi dima abiŋ nepni.
- ³ Asi gak tip madepno ae dam tebano aripmi dima tuwili egisal.
Gak dakon man dima yokwi tosak do mibiltan namiŋek kosit nolayiki.
- ⁴ Uwalno da nak abidok do pat yipmaŋ.
Mani gak pasili tamono, do abiŋ anjuktanaŋaki paron dima yokwalgeŋ.
- ⁵ Wupno gak da kisiron yipmaŋdat.
Yawe, gen bami dakon Pinjkop, yokwikon baŋ pulugaŋ nepbi.
- ⁶ Gak kokup kidat gawak yomaŋ amin dimasi galak taŋ yomisal.
Mani egip egipno Yawekon tosoke yaŋsi nandisat.
- ⁷ Nak do bisapmi bisapmi but dasi galak taŋ namisal, do nak gak do but galaksi nandisat.
Jigi morapno pindagek butjik pagim unun pindak nandaŋyo agil.
- ⁸ Yum pindagaki uwal da nak dima abidawit.
Anpuluganjaki tagisi egisat.
- ⁹ Yawe, jigino madepsi, do bupmi nandaŋ nabi.
Kunam morapmi tagek dabilno piriopmaŋ.
But yokwi nandaŋek giptimno wagilsalek taŋ.
- ¹⁰ Butnokon da jigini nandaŋ egisat.
Unun da egip egipno anpisip asak. Kunam morapmi takdat do bisap dubagi dima egipbeŋ.
Nak jigino madepsi do tapmimno minisi anjakwan kidatno wagilsalek yokwi taŋ.

- ¹¹ Uwal da jigilak yanɗ namanɗ.
 Kokup isalno da nak do nandaba yokwitok aɗ namanɗ.
 Aɗakwa notnoni da nak do pasol pasol madepsi aɗ.
 Kosiron agapbo nak nandanɗ amin uɗun pasal si
 kwanɗ.
- ¹² Amin kimakba iɗtanɗ yomamanɗ uɗuderɗ amin morap kisi
 nak do iɗtanɗ namanɗ.
 Nak miɗtim kwoba pudanɗ kwa maba kwanɗ uɗun
 yombem.
- ¹³ Nak nandanɗapbo uwalno morapmi da manji gen yanɗ
 namanɗ.
 Yo pasolisi da nak aɗgwasanɗ.
 Muwugek niansi aɗek aɗatno kimakban yanɗ do yanɗ
 nandat aɗ.
- ¹⁴ Mani Yawe egip egipno gagon tosoɗ yanɗsi nandisat.
 Nak yanɗ yosot, “Gak Piɗkopno.”
- ¹⁵ Nak don egi aɗanɗ kikiɗisat uɗun gak da kisiron tosoɗ.
 Uwalno nak aɗsopmanɗanɗ uɗun da kisiron banɗ pu-
 lugaɗ nepbi.
- ¹⁶ Butgo oman amingo nagon yipmanɗek yo tagisi aɗ nabi.
 Butdasi galak tanɗ namisal, do uwal da kisiron banɗ
 pulugaɗ nepbi.
- ¹⁷ Yawe, aɗpulugoki do yanɗ tidosot, do aɗpulugaɗaki
 mayagi dima pakeɗ.
 Yokwi pakpak amin paɗmayak abi.
 Aɗaki kimakbi tamogwan pagek gen dima yoni.
- ¹⁸ Uɗun amin kwen wigik aɗek amin kilegi do yanɗba yokwi
 tok aɗyomanɗ,
 do uɗun top yogok amin paɗtasik abi gen dima yoni.
- ¹⁹ Amin gak do pasalek gawak gamiɗek ekwanɗ uɗun gak
 da aɗpakgo tagisisikon da paɗpulugosol.
 Miɗat amin morap da dabilon paɗkutnoki do gagon
 kwanɗ amin kilani tagisi asal.

- ²⁰ Gak da unun amin gaga da kapmatjok panjkisibisal.
 Yan anjaki dap do yon amin dap do si panjidok an.
 Gak da yongamgwan egakwa uwalni da gen yokwi
 yanjek aripmi dima pabiŋ yopni.
- ²¹ Yawe anjkisino. Nak do but dasi galak tan namisak.
 Kokup papmon egapbo uwal da angwasiŋjek nit do
 awit bisapmon tagisi anpulugagit.
- ²² Unun bisapmon wuripdagek yan yagim, “Gak da nak
 nolbi gak da dubagikon egisat.”
 Mani bupmi nandanjek anpulugoki do yan tidoko
 nandan namgul.
- ²³ Telagi minjat amin kabini, ji Yawe but dasi galak tan
 imni.
 Geni guramikgan amin kilani tagisi asak, mani iyi
 do nandaba wigisak amin unun kobogi yokwisi
 yomisak.
- ²⁴ Yawe da panpulugosak do jomjom an amin morap ji
 butji panjeban anjek atni.

32

- Diwarinin yankwok anjek kisik kisik anen*
 Dewit dakon kap kinda. Kap on do “Maskil” yan yon.
- ¹ Amin kinda gulusuŋ agit dakon yokwini Pinjop da
 wiririk imisak, unun amin kisik kisik tagi asak.
- ² Amin kinda Pinjop da diwarini wiririk imisak, ae topni
 mini egisak amin unun kisik kisik tagi asak.
- ³ Diwarino dima yan tenjenagim bisapmon gildat kalba
 ae kalbi but yokwi nandanjek iyon iyon yanjek
 egipgum.
 Anjek tapmimno wagilsa alek tawit.
- ⁴ Gildari ae kalbi tepmi pi namgul.

- Gildat da miktım kanban kibidosok unun da tilak tapmimno kisisi man mudawit.
- ⁵ Don diwarino gagon yan tentenagim.
Anpakno yokwi kinda dima ankisibigim.
“Yawekon diwarino kisi yan kwoker” yan yagim.
Yankwok abo diwarino kisisi wiririk namgul.
- ⁶ Do amin gak golgan jigi bisapmon gak do bisit yoni.
Anakwa jigi pakbi ikdak unun da tilak abinek aripmi dima pabij depni.
- ⁷ Gak kalon gin pasili tamono.
Gak da kilano asal, do jigi da nak aripmi dima abij nepni.
Gak da nak jigikon nan pulugosol, do nak angwasiyek akgan amin da but kwaktok kap yon.
- ⁸ Yawe da yan yosok, “Nak da gayin degek kosit agipbi unun golikdisat.
Nawa gen gayinek kilago akdisat.
- ⁹ Gak os bo donki da yan kadim dima dagoki.
Unun amin da gen kaganikon ain tim ton unudon nap teban panteban anek ilikba geni guramikgan.”
- ¹⁰ But yokwi morapmi yokwi pakpak aminon noman ton.
Mani Yawe si nandan gadan iman amin unun dagok dagogi mini but dasi galak tan yomisak.
- ¹¹ Amin kilegi ji butji tagisi tanakwan Yawesi ankisini.
Butji gwaljigi mini amin, ji kisik kisik nandanej yan tidoni.

33

Pinkop yan ankisik dakon kap

- ¹ Amin kilegi ji kisik kisik nandanej Yawe ankisini.
Unun anpak unun ji da agagisi.
- ² Yawe ankisinek kulele tidoni.

Gita napmi 10 kabi toŋ ujun tidarakwa geni galagisi nandisak.

³ Kap kalugi yanjek gita si nandaŋ kimagek tidoni.
Yan anjek kisik kisik anjek yan tidoni.

⁴ Yawe dakon gen ujun gen bamisi.
Yo morap asak ujun da nin toktogisi dima nipman dekdak yan nolisak.

⁵ Yawe ujun anpak kilegi ae gen kokwin kilegisi ujun do but dasi galak toso.
Dagok dagogi mini miktimi miktimi amin do but dasi galak taŋ yomisak.

⁶ Yawe da gen yanakwan gildat kanek ae gikyo kundukon noman tawit.
Gen yanakwan yo morap kundukon noman tawit.

⁷ Amin da kwobakon pakbi koleŋba toŋ ujun da tilagon
Yawe da tap pakbi anmuwukban tamonikon gin tagit.

⁸⁻⁹ Gen yanakwan on miktim noman tagit.
Gen tebai yanakwan noman tagit do miktimi miktimi amin kisisi Yawe do pasalek tamtam yan imnisi.

¹⁰ Miktimi miktimi miŋat aminyo da yo ak do paŋkosit an ujun Yawe da tuwildak.
Ae pi ak do nandaŋ ujun kosit sopmandak.

¹¹ Mani Yawe da yo morap ak do yosok ujun jonjigek an mudosok.
Pi morap ak do nandisak ujun toktogisi kulabik aripmi dima asak.

¹² Miŋat amin kabiyo Yawe yipba ujun da Piŋkopni egisak ujun amin kisik kisik tagi ani.
Ujun miŋat amin kabiyo iyi do kili manjigit.

¹³ Yawe ujun Kwen Kokup da siŋtanban piŋakwan amin kisisi pindakdak.

- 14 Uñun kila amin madep yityit tamonikon yigek siñtañban piñakwan miktimon amin morap pindakdak.
- 15 Uñun da amin dakon but nandak nandakni wasagit, do yo morap añ uñun pindak nandanyo asak.
- 16 Kila amin madep kinda uñun emat amini morapmi da uwalni aripmi dima pabiñ yopni.
Ae emat amin kinda uñun iyi da tapmimon da uwalni da kisiron da aripmi dima pasal kisak.
- 17 Emat dakon os uñun tapmimni madepsi, mani uwal da kisiron bañ aripmi dima pañpulugosak.
- 18 Mani amin morap Yawe do pasolgoñ uñun iyi kilani asak.
Dagok dagogi mini amin do but dasi galak tañ yomisak uñun do nandañek jomjom añ amin uñun kilani tagisi asak.
- 19 Uñun amin kabi pañpulugañakwan dima kimokgoñ, ae jap da mini añ bisapmon jap yomañakwan dima kimokgoñ.
- 20 Yawe uñun dagin nin tagi pañpulugosak, do uñun do jomjom amañ.
Uñun da pasiknin egakwan uñun da yongamgwan tagisi ekwamañ.
- 21 Nin mani telagi uñun do nandañ dagomañ, do kisik kisik amañ.
- 22 Yawe, gak nin pañpulugoki do jomjom amañ.
Dagok dagogi mini but dasi galak tañ nibi dosi nandamañ.

34

Dewit Pijkop da anpuluganban ankisigit

Dewit Abimelek gat egek topmon da nugigi daganban Abimelek da yolban kigit. Kinek kap on mandagit.

¹ Nak Yawe ankisiken. Bisapmi bisapmi mani ankisiken.

² Yawe da anpulugagit do nandajek mani anenokgen.

Jigini torj amin da unjun do nandajek but galaksi nandani.

³ Yawe dakon man madejni do yanek ankisinen.

⁴ Yawe da nak anpulugosak do bisit iyiko nandagit.

Pasol pasolno wiririkban but yawot pagim.

⁵ Yawe nandaj gadaj iman amin kisik kisik anek mayagi dima nandaj.

⁶ Nak jigikon egek Yawe do yanj tidoko bisitno nandajek jigi morapnokon nan pulugan nepgut.

⁷ Yawe dakon anelo da Yawe do pasal iman amin da kapmatjok egek yokwikon ban anpulugosok.

⁸ Yawe ankilik koni, unjun tagisi.

Panjktnosak do kwanj amin unjun kisik kisik tagi ani.

⁹ Minjat amin kabiyoni ji Yawe do pasal imni.

Nido pasal iman amin unjun yo kinda do wadak wadak dima anj.

¹⁰ Laion da jap do anj, mani Yawe wisinj kok do pi anj amin unjun yo tagisi do wadak wadak dima anj.

¹¹ Minjat monjiyono, abinek mirak yopgut.

Apba Yawe do pasol pasol ani do dayinj dekgo.

¹² Ji miktimon bisap dubagi egek egip egip tagisi egek kisik kisik ak do nandaj?

¹³ Yanj egip do nandaj kanj, ji gen yokwi dima yoni, ae top gen dima yoni.

¹⁴ Ji anpak yokwi manji yominjek anpak kilegisi gin ani.

- Amin gat but kalonj anjek egip do pini si teban tarjek ani.
- ¹⁵ Yawe unjun amin kilegi kilani anjek bisitni nandanj yomisak.
- ¹⁶ Mani yokwi anj amin dima galak tarj yomisak.
Kimagakwa amin da injar tarj yomdarj.
- ¹⁷ Amin kilegi Yawe bisit anj iba nandanj yomisak.
Panpulugarban jiggi da dima pabij yopmanjarj.
- ¹⁸ Yawe butjigon da egisak amin da kapmatjok egisak, ae nagon yo tagi di dima noman tokdarj yarj nandisak amin unjun anpulugosok.
- ¹⁹ Amin kilegi jiggi morapmi noman tarj yomanj, mani Yawe da jiggi morapnikon banj pulugarj yopmandak.
- ²⁰ Yawe da kilani tagisi anjakwan amin kinda da kidatni kinda dima jokgaldisak.
- ²¹ Anjak yokwi da yokwi anj amin dapba kimotdarj.
Amin kilegi dakon uwalni Yawe da tepmi pi yomdisak.
- ²² Mani Yawe da iyi dakon oman amini yokwikon banj yumanj narj yopmandak.
Amin morap parjuktnosak do nandanj imanj amin unjun dima tasik toni do yoyikdisak.

35

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, kosit sopmanj namañ amin dakon kositni sopmanj yobi.
Ae amin nak gat emat amanj amin, gak unjun gat emat ani.
- ² Emat dakon yik imalyo gat ae pasik gat timigek abij nak anpulugoki.

- ³ Dikdik gat ae gwawiya gat timigek nak an sopmanan aminon emat abi.
 “Nak yokwikon ban timit timit amingo!” yan nayiki.
- ⁴ Uunun amin da nikba kimokgen do nolgan.
 Panj yopmanaki mayaktok pani.
 Uunun da nak anupbal ak do gen yan panjeban an.
 Yopbi tobi kinakwa panjtok abi dosi nandisat.
- ⁵ Yawe, mirim da wit dakon gipmi wiririk pangwan, uunun da tilak anelogo da amin yokwi uunun wiriritjak dosi nandisat.
- ⁶ Anelogo da yolban kinakwa kositni aban pilin tuk ae sagalegiyo ani dosi nandisat.
- ⁷ Nak da yokwi kinda dima an yomgum, mani nak abidok do pat yipgwit, ae nak da moken do gapma kinda wayikgwit.
- ⁸ Yan awit, do dima nandanakwa gak da yum pindagaki yokwi da timitjak,
 ae pat yipgwiron iyi yokwalni,
 ae gapma uunun wayikgwiron iyi unudon moni.
- ⁹ Yawe da yan anakan but galak nandan imdisat.
 Nak anpulgokdisak do tagisi nandan imdisat.
- ¹⁰ Butnokon da yan iyiken, “Yawe, gak yombem kinda mini.
 Gak da tapmimni mini amin uunun tagisi panpulu-
 ganaki amin tapmimni toj da dima panupbal an.
 Gak da bupmi amin wadak wadak an uunun panpulu-
 ganaki kabo noknok da yoni dima timikgan.”
- ¹¹ Top amin da anpak yokwi di dima agimon gen yan nama.
- ¹² Nak anpak tagi ban an yominapbo, uunun da kobogi do anpak yokwi ban an nama.
 Do but yokwi nandisat.
- ¹³ Mani sot awit bisapmon bupmi madepsi nandan yominjek bupmi dakon imal wangum.

- Nak jap kelek egek gak da panpulugoki do bisit agim.
- ¹⁴ Uñun notno bo ae padigino yombem kinda do bupmi nandagim.
 Nak amin kinda da meni kimagakwan bupmi ae kunamyokon da agisak uñun yombem.
 But yokwi nandanek kunam ae bupmiyo anek egigum.
- ¹⁵ Mani jigi pasat bisapmon uñun muwugek kisik kisik an.
 Ae amin di dima nandan yomisat uñun da abin nep do muwugan.
 Ak nandari mini gen yokwi yan naman.
- ¹⁶ Uñun da yansul sigin yan naminek gen yokwisi nayan.
 Dima galak tan naminek mam non.
- ¹⁷ Amin Tagi, bisap nian da sigin yum pindagek nak dima anpulugoki?
 Anpuluganaki nak dima anupbal ani.
 Uñun laion yombem da nak nitdan, do uñun da kisiron ban pulugoki.
- ¹⁸ Gak da yan anaki minat amin kabi morapmi kisi gak gawak gamdo muwutnikon ya yan gayiken.
 Asisi, minat amin kabi madepsi da binapmon mango awigiken.
- ¹⁹ Amin diwari isal dogin uwal an naman.
 Yum pindakbi nak abin nepmanek kisik kisik di abam.
 Uñun isal dogin nandaba yokwi tok an naman.
 Do yum pindagaki nak dakon jigi do kisik kisik dima ani.
- ²⁰ Amin diwari gat yityit tagisi ak do genjok di dima yan.
 Amin kokupmon tagisi ekwan uñun panupbal ak do gen ban yan.
- ²¹ Uñun da gen papmon da gen yansi yan naman,

“Asisi, nin da gandarapno anpak yokwi agil.”

- ²² Yawe, gak da unun amin kili pindak mudal.
Gen mapmit dima aki.
Amin Tagi, gak nak da dubagikon dima egipbi.
- ²³ Gak Pinjopno ae Amin Tagino.
Pidanj abinj nak anpuluganjek gen kokwin kilegisi an nabi.
Pidanjek nak dakon gen anteban ak do yanj terterjok abi.
- ²⁴ Yawe Pinjopno, gak anpak kilegi asal.
Do nak anpuluganjbi uwalno da nak anpak kilegi asat yansi nandani.
Yum pindagaki nak da yokwi toko nandanjek kisik kisik dima ani.
- ²⁵ Yum pindagaki iyi do “Nin yo ak do nandagimanj unun abisok tagisisi kili unun amanj” yanj dima yoni.
Yum pindagaki “Kili anupbal amanj” yanj dima yoni.
- ²⁶ Nagon jiggi noman tak unun do kisik kisik anj, do panmayak anjek panjntok abi.
Unun iyi dakon man pawigik do anjek nak abinj nepmanjanj, do mayaktok yomijek mani pabinj yopbi dosi nandisat.
- ²⁷ Mani nak do amin kilegi yanj nayiki do nandanj amin, unun kisik kisik dakon yanj tidok anjek buri tagisi toni dosi nandisat.
Bisapmi bisapmi yanj yoni, “Yawe unun mani wukwisi! Oman amini tagisi egipjak do but galaksi nandisak.”
- ²⁸ Yanj anakwa nak da anpakgo kilegi do yanj terterjok anjek gildat kinda kalonj gak anjksikenj.

36

Amin dakon anpak yokwini

Yawe dakon oman amin Dewit da kap on mandagit. Kap on kap yonj dakon kila amin do mandabi.

¹ Yokwi unun amin yokwi da buron yigek gen iyisak.

Unun amin Pinjkop do disok dimasi pasoldok.

² Unun iyi do nandaban wigakwan nak yokwi pakpak aminsi kinda yanj iyi do dima nandisak.

³ Bisapmi bisapmi unun amin gen yokwi gat ae top gen yosok.

Anpak kilegi asak dakon nandanj kokwin tagisi disok dima tanj imanj.

⁴ Dipmin tamokon pokdok bisapmon yokwi asak dakon kosit dakon nandak nandak asak.

Kosit yokwisi banjin agek anpak yokwi manji dima yomisak.

Pinjkop dakon anpak tagisi

⁵ Yawe, gak amin do but dasi galak tanj yomisal.

Unun dakon tilakni kundu gat arip, madepsi.

Ae gengo anteban anjek nin tagisi panpulugosol.

Tilakni unun kwen ason gikwem da arip.

⁶ Anpakgo kilegi unun madepsi kabap daman yombem.

Gen kokwin pi agakgo unun tap idap ilarisi yombem.

Yawe, gak da amin gat bit kilapyo gat kilani anjaki tagisi ekwanj.

⁷ Pinjkop, amin do but dasi galak tanj yomyomgo unun wagil tagisisi.

Minjat amin morap kisisi gagon obinjek pasilganj.

Pup pidok menji da pirigwan panji pasil yikganj unun yombem.

⁸ Yutgokon jap morapmisi, do amin jap do dima anj.

Yogo galagisi unun morapmisi.

Uņun pakbi madep pokgoņ uņun baņ yaņ yobi noņ.

⁹ Gak egip egip dakon mibilisi.

Gak gaga teņteņi amisi, do teņteņigokon yo morap tagisi pindakgamaņ.

¹⁰ Bisapmi bisapmi amin si nandaņ gamaņ uņun amin but dasi galak taņ yobi.

Buri tagisi amin paņpulugaņaki tagisi egipni.

¹¹ Gak yum pindakaki iyi do nandaba wigisak amin da nak dima bamoni.

Ae yum pindakaki amin yokwi da nak dima nolba kikeņ dosi nandisat.

¹² Pindakgi! Amin yokwi miktimon piligi maņ da pokgoņ, ae aripmi dima pidokdaņ.

37

Yo ni da amin tagisi gat ae amin yokwi garon noman tokdaņ

Dewit dakon kap kinda.

¹ Gak amin yokwi da aņpak aņ uņun do nandaba kik dima abi.

Gak aņpak yokwi aņ amin pindagek nak da yaņ asat tam tagi yaņ dima nandabi.

² Uņun joņ bo ae kindap tam da kibidoņ, uņun da tilak amin yokwi bisap pisipmisok kibidokdaņ.

³ Gak egip egipgo Piņkopmon tosok yaņ nandaņek aņpak tagisi baņ abi.

Yaņ aņek miktimgokon bisap dubak tagisi egipdisal.

⁴ Piņkop do kisik kisik aņ imiņaki yo galak tosol uņun gamjak.

⁵ Gak egip egipgo Yawe da kisiron yipbi.

Egip egipno uņudon tosok yaņ nandaņ imiņaki, uņun da gak aņpulugosak.

- ⁶ Anpakgo tagisi unun aban noman gildat dabil da yan tenjenokdisak.
 Anjek gildat dabil da gildat binapsi wisisak, unun da tilak minat aminyo da dabilon anpakgo kilegi nomansi anjenjen akdisak.
- ⁷ Gak Yawe da kapmatjok tayangok yikgi.
 Tayangok egek butgo yawori tanakwan anpulugosak do jomjom abi.
 Amin da anpak yokwi mibili mibili anjek yo tagisi morapmi timikgan unun do nandaba kik dima abi.
- ⁸⁻⁹ Amin yokwi wagil tasik tan mudokdan.
 Mani minat aminyo nandan gadat anjek Yawe da panpulugosak do jomjom an, unun miktimmikon tagisi egipdan.
 Do gak butjap yipbisi.
 Ae nandaba kik yo kisi dima abi.
 Yan abi kan, unun da gak ilik ankwon yokwi akdisal.
- ¹⁰ Bisap dubak dima amin yokwi wagil tasik tan mudokdan.
 Unun wusij pindat do pi abi, mani dima pindatdisal.
- ¹¹ Mani minat aminyo anpakni yawori, unun Pinjop da miktim morap kisi yomdisak.
 Unun yiyit wagil tagisi anjek kisik kisik egipdan.
- ¹² Amin yokwi amin kilegi panupbal ak do nandak nandak asak.
 Anjek nandaban yokwi tok an yominjek mam nan yomisak.
- ¹³ Mani Amin Tagi da nandisak, bisap kindan noman tokdisak, unun bisapmon amin yokwi pasil mudokdan, do Yawe da jikgo yanjan yomisak.

- ¹⁴ Amin yokwi unun yoni mini amin gat ae wadak wadak an amin yam do emat agak sibani yiknikon ban ilikgan, ae obip panilikgan.
Unun anpak kilegi yolgan amin dapba kimot do an.
- ¹⁵ Mani emat agak siba da iyi ban wamikon sugokdan.
Anakwa obipni si jokgal kikdan.
- ¹⁶ Amin kilegi dakon yoni kalonjisor unun da amin yokwi dakon yoni morapmi yapman mudosok.
- ¹⁷ Nido, Yawe da amin yokwi dakon tapmim pabij yopmanjek amin kilegi kilani tagisi akdisak.
- ¹⁸ Yawe da gulusunni mini amin unun kilani tagisi asak.
Ae yo tagisi yomisak unun toktogisi timik wugikdan.
- ¹⁹ Bisap yokwikon jiggi dima pakdan.
Ae amin diwari jap do ani bisapmon amin kilegi japni morapmi tan yomdan.
- ²⁰ Mani amin yokwi tasik tan mudokdan.
Jarej gat jorj gat da pasilgan, unun da tilak Yawe dakon uwalni pasildan.
Asisi, mukwa da bisap pisipmisok tanjek pasilgan, unun da tilak pasildan.
- ²¹ Amin yokwi yo do goman anjek sop do dima nandisak.
Mani amin kilegi amin diwari do yo morapmi yomisak.
- ²² Minjat aminyo Yawe da gisamikdak, unun miktimni timigek tagisi egipdan.
Mani minjat aminyo jobit timitni do yagit unun wagil tasik tan mudokdan.
- ²³ Yawe da amin kinda do but dasi galak tan imisak kan, unun amin anteban anakwan kosit kilegisi agisak.
- ²⁴ Unun amin mosak kan, wagijsi dima yokwi tosak.
Yawe da kisitnikon abidanjek anpuluganban aeni pidan akdak.
- ²⁵ Kalip nak monji bulagi, ae abisok nak amin pelan kili at.

Mani Piŋkop da amin kilegi kindi manji dima iban kagim.

Ae amin kilegi dakon monji gwayoni jap do wadak wadak anek amin da paŋpulugoni do dima yaŋ tidanba pindakgim.

²⁶ Bisapmi bisapmi amin kilegi da amin diwari do yo morapmi yomaŋ.

Ae monji gwayoni da meŋ datni kisik kisik yomaŋ.

²⁷ Gak anpak yokwi morap do manji yomiŋek anpak tagi baŋgin abi.

Yaŋ abi kaŋ, dagok dagogi mini miŋtimon tagisi egipdisal.

²⁸ Nido Yawe gen kokwin kilegisi an amin do but dasi galak taŋ yomisak.

Miŋat amin kabini geni guramiŋkaŋ unun manji dima yomdisak.

Dagok dagogi mini Yawe da kosit kilegi akwaŋ amin kilani asak,
mani amin yokwi dakon gwakni unun tasik tokdaŋ.

²⁹ Amin kilegi Piŋkop da miŋtim yomgut unun abidaŋek unudon toktogisi egi wugikdaŋ.

³⁰ Amin kilegi unun nandaŋ kokwin kilegisi anek gen yosok.

Unun gen kokwin kilegi anek gen yosok.

³¹ Piŋkop dakon nawa gen butnikon tosok, ae kositni kilegi unun dima yipmaŋ degek sagalek dima anakdak.

³² Amin yokwi amin kilegi anakban kimotjak do yubiŋ egisak.

³³ Mani Yawe da amin kilegi yipmaŋ dekban amin yokwi da aripmi dima anakban kimotjak.

Ae amin yokwi da amin kilegi gen pikon yipjak kaŋ,
Yawe da yum kaŋakwan gen pikon aripmi dima abiŋ yipjak.

- ³⁴ Yawe da gak anpulgusak do jomjom anek anpakni yolgi.
 Yan abi kan, man madep gaminjakwan miktim unun gamgut unun abidokdisal.
 Anek kanjaki amin yokwi panupbal akdisak.
- ³⁵ Nak amin yokwi tapmimni madepsi kinda kagim.
 Sida kindap da kindap diwari yapman mudosok,
 unun da tilak minat aminyo yapman mudagit.
- ³⁶ Mani don unudon kinjek mini kagim.
 Nak unun amin wusik do pi agim, mani dima kagim.
- ³⁷ Amin kilegi, ae gulusunni mini, ae amin diwari gat yaworisi ekwan amin do nandaki.
 Unun amin dakon diwatni tagisi egipdan.
- ³⁸ Mani Yawe da yokwi pakpak obisi panupbal akdisak.
 Unun dakon diwatni wagil tasik tan mudokdan.
- ³⁹ Yawe da amin kilegi yokwikon ban timikdak.
 Jigi altaŋ yomaŋ bisapmon dam tebani aripmi dima tuwili egi yomisak.
- ⁴⁰ Panjutnosak do Yawekon kwan, do amin yokwi da kisiron ban timigakwan tagisi ekwan.

38

Amin kinda jigini toŋ dakon bisit
 Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, butjap nandisal mani gen tebai dima nayiki.
 Butjap madepsi nandisal mani nak anmilip ak do tepmi pi dima nabi.
- ² Gak gaga dakon gobin nan yaman namil, anek kisitgo da nikdak.
- ³ Gak da butjap nandan namisal, do sot yokwisi asat.
 Nak diwarino toŋ, do giptimno tapmimi minisi asak.
- ⁴ Gulusunno da kili witjin namgut.

Ae ujun jigino yik yombem jigini madepsi, do nak da aripmi dima imeri.

⁵ Giptimnokon wuda toj dakon tabani ujun madepsi, ae miktarbi.

Nak nandaŋ kokwini mini amin da aripmon anpak gulusuŋ agim do ajeŋ ujun noman taŋ nameŋ.

⁶ Butnokon jigi madepsi taŋakwan tasik tosot.

Gildat kinda kalon bupmi nandaŋek kunam gin tak egisat.

⁷ Giptimno tedepmisi kindap da yaŋ soŋ namiŋakwan sot madepsi asat.

⁸ Yo kinda da tebaisi bamaŋ namisak ujun da tilak nak obisi tasik taŋek yokwisi egisat.

Butnokon da yokwisi nandaŋek tepmi madepsi nandisat do iyon iyon yosot.

⁹ Amin Tagi, gak da nak dakon galaktok teban nandisal.

Butno da kunam yokwisi takdak, ujun gak da dabilon pasili dima.

¹⁰ Wamno gami pi tebaisi anakwan tapmimno minisi asak. Dabilno pilin taŋakwan tagi dima siŋtosot.

¹¹ Notnoni gat ae gen kalonno gat nak da kapmatjok ap do dima galak toŋ, nido wudano yokwisi.

Gwakno kisi dubagikon ekwaŋ.

¹² Nikba kimokgeŋ do nandaŋ amin ujun nak abidok do pat yipmaŋ.

Amin nak antasik ak do nandaŋ amin yo yokwi aŋ nam do gen yoŋ.

Bisapmi bisapmi yokwi aŋ nam do gen yaŋ paŋteban aŋ.

¹³ Mani amin mirakni mini yombem geni dima nandaŋ yomisat.

Nak kadim yombem, do aŋtaŋ yok kinda dima asat.

- ¹⁴ Nak amin kinda gen aripmi dima nandagi, ae kobogi aripmi dima yogogi yombem.
- ¹⁵ Mani Yawe, nak gak do jomjom asat.
Amin Tagi, gak Pinjopno, do gaga geno dakon kobogi antobilbi.
- ¹⁶ Nak bisit yan asat, “Yum pindagaki sagalek nikban uwal da but kwaktok dima nandani.”
- ¹⁷ Nido, nak kili ununjok mokdisat.
Ae tepmi toktogisi pasat.
- ¹⁸ Nak gulusunjo gagon yan tenjenosot, anjek yokwi agim do bupmisi nandisat.
- ¹⁹ Uwal morapno unun tapmimi tonji.
Unun da isal dogin uwal an namaŋ.
- ²⁰ Nak anpak tagisi an yomisat, mani kobogi do anpak yokwi an namaŋ.
Nak anpak kilegi yolapbo unun do nandaneŋ nak dakon uwal dagon.
- ²¹ Yawe, dima nepman dekgi.
Pinjopno, nak da dubagikon dima egipbi.
- ²² Amin Tagi, gak yokwikon ban timit timit amino.
Nak tepmisi anpulugoki.

39

Amin jigini tonj dakon gen
Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yonj dakon kila amin
Jedutun do mandabi.

- ¹ Nak kili yagim, “Anpak morap aben unun kila tagisi anjek aben.
Ae gen yokejon yokwi kinda dima aben.
Amin yokwi nak da kapmatjok egipni bisapmon nak gen kinda dima yokej.”
- ² Nak gen mapmit anjek gen kinda dima yagim.
Ae yo tagi kisi do genjok kinda dima yagim.

- Mani butjikno unun madepsi taganjek paptan
madepsi agit.
- ³ Anej butnokon da nandaba kiksi agim.
Nak sigin nandanjek butno da jiggi madepsi nandagim,
do gen yagim.
- ⁴ Yawe bisit yan iyigim, “Egip egipno dakon wasip nayinbi
nandako.
Bisap nian da egipben unun nayinbi nandakenj.
Egipben dakon bisap unun pisipmisok unun do
nayiki.
- ⁵ Nak dakon bisap pisipmisok yipgul.
Gak da dabilon nak dakon bisap yo isali.
Amin kinda da mirim yawik pisosok, amin morap
unun da tilak miktimon bisap pisipmisok gin ek-
wanj.”
- ⁶ Amin morap gildat panjopmon wupnin noman tanej
tepmi pasilgan unun yombem.
Yo morapmi timit do pi madepsi an, mani pi madep
anj unun bami mini.
Amin da yo morapmi panmuwukgan, mani namin da
timitjak unun dima nandanj.
- ⁷ Mani Amin Tagi, abisok nak nido jomjom asat?
Nak gak do nandanj gadanjek gak dagin anj pulugoki do
jomjom asat.
- ⁸ Yokwikon nan abidanjek diwari morapno wiririk nabi.
Yum pindagaki nandanj kokwini tagi dima amin da
yansul dima anj namni.
- ⁹ Mani nak gen dima yosot. Nak gen mapmit gin asat.
Nido, gak da gaga nak do yo unun asal.
- ¹⁰ Sanjenjek tepmi pi dima nabi.
Obisi nikgil, do tapmimno minisi asak.
- ¹¹ Gak da amin tebai yoyinjek yokwini dakon kobogi
yomisal.

Yo moniŋ da imal kinda nanba yokwi tosok, unun da tilak yo morap unun do galak tosok unun wagil wiririkbi pasil mudon.

Amin kinda da mirim pisolok, amin morap unun da tilak miktimon bisap pisipmisok gin ekwan.

¹² Yawe, bisitno nandaki. Anpulgoki do yan tidosot unun do mirak pakyansi yopbi.

Mirakgo dima sopbi, nido gak gat bisap pisipmisok gin miktimon egipdamak.

Nak babikno yombem.

Unun kisi bisap pisipmisok gin miktimon egipgwit.

¹³ Sanbejek yo yokwisi dima an nabi.

Yum nandanaki butno ae tagisi asak.

Anjaki don kimagek on miktim wagil yipman dekeŋ.

40

Piŋkop anjistik kap

Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi.

¹ Nak butno yawori tanakwan Yawe da anpulgusak do jomjom agim.

Anjek yan tidanapbo nak da tetgin do tobilek tekno nandagit.

² Nak gapma dubagisikon man nejak kagagwan egapbo Yawe da ilikban wigim.

Awij tip kwenon nepban kosit tagi agipgum.

³ Piŋkopnin anjistikon do kap kalugi kinda namgut.

Amin morapmi da yo agit unun kanek Yawe do pasalek egip egipni Yawekon tosok yansi nandan imdan.

⁴ Egip egipni Yawekon tosok yansi nandan amin unun kisik kisik ekwan.

- Uñuden amin iyi do nandaba wíkwañ amin dima yolgañ, ae kokup kidat dima gawak yomañ.
- ⁵ Yawe Piñkopno, gak nin pañpulugok do yo tagisi morapmi agil.
Gak da nin do nandak nandak asal uñun madepsi, ae nin pañpulugok do pi asal uñun manjiri mini.
Nak da amin aripmi dima yoyiko nandañ mudogi.
- ⁶ Amin da bit kilapyo dapmañ mukwa soson, ae kindapmon wagil sonba soson, ae diwari wiririt do mukwa soson, uñun kisi do madepsi dima galak tosol.
Mani gak da nak añtagap abi gak dakon gengo guramit do nandisat.
- ⁷ Do yañ yosot, “Nak gagon kili abisat. Kalip nak do gen kili mandabi uñun yañ,
- ⁸ Piñkopno, nak gak dakon galaktok yol do tagisi nandisat. Gak dakon nawa gen butnokon ton.”
- ⁹ Gak da añpak kilegi asal uñun miñat amin kabi morapmi kisi gak gawak gamdo muwukgañon yoyisat.
Yawe gaga nandisal, nak gen mapmit dima asat.
- ¹⁰ Gak da añpakgo kilegikon da nak yokwikon bañ pulugañ nepgul, uñun dakon geni dima witjiko tagit.
Gengo guramigek nin yokwikon bañ timikgil uñun dakon yañkwok asat.
Amin do but dasi galak tañ yomisal ae añpak bamisi gin asal uñun dakon geni amin morapmi muwugakwa yoyiñ teñteñosot.
- ¹¹ Yawe, bupmi nandañ nabi. Nak do but dasi galak tañ naminek gengo guramigek kilano dagok dagogi minisi abi do nandisat.
- ¹² Nido jigi morapmi noman tañ namañ, uñun manjiri mini.

Yokwino morapmi da witjiŋ namik da tagi dima siŋtosot.

Aŋpakno yokwi morapmi da busuŋ daŋgwano dakon tilak yapmaŋdak.

Butno tagi dima taŋakwan tapmimno minisi asak.

¹³ Yawe, jigikon naŋ tagi abidoki?

Yawe, tepmisi abiŋek nak aŋpulugoki.

¹⁴ Amin di da nikba kimotdisat.

Gak da si pabiŋ yopmaŋek paŋiŋ tok abi, aŋaki mayaktok pani.

Amin diwari nak dakon jigino do kisik kisik aŋ.

Gak da wiririkbi tobiŋ kiŋakwa pabiŋ yopbi dosi nandisat.

¹⁵ Nak da yokwi toko nandaŋek tagisi nandaŋ.

Gak da mayaktok siŋin yomiŋaki aŋpak yokwini do gembiiŋ piŋpiksi nandani dosi nandisat.

¹⁶ Mani gak wiŋiŋ gandak do pi aŋ amin buri tagisi aŋakwa but galaksi nandaŋ.

Miŋat aminyo gak da yokwikon baŋ timikgil uŋun do but galaksi nandaŋ amin, uŋun da, “Yawe uŋun wukwisi” yaŋ tagi yoni.

¹⁷ Nak wadak wadak amin. Mani Amin Tagi da nak do nandak nandak asak.

Piŋkop, gak daŋin paŋpulugok amino, ae nak yokwikon naŋ abidosol.

Do jomjom dima abi. Tepmisi nak aŋpulugoki.

41

Sot amin kinda Piŋkop da aŋmiŋip asak do bisit agit Dewit dakon kap kinda. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.

¹ Amin kinda da tapmimni mini amin pindagek paŋpulusok, uŋun amin kisik kisik tagi asak.

Jigi altaŋ imni bisapmon Yawe da pulugaŋ yipdisak.

- ² Yawe da uñun amin anktunañakwan kimot dima asak.
Kilani anjakwan miktinnikon gisami ton egakwan uwalni da dima abiñ yipdañ.
- ³ Amin uñun sot asak bisapmon Yawe da anmilip aban tapmim kaluk pakdisak.
- ⁴ Nak yan yagim, “Yawe, nak yokwi gak do angamisat, do bupmi nandañ naminek sotno anmilip abi pasiljak.”
- ⁵ Uwalno da nandaba yokwi tañban naminek yan yoñ,
“Ni bisapmon kimagek mani pasiljak?”
- ⁶ Kinda da abiñ nandañek top yan namisak.
Anek sotno dakon mibili nandañek kin amin yoyinek anupbal ak do yosok.
- ⁷ Uwalno kisi da muwugek gen pisigon da yo yokwisi kinda da altañ imik yan yanek yan yoñ,
- ⁸ “Sot yokwisi kinda da abidak, do pokdok tamokon da aripmi dima pidosak.”
- ⁹ Nak notno kinda kalip notnosi yan nandañ iminek jap kalonji nagimak.
Mani uñunyo kisi da nandaba yokwi tok an naminek uwal annamisak.
- ¹⁰ Yawe, nak do bupmi nandañek sotno anmilip anaki uñun amin kobogi yoberñ.
- ¹¹ Uwalno da nak dima abiñ nepmangañ, do nak yanñi nandisat, gak nak do tagisi nandañ namisal.
- ¹² Nak anpak kilegi gin asat, do kilano anaki gak da kapmatjok toktogisi egi wigikerñ.
- ¹³ Yawe, Israel amin dakon Pinjok toktogisi ankisij anañ wiginerñ teban. Uñun asi.

PAPIA 2

(Kap 42-72)

42

Amin kinda kokupni yipmanjek dubagikon egisak dakon bisit

Kap on do “Maskil” yan yon. Ujun Kora amin kabi dakon. Kap on kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

¹ Jon kilap dia miktim kibiri timon pakbi do tep ton, unjudej nak Pinjkop gak gat egip do tagisi nandisat.

² Pinjkop, amin da pakbi do tep ton unjudej, nak Pinjkop egip egipmi ton gak do nandisat.

Ni bisapmon kiko Pinjkop gat egipdenj?

³ Gildari ae kalbiyo amin da yan yon, “Pinjkopgo dukon egisak?”

Yan nayan, do bisapmi bisapmi kunam tagegisat.

Gildari ae kalbiyo kunam ban japmi do nanjegisat.

⁴ Bisap tagisi kalipmi do nandanjek butno obisi yokwi tosok.

Kalip nak amin morapmi Pinjkop da yutnon mibiltan yominjek panjigim.

Nin kinjek kisik kisik do yan tidagimanj.

Anek ya yan yagimanj.

Ujudon gak gawak gam do muwuk mamno kigit.

⁵ Nido but yokwi nandisat? Nido butno jik tosok?

Nak Pinjkop do nandan gadanj unjun da yokwikon ban kukwanj nepjak do jomjom abenj.

Ujun Pinjkopno, do aeno mani yan anjksikenj.

⁶ Butno madepsi jik tosok, do nak gak do nandisat.

Nak Jodan Pakbi tet do ae ilej Emon ae ilej Misa unjudon egek aeno nandan gamisat.

⁷ Tap da tagan wijek ilejon miktim witjisak ae pakbi tek manjakwa wiwik madep asak,

unjudej gin jigi morapmi da witjin naminjakwa yok-wisi nandisat.

⁸ Yawe da gildaron but dasi galak tan namisak.

Kalbi ya yaŋ iyik do kap yosot.

Piŋkop egip egip namisak uŋun bisit iyisat.

⁹ Piŋkop tiŋ madepno yaŋ iyisat, “Gak nido iŋtaŋ namisal? Yum pindagaki uwal da abiŋ nepmanjakwa butno nido obisi jik tosoŋ?”

¹⁰ Toktogisi uwalno da sitnok aŋ namiŋek yaŋ yoŋ, “Piŋkopgo dukon egisak?”
Gen uŋun da gobiŋ da yaŋ yamaŋ namiŋakwan kimot do nandisat.

¹¹ Nido but yokwi nandisat? Nido butno jik tosoŋ?
Nak Piŋkop do nandaŋ gadaŋek uŋun da yokwikon baŋ kukwaŋ nepjak do jomjom abeŋ.
Uŋun Piŋkopno, do aeno mani yaŋ aŋkisikeŋ.

43

Amin kindi kokupni yipmaŋ deŋgiŋ dakon bisit

¹ Piŋkop, manji gamaŋ amin da nak abiŋ nep do aŋ.
Nak aŋpulugaŋek gen yokwi yaŋ namaŋ uŋun kosit sopmaŋ yobi.
Aŋek aŋpak tagisi asat uŋun yoliŋbi koni.
Uŋun top amin, aŋpakni yokwisi, uŋun da kisiron baŋ pulugaŋ nepbi.

² Gak Piŋkopno. Amin yokwi da dima abidoni yaŋ do gagon obiŋ pasildat.
Yaŋ aŋapbo nido manji namisal?
Nido uwal da abiŋ nepmanjakwa butno obisi jik tosoŋ?

³ Tenŋenŋigo gat ae gengo bami gat yopbi nagon obiŋek kosit nolŋjil.
Noliŋbal kaŋek nomansi telagi ilengokon gaga egisalon wigikeŋ.

⁴ Wigek gak da altakon opbeŋ.

Piŋkop, gak da butno aŋtagap aŋaki kisik kisik
madepsi nandisat.

Gak Piŋkopno, do nak gita tidajeŋ kap yaŋek mango
aŋkisikeŋ.

⁵ Nido but yokwi nandisat? Nido butno jik tosoŋ?

Nak Piŋkop do nandaŋ gadaŋek uŋun da yokwikon
baŋ kukwaŋ nepjak do jomjom abeŋ.

Uŋun Piŋkopno, do aeno mani yaŋ aŋkisikeŋ.

44

Israel amin Piŋkop da paŋpulugosak do bisit iyiwit
Kap on do “Maskil” yaŋ yoŋ. Uŋun Kora amin kabi dakon.
Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.

¹ Piŋkop, babiknin da kalip egipgwit bisapmon pi tapmimi
toŋ agil uŋun dakon geni niyiwit.

Nin mirak yopmaŋek gen uŋun kili nandagiমাŋ.

² Gaga da tapmimon da amin ŋwakiwari miktimmikon
egipgwit uŋun yolbi kiwit.

Aŋek uŋun miktim babiknin do yomiŋaki uŋudon
tebai egipgwit.

Gak da Amin ŋwakiwari Kabi paŋupbal agil, mani
babiknin paŋpulugaŋaki tagisi egek madepsi ireŋ
tawit.

³ Babiknin emat agak sibakon da miktim uŋun dima
abidawit.

Iyi dakon tapmimon da emaron dima teban tawit.

Gak da but dasi galak taŋ yomgul do uŋun gat egek
terterŋ yomgul.

Gak da tapmimon gin emaron teban tawit.

⁴ Gak Kila Amin Madepno ae Piŋkopno.

Gak da yaŋaki Jekop dakon amin kabi da emaron
teban toŋ.

⁵ Gak da tapmimon gin uwalnin yolno kwaŋ.

- Gak da manon da uwalnin bamaŋ misiŋjigamaŋ.
- ⁶ Obip da anŋpulugaŋban emaron teban tokenŋ yaŋ dima nandisat.
Ae emat agak sibano da nak anŋpulugaŋban dima teban tokenŋ.
- ⁷ Gak daŋin paŋpulugaŋjaki uwal da nin dima pabiŋ nipg-wit.
Uŋun da nin do dima galak taŋ nimaŋ, mani gak da uŋun gat emat wamaŋek paŋmayak agil.
- ⁸ Piŋkop, nin gildat kinda kalonŋ gak do man madep gamamaŋ.
Bisap dagok dagogi mini mango aŋkisineŋ.
- ⁹ Mani gak manji kili ningul, aŋek pabiŋ nipmaŋek emat aminin gat kisi saŋbeŋek emaron dima kwaŋ.
- ¹⁰ Yaŋ aŋjaki uwal da paŋsopba pasal kiŋapno yo kabinin kili timikgwit.
- ¹¹ Gak da yum nindaŋjaki nin sipsip si dapba kimori yombem da ekwamaŋ.
Aŋek gak da miktinninon baŋ nolbi dukwan dukwan kiŋ Amin ŋwakŋwari Kabi da binapmon ekwamaŋ.
- ¹² Gak da yum pindaŋjaki miŋjat amin kabigo Amin ŋwakŋwari Kabi dakon oman monji dagawit.
Yumaŋ naŋek tomni piŋbisi gangwit, monerŋni madepsi dima timikgil.
- ¹³ Gak da ninon yaŋ aŋjaki, amin nin da kapmatjok ekwaŋ uŋun da yaŋsul aŋ nimaŋ.
Miktim morap nin paŋgwasiŋek taŋ aŋaŋ kwaŋ uŋun da yaŋsul madepsi aŋ nimaŋek gen mayagisi yaŋ nimaŋ.
- ¹⁴ Gak da amin kabi morap miktimi miktimi ekwaŋ uŋun paŋtagap aŋjaki nin dakon man do mayak mayak gen yoŋ.
Ninon yo noman taŋ uŋun do jikgo madepsi yanjaŋ nimaŋ.

- 15-16 Uwal da jigilak gen yaŋ namiŋek gen gireŋ nayaŋ.
Aŋek kobogi do aŋpak yokwisi aŋ namaŋ.
Do bisapmi bisapmi yokwisi nandaŋek mayaktok
obisi pasat.
- 17 Piŋkop, nin gak dima iŋtaŋ gamgumaŋ, ae gak dakon
saŋbek saŋbek dakon gen dima abiŋ yipgumaŋ.
Mani uŋun yo morap noman taŋ nimgwit.
- 18 Nin manji gamiŋek gak dakon kosit dima yipmaŋ
dekgimaŋ.
- 19 Mani joŋ kilap da ekwaŋ timon gak da nin paŋupbal agil.
Aŋek piŋin tuk madep naŋ nin witjigil.
- 20-21 Piŋkopnin, gak do iŋtaŋ gamgumaŋ, bo ae kisitnin
amin ŋwakŋwari dakon piŋkopni do yopno
kiŋakwa bisit agimaŋ tam gaga nandabim.
Nin da butgwan nandak nandak morap pasili toŋ
uŋun nandaŋ mudosol.
- 22 Nin gak dakon miŋat aminyo ekwamaŋ, do giŋdat kind
kalon uwal da nindapba kimokgomaŋ.
Nin sipsip si nindapba kimori da tilak ekwamaŋ.
- 23 Amin Tagi, gak pida! Gak nido pokdol? Pida!
Nin do toktogisi manji dima nibi.
- 24 Gak mibili nido pasil nimisal?
Amin da yokwi aŋ nimiŋakwa nin jiŋi madepsi sigin
pamaŋ.
Nin dakon jiŋi do dima iŋtaŋ nibi.
- 25 Nin maŋ kimbabaŋon pagapno giptimnin amin kimakbi
da yaŋ miŋtimon toŋ.
- 26 Piŋkop, pidaŋ abiŋ nin paŋpuluga.
Butdasi galak taŋ yomyom aŋpakgo do nandaŋek nin
yokwikon baŋ timigaki kimot dima aneŋ.

45

Kıla amin madep da miñat pasak dakon kap
 Kap on do “Maskil” yañ yoñ. Uñun Kora amin kabi dakon.
 Kap on miñat pakpak dakon kap. Kap yoñ amin dakon kıla
 amin da miñat aminyo yoyiñban tek “Jareñ tagisi” kon da
 yoni.

- ¹ Nandak nandaknokon gen tagisi morapmi toñ.
 Nak kap on mandañ yobo kap yoñ amin da kıla amin
 madep do yañ imni.
 Gen kagano uñun kılda mandak tagisi dakon kılda
 mandak yombem.
- ² Gak amin tagisi. Amin gak yombem mini.
 Gengo uñun tagisi gin.
 Do toktogisi Piñkop da gak do yo tagisi añ gamdisak.
- ³ Gak kıla amin madep tapmimi toñ.
 Gak tilingo morapmi, ae man madepgo uñun wuk-
 wisi.
 Gak emat agak siba kwengokon añteban añek emat
 do tagap toki.
- ⁴ Gak kıla amin madep mibiltogi man madepgo toñ.
 Oskon yiğek emaron kiñek teban toki.
 Yañ añaki amin da gen bami aripmi dima abiñ yipni.
 Ae amin da kosit kilegi nañ yolek agipni do emat asal
 yañ nandani.
 Pi tapmimi toñ añaki gandrajek tamtam yokdañ.
- ⁵ Gobiñgo uñun kisigiñi do uwalgo wami gamikon obisi
 sugağ yomisak.
 Amin İwakıwari Kabi pabiñ yopmañaki gak da kan-
 dap mibilgogwan ekwağ.
- ⁶ Piñkop, gak kıla amin madep toktok teban egisal.
 Miñat amingo kosit kilegikon da kıla asal.

- ⁷ Gak anpak kilegi do but dasi galak tarjek anpak yokwi do kuragisi nandisal.
 Yan nandisal do Pin kopgo da gak kisik kisik abi do bit nelak tagal gamgut.
 Notgo kinda yan dima tagal imgut.
- ⁸ Imal dubakgo mea ae aloe ae kasia dakon pakbi kibari tagisi unun ban dapbi.
 Kila amin madep dakon yut unun elepan dakon jomi ban pan tilim abi.
 Anjek gak da kisik kisik abi do gita tidon.
- ⁹ Kila amin madep dakon gwani gat minjat man madepni ton diwari gat unun gak da yutnon ekwan.
 Kwin amin tetgo do akdak.
 Unun tilimni Opir miktim dakon gol ban wasanbi.
- ¹⁰ Minjat gimoni kila amin madep pak do nandisal, gak nak dakon gen do mirak yopmanek unun do nandaki.
 Gak minjat aminyo kokupgokon ekwan unun in tan yobi, ae yawi diwatgo kisi in tan yobi.
- ¹¹ Nido kila amin madep da minjat tagisi yan gandanek but dasi galak tan gamisak.
 Unun amin tagigo, do man madep imin kimokgi.
- ¹² Tair kokup pap dakon minjat aminyo da but galak do yo pan abin gamdan.
 Ae yoni morapmi amin da gak dakon tagi tim abidok do but galak do yo pan abin gamdan.
- ¹³ Kila amin madep dakon minjatni iyi dakon yutgwan egisak.
 Unun minjat tagisi.
 Imal pak unun mali gol ban wasanbi unun ban pan tilim abi.
- ¹⁴ Imalni unun kildani mibili mibili.
 Abisok minjat unun kila amin madepmon anan kwan.
 Anakwa minjat gimoni notni kisi yol anan kwan.

- ¹⁵ Kisik kisik anjek but galak nandane kila amin madep da yut madepgan wukwan.
- ¹⁶ Kila amin madep gak monjigo morapmisi altokdan.
Uñun da datgoni dakon tamo timigek man madep paje k miktim morapmon miñat aminyo kila akdan.
- ¹⁷ Gak dakon man madepgo miñat aminyo abisok ae don altane egi anjan kikan unudon yan tenjan anjan kikej.
Anapbo toktogisi miñat aminyo da mango anjisiñ wigikdan.

46

Piñkop nin gat egisak

Kap on Kora amin kabi dakon. Kap yon amin dakon kila amin da miñat aminyo yoyinban tek “Miñat gimoni kabi” kon da yoni.

- ¹ Piñkop unun nin dakon pasili tamonin.
Unun da nin bisapmi bisapmi panjeban asak.
Jigi paman bisapmon unun nin da kapmatjok egek panpulugosok.
- ² Yando, miktim wudip anjakwan ilej oba tuwil ki tapmon pigini kan, nin unun do dima pasolnej.
- ³ Tap madepsi tamaligakwan tarak madepsi anjek ilej oba panjkwakwalitjak kan, nin unun do dima pasolnej.
- ⁴ Piñkop Wikwisi Madep unun telagi kokup papnikon egisak.
Unun kokupmon pakbi madep kinda pagek amin kisik kisik yomisak.
- ⁵ Piñkop unun kokup papmon egisak, do kokup unun aripmi dima yokwi tosak.
Wisa migon yipmanjakwan Piñkop da kokup unun anjikutnosak.

- ⁶ Miktimi miktimi miñat aminyo da pasol pasol madepsi
anjakwa on miktim dakon kila amin madep gat
miñat amin kabiyoni gat obisi tasik toñ.
Piñkop da gen pap yañakwan miktim pakbi dagoñ.
- ⁷ Yawe Tapmim Ami nin gat egisak.
Jekop dakon Piñkop uñun dam tebanin aripmi dimasi
tuwili egisak.
- ⁸ Ji abiñek Yawe da wasok asak uñun do pindakgit.
Miktimon wasok masi masimi asak uñun pindatni.
- ⁹ Miktimi miktimi emat panyawot asak.
Obip gat gwawiya gat gwokgalek pasikni kindapmon
sosok.
- ¹⁰ Uñun da yañ yosok, “Ji tayañgok egek nak Piñkop bamisi
uñun panyañsi nandañ namni.
Miktimi miktimi amin nak do nandaba wukwan
namni.
On miktimon nak dogin nandaba wigisak.”
- ¹¹ Yawe Tapmim Ami nin gat egisak.
Jekop dakon Piñkop uñun dam tebanin aripmi dima
tuwili egisak.

47

*Piñkop uñun miñat amin morapyo kisi dakon kila amin
madep yikdak*

Kap on Kora amin kabi dakon. Kap on kap yoñ dakon kila
amin do mandabi.

- ¹ Miñat amin morap ji kisik kisik anjek kisit tidok ani.
Ji kisik kisik dakon yañ tidok anjek kap yañek Piñkop
anjisini.
- ² Yawe Wukwisi Madep uñun ñwakiñwarisi.
Uñun miktimon miñat amin morap dakon Kila Amin
Madep Wukwisi egi yomisak.

- ³ Uñun da uwalnin pabij yopban nin dakon piñbinin ekwan.
- ⁴ Piñkop da Jekop dakon diwatni nin do but dasi galak tañ nimgut.
Iyi miktim kinda manjinek nin do kili nimgut.
Uñun miktim do nandano yo madepsi asak.
- ⁵ Piñkop Kwen Kokup wigigit.
Wigakwan amin kisik kisik anjek madepsi yanj tidanjek kwenyo kisi pisowit.
- ⁶ Kili Piñkop anjkisik do kap yono.
Anjek Kila Amin Madepnin kisik kisik kap yanj imno.
- ⁷ Piñkop uñun Kila Amin Madep yigek miktim morap kisi kila asak.
Nin mani anjkisik do kisik kisik kap yoneñ.
- ⁸ Piñkop uñun Kila Amin Madep yigek miñat amin morap kisi kila asak.
Kila Amin Madep yityit tamoni telagi unjudon yikdak.
- ⁹ Miñat amin morap dakon kila amini uñun muwukba nin gat kisi Abraham dakon Piñkop yanj anjisamañ.
Uñun on miktim dakon kila amin madep morap dakon Piñkop egisak.
Miktimi miktimi mani wukwisi tañ anjanj kisak.

48

- Saion kokup pap uñun man madepni tosok ae* tilimni tagisi
Kap on Piñkop gawak imim kap. On Kora amin kabi dakon.
- ¹ Yawe mani wukwisi. Nin telagi kabapnikon wigek Piñkop da kokup papgwan pigek anjkisij kimotnerj kanj uñun tagisi.
- ² Piñkop dakon kabap uñun wagil tagisi ae dubagisi.
Miktimi miktimi amin da Saion Kabap do but galaksi nandañ.

Kila Amin Madep Wukwisi dakon kokup pap unun kabapmon tosok.

- ³ Piŋkop unun kokup papgwan egisak.
Egakwan amin da Piŋkop unun dam tebanin aripmi dima tuwili egisak yaŋ kaŋ nandaŋyo aŋ.
- ⁴ On miktim dakon kila amin madep Saion gat emat aŋek abiŋ yip do awit bisapmon muwugek Saion da kapmatjok apgwit.
- ⁵ Abiŋ pasolisi kaŋ pasal si kiwit.
- ⁶ Madepsi nimnimigek miŋat da monji altok do aŋakwa tepmi madepsi paŋ unun da tilak nandawit.
- ⁷ Yaŋ nandaŋakwa gak da dapbi kimakgwit.
Unun gildat wisak tet da mirim madep da Tarsis amin dakon tap wakga paŋupbal asak,
unun da tilak gak da unun amin paŋupbal agil.
- ⁸ Kalip Piŋkop da kokupni aŋkutnaŋek yo agit unun dakon geni nandagiŋaŋ.
Abisok aeni yaŋ giŋ aŋakwan komaŋ.
Nin Piŋkopnin Yawe Tapmim Ami da kokup papmon ekwamaŋ.
Piŋkop da kokupni aŋteban aŋakwan bisap mudok mudogi mini tebai taŋ aŋaŋ wigikdisak.
- ⁹ Piŋkop, nin gak da telagi yutgwan egek gak da nin do but dasi galak taŋ nimisal unun do nandaŋek ekwamaŋ.
- ¹⁰ Piŋkop, miktim diwarikon da diwarikon mango wukwisi tosok,
do unudon amin da mango aŋkisaŋ.
Gak tapmingo madepsi, ae aŋpak kilegisikon da miŋat aminyo kila asal.
- ¹¹ Gak gen kokwin pi kilegisi asal, do Saion Kabapmon amin da kisik kisik aŋakwa Juda miktim dakon kokup moniŋ moniŋ amin da but galak nandaŋ.

- ¹² Ji kiŋ Saion kokup pap dakon dam madep angwasinek uwal pindat do dam uŋun da kwenon yut dubak dubak abi uŋun manjini.
- ¹³ Ji Saion kokup pap dakon dam madepni gat, ae yut tebani gat, uŋun pakyaŋsi pindatni.
Yaŋ aŋek don altoni amin yoyini.
- ¹⁴ On Piŋkop uŋun bisap mudok mudogi mini Piŋkopnin egi wiŋisak.
Uŋun da kosit noliŋakwan wiŋi kimot da paŋ dagosak.

49

Amin moneŋ dogin nandaŋ uŋun amin nandaŋ kokwini tagi dima

Kap on Kora amin kabi dakon. Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi.

¹ Miŋat amin morap ji nandani.

Miktimi miktimi ekwaŋ miŋat amin morap ji nak dakon gen do mirak yopni.

² Mani toŋ amin ae amin isali, yoni morapmi amin ae yoni mini amin, ji kisi gen on yosot uŋun pakyaŋsi nandani.

³ Nawa gen yoko nandaŋek egip egip tagisi dakon mibili nandaŋ pisoni.

⁴ Nak nawa gen do mirak yopmaŋek gita tidaneŋ tilak gen dakon mibili dayikeŋ.

⁵⁻⁶ Amin egip egipni moneŋon gin toŋ yaŋ nandaŋek piŋit tidok aŋ amin uŋun da nak angwasinek aŋupbal ak do aŋ.

Mani uŋun aŋ amin do dima pasolgeŋ.

⁷ Amin kinda da iyi dakon egip egipni yum do Piŋkop do moneŋ aripmi dima imjak.

⁸⁻⁹ Egip egip dakon yumaŋ nogi uŋun wukwisi.

- Piŋkop do monerj imiŋek miktimon bisap dagok dagogi mini egi anaj kinej dakon kosit kinda dimasi tosoċ.
- ¹⁰ Pindakgamaŋ, nandaŋ kokwini tagiŋi amin gat, ae nandaŋ kokwini tagiŋi dima amin gat, ae buri mini amin uŋun kisi kimotdaŋ.
Kimagakwa yo morapni amin ŋwakŋwari da timitdaŋ.
- ¹¹ Uŋun kalip miktim yumaŋ naŋek iyi do timikgwit, mani kimakbi kokup da kokupsini aban uŋudon dagok dagogi mini egipdaŋ.
- ¹² Amin dakon yoni tagiŋi uŋun da kimot dakon kosit aripmi dima sopjak.
Uŋun joŋ bit kilapyo da yaŋ kimotdaŋ.
- ¹³ Amin egip egipni iyikon tosoċ yaŋ nandaŋ amin uŋun kimotdaŋ.
Uŋuden amin nandak nandak tagiŋi mini.
Uŋun amin yoni morapmi do kisik kisik aŋ, mani uŋun kimotdaŋ.
- ¹⁴ Sipsip da yaŋ kimagek kimakbi kokupmon kini do Piŋkop da yaŋ mudarj yomgut.
Yutni tagiŋi yipmaŋ detni, ae giptimni da miktaŋ mudoni.
Aŋakwa kimot da kila amini egi yomdisak.
- ¹⁵ Mani, Piŋkop da nak yokwikon naŋ abidosak.
Aŋakwan amin kimakbi tamo da nak abidosak dakon tapmim dima tarj imdisak.
- ¹⁶ Amin diwari monej morapmi timitni, ae yutni madepsi ani, ae tilimni morapmi kaŋ, gak uŋun do but yokwi dima abi.
- ¹⁷ Uŋun kimagek yo di aripmi dima pabidaŋek kidaŋ.
Yo morapni tilimi toŋ uŋun gat kisi timigek kimakbi kokupmon aripmi dima kidaŋ.

- ¹⁸ Ekwarj bisapmon, yoni unun do kisik kisik anj.
Unun pi madepsi anek yo morapmi timigakwa miñat aminyo da “amin tagisi” yanj yonj.
- ¹⁹ Mani unun kimagek babikni gat gildat ae dima kokogi kokupmon egipdarj.
- ²⁰ Man madepnin da kimot dakon kosit aripmi dima sojpak.
Nin jonj bit kilapyo da aripmon kimotdamanj.

50

Piñkop da amin dakon anpak kokwin asak
Asap dakon kap kinda.

- ¹ Piñkop Tapmim Ami unun Yawe.
Unun da amin kisisi miktimon ekwarj unun yanj ilikdak.
Gildat wisak tetgin da wasanek kinj si pigisak tetgin amin ekwarj kisisi yanj ilikdak.
- ² Piñkop unun Saion kokup papmon egisak.
Kokup unun gwaljigi mini wagil tagisisi.
Piñkop dakon tilimni unjudon da tenjenanj kisak.
- ³ Piñkopnin tayangok dima abisak.
Yo morapmi sonban mudonj unun dakon kindapni da mibiltanj iban abisak.
Sikak mirimyo madepsi kagagwan da abisak.
- ⁴ Miñat amin kabiyoni dakon anpak kokwin anjakwan pindatjil do Kwen Kokup gat ae miktim gat yanj yoban abamal.
- ⁵ Piñkop da yanj yosok, “Miñat amin kabino nak gat sanjek sanjek anek unun anteban ak do mukwa sowit ji nagon apba muwutnej.”
- ⁶ Kwen Kokup da iyi yanj tenjenanj yanj yosok,
“Piñkop unun anpakni kilegisi.
Unun iyi gen kokwin agak ami.”

- ⁷ Piŋkop da yaŋ yosok, “Miŋjat amin kabino mirak pani.
Nak gen kinda dayikdisat.
Israel amin nak da gen pikon depdisat.
Nak Piŋkop egisat.
Nak ji dakon Piŋkop.
- ⁸ Ji da bit kilapyo parekgaŋ ae bit kilapyo bisapmi bisapmi
nagon paŋjabinŋ soŋba soŋ mudorŋ nak uŋun do gen
tebai dima dayisat.
- ⁹ Nak bulmakau wili bo meme ji da nagalon baŋ timit do
dima nandisat.
- ¹⁰ Joŋ kilap morap koron ekwaŋ gat ae bulmakau ileŋ
tausenon ekwaŋ gat uŋun kisi nak dakon giŋ.
- ¹¹ Kabapmon minam morap ekwaŋ uŋun kisi nandaŋ
yomiŋ mudosot.
Ae joŋ kaga yo moniŋ morap ekwaŋ uŋun kisi nak
dakon.
- ¹² Nak jap do abeŋ kaŋ, but piŋso dima dayikdisat.
Miktim madep gat ae yo morap uŋungwan toŋ uŋun
kisi nak dakon giŋ.
- ¹³ Nak bulmakau dakon sabamni gat ae meme dakon yawi
gat uŋun nosot yaŋ nandaŋ, ma? Uŋun dimasi.
- ¹⁴ Ji nak do ya yaŋ nayini kaŋ, uŋun da mukwa sogok tagisi
asak.
But galak do yo morap Piŋkop Wikwisi nak do nam
do yaŋ teban tok awit uŋun namni.
- ¹⁵ Ji yaŋ aŋek jiŋi altaŋ damni bisapmon nak do yaŋ
tidanba paŋpulugokdisat.
Yaŋ aŋapbo man madep namni.”
- ¹⁶ Mani Piŋkop da amin yokwi do yaŋ yosok, “Ji nido gen
tebano isaldogin gen kagakon da yoŋ?
Ae nak dakon saŋbek saŋbekno dakon gen nido yoŋ?

- ¹⁷ Ji nak da egip egipji panmilip aben do kuragisi nandan,
 anek bisapmi bisapmi nak dakon gen pabij yop-
 manjan.
- ¹⁸ Ji kabo noknok pindagek not anyoman.
 Anek yumabi amin gat kisi akwan.
- ¹⁹ Ji gen yokwi gat ae top gen gat yon.
- ²⁰ Anek notji gen yan yoman.
 Disi dakon menjji dakon monjini yanba yokwi tok an
 yoman.
- ²¹ Ji yan anakwa nak gen kinda dima yagim.
 Do nak disi yombem yan nandan naman, mani
 dimasi.
 Abisok nak tebai dayijek nomansi gen pikon
 depdisat.
- ²² “Minjat aminyo manji naman amin ji nandani.
 Ji yan gin egipni kan, nak da ji panjupbal anapbo amin
 kinda da ji yokwikon ban aripmi dima timitjak.
- ²³ Amin kinda ya yan nayisak, unun paret nan yan
 namisak.
 Unun amin da mano awigisak.
 Ae nak da amin geno guramitni unun yokwikon ban
 timitdisat.”

51

Yokwi wiririt dakon bisit

Dewit da Batsiba kon yumabi aban don kombi amin Natan
 da yokwini yoligit. Aban Dewit da yokwini do nandanek
 kap on mandagit. Kap on kap yon dakon kila amin do
 mandabi.

- ¹ Pijkop, gak bisapmi bisapmi amin do but dasi galak tan
 yomisal, do nandan yawok nabi.
 Bupmigo madepsi do nak dakon diwarino yipman
 nabi.

- ² Sugaŋ aŋmilip aŋaki aŋpak yokwino mudoni.
Diwarino wiririk namiŋaki kilek token.
- ³ Gulusuŋ at yaŋsi nandisat.
Uŋun gulusuŋno toktogisi taŋba nandisat.
- ⁴ Nak gulusuŋ gak naŋŋin aŋ gamisat.
Gak da dabilon yokwisi at.
Yaŋdo, gen pikon nepmaŋek gen yaŋ nabi uŋun tagisi.
Gen kokwin kilegisi aŋek kobogi namdisal.
- ⁵ Asisi, yokwi gat kisi altagim.
Meŋ da butgwan wasaŋek yikgim bisapmon yokwi gat kisi yikgim.
- ⁶ Asi, nin butninon da topmi mini egipneŋ do nandisat.
Do gak da nandaŋ kokwingo tagisi butnokon nayiŋ dekgi do nandisat.
- ⁷ Yokwino wiririkbi kilegisi egipbeŋ do nandisat.
Sugaŋ nepbi ais kwakwagisi uŋun da tilak kilegisi egipbeŋ.
- ⁸ Butno aŋtagap abi aeno kisik kisigi toŋ egipbeŋ.
Asi, wagilsa abiŋ nepgul, mani aeno kisik kisik abeŋ do nandisat.
- ⁹ Diwarino aego dima pindakgi.
Yokwino kisi wiririk mudoki.
- ¹⁰ Piŋkop, butno aŋkaluk abi kilegisi asak.
Butno aŋkaluk abi gak naŋŋin golbeŋ.
- ¹¹ Nolbi gak da dubagikon dima egipbeŋ.
Telagi Wupgo nagon egisak uŋun dimasi gwayeki.
- ¹² Kalip yokwikon naŋ aŋpulugaŋbi kisik kisik nandagim uŋun aego nabi.
Aŋpulugaŋbi gak dakon gen guramikgeŋ.
- ¹³ Aŋek yokwi pakpak amin aŋpakgo yoyiŋ dekgo tobilek gagon opni.

- ¹⁴ Piŋkop, Yokwikon Baŋ Timit Timit Aminu, nak yokwi
 anapbo amin kindu kimakgit.
 Mani diwarino yipman nabi.
 Yan anaki anpakgo kilegi do nandaneŋ kisik kisik kap
 yokeŋ.
- ¹⁵ Amin Tagi, gen dulumno antagap abi mango anŋisikeŋ.
- ¹⁶ Gak bit kilapyo parek gabeŋ unun do dima galak tosol.
 Ae bit kilapyo gak do mukwa sok do dapman soko soŋ
 pasilni kan, gak ununyo kisi do dima galak tosol.
- ¹⁷ Piŋkop, nak naga do nandako piŋbisi asak unun da paret
 si galak tosol asak.
 Amin iyi do nandaba piŋakwa but tobi an unun
 manji dima yomisal.
- ¹⁸ Saion kokup pap amin do galak taneŋ panpulugoki.
 Jerusalem kokup pap dakon dam madep aego abi
 atjak.
- ¹⁹ Yan anek unun bisapmon gak paret tagisi unun do galak
 tokdisal.
 Ae soŋba wagil pasildan ununyo kisi do galak
 tokdisal.
 Nin bulmakau wili gak da altakon soŋ gamneŋ.

52

Amin kindu anpak yokwi do kisik kisik asak, unun
 amin nandan kokwini tagi dima
 Kap on kap yon dakon kila amin do mandabi. Dewit dakon
 kap kindu. On kap do “Maskil” yan yon. Dewit da kap
 on Idom miŋtimon amin kindu mani Doek unun da kiŋ
 Sol, “Dewit Aimelek da yutnon kik” yan iyigit bisapmon
 mandagit.

- ¹ Amin tebai, gak nido Piŋkop dakon miŋat aminyo do
 anpak yokwi an yomgul unun do piŋit tidok asal?

Bisapmi bisapmi Piŋkop da nandaŋ yawot aŋ yomisak.

² Gak top amin, gengo siba geni tepmisi yombem geni tepmisi da amin diwari obisi mandaŋ yomisak.

Gildari gildari amin diwari paŋupbal ak do nandak nandak asal.

³ Gak aŋpak kilegi do dima galak tosol. Aŋpak yokwi dogin galak tosol.

Gak gen bami yogok do dima galak tosol.

Top yogok dogin galak tosol.

⁴ Gak top amin.

Amin diwari paŋupbal ak dakon gen dogin galak tosol.

⁵ Mani nandaki. Piŋkop da gak wagilsi aŋupbal akdisak.

Gak tebaisi abidaneŋ yutgokon naŋ maban abigikdisal.

Aneŋ obisi gikban pasilaki miktimon saŋbenjek dima egipbi.

⁶ Amin kilegi da uŋun yo noman taŋ gaba pindagek si pasoldaŋ.

Gak do jikgo yanjaŋ gamineŋ yan yokdaŋ,

⁷ “Kabit. Uŋun amin Piŋkop da aŋpuluganeŋ aŋteban asak do dima nandagit.

Uŋun moneŋ yo morapni do nandaŋ gadagit, aŋek aŋpak yokwi da aŋpuluganeŋ tagisi egipben yan nandagit.”

⁸ Mani nak dima.

Nak olip kindap da yan Piŋkop dakon yut kidipminon tagisi kwosot.

Nak Piŋkop but dasi galak taŋ namisak uŋun do toktogisi nandaŋ dagokeŋ.

⁹ Piŋkop, gak da nak aŋpulugagil, do bisapmi bisapmi ya yan gayikeŋ.

Añek miñat aminyogo da dabilon mango awigek
 “Piñkop da nak do yo tagisi añ namisak” yañ
 yokdisat.

53

Amin dakon gulusuñ anpakni gat ae anpak yokwini gat
 dakon gen

Dewit dakon kap kinda. On kap do “Maskil” yañ yoñ. Kap
 yoñ amin dakon kila amin da miñat aminyo yoyiñban tek
 “Malat” ron da yoni.

- ¹ Nandañ kokwini tagi dima amin da
 “Piñkop kinda dima egisak” yañ yoñ.
 Uñun amin anpak kosirikon dima añ.
 Uñun anpak amin da dimasi agagi ban añ.
 Kinda da anpak tagi kinda dimasi asak.
- ² Piñkop Kwen Kokup egek siñtanban miñat aminyokon
 pisak.
 Añek nandañ kokwini tagisi ae Piñkop dakon mibili
 nandak do pi añ amin di ekwañ bo dima yañ do
 wisisak.
- ³ Mani dima. Kisi morap kosit kilegi kili yipman dekgwit.
 Kisi morap aripgin, uñun amin wagil yokwisi.
 Kinda da anpak tagi kinda dimasi asak.
- ⁴ Piñkop da yañ yosok,
 “Yokwi añ amin nandak nandak tagi di dima
 timikgan.
 Amin da bret nañba mudon, uñun da tilak amin
 yokwi da miñat amino nañ mudon.
 Ae nak da pañpulugoker do bisit dima añ.”
- ⁵ Mani madepsi pasoldañ.
 Kalip yañ dima pasalgwit.

Nido, Piŋkop da uwal morapji uŋun wagilsi dap-
manjek kidatni maban dukwan dukwan kikdaŋ.
Ji da uwalji paŋmayak akdaŋ, nido Piŋkop da manji
kili yomgut.

- ⁶ Nak Piŋkop da amin kinda Saion naŋ yabekban abiŋ
Israel amin yokwikon baŋ timitjak dosi nandisat.
Piŋkop da miŋat amini paŋpulugaŋban aeni tagisi
egipni bisapmon Israel amin kisik kisik akdaŋ.
Asi, but galaksi nandakdaŋ.

54

Amin kinda da Piŋkop aŋpulugosak do bisit agit
Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi. Dewit dakon
kap kinda. On kap do “Maskil” yaŋ yoŋ. Sip kokup dakon
amin da kiŋ “Dewit nin da binapmon pasilak da egisak”
yaŋ Sol iyiwit bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap
on gita tidarek yogogi.

- ¹ Piŋkop mango wukwisi, do amin yokwi da kisiron baŋ
pulugaŋ nepbi.
Tapmimo madepsi do aŋpulugaŋbi tagisi egipbenj.
- ² Piŋkop, nak dakon bisit nandaki.
Mirakgo yopmanjek geno nandaki.
- ³ Nak dima nandaŋ yomisat amin da abiŋ nitdaŋ.
Ematni yokwisi amin da nikba kimokgeŋ do abaj.
Uŋun amin da Piŋkop do yo isali yaŋ nandaŋ.
- ⁴ Mani Piŋkop uŋun paŋpulugokno.
Amin Tagi da tapmim namiŋakwan sigin egisat.
- ⁵ Yo yokwi aŋnamaŋ uŋun iyikon noman toni.
Bisapmi bisapmi dima nepmaŋ dekdal, do uwalno
dapbi pasil mudoni.
- ⁶ Yawe, naga dakon galaktok yolek paret gabenj.
Mango uŋun tagisi, do mango aŋkisikenj.

⁷ Anpuluganaki jigi morapno da dima abiy nepgwit.
Dabil da pindagapbo gak da uwalno pabiy yopgul.

55

Amin kinda Pinƙop da anpulugosak do bisit agit
Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi. Dewit dakon
kap kinda. On kap do “Maskil” yaŋ yoŋ. Kap on gita
tidanek yogogi.

- ¹ Pinƙop, nak dakon bisit nandaki.
Anpulugoki do yaŋ tidoko dima nandabi da tilak
dima egipbi.
- ² Bisitno pakyansi tagisi nandanek gen kobogi nayiki.
Jigi unun da nak anupbal akdisak.
- ³ Uwal da nak anupbal ak do gen tebai yipman.
Amin yokwi unun da nak abiy nepmanƙan, do but-
nokon da yokwisi nandisat.
Unun da jigi morapmi naminek butjap madepsi nan-
danek uwal madepsi an namaŋ.
- ⁴ Nak madepsi pasoldot, anek kimot do nandisat.
Anek unun da aban butno madepsi jik tosok.
- ⁵ Asi, nak madepsi pasoldot, anek giptimno madepsi
nimnimikdak.
Pasol pasol da obisi abiy nepmandak.
- ⁶ Do yaŋ yosot, “Bupmisi, nak kinarim da yaŋ pitno toŋ ak
do nandisat.
Anek piriropman kin yik yawot tamo kinda wusiŋ
kaŋ unudon yikgeŋ.
- ⁷ Nak piriropman dubagisi kindakon kin miktim amin
dima ekwanon egipbeŋ.
- ⁸ Tepmisi kin ek yongamno kinda analon anek mirim ae
sikakyo madepsi da dubagikon tagi egipbeŋ.”
- ⁹ Nak pindakgo kokup papgwan pidok anek emat an, do
Amin Tagi, gak da geni panjtok abi.

- 10 Uņun gildari ae kalbi kokup pap dakon tip dam da kwenon akwan.
Kokup pap dakon miņat aminyo gulusuņ morapmi gat ae yokwi morapmi aņ.
- 11 Kokup pap dukwan dukwan amin da amin diwari gat ae yo morap gat paņupbal aņ.
Kosit ileņon notni pabiņ yopmaņek yoni gwayek do paņkewalgaņ.
- 12 Uwal kinda da nabipjak kaņ, uņun jigi tagi pakeņ.
Uwal da nit do asak kaņ tagi pasilgeņ.
- 13 Mani dima. Gak kalonģin.
Gak notnosi, egip egipnit kalonģi.
Aņpak yokwi uņun gak da gaga asal.
- 14 Nit kalip but kalonģon da Piņkop da yutnon amin diwari gat kisi kigimaņ.
- 15 Aņpak yokwi da butnikon tugawit, do uwalno but piņoni mini tepmisi kimotni do nandisat.
Kalugi sigin egek kimakbi kokupmon kinisi.
- 16 Mani Piņkop da aņpulugosak do bisit asat, do iyi nak yokwikon naņ abidosak.
- 17 Jigi da nak aņupbal aņ, do wisa dagokdo, ae gildat binap, ae kalbi kisi kunam tak ibo bisitno nandisak.
- 18 Amin morapmi da niķgaņ, mani giptimno dima yokwi taņ,
nido Piņkop da jigikon naņ pulugaņ nepmaņek kilano aņakwan tagisi egisat.
- 19 Piņkop toktok teban kila amin madep egisak.
Uwalno Piņkop do dima pasal imaņ, ae aņpakni kulabik ak do dima nandaņ, do Piņkop bisitno nandaņek uwal emaron pabiņ yopdisak.
- 20 Nak dakon notno iyi dakon notni gat emat aņ.
Aņek kalip notni gat saņbek saņbek awit uņun tuwildak.

- ²¹ Gen kaga da gen galagi yosok, mani butnikon da emat ak do nandak nandak asak.
Geni da aban but yawot ekwamaŋ, mani geni uŋun geni tepmisi, emat agak siba yombem da nin mandaŋ nimisak.
- ²² Jiŋi morap imekdal, uŋun Yawe da kisiron yopbisi.
Aŋaki uŋun da imegek kilago aŋek gak aŋteban asak.
Amin kilegi yipban aripmi dimasi mosak.
- ²³ Mani Piŋkop, gak da amin dapba kimokgoŋ amin gat, ae top yoŋ amin gat wiririkbi kimakbi kokupgwan pitek paŋil mudokdaŋ.
Kimot bisapni tarakwa yawi kalik da tepmi kimotdaŋ.
Mani egiŋ egiŋno gagon tosok yaŋsi nandaŋ gabeŋ.

56

Piŋkop nandaŋ gadaŋ imisak amin dakon bisit Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yaŋ yoŋ. Uwalni Pilistia amin da Gat kokupmon Dewit tebaisi abidawit bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban “Kinarim kinda dubagikon kindapmon yikdak” uŋun tegon da yoni.

- ¹ Piŋkop, nak do nandaŋ yawok nabi.
Amin da nak nit do aŋek nolgaŋ.
Gildat kinda kaloŋ uwalno da nit do abaŋ.
- ² Wiŋa dagokdo da wiŋi piŋindosi uwal da nit do pi aŋ.
Amin morapmi da iyi do nandaba wigakwa abiŋ nep do aŋ.
- ³ Piŋkop, yo kinda do pasoldot bisapmon, egiŋ egiŋno gagon tosok yaŋsi nandisat.

- ⁴ Egip egipno Piŋkopmon tosoċ yaŋsi nandajeċ geni bamisi do nandak nandak aŋeċ mani awiġisat.
Nak Piŋkop nandaŋ gadaŋ imiŋeċ yo kinda do dima pasolgeŋ.
Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.
- ⁵ Yo morap akdisat uŋun uwal da paŋupbal ak do pi aŋ.
Toktogisi nak aŋupbal ak do kosit wusik aŋ.
- ⁶ Uŋun kisi muwugeċ si pasileċ ekwaŋ.
Nak da kosit agisat uŋudon yubiŋeċ niċba kimokgeŋ do pi aŋ.
- ⁷ Piŋkop, gak da aŋpak yokwi aŋ uŋun do yo yokwisi aŋ yobi.
Gak butjap nandaŋ yomiŋeċ emaron teban taŋeċ pabiŋ yopbi.
- ⁸ Jiġi pasat uŋun gak da nandisal.
Aŋeċ nak uŋun do jiġisi nandajeċ kunam tageġisat.
Kunam pakbino niaŋ da moŋ uŋun gak da manjiŋeċ papiagokon kili mandal.
- ⁹ Nak yaŋsi nandisat, Piŋkop uŋun paŋpulugokno,
do bisit aŋ ibeŋ bisapmon uŋun da uwalno yolban kiŋ mudokdaŋ.
- ¹⁰ Nak Piŋkop dakon gen awiġisat.
Asisi, Yawe dakon gen awiġisat.
- ¹¹ Egip egipno Piŋkopmon tosoċ yaŋsi nandisat,
do yo kinda do dima pasolgeŋ.
Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.
- ¹² Piŋkop, nak kalip yo ak do yaŋ teban tok agim uŋun akdisat.
Nak ya yaŋ gayiŋeċ paret abeŋ,
- ¹³ nido gak da kimoron naŋ pulugaŋaki dima kimakġim.
Aŋpulugaŋaki sagaleċ dima niġgwit.
Do Piŋkop da dabilon toktogisi teŋteŋinikon agipbeŋ.

57

Amin kinda Piŋkop da anpulugosak do bisit agit Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yaŋ yoŋ. Dewit Sol do pasalek kiŋ tip kinamgwan pasil egipgut bisapmon kap on mandagit. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban “Dima paŋtasik ani” uŋun tegon da yoni.

¹ Piŋkop, bupmi nandaŋ nabi.

Nak gagon abisat, kilano aki do nandisat.

Pup pudik da meŋi da pit kagagwan pasilek ekwaŋ, uŋun da tilak anŋkutnaŋaki tagisi egisat.

Nak yaŋ giŋ egapbo wiŋi anupbal ani dakon yo da pasilni.

² Nak Piŋkop Wukwisi do yaŋ tidosot.

Uŋun da anpulugaŋban galaktokni tagi yolgerŋ.

³ Uŋun Kwen Kokup egek nak yokwikon naŋ abidaŋek nak anupbal ak do aŋ amin uŋun pabiŋ yopdisak.

Piŋkop toktogisi but dasi galak taŋ namiŋek dimasi nepmaŋ dekdak.

⁴ Amin da nak anŋwasanŋ.

Uŋun laion amin noknok yombem.

Geni uŋun tepmisi, gwawia ae gobiŋ yombem.

Melni uŋun emat agak siba yombem geni tepmisi.

⁵ Piŋkop, miŋat aminyo da gak dakon man kundu yapmaŋek kwensi awigini do nandisat.

Tapmingo yipbi miktim morap kisikon nomansi teŋteŋosak.

Yaŋ aŋaki miŋat amin morap kisi da man madepgo do nandani.

⁶ Uwal da nak abidok do pat yipmaŋ, do jiŋi madepsi da nak obisi abiŋ nepmaŋdak.

Nak da mokerŋ do kosiron gapma wayik yipmaŋ.

Mani dima magim.
Iyi unun gapmagwan mawit.

⁷ Piŋkop, butnokon da gak do tebaisi nandan gadaset.

Do gak dakon man awigik do kap yokdisat.

⁸ Dipmin yipmanjek pidokeŋsi.

Gita ae kuleleyo tidokeŋsi.

Wisa dima daganjakwan nak da kalip pidarjek kap yokeŋ.

⁹ Amin Tagi, Amin ņwakywari Kabi da binapmon ya yaŋ gayikeŋ.

Miŋat amin morap kisikon agek mango awigikeŋ.

¹⁰ Nin do but dasi madepsi galak taŋ nimisal.

Unun dakon tilak yipneŋ kaŋ, wigi kundu da arip akdisak.

Toktogisi gengo tagisi unun yol kimagek ninon yo tagi asal unun aripmi tagi manjineŋ kaŋ, tilakni unun wigi gikwem kagagwan da arip.

¹¹ Piŋkop, miŋat aminyo da gak dakon man madepsi awigini do nandisat.

Tapmimgo yipbi miktim morap kisikon nomansi teŋteŋosak.

Yaŋ aŋaki miŋat amin morap kisi da man madepgo do nandani.

58

Amin kinda da Piŋkop da amin yokwi tepmi pi yomjak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. On kap do “Miktam” yaŋ yoŋ. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban “Dima paŋtasik ani” unun tegon da yoni.

¹ Kila amin, ji gen pikon gen kilegi yoŋ, ma?

Amin morap kisi dakon gen kokwin tagisi aŋ bo?

² Dimasi. Nandak nandakji yokwi ak dogin nandan.

Ji gen kokwin kilegisi dima anjek dukwan dukwan
minat aminyo madepsi panjupbal an.

- ³ Amin yokwi unuden kaluk altojon da wasanek kosit
tagisi yipman degek anpak yokwi gin an, ae top
banjin yanekwan.
- ⁴ Geni unun tunjon amin dakon pakbi emari ton yombem.
Mirakni intagit, do
- ⁵ tunjon amin unun pidan kap asak do kasisin pison
bisapmon, ami dakon kasisin ni dakon tekni dima
nandisak.
Ami kasisin dakon mibili pakyan nandanek pisosok,
mani tunjon amin tekni dima nandisak.
- ⁶ Pinjokop, kila amin yokwi unun panjupbal akisi.
Unun laion emat yokwisi an yombem, do geni
biripmik mudoki.
- ⁷ Pakbi da pak kinjek miktingwan pasilgan unuden si
pasilni.
Amin da jon bamanba kibidon unuden gak da si
bamanjaki yokwi toni.
- ⁸ Unun galjisip da kimagek miktimon mikton, unuden
tasik toni.
Ae monji menj da butgwan kimagek gildat dima kon,
unuden tagi kimotni.
- ⁹ Amin kinda da kindap moningok kinda pasisak, unun da
tilak, Pinjokop da tepmisi panjupbal akdisak.
Unun kalugi egakwa Pinjokop da butjapsi nandan
yominjek sibat sibat yan maban kikdan.
- ¹⁰ Pinjokop da amin yokwi yo yokwisi an yomjak bisapmon,
amin kilegi kisik kisik akdan.
Amin kilegi da amin yokwi dakon yawi ban kandapni
sugokdan.
- ¹¹ Anakwa amin diwari da yan yokdan,

“Asisi, Piŋkop da amin kilegi do kobogi do tomni tagisi yomisak.
Asisi, Piŋkop da gen pikon amin morap dakon anpak kokwin asak.”

59

Amin kindu uwal da dima anupbal ani do bisit agit Dewit dakon kap kindu. On kap do “Miktam” yan yon. Sol da Dewit abidarek anakba kimotjak do amin yabekba yutnikon kiwit bisapmon Dewit da kap on mandagit. Kap yon amin dakon kila amin da minat aminyo yoyinban “Dima pantasik ani” unun tegon da yoni.

¹ Piŋkopno, uwalno da kisiron ban nak abidoki.

Kilano anaki dima anupbal ani.

² Amin yokwi da kisiron nan gwayeki, anek amin nikba kimotdisat da kisiron ban nak abidoki.

³ Pindakgi. Nikba kimokgen do yubij ekwan.

Yawe, yokwi kindu dima agim, mani amin yokwi emat agak amin unun nit do muwukan.

⁴ Yawe, sun kindu dima agim, mani tepmisi nak gat emat wam do tagap tan.

Jigino do kanek abij anpuluga!

⁵ Piŋkop Yawe, Tapmim Ami, tepmisi abinek nak anpulgoki.

Gak Israel amin dakon Piŋkop, tepmisi abij amin kabi morap egi anan kwan tepmi pi yobi.

Unun jamba but aminsi, do bupmi dima nandan yobi.

⁶ Pilin kaga abinek kokup pap da kosiron agek pinan da yan nini yon.

⁷ Nandaki, gen kaganikon da gen yokwisi da mon.

Unun emat agak siba geni tepmisi yombem.

Mani yan yon, “Namin da nandan nimjak?”

- ⁸ Mani Yawe, gak da jikgo yokwisi yanjan yomisal.
Gak da unun minjat amin morap kabi kisi do yansul
an yomisal.
- ⁹ Gak dagin nak anjeban anek kilano asal.
Pinjkop, gak dam tebano aripmi dima tuwili egisal.
- ¹⁰ Pinjkopno da but dasi galak tan namisak, ae unun da abin
anjpulugokdisak.
Pinjkop da nak yum nandanek nepban pindagapbo
uwalno pabin yopdisak.
- ¹¹ Amin Tagi, dima dapbi kimotni.
Minjat amino da tapmingo madep do di intanbam.
Gak pasiknin tebaisi, gaga da tapmimon uwal yolbi
kinakwa panupbal aki.
- ¹² Toktogisi yokwi ak dogin yon.
Iyi do nandaba wikwan do yum pindagaki iyi da
paron yokwalni.
Jobit timitdo dakon gen ae top gen gat kisi yon.
- ¹³ Do gak da butjap nandan yominjek dapbi kimotni kan
tagisi.
Amin yokwi unun dapbi pasilni.
Yan anjaki minjat aminyo da gak do Pinjkop, ae Israel
amin dakon kila amin madep, ae dukwan dukwan
kisi dakon kila amin madep egisal yan nandan
gamni.
- ¹⁴ Pilin kaga abinek kokup pap da kosiron agek pinjan da
yan nimi yon.
- ¹⁵ Jap wusin pindak nok do kin ap an.
Ae buri dima tugoni kan, nimi yon.
- ¹⁶ Mani, nak tapmim madepgo do kap yokej.
Wisa dagokdo but dasi galak tan namisal, unun do
nandanek kap yokej.

Nido, kalip jigí mibili mibili noman tarj namgwit
bisapmon tagisi arjuktnagil, anjek dam tebano
aripmi dima tuwili egipgul.

¹⁷ Piŋkop, gak kalonjin teban tokno.

Gak dakon man awigik do kap yokdisat.

Piŋkop, toktogisi but dasi galak tarj namisal, ae dam
tebano aripmi dima tuwili egisal.

60

Amin kindá Piŋkop da yokwikon narj abidosak do bisit
agit

Dewit dakon kap kindá. On kap do “Miktam” yarj
yoyj. On kap da niyijdet kindá asak. Dewit da Siria
amin Mesopotemia miktimon nani gat emat wamgwit
bisapmon miktim Soba gat Joap gat dakon amin da tobil
abiŋek Idom amin 12 tausen miktim kindá mani Galegi
Tapmi Morapmi unjudon dapgwit. Unjun bisapmon Dewit
da kap on mandagit. Kap yoyj amin dakon kila amin
da miŋat aminyo yoyjban “Sanbek sanbek dakon jarej
tagisi” unjun tegon da yoni.

¹ Piŋkop, gak da manji nimgul.

Ninon yarj abi emaron magimanj.

Nin do butjap nandagil, mani abisok aego tobil
abiŋek nin paŋpulugoki.

² Gak da abi miktimnin wudip agit.

Miktim pudarjbi gapma madep kindá noman tagit.

Abisok miktimnin obisi tasik tosok.

Aego arjmilip abi.

³ Miŋat amin kabigo nin do jigí morapmi nimgul.

Unjun wain ban yarj nibi narj mudarjek but upbal obisi
agimanj.

⁴ Mani gak da tilak kindá ajenakgil.

Do amin gak do pasolgon unun tilagon kirj altarek tagisi egakwa uwal da aripmi dima dapni.

⁵ Gak da nin but dasi galak taj nimisal, do bisitnin nandan nibi.

Anek tapmim madepgokon da nin yokwikon ban timigaki nin tagisi egipneŋ.

⁶ Piŋkop iyi da yutnon egek yaŋ yagit, “Nak emaron kili teban tat.

Do nak kisik kisik anek Sekem dakon miktım gat ae Sukot dakon galegi oba unun gat miŋat amino do kokwinik yomdisat.

⁷ Giliat miktım gat Manase miktım gat unun nak dakon.

Epraim miktım unun busuŋ kutnokno.

Ae Juda miktım unun kila amin madep dakon kindap kirino.

⁸ Mani Moap miktım unun nak dakon pakbi sogok idap.

Ae Idom miktım unun nak dakon kandap gwıl yopyop tamo.

Anek nak emaron Pilistia amin pabiŋ yopmanek kisik kisik anek yaŋ tidokdisat.”

⁹ Piŋkop, namin da nak aneŋ kokup pap dam tebani tonon anekisak?

Ae namin da nak Idom miktım emat ak do anekisak?

¹⁰ Piŋkop, gak da nin manji kili ningul, ma?

Nin dakon emat amin dima paŋpulugok do nandisal, ma?

¹¹ Amin dakon paŋpulugok unun yo isali gin, do nin paŋpuluganaki uwal gat emat tagi wamneŋ.

¹² Piŋkop da nin paŋpuluganawan emaron teban toneŋ. Iyi uwalnin pabiŋ yopdisak.

61

Amin kinda Piŋkop da kilani asak do bisit agit
 Kap on kap yoŋ dakon kila amin do mandabi. Dewit dakon
 kap kinda. Gita tidarek yogogi.

¹ Piŋkop, mirakgo yopmanek anpulgoki do yaŋ tidosot
 uŋun nandaki.

Bisitno nandaki.

² Nak miŋtim dubagisikon da gak do yaŋ tidosot.

Butnokon da paŋpulgogi mini egisat yaŋ nandarek
 yaŋ tidosot.

Anki nepbi tip madep da yongamon pasili egipben,

³ nido tagisi anŋkutnosol.

Nagal tebano agaki uwalno da aripmi dima abiŋ
 nepni.

⁴ Nak bisap mudok mudogi mini gak da yutnon egipben
 do nandisat.

Pup pudik meŋi da pitgwan tagisi ekwan, uŋun
 da tilak gak da kapmatjok egapbo anŋkutnoki do
 nandisat.

⁵ Piŋkop, nak yaŋ teban tok agim uŋun gak da nandagil.

Yo tagisi gak do pasolgoŋ amin kabi do yomisal uŋun
 nak do kili namgul.

⁶ Kila amin madep anŋteban abi bilak morapmisi egipjak.

Anŋteban abi babakni morapmi altaŋ altaŋ ani uŋun
 pindatjak.

⁷ Piŋkop, anŋteban anaki bisap dagok dagogi mini gak da
 dabilon kila amin madep egipjak.

Toktogisi but dasi galak taŋ imiŋek kilani anek
 anŋkutnoki dosi nandisat.

⁸ Yaŋ anaki gildari gildari yo ak do yaŋ teban tok agim
 uŋun aberŋ.

Anek gildari gildari kap yaŋek mango anŋkisikenŋ.

62

Piŋkop kalonj dagin kilanin asak

Dewit dakon kap kinda. Kap yoŋ amin dakon kila amin da miŋat aminyo yoyiŋban “Jedutun” unun tegon da yoni.

¹ Nak tayanŋok egek Piŋkop dogin jomjom asat.

Unun da nak yokwikon naŋ abiŋakwan egisat.

² Unun kalonj gin tip madepno ae yokwikon baŋ timit timit amino.

Unun kalonjin dam tebano aripmi dima tuwili, do uwalno da aripmi dima abiŋ nepni.

³ Bisap niaŋ da nak nikba kimokgeŋ do emat akdaŋ?

Ji nak dam garaŋi yombem kinda da yaŋ wagilsu tuwil kikeŋ do nandaŋ.

⁴ Nak man madepno toŋ, mani ji nak dakon man madepno aŋupbal ak do nandak nandak paŋkosit aŋ.

Ji top gen dogin galak toŋ.

Ji Piŋkop da nak do yo tagisi aŋ namjak do gen tagisi yoŋ,

mani butjikon da “Piŋkop da aŋupbal asak kaŋ tagisi” yaŋ nandaŋ.

⁵ Nak tayanŋok egek Piŋkop do jomjom asat.

Aŋek unun kalonj dagin aŋpulugosak do nandaŋ teban taŋek jomjom asat.

⁶ Unun kalonj gin tip madepno ae yokwikon baŋ timit timit amino.

Unun kalonjin dam tebano aripmi dima tuwili, do uwalno da aripmi dima abiŋ nepni.

⁷ Piŋkop kalonj dagin yokwikon baŋ abidaŋek man madep namisak.

Unun da tip madepno agakwan tebaisi akdat.

Unun dagin dam madepno agakwan tagisi aŋkut-nosok.

⁸ Miŋat amin kabi bisapmi bisapmi egip egipji Piŋkopmon tosok yaŋsi nandani.

Nin Piŋkopmon kiŋapno tagisi paŋkutnosok, do butjikon yo morap toŋ uŋun Piŋkop do imiŋ mudoni.

- ⁹ Amin isali uŋun mirim pamaŋ yombem bami mini.
 Ae amin mani toŋ uŋun jigi bisapmon nin aripmi dima paŋpulugogi.
 Uŋuden amin kokwin aneŋ kaŋ, bami mini tagapmisi pindatdamaŋ.
 Uŋun mirim pamaŋ yombem bami mini.
- ¹⁰ Ji amin dakon yo timit do tebai dima yoyini.
 Ji amin paŋkewalek kabokon da yo timit timit uŋun aŋpak tagi yaŋ dima nandani.
 Monerj ae yo kabiyosi ireŋ taŋba uŋun do butjikon da uŋun yo madep yaŋ dima nandani.
- ¹¹ Bisap morapmi Piŋkop da yaŋ yaŋban nandagim, “Nak naga Piŋkop, tapmimno madepsi.
- ¹² Nak bisapmi bisapmi amin do but dasi galak taŋ yomisat.”
 Amin Tagi, aŋpak amaŋ uŋun da aripmon gak da amin kaloŋ kaloŋ do kobogi nimiŋ nimiŋ asal.

63

Amin kinnda da Piŋkop gat egip do nandaŋek bisit agit Dewit Juda miktimon miktim amin da aripmi dima egipmi uŋudon egek kap on mandagit.

- ¹ Piŋkop, gak Piŋkopno.
 Nak pi madepsi aŋek gak wisisat.
 Nak miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi timon egek tapmimno minisi aŋakwa amin da pakbi do aŋ uŋudeŋ wupno da gak do tepmisi nandisak.
 Aŋek giptimno da gak gat egipdosi nandisak.

- ² Telagi yutnon gandagim.
 Tapmimngo madep gat ae tilimngo gat pindakgim.
- ³ Miktimon egip egip unun tagisi, mani unun yapmanek
 gak da nin do but dasi galak tanj nimisal unun da
 wukwisi asak.
 Do nak mango yanj anjkisiat.
- ⁴ Nak si egipberj bisapmon mango yanj anjkisij wigikerj.
 Kisitno si panenagek gak do bisit anj anj abej.
- ⁵ Amin da jap galagisi nelagi toj nanjek aripmi anj unudenj
 wupno galagisi nandisak.
 Do nak kisik kisik kap yanjek mango yanj anjkisiat.
- ⁶ Nak dipmin potpot tamokon si pokdot bisapmon gakdosi
 nandanj egisat.
 Kalbi nandak nandak gak dogin asat.
- ⁷ Gak panpulugokno egisal, do nak gak da pit kagagwan
 tagisi egek gak do kisik kisik kap yosot.
- ⁸ Wupno gak da kapmatjok gol awildak.
 Anjakwan kisitgo aminsi tet da nak tebaisi abidosok.
- ⁹ Amin nikba kimokgej do nandanj amin, unun tasik
 tokdanj.
 Unun kimakbi kokupgwan pigikdanj.
- ¹⁰ Uwalni da emat agak sibabanj dapba kimagakwa jonj
 pijan da giptimni nokdanj.
- ¹¹ Mani kila amin madep nak naga Pinjkop do kisik kisik
 akdisat.
 Ae Pinjkop yol do unun da manon da yanj teban tok
 awit amin, unun kisik kisik tagi ani.
 Mani unun da top amin dakon gen kagani sopdisak.

64

Amin kindi Pinjkop da kilani asak do bisit agit
 Dewit dakon kap kindi. Kap yonj amin dakon kila amin do
 mandabi.

- ¹ Piŋkop, nak jigino madepsi, do bisitno nandaki.
Nak uwal do pasoldot, do aŋpulugaŋbi nak aripmi
dima nitni.
- ² Amin yokwi nak aŋupbal ak do pasulikon da gen yaŋ
paŋkosit aŋ.
Aŋek nak nit do muwukgaŋ, do kilano aŋaki yo yokwi
dima aŋ namni.
- ³ Geni uŋun geni tepmisi.
Emat agak siba da yaŋ mandaŋ namaŋ.
Amin da amin do tilak aŋek obip paŋjilikgaŋ, uŋun da
tilak geni emari toŋ baŋ nak paŋjilik namaŋ.
- ⁴ Uŋun pasil egek amin kilegi do obip yamaŋgaŋ.
Uŋun dima pasolgoŋ, do tepmisi yamaŋgaŋ.
- ⁵ Iyi paŋteban ak do aŋpak yokwi uŋun aŋ.
Amin diwari yokwalni do pat yopmaŋek gen yaŋ yoŋ,
“Amin kinda da nin aripmi dima nindakdisak.”
- ⁶ Aŋpak yokwi ak do gen yaŋ paŋteban aŋek yaŋ yoŋ,
“Aŋpak yokwi kinda ak do dakon nandak nandak
taŋisi amaŋ.
Yo uŋun akdamaŋ uŋun amin kinda da aripmi dima
kaŋ nandaŋyo asak.”
Amin dakon but nandak nandakyo aripmi dima nan-
daneŋ.
Uŋun pasilisi.
- ⁷ Mani Piŋkop da iyi dakon gobin baŋ yamaŋ yomdisak.
Aŋakwan uŋudon gin wuda madepsi noman tokdaŋ.
- ⁸ Amin diwari paŋupbal ak do yawit, do Piŋkop da paŋup-
bal akdisak.
Amin morap uŋun pindatni amin da jikgo yokwisi
yanjaŋ yomiŋek winda kwakwal aŋ yomdaŋ.
- ⁹ Miŋat amin morap kisi Piŋkop do pasoldaŋ.
Aŋek Piŋkop da yo uŋun asak uŋun do yokdaŋ, ae
uŋun do nandaŋ egipdaŋ.

- ¹⁰ Amin kilegi morap Yawe do kisik kisik akdañ.
 Añek pañkutnosak do iyikon kiñek tagisi egipdañ.
 Amin kilegi morap Yawe dakon man awigikdañ.

65

Kisik kisik añek Piñkop ya yañ iyiwit
 Dewit dakon kap kindá. Kap on Piñkop gawak imim kap.
 Kap yoñ amin dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Piñkop, nin Saion kokup papmon kiñek gak añkisineñsi.
 Yañ añaño yo morap ak do yagimañ unun kindá
 dima suñ tosak.
- ² Gak da bisitnin nandañ nimisal.
 Amin morap kisisi gagon opdañ.
- ³ Diwarinin da witjiñba wagil yokwisi egipgumañ, mani
 gak da diwarinin wiririk nimgul.
- ⁴ Amin gak da yutnon opni do manjisañ unun kisik kisik
 ekwañ.
 Gak da Telagi Yut Madepmon yo tagisi toñ unun bañ
 tugok tugogisi pañek ekwamañ.
- ⁵ Piñkop gak dasi nin yokwikon bañ timik timik añañi
 tagisi ekwamañ.
 Gak bisitnin nandañek pi tapmimi toñ añek nin
 pañpulugosol.
 Amin miktim diwarisikon ae tap diwarisikon ekwañ
 unun kisi gak da pañpulugoki do jomjom añ.
- ⁶ Gaga da tapmimon kabap morap wasañ yopgul da ta-
 monikon toñ.
 Gak tapmimingo madepsi.
- ⁷ Gak da tap madep paptañ tamaligakwan añañawot añañi
 wayiñi mini tosak.
 Ae miñat amin kabi egi añañ kwañ gen pap pañek
 pidok pidok añ unun gak da pañañawot asal.
- ⁸ Wasok madep madep añañi amin unun do pasolgoñ.

Gildat wisak tetgin ae pigisak tetgin wasok tapmimi
toŋ asal unun do nandajek kisik kisik kap yaŋ
gamaŋ.

- ⁹ Gak da miktim kilani ak do sikak yipbi mosok.
Yaŋ aŋaki miktim tagisi aŋakwan jap bami tagisi toŋ.
Piŋkop gak da pakbi morapmi yopgul da dima dugon.
Yaŋdo, jap bami madepsi ireŋ taŋakwa amin da
aripnikon paŋ noŋ.
Gak da yaŋ ak do kili nandagil.
- ¹⁰ Gak da sikak morapmi yopbi maŋek miktim anyawot
aŋakwan pakbini toŋ aŋakwa jap gisamigaki bami
tagi toŋ.
- ¹¹ Gak nin do tagisi nandajek jap pakpak bisapmon jap
madepsi paŋireŋaŋ nimisal.
Jap tamokon jap morapmisi tugaŋ wigisak.
- ¹² Miktim amin dima ekwaŋon joŋ tim morap taŋ
aŋaŋ kwaŋ unudon bulmakau gat ae sipsip gat
morapmisi ekwaŋ.
Ae ileŋ morapmon joŋ kalikaligisi kwaŋakwa kisik
kisik aŋ.
- ¹³ Joŋ timon sipsip morapmisi ekwaŋ ae galegikon wit
morapmisi kwaŋek toŋ,
do yo morap kisik kisik aŋek kap yoŋ.

66

Piŋkop do kisik kisik aŋek ya yaŋ iyik dakon kap
Kap on Piŋkop gawak imim kap. Kap yoŋ amin dakon kila
amin do mandabi.

- ¹ Miktimon miŋat amin morap kisik kisik aŋek yaŋ tidajek
Piŋkop aŋkisini.
- ² Kap yaŋek man madepni yaŋ aŋkisini.
Man madepni madepsi yaŋ aŋkisini.
- ³ Piŋkop yaŋsi iyini, “Yo morap asal unun wagil tagisisi.

Tapmingo unun madepsi, do uwalgo da madepsi pasolgoŋ.

⁴ Miktimon amin morap gak gawak gamaŋ.
Kap yaŋek mango yaŋ aŋkisaŋ.”

⁵ Ji abiŋek Piŋkop da yo agit unun pindatni.
Yo masi masimi amin da binapmon agit unun do pindatni.

⁶ Unun da Tap Gami aban kibidaŋ miktim kibiri yombem aŋakwan unudon da teri kinda wugiwit.
Ji abiŋek mani yaŋ aŋkisino.

⁷ Unun tapmimni madepsi, ae kila amin madep dagok dagogi mini egi wugisak teban.
Egek amin da yo morap aŋ unun pakyaŋsi pindakdak.
Do kwen wugik dima aŋ imneŋ.

⁸ Miŋat amin kabi morap ji Piŋkopnin aŋkisiŋakwa amin da wiwikni nandani.

⁹ Unun da kilanin aŋakwan sigin ekwamaŋ, ae sagalek dima nindapmanŋaŋ.

¹⁰ Piŋkop, amin da silwa sorŋba gwaljigi minisi aŋ unun da tilak gak da nin kili paŋkewalgil.

¹¹ Gak da nin paron baŋ timikgil.
Yaŋ aŋek ninon jigi madepsi yipmaŋ nimgul.

¹² Gak yum pindagaki uwal da obisi bamaŋ nimgwit.
Aŋaki nin kindap ae pakbi madep kagagwan agipgumaŋ.
Mani abisok gak da kokup tagisikon paŋabil.

¹³⁻¹⁴ Kalip jigi noman taŋ naban paret kindap da si soŋ mudogi unun gam do gen kagano kon da yaŋ teban tok kili agim.

Yaŋ agim do on paret gak da yutnon paŋobiŋek kindapmon sokdisat.

- ¹⁵ Gak do bit kilapyo madepsi banj altakon sojək gak do paret abeņ.
Sipsip wili madepsi banj soņapbo uņun dakon kibani tagisi uņun nandabi.
Bulmakau wili ae meme wili kisi gak do paret abeņ.
- ¹⁶ Miņat amin morap ji Piņkop do pasalek ekwaņ amin ji abij nak dakon gen nandani.
Piņkop nak aņpulugok do yo madepsi agit, uņun dakon geni dayikdisat.
- ¹⁷ Nak mani yaņ aņkisiņek aņpulugosak do yaņ tidagim.
- ¹⁸ Butnokon diwarino tawit uņun yaņkwok diņa agim tam, Amin Tagi bisitno diņa nandaban.
- ¹⁹ Mani Piņkop da nak kili nandaņ namgut.
Asisi, tekno nandaņek bisitno kili nandagit.
- ²⁰ Nak Piņkop dakon man aņkisisat.
Uņun bisitno nandaban isali diņa agit.
Aņek nak do but dasi sigin galak taņ namisak.

67

Piņkop aņkisik kap

Kap on Piņkop gawak imim kap. Kap yoņ amin dakon kila amin do mandabi. Gita tidaņek yogogi.

- ¹ Piņkop nin do nandaņ yawok nimiņek ninon yo tagisi abi.
Butgo ninon yipmaņek yo tagisi aņ nibi dosi nandamaņ.
- ² Yaņ aņaki amin kisi da gak dakon aņpakgo nandani.
Ae gak da amin yokwikon banj tagi timikdal dakon tapmim miķtim amin kisi morap da nandani.
- ³ Piņkop, amin da gak aņkisini do nandisat.
Amin morap kisi da gak aņkisini dosi nandisat.
- ⁴ Gak gen kokwin pi agakgo kilegisi, ae miķtimi miķtimi miņat amin kabi kosit kilegi yolisal.

Yaŋ asal do miŋat amin kisi dakon but tagisi anjakwa
kisik kisik kap yoni dosi nandisat.

⁵ Piŋkop, amin da gak anġisini do nandisat.

Amin morap kisi da gak anġisini dosi nandisat.

⁶ Miktim da jap morapmi paŋalon asak, ae Piŋkop, nin
dakon Piŋkop da nin gisamitjak.

⁷ Asisi, Piŋkop da nin gisamigakwan amin morap miktimi
miktimi ekwaŋ uŋun da Piŋkop do pasal imdaŋ.

68

Israel amin Piŋkop da paŋpulugagit do kisik kisik awit
Dewit dakon kap kinda. Kap on Piŋkop gawak imim kap.
Kap yoŋ amin dakon kila amin do mandabi.

¹ Piŋkop da tepmisi abiŋek uwalni yoljak.

Piŋkop do uwal aŋ amin pasalek kiŋ mudoni dosi
nandisat.

² Mirim da mukwa piŋonba kiŋ pasilgaŋ, yaŋ gin Piŋkop
da uwal yoldisak.

Kindap tedep da kendol pindakban pakbi dagoŋ, yaŋ
gin amin yokwi Piŋkop da iŋamon tasik tokdaŋ.

³ Mani amin kilegi kisik kisik akdaŋ.

Aŋek Piŋkop da dabilon butni tagisi aŋek kisik kisik
madepsi akdaŋ.

⁴ Piŋkop anġisineŋ.

Man madepni do nandaŋek anġisineŋ kap yoneŋsi.

Uŋun gikwemon yiŋek kisak.

Mani uŋun Yawe.

Nin iyi da dabilon kisik kisik aneŋ.

⁵ Piŋkop iyi da telagi kokupmon egek miŋat monjiyo datni
kimakgwit uŋun kilani asak, ae sakwabatyo kisi
kilani asak.

⁶ Ae miŋat aminyo dage dage aŋek ekwaŋ uŋun diwatni
paŋalon anyoban tagisi yikgaŋ.

Ae dam tebanon ekwaŋ amin pulugaŋban kokupmon tagisi ekwaŋ.

Mani kwen wugik aŋ amin miktım kibiri tim yok-wisikon paŋki egipdaŋ.

⁷ Piŋkop, kalip gak miŋat aminyogo mibiltaŋ yomiŋek miktım amin da aripmi dima egipmi timon timik pawilgil.

⁸ Uŋun bisapmon Sinai dakon Piŋkop abiŋakwan miktım wudip agit.

Asi, Israel dakon Piŋkop abiŋakwan sikak madepsi magit.

⁹ Piŋkop, gak da sikak madepsi yipbi miktım gokon magit. Aŋaki miktım yokwi da miktım tagisi ae dagagit.

¹⁰ Uŋun miktım miŋat amin kabigo da kokup wasawit. Gak yogo morapmisi uŋun baŋ wadak wadak amin paŋpulugaŋaki tagisi egipgwit.

¹¹ Amin Tagi da miŋat amini do gen yomgut, aban miŋat morapmi da kiŋ gen uŋun yaŋ teŋteŋawit.

¹² Gen uŋun yaŋ, Uwal dakon kila amin madep gat ae emat amin morapni gat kisi pasal kwaŋ.

Aŋakwa miŋat kokupmon ekwaŋ da amin emaron yo timikgaŋ uŋun kokwin aŋ.

¹³ Miŋat uŋun sipsip kila aŋ, mani silwa gat gol gat baŋ giptımni tagisisi paŋtilim aŋek minam dakon tilimi yombem dagoŋ.

¹⁴ Piŋkop Tapmim Ami da Salmon Kabapmon kila amin madep yolban kiwit, aŋek uŋun kabapmon ais yopban mawit.

¹⁵ Basan dakon kabap uŋun madepsi. Ileŋ moniŋ moniŋni morapmisi.

- 16 Kabap madep Basan, gak nido Piŋkop da Jerusalem dakon kabap Saion unjudon iyi yit do tilak agit unun do nandabi yokwi tok asal?
Yawe iyi toktoŋi unun kabapmon egipdisak.
- 17 Amin Tagi emat amini gat os da emat amin ilik pawilganj tamo tausen morapmi kon da apgut.
Sinai Kabap yipmanjek pigit da iyi da telagi yutnon egisak.
- 18 Piŋkop kabap dubagisikon wigek uwalni morapmi emaron teban taneŋk iyi timikgit unun amin timikban kisi wigiwit.
Unun kwen wigik amin unun dakon yoni baj but galak do timikgit.
Piŋkop Yawe iyi unun kabapmon egipdisak.
- 19 Amin Tagi dakon man awigino.
Gildari gildari nin dakon jigi imekdak.
Piŋkop kalonj dagin nin yokwikon baj timikdak.
- 20 Piŋkopnin da nin panpuluganakwan tagisi ekwamanj.
Amin Tagi Yawenin da nin panpuluganakwan dima kimokgomanj.
- 21 Mani Piŋkop da uwalni dakon busuŋni pansulitdisak.
Unun anpak yokwi toktogisi anj amin pantasik akdisak.
- 22 Amin Tagi da yanj yosok,
“Nak da uwalji Basan ekwanj unun aeno timik panapdisat.
Tap idap da kadagikonsi baj timik pawikenj.
- 23 Ji uwalji dakon yawi baj kandapji sugokdanj.
Anakwa piŋanji da galak toknikon nokdanj.”
- 24 Piŋkopno, ae Kila Amin Madepno, miŋat amin morap da gandaba gak emaron teban tal da kisik kisik anjek abisal.

- Kisi morap da gandarakwa telagi yutgogwan wigisal.
- ²⁵ Kap yogok amin mibiltok kwan, anakwa duban tidok amin bujon oban.
 Anakwa minatjok tambarin tidon unun binapmon kwan.
- ²⁶ Unun kap yan yon,
 “Nin Pinjkop dakon minat aminyo, nin muwugek Pinjkop dakon man awigino.
 Israel amin, nin Yawe dakon man awigino.”
- ²⁷ Benjamin dakon minat aminyo kalonjok da mibiltok kwan.
 Ae Juda amin dakon kila amin gat ae minat aminyo gat Benjamin dakon amin kabi ban yolgan.
 Anakwa Sebulan gat Naptali gat dakon kila amin bujon yolgan.
- ²⁸ Pinjkop, gak tapmingo kalip noligil, unun nan abisok nomansi noliki.
- ²⁹ Kila amin madep da yutgo Jerusalem tosok unudon abijek gak do but galak do yo panaban.
- ³⁰ Pinjkop, Isip unun jon kilap yokwi yombem, unun tebaisi iyiki.
 Gak da uwalnin morap kwen wigik an unun tebaisi yoyiki.
 Tebai yoyinaki wigi njwakberj anek silwa gamni dakon bisapmon wugisak.
 Emat ak do nandan amin yolbi dukwan dukwan kini.
- ³¹ Isip amin da but galak dakon yo timigek Jerusalem opdan.
 Anakwa Itopia amin da Pinjkop do kisitni panenagek gawat gawat akdan.
- ³² Amin Njwaknjwari Kabi, ji Pinjkop do kap yanek Amin Tagi dakon man awigik do kap yoni.

- ³³ Urun kundu wasok wasogikon da kili tagit da toso
 unjudon agisak.
 Nandani. Pinjkop madepsi yan tidosok.
- ³⁴ Minjat aminyo morap, ji Pinjkop dakon tapmim madepni
 do yan tenjoni.
 Urun Israel amin dakon kila amin madepni.
 Kundukon tapmim madepni nomansi komanj.
- ³⁵ Pinjkop iyi da telagi yutnon tapmimi tonji yikdak, do
 pasal iminj kimotnej.
 Israel amin dakon Pinjkop minjat amini do tapmim
 madepni yomisak.
 Pinjkop anjkinino!

69

Dewit Pinjkop da anj pulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kında. Kap yon amin dakon kila amin
 da minjat aminyo yoyinban “Jarej tagisi” unjun tegon da
 yoni.

- ¹ Pinjkop, nak anj puluga!
 Pakbi wijanjek teknokon kili wik.
- ² Nak nejek kagagwan manj pigigim da egisat.
 Miktim tebai nikon bamanjek tebai akgej?
 Pakbi ilarigwan agapbo pakbi da igek wagil witjinban
 tokdisat.
- ³ Pinjkop gak da anj pulugoki do toktogisi yan tidanj egek
 tapmimno minisi asak.
 Bisap dubagi gak do jomjom anjek agit, do tekno bap
 tarjakwan dabilno tep nama.
- ⁴ Isal dogin nandaba yokwi tok anj nama amin morapmi
 ekwan.
 Busun dangwano dakon tilak yapmandak.
 Uwalno mibili mini nak antasik ak do anj.

Nak kabo dima nan yomiŋapbo top yan naman, do naga dakon yo kabino diwari yomisat.

⁵ Piŋkop, nak nandan kokwini tagi dima amin kinda gak da nandan namisal.

Diwarino aripmi dima paŋkisibiker.

⁶ Amin Tagi Yawe Tapmim Ami, yum nandanaki yokwi di abo gak da paŋpulugosak do nandan gadat aŋek jomjom aŋ amin da mayaktok di pabam.

Israel amin nin dakon Piŋkopnin yum nandanaki yokwi di abo gak wisin gandak do pi aŋ amin da mayaktok di pabam.

⁷ Nak gak goldat, do amin da manji gen yan naman.

Yan aŋakwa mayaktok pasat.

⁸ Peno padik padikyo da dima nandan naman wup aŋ.

Gwakno da nak kokup ŋwakŋwarikon amin kinda yombem nandan naman.

⁹ Nak gak dakon yut do madepsi galak tosot, do yutgo da tagisi tosak do pi madepsi asat.

Amin da gak do gen yokwi yan gaman unun yanba nagon obisak.

¹⁰ Nak kunam tagek gak do nandanek jap kelkel aŋek gawak gamisat bisapmon, amin da nak do gen yokwi yan naman.

¹¹ Nak but yokwi dakon imal pasat bisapmon, amin da manji gen yan naman.

¹² Muwut muwut tamokon amin da nak do yanba yokwi tok aŋ.

Ae pakbi teban nanek but upbal aŋ amin da abin nep do kap yon.

¹³ Mani Yawe, nak gak do bisit asat.

Piŋkop gaga nandisal bisapmon bisitno dakon bami unjudon nabi.

Gak nak do but dasi galak tar namisal, do asi pulugan nep do yagil unjun do nandajek bisitno dakon kobogi nabi.

- 14 Pulugan nepmanjaki nerjak kagagwan dima pigi pasilgenj.

Nak do yanba yokwi tok an namañ amin da kisiron ban pulugan nepmanjaki pakbi ilarigwan dima pasilgenj.

- 15 Yum nandajaki pakbi da igek nak dima witjisak, ae pakbi ilarigwan dima pigi pasilgenj.

Yum nandajaki bumjot gapma da nak dima galautjak.

- 16 Yawe, gak bisapmi bisapmi but dasi galak tar naminek yo tagisi an namisal.

Yando, bisitno dakon bami nabi.

Bupmigo unjun madepsi, do abin anpulgoki.

- 17 Nak gak dakon oman monjigo.

Pasilikon dima egi nabi.

Nak jigikon egisat, do bisitno tepmisi nandajek bami nabi.

- 18 Nak da kapmatjok abinek yokwikon ban yuman nan nepbi.

Uwalno da kisiron nan pulugan nepbi.

- 19 Uwalno nak do gen yokwi yon unjun gak da nandajaki nayan.

Mano abin yipmanakwa mayaktok pasat unjun nandisal.

- 20 Gen yokwi unjun yan namañ unjun do but yokwisi nandisat.

Anjek tapmimno minisi asak.

Amin di da nak dakon but bo anteban ani yan nandagim, mani dima.

- Ae amin di da nak anṭeban ak do gen tagi di bo nayini
 yaṅ nandagim, mani dima.
- 21 Jap do agim bisapmon marasin yokwi baṅ namgwit.
 Tekno kibidaṅban wain isipmi baṅgin nokeṅ do
 namgwit.
- 22 Jap noknok madep ak do muwutni bisapmon unun kisik
 kisik bisap da tobilek kilap da yaṅ paron depban
 yokwalni, ae gapmagwan maṅek tasik toni dakon
 yo yaṅ asak dosi nandisat.
- 23 Dabilni abi pilin tuk ani, aṅek yo saṅbenek dima
 pindatni.
 Manji paṅupbal abi tebai dima atni dosi nandisat.
- 24 Butjap sigin nandaṅ yomiṅek yo yokwisi aṅ yobi.
 Aṅek butjapgo da aban pasil mudoni.
- 25 Kokup ekwaṅ unun isal tosak.
 Ae imal yutnikon amin kinda dima egipjak dosi
 nandisat.
- 26 Amin diwari yokwini dakon kobogi yomgul, amin yokwi
 da yokwi aṅ yom do pi sigin aṅ.
 Gak da amin diwari dakon giptim paṅdaganeṅ giptim
 tedep yomgul, amin yokwi da jigilak gen yaṅ
 yomiṅek jigī yomaṅ.
- 27 Amin yokwi dakon yokwini do dima iṅtaṅ yobi.
 Unun amin dimasi paṅpulugoki.
- 28 Gak da egip egip papiakon mani wiririkgi.
 Ae amin kilegi dakon man gat kisi mani dima man-
 daki dosi nandisat.
- 29 Nak jigī tepmiyo madepsi pasat.
 Piṅkop, gak da nak yokwikon naṅ abidaṅek nak
 aṅmilip abi.
- 30 Yaṅ aṅaki nak kap yaṅek Piṅkop dakon man awigikdisat.

69:21: Mt 27.48; Mk 15.36; Lk 23.36; Jn 19.28-29

69:22: Ro 11.9-10

69:25: Ya 1.20

69:28: TP 32.32; PA 3.5; 13.8; 17.8

Anek ya yan iyinek man madepni do yan terjenok abej.

³¹ Anapbo Yawe da anpak unun abej do but dasi galak tan kimotjak.

Bulmakau baj paret abej unun do madepsi dima galak toso.

³² Nak Piŋkop ankisiken bisapmon miŋat aminyo jigi pan da unun kerek kisik kisik akda.

Ae miŋat aminyo Piŋkop wisin kok do pi an amin unun Piŋkop da butni parteban akdisak.

³³ Yawe da yo do wadak wadak an amin dakon bisitni nanda yomisak.

Miŋat amini dam tebanon ekwan unun do dima in tan yomisak.

³⁴ Kundu gat ae miktim, ae tap idap gat ae tap kilap ae yo morap tap kagagwan ekwan, ji kisi morap Piŋkop dakon man awigini.

³⁵ Nido, Piŋkop da Saion kokup pap dakon miŋat aminyo uwal da kisiron baj timitdisak.

Anek Juda miŋat aminyo panpuluganban kokup papni ae akda.

Yan aban Piŋkop dakon miŋat aminyo unun kokup papmon tagisi egek, unun miktim wagil abidoni.

³⁶ Piŋkop dakon oman amini dakon diwatni da unun miktim abidokda, ae miŋat amin Piŋkop but dasi galak tan iman unun da unun miktimon egipda.

70

Dewit Piŋkop da anpulugosak do bisit agit

Piŋkop da Dewit dakon jigi kan nanda yo asak do Dewit da kap on mandagit. Kap yo an amin dakon kila amin do mandabi.

¹ Piŋkop, nak yokwikon nan abidoki.

- Yawe, tepmisi abinek nak anpuluga.
- ² Amin diwari da nak nikba kimotdisat.
Gak dasi pabiŋ yopmanek paŋjntok anaki mayaktok
pani.
Ae amin diwari nak dakon jigi do kisik kisik an,
wiririkbi tobil kiŋakwa mani pabiŋ yopbi dosi
nandisat.
- ³ Nak do manji gen yoŋ amin, obisi paŋmayak anaki anpak
yokwini do wiripdatni dosi nandisat.
- ⁴ Mani amin gagon oban, unun buri tagisi anakwa gak do
kisik kisik ani.
Miŋat aminyo unun gak da yokwikon ban timikgil
unun do but galaksi nandanek toktogisi
“Piŋkop unun wagil tagisisi!” yan tagi yoni.
- ⁵ Mani Piŋkop, nak wadak wadak amin, ae nak naga aripmi
dima anpulugokeŋ, do tepmisi abine anpulugoki.
Yawe, gak gaga nak dakon paŋpulugokno ae yok-
wikon ban timit timit amino.
Jomjom dima abi, tepmisi anpulugoki!

71

Amin pelan dakon bisit

- ¹ Yawe, ankutnoki do gagon obisat.
Nak ankutnanaki mayagi dima pakeŋ.
- ² Gak wagil kilegisi, do nak anpuluganeŋ uwalno da kisiron
nan kukwan nepbi.
Bisitno nandanek pulugaŋ nepbi.
- ³ Gak tip madeŋno egek nak tagisi ankutnosol.
Gak tip tebano ae dam tebano aripmi dima tuwili, do
gen teban yipmanaki uwal da kisiron da pulugaŋ
kikeŋ.
- ⁴ Piŋkopno, amin yokwi da kisiron ban pulugaŋ nepbi.
Unun emat aminsi, ae anpakni unun wagil yokwisi.

- ⁵ Amin Tagi Yawe, gak dasi pulugan nepdisal yan nandaneg egisat.
Nak monijisogon da nandan gadan gamin anan wigim.
- ⁶ Merjno da nak analanban gak da kila anaki wik da abisok egisat.
Yan asal do bisapmi bisapmi mango yan ankisin kimokgen.
- ⁷ Amin morapmi nandanakwa yo noman tan naminakwa yan nandan, gak kalon dagin tagisi ankutnosol.
- ⁸ Gildat kinda kalon nak gak dakon man awigisat, anek minat aminyokon gak dakon tilingo do yan tetenok asat.
- ⁹ Abisok nak amin pelan kili at, do tapmimno minisi.
Gak nepman degek manji di nabim.
- ¹⁰ Uwalno nikba kimokgen do muwugek anupbal ak do gen yan parteban an.
- ¹¹ Unun yan yon, “Kili yolek abidono.
Unun anpulgusak amin kinda dima egisak.
Pipkop kili yipman dekgit.”
- ¹² Pipkop, dubagikon dima egipbi.
Pipkopno, tepmisi abijek nak anpulgoki.
- ¹³ Gen yan naman amin unun pabin yopmanek dapbi pasilni.
Nak anupbal ak do nandan, do gak da panjtok anek madepsi panmayak abi dosi nandisat.
- ¹⁴ Mani nak toktogisi gak nandan gadan gaminek anpulgoki do jomjom aber.
Mango madepsi sigin awigiken.
- ¹⁵ Anpakgo kilegisi unun do amin yoyiken.
Yo masi masimi morapmisi nagon agil unun aripmi dima manjin mudogi, do gildat kinda kalon gak

do nandaŋ egek pulugaŋ nepgul unun dakon geni amin yoyikeŋ.

16 Amin Tagi Yawe, gak dakon tapmim do nandaŋek gak anŋkisikeŋ.

“Yawe kalonŋ gin unun amin kilegisi” yaŋ yoyiŋ teŋteŋokeŋ.

17 Piŋkop, nak moniŋisogon da gak da nayiŋ dek anan wigil.

Gak da yo masi masimisi asal unun do amin yoyiŋ teŋteŋosot.

18 Abisok nak amin pelanŋ kili at, ae kuluno madepsi kwan, do Piŋkop nak dima nepmanŋ dekgi.

Nak gat egaki gak dakon tapmim madepgo do miŋat amin kabiyo altaŋ altaŋ ani unun yaŋ teŋteŋok anjyomiŋ yomiŋ abeŋ.

19 Piŋkop, anpakgo kilegi unun tugaŋ kundu da aripmon wigigit.

Gak pi madepsi agil.

Amin kinda gak yombem mini.

Gak da yapmanŋ mudosol.

20 Gak da jigi mibili mibili yopbi nagon apgwit, mani nak nandisat, gak da nak aego anŋteban akdisal.

Miktim kagagwan nanŋ abi pidokeŋ.

21 Gak da mano abi madepsi sigin pap tokdisak.

Anek butno aego anŋteban akdisal.

22 Piŋkopno, gak dimasi nepmanŋ dekdal, do mango awigik do gita tidokeŋ.

Israel amin dakon Piŋkop telagi, mango awigik do gita tidakeŋ kap yokeŋ.

23 Nak kisik kisik anek yaŋ tidokeŋ.

Gak do kap yanek mango awigikeŋ, nido yokwikon nanŋ abidagil.

- ²⁴ Amin da nak abiŋ nep do awit, mani gak da pabiŋ yopmaŋek obisi paŋmayak agil.
 Yaŋ agil do nak gildat kinda kalonŋ gak dakon anpak kilegi do miŋat aminyokon yaŋ tenŋenok abeŋ.

72

Piŋkop da kila amin madep anpulugosak dakon bisit Solomon dakon kap kinda.

- ¹ Piŋkop, anpakgo kilegi unun kila amin madep do iyinŋ dekbi gen kokwin kilegi asak.
- ² Anjaki anpak kilegikon da miŋat amin kabiyogo ae yoni mini amin gen kokwin tagisi an yomjak.
- ³ Kila amin madep anpak kilegi asak, unun do ileŋ madep ae moniŋikon jap bami tagisi pani.
- ⁴ Anpulugaŋbi kila amin madep da bupmi amin paŋpulu-
 gaŋban tagisi egipni.
 Ae yo do wadak wadak an amin dakon gwakni paŋpu-
 lugosak.
 Mani amin do yokwi anyomaŋ amin unun pabiŋ yopjak.
- ⁵ Kila amin madep anpulugaŋbi gildat ae kanek tonjil da aripmon egipjak.
- ⁶ Kila amin madep anpulugaŋbi anpak tagisi baŋgin asak.
 Anjaki sikak da maŋek jap paŋjireŋ asak unun da tilak anpakni tagi da tagisi noman tosak.
- ⁷ Miktimon egipjak bisapmon amin anpak kilegisi baŋgin ani.
 Kanek da taŋ anjaŋ kisak bisapmon yo kinda do wadak wadak dima ani.
- ⁸ Kila amin madep egek tap teri kinda da tap teri kinda miktim daman tosok, gat ae Pakbi Yupretis kon da

miktim morap taŋ aŋaŋ kwaŋ uŋun gat kisi kila akdisak.

⁹ Miktim kibiri timon amin da gawagek pasal imni.

Ae uwalni da miktimonsi maŋ pagek pasal imni.

¹⁰ Spen miktim dakon kila amin madep gat ae tap binap miktim tim toŋ uŋun dakon kila amin madep kisi da gawat gawat aŋ imiŋek yo tomni madep baŋ imni.

Arebia miktim gat ae Seba miktim gat dakon kila amin madep da yaŋ giŋ akdaŋ.

¹¹ Kila amin madep morap da ŋwakbeŋ aŋ imiŋakwa miŋat amin morapyo da oman aŋ imdaŋ.

¹² Yoni mini amin da paŋpulugosak do yaŋ tidanba paŋpulugosak.

Ae jiŋi paŋek paŋpulugogi mini amin paŋpulugosak.

¹³ Ae amin tapmimi mini wadak wadak ekwaŋ uŋun do bupmi nandajek paŋpulugosak.

¹⁴ Uŋuden amin do but dasi galak taŋ yomisak, do uwal da pabiŋ yopmaŋek paŋupbal ani bisapmon uwal da kisiron baŋ pulugaŋ yopdisak.

¹⁵ Kila amin madep uŋun bilak morapmi egipjak dosi nandisat.

Arebia miktim amin da gol imni.

Gildat kinda kalon Piŋkop da aŋpulugosak do miŋat aminyo da bisit aŋ imni dosi nandisat.

¹⁶ Lebanon miktimon wit tagisi kwaŋ, uŋuderŋ giŋ amin da pigaga yaŋ giŋ kwoni.

Joŋ morap kwaŋ ireŋ toŋ uŋun da tilak kokup papmon amin yaŋ giŋ ireŋ toni.

¹⁷ Kila amin madep uŋun dakon man madepni do diŋma iŋtoni dosi nandisat.

Gildat da toktogisi tosok uŋun da aripmon man madepni toktogisi yaŋ giŋ taŋ aŋ aŋ kisak.

Uñun amin dogin ajeƙ miƙtimi miƙtimi amin da
gisami toñ egeƙ kila amin madep do gisami toñ
amin yañ iyini dosi nandisat.

¹⁸ Piñkop, Israel amin dakon Yawe aƙisino.

Yo masi masimisi uñun kaloñ daƙin asak.

¹⁹ Mani tilimni toñ uñun toktogisi aƙisino.

Miƙtimi miƙtimi tilimni tugok tugogisi tañ añañ
kikdisak.

Uñun bami, uñun asi.

²⁰ (Dewit, Jesi dakon monji, uñun dakon bisit obiñ idon
dagosok.)

PAPIA 3

(Kap 73–89)

73

Piñkop amin yokwi do yo yokwisi añ yomdisak
Asap dakon kap kinda.

¹ Piñkop da Israel amin do yo tagisi añ yomisak.

Piñkop da butnigwan yoni minisi amin do yo tagisi
yomisak.

² Mani nak da naga yokwikon pali magim.

Nak kandapno sagaleƙ yañ nikban mañeƙ nandañ
gadatno pali yipmañ deƙgim.

³ Nido, nak kwen wugik amin yokwi pakpak uñun
pindakgo yoni morapmisi añaƙwa uñun dakon
yoni do pindak galaktok agim.

⁴ Giptimnikon tepmi dima nandañ.

Uñun amin tebai ae giptimni uñun tagisi gin.

⁵ Jiği amin diwari da pañ uñuden dima pañ.

Amin diwari jiği mibiłi mibiłi pañ, mani yo uñuden di
dima noman tañ yomañ.

⁶ Do iyi do nandaba wiğakwa kisik kisik añ, ae nomansi
amin diwari dapmañeƙ pañupbal añ.

- ⁷ Uñun but nandak nandaknikon da anpak yokwi ak do nandan uñun pañalon añ.
- ⁸ Amin diwari do manji gen yañ yominek yokwi añ yom do gen yoñ.
Uñun kwen wugiksi anek amin diwari pañupbal ak do gen madepsi yoñ.
- ⁹ Piñkop Kwen Kokup egisak uñun do gen yokwi yañ iman.
Anek iyi dakon man pawigek amin morap da geni guramitni do pi tebaisi añ kimokgoñ.
- ¹⁰ Do Piñkop dakon miñat aminyo diwari kwen wigik amin dakon gen do galak tanej geni uñun nandan gadan.
- ¹¹ Amin yokwi da gen yañ yoñ, “Piñkop da yo nin da aman uñun aripmi dima nandisak.
Piñkop Wukwisi da nin dakon anpaknin dakon mibili nandisak dakon kosit kinda dima tosok.”
- ¹² Amin yokwi uñun jigi di dima noman tañ yomañ.
Añakwa yoni morapmisi, ae sigin ireñ toñ.
- ¹³ Nak naga dakon egip egipno kila tebaisi agim, ae butno gwaljigi mini tosok, ae yokwi di dima agim.
Uñun isal dogin agim, ma?
- ¹⁴ Piñkop, nak yokwi dima agim, mani gak da gildat kinda kalon gip tedep namisal, ae wisa dagokdo morap kobogi yokwisi namisal.
- ¹⁵ Nak gak dakon miñat aminyogo do amin yokwi da gen yoñ unudeñ yoyigim tam, top yoyikom.
- ¹⁶ Nak amin yokwi da yo uñun añ dakon mibili wisin kok do agim, mani antidok agim.
- ¹⁷ Piñkop, nak gak da telagi yutnon wigigim bisapmon nandak nandakno pisagit.
Anek amin yokwikon yo noman tokdan uñun do nandako pisagit.

- 18 Piŋkop, gak da amin yokwi abi kosit sagalegisi banj
akwan, anek abi manek wagilsi tasik toŋ.
- 19 Uŋun tepmisi tasik toŋ.
Ae kimotni uŋun pasol pasolisi ae yokwisi.
- 20 Amin Tagi, uŋun amin da dipmin pindakgan da wisa
daganakwan pasilgan uŋun yombem.
Gak da abinŋaki amin yokwi pasil mudoni.
- 21 Uŋun bisapmon nak bupmisi nandagim, anek butnokon
da yokwisi nandagim.
- 22 Nandak nandakno minisi agit.
Jor kilap buri mini da yan gak da dabilon anpak agim.
- 23 Mani nak gak gat toktogisi egapbo kisitno aminsi tet do
abidosol.
- 24 Nak da kosit kilegi agipbenj do nayin dekdal.
Ae don gak da nak abidanbi kokup tilimni toŋ
uŋudon gak gat egipdamak.
- 25 Namin amin di da Kwen Kokup egek nak dakon kila anj?
Amin di minisi, gak kalon gin.
Piŋkop, nak gak do but dasi galak tanj gamin
kimokdot.
Gak do but dasi galak tosot uŋudenj miktim dakon yo
morap do dima galak tosot.
- 26 Giptimno ae wupno tapmimni minisi anjil kanj, Piŋkop
gak kalongin teban tokno.
Anek nak gat egaki toktogisi wadak wadagi mini
egipbenj.
- 27 Asisi, minjat aminyo manji gamanj uŋun tasik tokdanj.
Amin gak golgwit da ae kili gepmanj dekgwit, uŋun
panjupbal abi mini ani.
- 28 Mani nak gak da kapmatjok egisat, uŋun da tagisi.
Amin Tagi Yawe, gak da nak tagisi anjuknosol.
Nak yo morap agil do yan teŋteŋjok abenj.

74

Piŋkop da Israel amin panpulugosak do amin kinda da bisit agit

Asap dakon kap kinda. Kap on do Maskil yaŋ yoŋ.

¹ Piŋkop, gak nido toktogisi manji nimisal?

Nido sipsip kabigo tagisi pawildal nin do butjap tebaisi nandaŋ nimisal?

² Miŋat aminyogo nin do aego nandaki.

Kalipsigwan miŋat aminyogo nin manjiŋ nipgul.

Gak da nin yumaŋ nagil da nin gak dakon kabi ekwamaŋ.

Saion Kabap kalip egipgul uŋun do aego nandaki.

³ Uwalnin da gak dakon telagi yutgo dakon yo morap kili pantasik awit.

Abiŋek yo morap pantasik awit uŋun pindakgi.

⁴ Uwalgo da telagi yutgokon wigek yaŋ tidanek galak toknikon yo awit.

Gak dakon yo kulabik anek iyi emaron teban tawit uŋun dakon tilakni baŋ yopgwit.

⁵ Amin da koron kindap pasan unudeŋ, gak dakon yut pasiwit.

⁶ Kindap kwik tilak tagisi baŋ panjilim abi, uŋun uwal da pareŋka ae ama madep baŋ tidan tuwilgwit.

⁷ Kindap baŋ yutgo sowit.

Uŋun anpak yokwisi anek yut uŋun gaga egip do manjigil, uŋun anupbal aba telagi dima tagit.

⁸ Nin wagilsu pabiŋ nip do nandak nandak awit, do miŋtimninon Piŋkop gawak imim yut morap toŋ uŋun soŋ mudawit.

⁹ Gak da wasok tapmimi toŋ kinda abi dima koman.

Ae abisok kombi aminin mini.

Ni bisapmon jigi uŋun pasiljak uŋun ninon da kinda dima nandisak.

- ¹⁰ Pinƙop, bisap nian da uwal da yanƙsul yokwisi aƙ gamni?
Toktogisi gak dakon man do yanƙba yokwi tok
aƙegipni?
- ¹¹ Gak nido nin diƙa paƙpulugok do nandisal?
Tapmim madepgokon da uwalnin dapbi tasik toni.
- ¹² Mani Pinƙop, kalipsigwan gak kila amin madepnin
egipgul, ae abisok kisi kila amin madepnin egi
nimisal.
Bisap morapmi gak da nin paƙpulugaƙbi emaron
diƙa tasik tagimaƙ.
- ¹³⁻¹⁴ Gak dasi tapmim madepgokon da tap pudagil, aƙek
uƙun tap pakbi kagagwan nugim madep mani
Liwaiatan uƙun dakon busuƙi paƙsulikgil.
Aƙek giptim timni miktim kibiri nimani toƙ timon
joƙ kilap do yobi nawit.
- ¹⁵ Gak dasi abi pakbi moniƙ miktim timon noman taƙek
pak abigiwit.
Ae gak dasi pakbi madep abi wagilsi kibidawit.
- ¹⁶ Gak dasi gildat kalba gat ae pilin gat wasagil.
Ae gildat gat kanek gat kwen yopgul.
- ¹⁷ Gak dasi miktim morap dakon wasipni yopgul.
Ae bilagi bilagi dakon gildat ae sikak bisap yopgul.
- ¹⁸ Yawe, gak diƙa iƙtoki.
Uwalgo da yanƙsul yokwisi aƙ gamaƙ.
Uƙun nandaƙ kokwini tagi diƙa amin da mango do
yanƙba yokwi tok aƙ.
- ¹⁹ Miƙat amingo kinarim yombem tapmimni mini, do
gak da nin nipmaƙ dekbi joƙ bit kilapyo da diƙa
paƙupbal ani.
Uwal da miƙat amingo nin obisi paƙupbal aƙ, do
diƙasi iƙtaƙ nibi.

- ²⁰ Miktimninon dukwan dukwan morap kisi emat an, ae pilin tuk madepsi tosok, do gak da nin gat sarjбек sarjбек agil unun do aego nandaki.
- ²¹ Yum pindagaki amin yokwi da bupmi amin baman yominek dima panmayak ani.
Wadak wadak amin unun da mango anjksini do nandisat.
- ²² Pinjkop, uwal da gen yan gamañ, do gak abinek gen pikon gaga da tet kila tebai abi.
Gildat kinda kalon nandan kokwini tagi dima amin da yansul yokwisi an gamañ unun do nandaki.
- ²³ Uwalgo da gen pap yanek gen yokwi yan gamañ.
Unun toktogisi madepsi yan tidon.
Pinjkop, anpak yokwini do dima inñtan yobi.

75

Pinjkop amin yokwi pabin yopmanek amin kilegi panpulugosok

Asap dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim dakon kap. Kap yon amin dakon kila amin da minjat aminyo yoyinban “Dima pantasik ani” unun tegon da yoni.

- ¹ Pinjkop, nin gak do ya yan gayinek mango toktogisi awikwaman.
Anek man madepgo do yan tenjenok anek wasok tapmimi ton mibili mibili agil unun do yoman.
- ² Pinjkop da yan yosok, “Nak da gen pikon depber dakon bisap kinda kili manjigim.
Gen kokwin kilegisi akdisat.
- ³ Miktim wudip anakwan minjat aminyo unun yawori dima ekwan.
Mani miktim dakon mibili tebai abidanapbo tebai tosak.

- ⁴ Nak da iyi do nandaba wikwan amin yan yoyisat, 'Ji pibit tidok dima ani.'
 Ae amin yokwi yan yoyisat, 'Ji disi dakon man dima pawigini.
- ⁵ Disi dakon tapmim do kisik kisik dima ani, ae madepsi yan tidanjek manji gen dima yan namni.' "
- ⁶ Minjat aminyo man madep yomyom dakon pi unun miktim teri teri tan an an kwan dakon amin kinda da aripmi dima agagi.
- ⁷ Pinjkop kalon dagen anpaknin kokwin asak.
 Unun da amin diwari pabin yopmanjek amin diwari pawigisak.
- ⁸ Yawe da kisitnikon kap kinda abidosok, unun wain yokwisi ae tebaisi yo isipmi gat iktagilbi unungwan tugarbi.
 Unun tagalban amin yokwi morap da kisi nan mudon.
- ⁹ Mani nak toktogisi Jekop dakon Pinjkop do yan terjeterok anjek mani awigik do kap yoken.
- ¹⁰ Pinjkop da amin yokwi dakon tapmim wiririkban pasildan.
 Mani amin kilegi do tapmim madepsi yomdisak.

76

Pinjkop da emaron teban tagit

Asap dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim dakon kap. Gita tidanjek yogogi.

- ¹ Juda miktimon amin da Pinjkop pakyansi nandan iman.
 Israel miktimon mani wukwisi tosok.
- ² Yutni unun Jerusalem tosok.
 Saion Kabapmon tosok.
- ³ Unun kokupmon uwal dakon gobirni gat, ae pasikni gat, ae emat agak sibani gat jokgalgit.

Piŋkop da emat dakon yo morapni paŋupbal agit.

⁴ Piŋkop, gak tilimgo uŋun madepsi, ae gak kila amin madep mibiltogi.

Gak wukwisi, man madepgo da kabap madep dakon man madep yapmaŋ mudosok.

⁵ Gak uwal dakon emat amini tapmimi toŋ dakon yoni tagisi gwayeŋ paŋapgul.

Uŋun emat amin uŋun kili kimak mudawit, ae emat dakon yo kabini timitni dakon tapmim mini.

⁶ Jekop dakon Piŋkop, gak da tebai yoyigil, do os gat ae amin ilik pawilgaŋ tamo gat kisi wayiŋi mini.

⁷ Piŋkop, amin gak do si pasolgoŋ.

Gak da butjap nandaŋ yobi bisapmon, namin da gak da dabilon tagi atjak?

Amin kinda da aripmi dima.

⁸ Gak kwen kokupmon da uwal da kobogi yokwisi timitni do yagil, aŋaki miŋtimon miŋat aminyo da pasalek tayangok egipgwit.

⁹ Piŋkop gak pidaŋ agek amin yokwi dakon aŋpakni kokwin aŋek jigini toŋ amin pulugaŋ yopmaŋdal.

¹⁰ Gak butjap nandaŋek kobogi yomisal, do amin diwari mango awikwaŋ.

Ae amin emaron dima yokwi toni uŋun da gak gawak gamdaŋ.

¹¹ Yawe Piŋkopgo yaŋ teban tok aŋ imiŋek uŋun gen si guramikgi.

Miŋat amin morap ji Yawe do pasalek but galak do yo paŋki imni.

¹² Uŋun on miŋtim dakon kila amin madep kwen wigik aŋ, uŋun pabiŋ yopmaŋdak, do madepsi pasal imaŋ.

77

Amin kinda da jigi bisapmon Piŋkop do yaŋ tidagit
Asap dakon kap kinda. Kap yoŋ amin dakon kila amin da
miŋat aminyo yoyiŋban “Jedutun” uŋun tegon da yoni.

¹ Nak Piŋkop da anpulugosak do yaŋ tidosot.

Bisitno nandisak do nandisat.

² Jigi bisapmon nak Amin Tagi do bisit asat.

Kalbi bisit aŋ imisat, mani but yawot dima abidosot.

³ Nak Piŋkop do nandak nandak aŋek iyoy iyoy yosot.

Nandak nandak aŋegek butno jik tosok.

⁴ Butno jigisi, do gen aripmi dima yokeŋ.

Piŋkop gak da yum nandajaki dipmin dima pokdot.

⁵ Nak kalip tagi egipgum uŋun do nandisat.

Bilak uŋun kili kiŋ mudawit, uŋun do nandisat.

⁶ Kalbi nak nandak nandak morapmi aŋek naga do yaŋ
yosot,

⁷ “Amin Tagi da toktogi manji namjak bo?

Nak do sanbejek dima galak tosok bo?

⁸ Amin do but dasi galaktan yomyom anpakni wagil
pasilgit bo?

Yaŋ teban tok morapni isali bo akdan?

⁹ Piŋkop da kili iŋtan nimgut da bupmi nandan nim do
dima bo nandisak?

Butjapni da bupmini sopmandak bo?”

¹⁰ Nak yaŋ nandajek yagim,

“Piŋkop Wukwisi, gak abisok nak dima anpulugosol,
do nak uŋun do butno obisi jik tosok.”

¹¹ Piŋkop, nak gak dakon pi madep do aeno nandaken.

Asi, wasok tapmimi toŋ kalip agil uŋun do nandaken.

¹² Pi morap agil uŋun do nandaken.

Pi tapmimi toŋ agil uŋun kisi do nandaken.

¹³ Piŋkop, anpakgo telagi.

Kokup kidat kinda gak gat arip dima.

Gak da yapman mudosol.

- ¹⁴ Piŋkop, gak kalon dagin wasok tapmimi ton asal.
Kalip gak da tapmingo madepsi miŋat amin kabi morapmon yoligil.
- ¹⁵ Gaga da tapmimon da miŋat amin kabigo Jekop gat Josep gat dakon babikni yokwikon ban timikgil.
- ¹⁶ Piŋkop, Tap Gami da gak gandagit bisapmon si pasalek kwakwalikgit.
- ¹⁷ Sikak madepsi manakwa kiririn madepsi awit.
Anek mal madepsi anek tenjeni dukwan dukwan kisi yangwit.
- ¹⁸ Mirim kwasigilgwit da binapgwan gak da kiririn yopbi yawit.
Mal da aban miktim morap dukwan dukwan kisi tenjenanakwa miktim kwakwalikgit.
- ¹⁹ Gak tap binap nan agipgul.
Kosit tap idap madep da binap tagit, mani gak dakon kandap tamo dima kawit.
- ²⁰ Gak mibiltok kinaki miŋat aminyo da buŋon golgwit.
Gak da Moses gat Aron gat do pi yobi unun da kilani agimal.

78

Amin yokwi aba Piŋkop da but yokwi nandagit

Asap dakon kap kinda. Kap on do Maskil yan yon.

- ¹ Nak dakon miŋat aminyo, ji nak dakon nawa gen pakyansi nandani.
Gen yokdisat unun do mirak pakyansi yopni.
- ² Nak ji do tilak gen dayikdisat.
Nak da yo kalipsigwan noman tawit unun dakon mibili do yokdisat.

- ³ Kalip babiknin da yo unun do kili niyinjba nandanek timikgimanj.
- ⁴ Nin monji gwayonin do gen unun dima panjisibinej.
Monji gwayonin unun yoyinej. Piŋkop dakon tapmimni gat ae pi tapmimi toj agit gat ae wasok tapmimi toj mibili mibili agit unun do yoyinej.
- ⁵ Piŋkop da Jekop do geni yomgut.
Israel dakon babini da guramitni do yomgut.
Kalipsigwan babiknin yan yoyigit,
“Ji monji gwayosi nak dakon gen teban morapno pakyanji yoyinetni.”
- ⁶ Yan ani kan, mijat monjiyo don altoni unun da nandan pisanej yoyinj dek an an ani.
- ⁷ Yan anakwa unun amin kabi kisi da egip egipni Piŋkopmon tosoj yanji nandanek jomjom anek yo agit unun do dima injtoni.
Anek gen teban morapni tagi guramitni.
- ⁸ Anek babikni yombem dima egipni.
Babikni kwen wigik anek Piŋkop dakon gen pabinj yopmanek tebai dima nandan gadanj imgwit.
Anek wupmon da toktogisi dima yolgwit.
- ⁹ Kalip Epraim amin obip gobiyo tan yomgwit, mani emat noman tanban pasal kiwit.
- ¹⁰ Piŋkop da sanbek sanbek agit unun dima guramikgwit, ae nawa geni dimasi yol do nandawit.
- ¹¹ Wasok tapmimi toj yoljban pindakgwit unun do kili injtawit.
- ¹² Babikni da dabilon Isip miktin unudon Soan miktin timon Piŋkop da wasok tapmimi toj agit.
- ¹³ Unun da tap idap pudanban tap idap teri teri agakwan Israel amin binapmon da panjkigit.

- 14 Gildari unun gikwem nan yolinjakwan unun nan kanek yolgwit, ae kalbi kindap teten nan yolinjakwan unun nan kanek yolgwit.
- 15 Miktim kibiri timon tip pudanban pakbi madepsi mibilikon noman tanban nawit.
- 16 Tipmon pakbi aban noman tagit unun koron pakbi madep da yan pak kigit.
- 17 Mani Pinjop Wukwisi do yokwi sigin an imgwit.
Miktim kibiri timon egek kwen wigik an imgwit.
- 18 Pinjop anjilit do anek yan awit, jap si galak tawit unun si yomjak dosi tebai iyiwit.
- 19 Pinjop manji gen yan iminek yan yawit, "Pinjop miktim kibiri timon jap morapmi aripmi tagi nimjak?"
- 20 Asi, mibiltok tip tidanban pakbi madepsi noman tagit.
Mani bret gat ae bit kilapyo di aripmi tagi nimjak bo dima?"
- 21 Yawe da geni unun nandanek Jekop do butjap nandan yomgut.
Israel dakon amin kabi do kindap yipban pinjakwan japmisi nandan yomgut.
- 22 Nido, dima nandan gadan imgwit.
Unun da kilani aripmi tagi asak yan dima nandawit.
- 23 Yan awit, mani Pinjop da yanban kundu yoma wital kigit.
Wital kinjakwan Kwen Kokup da
- 24 mana yopban pinakwa nawit.
Unun Kwen Kokup dakon jap.
- 25 Unun ajelo dakon jap.
Pinjop da mana morapmi aripnikon yomgut.
- 26 Anek gildat wisak tet da mirim yipban kigit.

Ae tapmim madepnikon da saut tet da mirim yipban kigit.

- 27 Anek minam morapmisi, kimbaban ae tap niman da tilak, morapmisi yopban bikbiknikon mawit.
- 28 Pinjkop da minam morapmi yopban manek yut kaberni pangwasinek tawit.
- 29 Manakwa naneke aripmisi tugawit.
Yo unun do galak tawit unun Pinjkop da yomgut.
- 30 Mani jap si galak tawit unun sigin nan egakwa
- 31 Pinjkop da butjap nandaneke Israel amin dakon monji tebaisi ae tagisi unun dapban kimakgwit.
- 32 Pinjkop da wasok tapmimi ton yan agit, mani minjat aminyo da yokwi sigin anek dima nandan gadan imgwit.
- 33 Do mirim da gen kagakon noman taneke tepmisi pasilgan unun da tilak tepmisi panpasil agit.
Unun panupbal aban pasol pasol madepsi anek kimakgwit.
- 34 Pinjkop da di dapban kimakgwit bisapmon diwari but tobil anek tobil abin yolgwit.
- 35 Aeni nandawit, Pinjkop unun tip damanin.
Pinjkop Wukwisi unun yokwikon ban timit timit aminin.
- 36 Mani unun si angalak anek top yawit.
- 37 Unun but dasi dima yolgwit.
Unun gat sanbek sanbek awit unun kirinjikgwit.
- 38 Mani bupmi nandan yomineke diwarini wiririk yomineke dima panupbal agit.
Bisap morapmi butjapni yipmanek dima japtan yomgut.
- 39 Unun do aeni nandagit, unun miktim amin gin, unun mirim da yan kin mudon, aeni dima aban.

- 40 Bisap morapmi miktim kibiri timon kwen wigik anakwa bupmisi nandagit.
- 41 Israel amin dakon Pinjkop Telagisi bisap morapmi anjke-walakwa nandaban yokwi tok anyomgut.
- 42 Tapmim madepni do injtawit, ae uwal da kisiron banj timikgit unjun do dima nandawit.
- 43 Unjun tilak tapmimi tonj Isip miktimon Soan miktim timon agit unjun do dima nandawit.
- 44 Pakbi antobilban yawi daganba aripmi dima noknogi agit.
- 45 Ae bigal morapmi yabekban injinj yomgwit.
Ae mengak morapmi yabekban yo morapni panjupbal awit.
- 46 Ae pilak pilak yabekban kinj pigagani yo kwawit unjun nanj mudawit.
- 47 Ae ais yipban manjek wain napni ae pik kindapni panjupbal awit.
- 48 Ae ais yopban manjek bulmakauni dapba kimakgwit.
- 49 Butjap madepsi nandanj yominjek yo yokwisi anj yomgut.
Anjek anjelo kabi kinda yabekban kinj panjupbal anakwa jiggi madepsi pawit.
- 50 Butjap madepsi nandanjek yum dima pindakgit.
Sot madepsi yoban kimakgwit.
- 51 Isip amin morap kisi dakon monji mibiltogi dapban kimakgwit.
- 52 Mani unjun sipsip kila amin yombem da iyi mibiltok kinjek minjat amin kabini kila agit.
Miktim kibiri timon kosit yoligit.
- 53 Timik pangwan jigini mini egipgwit, do dima pasalgwit.
Mani tap idap da uwalni witjigit.

78:44: TP 7.17-21

78:45: TP 8.1-6,20-24

78:46: TP 10.12-15

78:47: TP 9.22-25

78:51: TP 12.29

78:52: TP 13.17-22

78:53:

TP 14.26-28

- 54 Timik panpan telagi miktimmikon panpagut.
 Unun miktim ileŋi obani toŋ iyi da tapmimon
 abidagit.
- 55 Miŋat amini apgwit bisapmon amin ŋwakŋwari yolban
 kiwit.
 Kiŋakwa miktim unun Israel amin kabi do kokwinik
 yomgut.
 Aŋek yopban yutnikon yikgwit.
- 56 Mani Israel amin da Piŋkop Wukwisi aŋkewalek kwen
 wigik aŋ imiŋek gen tebani dima guramikgwit.
- 57 Kalip babakni da awit, unudenŋ gin, kwen wigik aŋek
 Piŋkop manji imgwit.
 Unun obip gireŋi dikdik suŋ yamaŋdak unun
 yombem.
- 58 Kokup kidat dakon alta wasaŋakwa unun do aŋek
 Piŋkop da butjap madep nandagit.
 Piŋkop yipmaŋek kokup kidat gawak yomiŋakwa
 nandaba yokwi tok aŋ yomgut.
- 59 Piŋkop da aŋpakni pindagek butjap nandaŋ yomgut, do
 Israel amin do manji wagilsu yomgut.
- 60 Aŋek imal yutni telagi Silo kokup papmon tagit unun
 yipmaŋ kigit.
 Kalip unun yutnon egipgut bisapmon miŋat aminyo
 da binapmon egipgut.
- 61 Mani yum pindagakwan Saŋbek Saŋbek Kinam uwal da
 abidawit.
 Unun tamo timon tapmimni gat ae tilimni unudon
 tagit.
- 62 Miŋat amin kabini do butjap nandaŋek yum
 pindagakwan uwal da emat agak siba baŋ dapba
 kimakgwit.

78:54: TP 15.17; Jos 3.14-17

78:55: Jos 11.16-23

78:56: GK 2.11-15

78:60: Jos 18.1; Jer 7.12-14; 26.6

78:61: 1Sa 4.4-22

- ⁶³ Monji bulagi emat madepmon kimagakwa miñatjok wili mini, do amin dima pawit.
- ⁶⁴ Uwal da mukwa sogok amin dapba kimagakwa miñatni da bupmi kunamyo ani dakon bikbik dima tañ yomgut.
- ⁶⁵ Amin da dipminon da pidonj unudeñ Amin Tagi pidagit. Ae amin tebai wain morapmi nañek pokgonj da don pidañek yañ tidonj unun da tilak Yawe pidagit.
- ⁶⁶ Añek uwal gat emat añek yolban kiñ mudawit. Pabiñ yopmanjakwan mayaktok toktok teban pawit.
- ⁶⁷ Mani Josep dakon babikni dima manjigit.
- ⁶⁸ Unun Juda amin kabi gat ae Saion Kabap iyi but dasi galak tañ imisak unun bañ manjigit.
- ⁶⁹ Yutni telagi unun kabapmon agit. Kwen kundu wasagit, ae miktim wasagit da tebai tomal, unudeñ yutni añteban aban tebaisi tok-togisi tokdisak.
- ⁷⁰ Piñkop da oman amini Dewit manjineñk sipsip kila agiron nañ abidagit.
- ⁷¹ Sipsip kila agiron nañ abidañek yipban amin kabini Jekop dakon kila amini dagagit. Piñkop iyi dakon amin kabini Israel kila agit.
- ⁷² Dewit but dasi nandañek kilani tagisi agit. Añek tagisi timik pañkigit.

79

Israel amin Piñkop da pañpulugosak do bisit awit Asap dakon kap kinda.

- ¹ Piñkop, Amin Dwakjwari Kabi gak da miktimon kili abeñ da miñat amin kabigo nin gat emat añ. Yutgo telagi unun añupbal aba telagi dima tagit.

Anek Jerusalem obisi anupbal awit.

- ² Telagi oman amingo dapmanjek bumjotni yo isali yan nandanek yum pindagakwa singgi gat ae jon piñan gat da giptimni noñ.
- ³ Miñat amingo dapmanakwa yawi da tagal kinjek Jerusalem pak pukwan.
Ae bumjotni wayitni amin kinda dima egisak.
- ⁴ Miktim nin da kapmatjok toñ unun dakon amin da yansul an niman.
Miktim morap nin pangwasijek tar anan kwan unun da yansul madepsi an nimejek gen mayagisi yan niman.
- ⁵ Yawe, bisap nian da butjap nandan nibi?
Gak toktogisi butjap nandan nimdisal bo?
Gepman dekgiman do butjapgo kindap da yan sojek dima kimotdisak, ma?
- ⁶ Gak miñat amin kabi dima gawak gaman ae mango yanjek bisit dima an amin unun do butjap nandaki.
- ⁷ Unun amin kabi da miñat amin kabigo Jekop dapba kimakgwit, anek miktimni obisi anupbal awit.
- ⁸ Babiknin da anpak yokwi awit unun do yo yokwi dima an nibi.
Abisok nin yokwisi ekwaman do bupmi nandan nimejek tepmisi panpulugoki.
- ⁹ Pinjop, gak yokwikon ban timit timit Pinjopnin.
Man madepgo do nandanek nin panpuluganek diwarinin wiririkgi.
- ¹⁰ Amin Iwakjwari Kabi da nin do yan yoñ, “Pinjopni dukon egisak?”
Unun tagi dima. Uwal da oman amingo dapba kimakgwit, do yawinin dakon kobogi do gak da Amin Iwakjwari Kabi yo yokwisi an yomijaki gandak do nandaman.

- ¹¹ Dam tebanon ekwarj amin dakon kunamni nandaki.
Anek tapmim madepgokon da uwal da amin dapba kimotni dosi kili yawit, unjun yokwikon baj timikgi dosi nandisat.
- ¹² Uwal nin da kapmatjok ekwarj unjun da gak do gen yokwisi yawit, do Amin Tagi anpak yokwini dakon kobogi yomijaki kosiri 7 yan asak.
- ¹³ Yan anaki mijat amin kabigo, sipsip kabigo, nin tok-togisi ya yan gayinenj.
Ae babiknin don altoni unjun kisi da mango anjisini.

80

Israel amin Pinjok da panpulugosak do bisit awit
Asap dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin da mijat aminyo yoyinban “Sanbek sanbek dakon jarej tagisi” unjun tegon da yoni.

- ¹ Israel dakon Sipsip Kila Amin, gak Josep dakon amin kabi sipsip baj yan kosit yolisal.
Bisitnin nandaj nibi.
Anjelo madep serabim bamot da binapmon kila amin madep yigek tilingo mijat amin kabigo do yolijbi pindatni.
- ² Epraim ae Benjamin ae Manase da bikbigon tapmim madepgo noliki.
Abij nin yokwikon baj timikgi.
- ³ Pinjok, kalip egip egip tagisi egipgumaj unjun aego anjaluk abi.
Butgo ninon yipmajek yo tagisi anj nibi.
Anek yokwikon baj pulugaj nipbi.
- ⁴ Yawe Pinjok Tapmim Ami, mijat amin kabigo bisit gayinjakwa bisap nianj da butjap nandaj yobi?

- ⁵ Butjap nandarj nimanjaki kunam tagapno dabil pakbinin da jap pakbiyonin asak.
- ⁶ Gak da yum pindagaki amin kabi nin da ilejon ekwanj unun da abij nin dakon miktım abıdok do emat anj.
Uwalnin da yanjsul anj nımıjek yanjanj nımanj.
- ⁷ Pınkop Tapmım Ami, kalıp egıp egıp tagısı egıpgumanj unun aego anjaluk abi.
Butgo ninon yıpmıjek yo tagısı anj nibi.
Anjek yokwikon banj puluganj nıpbı.
- ⁸ Kalıpsıgwan gak wain nap kinda Isıp miktımın nanj anjapgul.
Anjek on miktımın amin kabi yolbı kınjakwa wain nap unun kwaokgıl.
- ⁹ Miktım unun garam anjek kwaokbı kwıanjek gelı dubagısı pıgıwıt.
Pıgakwa madepsi kwıanjek miktım kısı ilımıkıt.
- ¹⁰ Anjek kabap anjıngam anjek unun dakon kılınjı da sıda kindap madepsi unun kısı wıtjıgıt.
- ¹¹ Unun dakon kılınjı da tap madep Medıterenıan da arıpmın kıwıt.
Ae terı kinda do gıgı da kwıanjek pakbı madep Yıpretııs da arıpmın kıwıt.
- ¹² Gak mıbılı nıdo wain pı dakon dam tuwılğıl?
Yanj agıl do amin da kınj ap anjek bamı panj.
- ¹³ Jonj bııt da abıj panjıpbal anj, ae jonj kıláp da nonj.
- ¹⁴ Pınkop Tapmım Ami, ninon to bııl apbı.
Kwen Kıkupmın da ninon sıntanjbı pınjakwan wain pı do kılanı abi.
- ¹⁵ Gak da gaga da tapmımın nin kwaokgıl, do abısok abıj nin panjıpulugokı.
Nın wain nap bulagı yombem banj gak da panjteban abı tebaisı awıt.

- ¹⁶ Uwalnin da mandaj kindapmon kili sowit, do gak da butjap nandan yominej panjupbal aki.
- ¹⁷ Mani, minjat aminyo nin gaga do manjigil, ae gak da abi madepsi taganej teban tagimanj, do panjpuluganej kilanin aki.
- ¹⁸ Yanj aki kanj, nin gak dima gepmanj detneņ.
Gak da panjpuluganejbi tagi egek bisit anj gaminej mango awigineņ.
- ¹⁹ Yawe Pinjkop Tapmim Ami, kalip egip egip tagisi egipgumanj unun aego anjkaluk abi.
Butgo ninon yipmanjek yo tagisi anj nibi.
Anjek yokwikon banj puluganj nipbi.

81

- Jap noknok* bisap madep dakon kap
Asap dakon kap kinda. Kokup pap Gat dakon gita tidanej yogogi.
- ¹ Pinjkop panjpulugoknin do kisik kisik kap kinda yoneņ.
Jekop dakon Pinjkop do kisik kisik kap yoneņ.
- ² Kap yoni. Tambarin tidanej, gita gat ae kulele gat kisi tidoni.
- ³ Kanek kaluk abisak bisapmon kweņ pisoni.
Kanej binap tanjakwan Pinjkop gawak imim bisap madepmon kweņ pisoni.
- ⁴ Yanj aneņ do Jekop dakon Pinjkop da Israel amin nin do gen teban unun nimgut.
- ⁵ Kalipsi Isip amin pabiņ yopgut bisapmon, Pinjkop da gen teban unun Israel amin nin do nimgut.
- ⁶ Nak amin kinda tekni dima nandisat unun da gen yanban nandisat.
Unun da yanj yosok,
“Nak yo jigi morap ji da kwapmon tawit unun kukwanj yopgum.

- Ae miktım simıl gok paꝑpulugoko mibilikon yopba tarakwa pi teban saꝑbeꝑek dima awit.
- ⁷ Jigikon egek bisit nayıba pulugaꝑ depgum.
Gikwem kiririꝑ yosok unjungwan da bisitji nandagim.
Nak Meriba pakbikon nandaꝑ gadatji pındat do aꝑek ji paꝑkewalgim.
- ⁸ “Nak dakon amin kabino, nawa dayıko nandabit.
Israel amin, nak dakon gen nandaꝑek guramitni do madepsi nandisat.
- ⁹ Ji miktım ıwakaꝑwari dakon kokup kidatni dima yolni, ae dima gawak yomni.
- ¹⁰ Nak kalongin ji dakon Yawe ae Piꝑkopji egisat.
Nak naga Isip miktımın baꝑ ji timik paꝑopgum.
Gen kagasi aꝑtaꝑ kiꝑakwa upmokeꝑ.
- ¹¹ “Mani babıki da nak dakon gen nandak do dima galak tawit.
Asisi, Israel amin nak dakon gen guramit do dima galak tawit.
- ¹² Do yum pındagapbo kwen wigik aꝑpakni yolek galak toknikon yo awit.
- ¹³ “Nak mıꝑat amino da geno guramik kimotni dosi nandisat.
Ae Israel amin nak dakon galaktok yol kimotni do nandisat.
- ¹⁴ Yaꝑ ani kaꝑ, nak da uwalni tepmisi paꝑıꝑ yopdisat.
Aꝑek uwal gat emat wamaꝑek paꝑıꝑ yopbeꝑ.
- ¹⁵ Aꝑapbo mıꝑat aminyo nak do nandaba yokwi tok aꝑ, unun madepsi pasal nimnimik namni.
Aꝑakwa toktogisi yo yokwisi aꝑ yobeꝑ.
- ¹⁶ Mani nak da ji do bret galagisi, ae kabaꝑ kok koron nani dabeꝑ, aꝑapbo butji tugokdaꝑ.”

82

Piŋkop unun kila amin madep mibiltogi

Asap dakon kap kindā.

¹ Piŋkop unun Kwen Kokup muwut muwut madep dakon mibiltok amin yikdak.

Miktim morap dakon kila amin da muwugakwa nandak nandakni kokwinikdak.

² Aŋek yaŋ yoyisak,

“Ji bisap niaŋ da gen kokwin pi gulusuŋ ani?

Ji yokwi pakpak amin nido paŋpulugon?

³ Ji yoni mini amin ae monji datni kimakbi paŋpulugoni.

Aŋek jigŋ paŋek yokwi ekwaŋ amin unun paŋkutnōni.

⁴ Amin yokwi ekwaŋ ae yo do wadaŋ amin unun yokwi pakpak da kisiron baŋ pulugaŋ timigek paŋpulugoni.

⁵ Ji pilin tukgwan agek nandak nandakji minisi, do miktimi miktimi amin aŋpak kilegi dima aŋ.

⁶ Nak gen yaŋ yosot, ‘Ji piŋkop ekwaŋ.

Ji Piŋkop Wukwi Madep dakon monjini ekwaŋ.

⁷ Mani amin morap kimokgon jiyo yaŋ gin kimotdaŋ.

Kila amin morap kimokgon jiyo yaŋ gin kimotdaŋ.’”

⁸ Piŋkop, miŋat amin morapyo unun gak dakon gin, do abiŋ miktim amin morap gen kokwin aŋyobi.

83

Asap da Israel amin dakon uwalni Piŋkop da dapban pasilni do bisit agit

Asap dakon kap kindā. Kap on Piŋkop gawak imim dakon kap.

¹ Piŋkop, gak gen mapmit dima abi.

Gak isal dima yikgi.

Piŋkop, gak isal dima egipbi.

- ² Pindakgi. Uwalgo emat wasarjek aņ.
Gak do nandaba yokwi tok aņ amin kwen wigik aņgamaņ.
- ³ Uņun pasili egek miņat amingo yokwi aņ yom do gen yaņ paņteban aņ.
Gak da miņat amingo uņun kilani tagisi asal, mani uwal uņun paņupbal ak do muwugek gen yonj.
- ⁴ Uņun da yaņ yonj, “Kili kino!
Israel amin dapno pasil mudaņakwa, amin da sarjbejek dima nandaņ yomni.”
- ⁵ Piņkop, uņun amin gak abiņ gep do but kalonj aņ.
- ⁶ Idom amin, ae Ismael amin, ae Moap amin, ae Akri amin,
- ⁷ ae Gebal amin, ae Amon amin, ae Amelek amin, ae Pilistia amin ae Tair amin, uņun miktim morap dakon amin da yo uņun ak do nandaņ.
- ⁸ Siria yo kisi uņun gat muwukgaņ.
Uņun amin tapmimi tonj kabi uņun Lot dakon babini kabi paņpulugonj.
- ⁹ Uņun amin kabi da gak aņupbal ak do but kalonj aņ, do kalip
Midian amin do agil, bo pakbi madep Kison uņudon Sisera amin gat Jabin amin gat do agil yaņ gin uņun amin paņupbal abi.
- ¹⁰ Uņun bisapmon gak da kokup pap Endo uņudon paņupbal abi bumjotni miktimon tajeķ miktawit.
- ¹¹ Kalip kila amin bamot Orep gat ae Sep garon agil uņuderj gin emat amini dakon mibiltok amini paņupbal aki.
Kila amin madep bamot Seba gat ae Salmuna garon agil uņuderj gin kila amini pabiņ yopbi.
- ¹² Uņun amin da yaņ yawit,

- “Piŋkop dakon sipsip upmot miktimni nin do anawatnej.”
- ¹³ Piŋkopno, miktimon kimbabaŋ baŋ yaŋ uwalgo wiririkbi kini.
Mirim da wit dakon gipmi piŋonba kwaŋ unudenŋ wiririkbi kini.
- ¹⁴ Kindap da koron sosonŋ, ae ileŋ gurigi tonŋ da madepsi sosonŋ,
- ¹⁵ yaŋ gin gak da sikak mal kiririnyo madepsi yipbi abiŋek unun amin kabi yolban pasal kini.
Ae unun da pasolni do mirim madepsi yipbi kisak.
- ¹⁶ Yawe, pabiŋ yopmaŋaki mayaktok madepsi pani.
Aŋek gak tapmingo madepsi yaŋ yokdaŋ.
- ¹⁷ Pabiŋ yopmaŋaki toktogisi pasal kimotni do nandisat.
Paŋmayak aŋek dapbi kimotni dosi nandisat.
- ¹⁸ Yaŋ aŋaki unun da gak kalongin Yawe ae Piŋkop Wuk-wisi egek miktim morap kisi kila asal yaŋ nandaŋ gamni.

84

Amin kinda da Piŋkop dakon telagi yut do galak tagit Kora amin kabi dakon kap kinda. Kokup pap Gat dakon gita tidaneŋk yogogi.

- ¹ Piŋkop Tapmim Ami, gak dakon yut tilimi tonŋ galagisi.
- ² Nak unudon egip do but dasi madepsi galak tosot.
Galak tok morapno kisi gak dakon yut do tosok.
Giptim ae nandak nandakno kisi da Piŋkop egip egipmi tonŋ gak do kisik kisik kap yosot.
- ³ Yawe Tapmim Ami, gak Kila Amin Madepno ae Piŋkopno.
Bibagap ae bibagap gimani da gak dakon alta da kapmatjok yutni aŋek pudigi kila amal.
- ⁴ Miŋat aminyo gak da yutnon ekwaŋ unun kisik kisik aŋek bisapmi bisapmi mango awigik do kap yoŋ.

- ⁵ Miñat aminyo gak dakon tapmim timigek Saion Kabapmon wigik do but dasi galak toñ, uñun kisik kisik tagi ani.
- ⁶ Miktim kinda mani Miktim Kunam Pakbi Kulduk Gibañ, uñudon kiñakwa uñun miktimon pakbi gapma morapmi noman toñ.
Añakwa sikak mañakwa pakbi gapmakon wiñoj.
- ⁷ Uñun amin kosit agek tapmim kaluk sigin pañ.
Uñun Saion kiñ Piñkop da iñamon altokdañ.
- ⁸ Piñkop Yawe Tapmim Ami, bisitno nandaki.
Jekop dakon Piñkop, mirak pak yañsi yopmañek geno nandaki.
- ⁹ Nin dakon kila amin madep do koki.
Pasiknin da yañ nin dam añek kilanin tagisi asak.
Yawe, gaga kila amin madep egipjak do manjigil, do yo tagisi añ ibi.
- ¹⁰ Nak gildat kalon kindagin gak dakon yut da yomakon egipbeñ kañ, uñun da tagisisi asak.
Uñun da gildat 1 tausen timi dukon egi egi asat uñun yapmañ mudosok.
Nak oman amin piñbisi egek Piñkopno dakon yoma kagakon yoma kila agak amini egip do but dasi galak tañ kimokdot.
Mani amin yokwi da yutnon egip do dima galak tosot.
- ¹¹ Nido Yawe uñun pañkutnok aminin ae teñteñjinin.
Uñun da nin do yo tagisi añ nimeñek man madep nimisak.
Kilegi akwañ amin do yo tagi yom do dima pañkutnosok.
- ¹² Yawe Tapmim Ami, miñat aminyo gak nandañ gadañ gamañ amin uñun kisik kisik tagi ani.

85

Piņkop da amin kabini kila asak do amin kında da bisit agit

Kap on Kora amin kabi dakon kap. Kap yoņ amin dakon kila amin do mandabi.

¹ Yawe, gak da miktimgo ae amin kabigo Jekop nin paņpu-luganaki kalip tagisi egipgumaņ abisokyo kisi yaņ gin anaki tagisi ekwamaņ.

² Amin kabigo nin yokwi morap agimaņ dakon diwarinin uņun wiririk nimgul.

³ Gak kalip nin do butjap nandagil uņun nandabi magit.
Nin do japmisi nandagil, mani kulabik anek butgo magit.

⁴ Piņkop, yokwikon baņ timit timit aminin, kalipsi nin tagisi egipgumaņ abisok paņkaluk abi yaņgin egipneņ.

Butjap saņberjek dima nandaņ nibi.

⁵ Bisap mudok mudogi mini butjap sigin nandaņ nimaņ wigikdisal?

Babikon da babikon yaņ gin taņ anaj wigikdisak?

⁶ Miņat amin kabiyogo aego paņteban abi nin kisik kisik anek gak ankisineņ.

⁷ Yawe, gak asisi mudok mudogi mini nin do but dasi galak taņ nimisal uņun dakon bami nolıņbi koneņ.

Yokwikon baņ timigaki tagisi egipneņ.

⁸ Nak Piņkop Yawe da gen yosok uņun do mirak pakyaņsi yopmaņdat.

Nin da anpak yokwi kalip agimaņon tobil dima pigineņ kaņ, uņun iyi dakon telagi amin kabini nin but yawot nim do yosok.

⁹ Asisi, amin Piņkop do pasal imaņ uņun yokwikon baņ timitdisak.

Anakwan tilimni miktimninon tokdisak.

- ¹⁰ Urjun bisapmon amin da amin do but dasi galak tarj yominek anpak tagisi arj yomdarj.
 Tarj anjek kilegisi egek but yaworon da tagisi egipdarj.
- ¹¹ Miktimon Pinjkop but dasi yolyol anpak miktingwan da pawirban pisajek kwokdisak.
 Ae Kwen Kokup da anpak kilegi sirjarban miktimon pikdisak.
- ¹² Asisi, Yawe da yo tagisi nimirakwan miktimnin da jap morapmisi paralon akdisak.
- ¹³ Yawe apjak dakon kosit yul im do karj, amin da anpak kilegi aba karjek urjudon tagi apjak.

86

- Amin* kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit
 Dewit dakon bisit kinda.
- ¹ Yawe, nak wadak wadak amin, do bisitno nandarjek anpulugoki do nandisat.
- ² Yokwikon narj abidanjaki dima kimokgej, nido nak gak narj goldat.
 Nak oman amingo, gak narj nandarj gadarj gamisat, do anpulugoki.
- ³ Amin Tagino, nak gildat kinda kalonj gak do bisit asat, do nak do bupmi nandarj nabi.
- ⁴ Amin Tagi, nak gak dogin bisit asat, do oman amingo nak do kisik kisik nabi.
- ⁵ Amin Tagi, gak tagisisi, diwarinin wiririk nimisal.
 Gak mirjat aminyo bisit gayarj urjun but dasi galak tarj yomisal.
- ⁶ Yawe, gak bisitno do mirak pakyanji yopbi.
 Nak do bupmi nandarj nabi do yarj tidosot.
 Yarj ilitno nandaki.
- ⁷ Nak gak do yarj tidosot bisapmon anpulugosol, do jigi pakej bisapmon gak do bisit aberj.

- ⁸ Amin Tagi, piŋkop gak yombem di mini.
Gak da kisi morap yapmaŋdal.
Ae amin kinda da wasok tapmimi toŋ asal uŋuden
kinda aripmi dima asak.
- ⁹ Amin Tagi, miŋat amin kabi morap gak da wasagil,
uŋun da abiŋ ŋwakbeŋ aŋ gamiŋek gak dakon man
awigikdaŋ.
- ¹⁰ Nido, gak kalonŋin tapmingo madep ae gak daŋin yo
masi masimisi asal.
Gak kalonŋin Piŋkop bamisi.
- ¹¹ Yawe kositgo kilegi do nayiŋ dekbɪ gengo bamisi yolek
egipbeŋ.
Nayiŋ dekbɪ gak dogin nandaŋ egek mango awigikeŋ.
- ¹² Amin Tagi Piŋkopno, nak but dasi gak aŋkisikeŋ.
Toktogisi mango aŋkisiŋ wigikeŋ.
- ¹³ Nido gak nak do madepsi but dasi galak taŋ namisal.
Kimoron naŋ pulugaŋ nepbi gapmagwan dima
pigigim.
- ¹⁴ Piŋkop, kwen wigik amin da nak nit do abaŋ.
Uŋun amin yokwi bupmini mini da nak nikba
kimokgeŋ do abiŋ muwukgaŋ.
Uŋun manji gamiŋek gengo dima guramikgaŋ.
- ¹⁵ Mani Amin Tagi, gagon bupmi ae nandaŋ yawotyoy
tugagit da tosok.
Gak butjap tepmi dima nandisal.
Gak nin do but dasi galak taŋ nimiŋek gengo aŋteban
aŋek nin paŋpulugaŋ wigisal.
- ¹⁶ Tobɪl nagon abiŋek bupmi nandaŋ nabi.
Meŋno da kalip gak dakon pi agit, abisok monji nakyo
kisi pigo asat, do nak dakon but aŋteban aŋek
yokwikon naŋ pulugaŋ nepbi.

- ¹⁷ Yawe, gak da nak do but dasi galak tarj namisal unjun dakon tilak kinda nolinbi kokej.
 Yarj anjaki uwalno da gak da nak anpuluganjek anjeban asal unjun karj nandanyo anjek anpak yokwini dakon mayagi pani.

87

Jerusalem do kisik kisik awit

Kora amin kabi dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim dakon kap.

- ¹ Pinjkop da kokup papni telagi kabapmon agit.
² Yawe da Israel miktim dakon kokup morap do galak tosok, mani Jerusalem do madepsi but dasi galak tosok.
³ Pinjkop dakon kokup pap dakon miñat aminyo, ji nandani, Pinjkop da yo tilimi toñ tagisi jikon asak.
⁴ Pinjkop da yarj yosok, “Namin amin da nak dakon gen guramikdak, unjun manjikeñ bisapmon, Isip ae Babilon kisi manjikeñ.
 Anjek Pilistia, Tair ae Itopia do yarj yokdisat, ‘Unjun yo kisi Jerusalem amin gin.’
⁵ “Nak Jerusalem do yarj yokdisat, ‘Unjun miñat amin morap kisi dakon kokup pap.’”
 Ae Pinjkop Wukwisi da Jerusalem anpuluganjeban tebaisi tokdisak.
⁶ Yawe da amin diwari dakon man mandakdisak.
 Anjek parjmuwugek Jerusalem miñat aminyo gat kisi manjikdisak.
⁷ Anjakwan miñat aminyo unjun kap yanjek kisik kisik anjek yarj yokdarj, “Jerusalem, gak yo tagisi morap ninon toñ unjun dakon mibilisi.”

88

Amin kinda Pinjkop da anpulgusak do yanj tidagit
Eman unun Sera kabikon nani kinda da kap on mandagit.
Kap on do Maskil yanj yonj. Kora amin kabi da Pinjkop
gawak iminek kap on yonj. Kap yonj amin dakon kila amin
da miñat aminyo yoyinban “Malat Leanot” unun tegon da
yoni.

¹ Pinjkop, Yawe, gak panpulgokno.

Gildari ae kalbi gak do yanj tidosot.

² Bisitno nandaki.

Anpulgoki do yanj tidosot,

³ nido jigi morapmi nagon noman tanj namiñakwa pali
kimokdot.

⁴ Amin diwari da si kimot do anj, nak unun yombem.

Tapmimno kisisi mudanj.

⁵ Nepmanj degakwa amin kili kimakgwit gat kisi ekwamanj.

Amin da amin kinda anjakba kili kimakgit da kimakbi
tamokon tosok, nak unun yombem.

Amin wagilsi inñanj yominek sanjenek dima panpu-
lugokdisal unun yombem.

⁶ Mabi gapma dubagisi kidagisikon kili pigigim, da pilin
tuksigwan egisat.

⁷ Butjapgo da obisi abinj nepgut.

Tap idap da yanj tamaligek wutjinban tagim.

⁸ Gak da yopbi notnoni da manji namgwit.

Gak da nepbi nak amin yokwisi daganapbo madepsi
pasal namanj.

Unun da tebai abidanakwa aripmi dima puluganj
kikenj.

⁹ Nak jigi panapbo dabilno yokwi tanjakwan tagi dima
sinttosot.

Ae gildari gildari kisitno panjenagek gak da anpulu-
goki do bisit asat.

- ¹⁰ Gak wasok tapmimi toŋ amin kimakbi paŋpulugok do aŋek asal, ma?
Amin kili kimakgwit da pidaŋek mango awikwaŋ, ma?
- ¹¹ Ae kimakbi tamokon kili pakgwit kabi da gak da but dasi galak taŋ nimisal yaŋ di yoŋ bo dima?
Si tasik togi tamokon da gak da kilanin tagisi asal yaŋ di yoŋ bo dima?
- ¹² Pilin tuk tamogwan ekwaŋ amin da wasokgo tapmimi toŋ uŋun di pindakgaŋ?
Amin gak da kili iŋtaŋ yomgul tamokon ekwaŋ uŋun da aŋpakgo kilegi di pindakgaŋ?
Uŋun dimasi!
- ¹³ Yawe, nak gak da aŋpulugoki do yaŋ tidosot.
Nak wisa dagokdo morap gak do bisit asat.
- ¹⁴ Mani Yawe, nido manji namisal?
Nido pasil namisal?
- ¹⁵ Monji bulagi egipgum bisapmon da wiŋ abisok egisaron, jigi paŋek kili uŋunjok kimotdisat.
Gak da yo yokwisi pasol pasolisi aŋ namijaŋki tapmimno mini asak.
- ¹⁶ Yawe, butjapgo da wutjiŋ namisak.
Gak da obisi niŋek obisi aŋupbal asal.
- ¹⁷ Gildat kinda kalon nak do yaŋ asal.
Pakbi da iŋek miŋtim morap kisi wutjisak, uŋun da tilak amin da nak aŋgwasen.
- ¹⁸ Gak da abi notno tagisi nepmaŋ dekgan.
Nagon pilin tuk dagin tosoŋ.

89

Israel amin jigi bisapmon kap on yogogi
Etan unun Esra amin kabikon nani kinda dakon kap. Kap
on do Maskil yan yon.

¹ Yawe, gak da amin do but dasi galak tarj yomisal, unun
do nak toktogisi kap yokerj.

Gak gengo anteban anjek nin tagisi panpulugosol
unun dakon geni babikon da babikon yan
tertenokerj.

² Gak toktogisi nin do but dasi galak tarj nimisal unun
dakon geni yan terntenan wigikerj.

Gak gengo anteban anjek nin tagisi panpulugosol.
Unun anpak kundu da tebai tosok unuderj toktogisi
tokdisak.

³ Gak da yan yagil,

“Naga dakon amino manjijek unun gat sanbek
sanbek kili agim.

Oman monjino Dewit unun do yan teban tok kili
agim.

⁴ Anjek yan iyigim, ‘Israel dakon kila amin madep noman
tarj noman tarj ani unun gak da kabikon dagin
noman tokdaj.

Babikon da babikon gak da kabikon nani kinda da kila
amin madep yiyit tamokon yitdisak.’ ”

⁵ Yawe, Kwen Kokup anjelo gak da yo tagisi agil unun do
kap yanek mango awikwanj.

Gak da gengo guramikdal unun do nandajek kap
yonj.

⁶ Nido Kwen Kokupmon Yawe gak yombem kinda mini.

Anjelo kinda gak yombem mini.

- 7 Anjelo dakon kila amin da muwukgarjon Pinjkop do si pasolgoņ.
- Unun anjelo kabi anjwasinej akganj unun masi masimi, mani Pinjkop da unun kabi si yapmanjek wagil masi masimisi.
- 8 Pinjkop Tapmim Ami, gagon tapmim madep tosok unuden amin kinda mini.
- Toktogisi gak kulabik dima anjek gengo guramik kimokdol.
- 9 Gak da tap idap tapmimi toņ unun kila asal.
- Tap idap si pidosok bisapmon gak da abin yipmanjaki wayin dima asak.
- 10 Gak da Isip dakon tapmim madepni tuwilek obisi anjupbal agil.
- Anjek tapmim madepgokon da uwalgo pabinj yopgul.
- 11 Kundu gat miktim gat unun gak dakon gin.
- Gak da miktim gat yo morap unjudon toņ gat wasagil.
- 12 Gak da not tetgin dakon miktim wasagil, ae saut tetgin dakon miktim kisi wasagil.
- Ileņ Tabor gat ae Ileņ Emon gat gak do kisik kisik anjek kap yan gamamal.
- 13 Yawe, gak tapmimgo madepsi.
- Tapmimgo pidanjbisi.
- 14 Gak kila amin madep egek anpak kilegikon da amin kilani anjek gen kokwin pi kilegisi asal.
- Gak minjat amin do but dasi galak tanj yominjek gengo anjteban anjek tagisi panpulugosol.
- 15 Amin gak gawak gaminej kap yan gamanj unun kisik kisik tagi ani.
- Yawe, amin morap gak da inamon tenjenigokon akwanj unun kisik kisik tagi ani.
- 16 Unun amin anpakgo kilegi do gildat kinda kalonj unun do nandanjek kisik kisik anjek mango anjkesanj.

- ¹⁷ Gak kalongin teban toknin, ae gak do kisik kisik madepsi nandamañ.
 Nin do nandañ yawok niminejek pañpuluganaki emaron teban tomañ.
- ¹⁸ Asisi, Yawe unun pasiknin egi nimisak.
 Gak Israel amin nin dakon Pinjkop Telagisi nin da kila amin madepnin ningul.

Pinjkop da Dewit do yañ teban tok agit

- ¹⁹ Kalipsigwan oman amin kabigo tagisi do dipmin yoligil, anjek yañ yoyigil,
 “Nak da emat amin tagisi kinda kili manjigim.
 Nak da miñat aminyo da binapmon nañ kila amin madep egipjak do abidagim.
 Anjek kila amin madep dakon pelit kinda busunikon yipmañ imgum.
- ²⁰ Nak da oman amino Dewit kili manjigim, anjek yipbo ji dakon kila amin madep dagagit.
- ²¹ Nak tapminno yipbo unun gat toktogisi egipdamal.
 Nak dakon tapmin da aban teban tokdisak.
- ²² Uwalni da emaron aripmi dima abin yipni.
 Ae amin yokwi da aripmi dima abin yipni.
- ²³ Nak da uwalni bamañ yomdisat, anjek amin nandaba yokwi tañ imni amin dapbo kimotdañ.
- ²⁴ Nak da but dasi galak tañ imin kimagek unun gat toktogisi egipdisat.
 Uwal gat emat wamni bisapmon nak da anpulu-ganapbo pabin yopdisak.
- ²⁵ Nak da miktimni abo tap idap Mediterenian unudon da wasanek kin pakbi madep Yupretis da aripmon kikdisak.
- ²⁶ Anjek Dewit da yañ nayikdisak, ‘Gak Datno ae Pinjkopno.

- Gak da tip tebano egek toktogisi anpulugosol.
- 27 Nak da manjiko monjino mibiltogit dagosak, ae kila amin madep mibiltogit daganek miktimon kila amin madep morap yapman mudosak.
- 28 Nak toktogisi but dasi galak tan iminj kimotdisat.
Anek unun gat sarbek sarbek anapdo sarbek sarbek unun toktok teban tan wigikdisak.
- 29 Toktogisi unun da kabikon kinda da kila amin madep egi egi akdisak.
Kundu da toktogisi tosok unun da tilak, unun da kabikon kila amin madep kinda da toktogisi Israel amin kila akdisak.
- 30 “Mani babini kabi nawa geno pabinj yopni, ae nak dakon gen dima yolni kan,
- 31 bo ae geno do manji iminjek gen tebano dima guramitni kan,
- 32 yokwini do nandanek baljokdisat.
- 33 Mani unun bisapmon kisi nak Dewit but dasi galak tan imdisat.
Anek dima yipman dekgen, ae unun do yan teban tok agim unun dima ansun aben.
- 34 Nak unun gat sarbek sarbek agimak dima kirinjikgen, ae geno kulabik kinda dima aben.
- 35 Nak Dewit do yan teban tok agim.
Nak telagisi, do top dimasi yosot.
- 36 Babikni kabi toktogisi egi wugikdan.
Gildat da tosok unun da tilak unun dakon diwatni da minat aminyo bisap dubagi kila akdan.
- 37 Kanek da kundukon tosok, unun da tilak toktogisi yan egi wigikdan.”
Uwal da kila amin madep abinj yipgwit bisapmon kunam takgwit

- 38 Mani abisok kila amin madep manjigil unun do butjap nandan imisal.
Kili yipman dekgil, anjek manji imgul.
- 39 Oman amingo gat sanbek sanbek agimal unun pandagagil.
Gak da kila amin madep pelitni mabi miktimon manjek yo isali agit.
- 40 Gak da kokup papni dakon dam kili tuwilgil.
Yutni tebaisi unun kili tasik tawit.
- 41 Minjat amin morap kapmatjok akwan unun da yo kabini kabo timikgar.
Ae amin kapmatjok ekwan da yansul an iman.
- 42 Gak da yum pindagaki uwal da emaron abin yipgwit.
Yan anyominaki kisik kisik awit.
- 43 Gak da abi emat amini emaron dima teban tawit, anjek emat bisapmon dima anpulugagil.
- 44 Gak da abin yipgul da kila amin madep sanbenjek dima egisak, ae sanbenjek minjat aminyo kila dima asak.
- 45 Gak da abi amin pelan tepmisi asak, anjek mayaktok madepsi da wutjin imisak.

Pinjkop da panpulugosak do bisit awit

- 46 Yawe, gak bisap nian da pasildisal?
Toktogisi, ma?
Bisap nian da butjapgo kindap da yan tebai sosak?
- 47 Yawe, nin bisap pisipmisok gin ekwaman, do nandan nibi.
Gak da nin wasagil, mani mibili mini ekwaman da kimak mudokdaman.
- 48 Namin da toktogisi egek aripmi dima kimotjak?
Namin da tebaisi egek kimakbi tamokon aripmi dima kisak?
Amin kinda minisi.
- 49 Amin Tagi abisok nin dima galak tan nimisal, ma?

Dewit gat yaŋ teban tok aŋek nin but dasi galak taŋ
nim do yaŋil unun niaŋi?

⁵⁰ Amin Tagi, oman amingo nak do nandaki.

Amin da nak do yaŋsul aŋ namaŋ.

Amin ŋwakywari Kabi dakon manji gen yokwini
dakon jigi imekdat.

⁵¹ Yawe, gak da nak kila amin madep manjigil, mani uwal
da yaŋsul aŋ namaŋ.

Dukwan dukwan morap kikat yaŋsul aŋ namaŋ gin.

⁵² Nin Yawe dakon man toktogisi awigi kimotneŋ.

Unun asi.

PAPIA 4

(Kap 90-106)

90

Piŋkop gat amin gat dakon gen

Kap on Piŋkop dakon pi amini Moses dakon bisit.

¹ Amin Tagi, gak nin dakon yutsi yombem.

Kalip babaknin gagon egipgwit, ae abisokyo kisi, nin
yaŋ gin gagon ekwamaŋ.

² Kalipsigwan ae don kisi toktok teban egipgul da egisal.

Kabap morap dima noman tawit, ae miktimon yo
morap dima wasagil, mani gak kili egipgul.

³ Gak da yaŋ yosol, “Miŋat aminyo ji aesi miktim dagoni.”

Yaŋ yaŋek miŋat aminyo abi kimagek ae miktim
dagon.

⁴ Gak da bilak 1 tausen unun bisap piŋpimisok gildat

kalonŋin, apma gildat egapno tepmi mudak unun
yombem gin yaŋ kosol, ae emat amin da kalbi
bisap piŋpimisok kila aŋ unun da arip gin.

⁵ Pakbi da igek amin timik paŋabikwa kimokgoŋ, unudenŋ
gak da amin abi kimokgoŋ.

Bisap pisipmisok ekwan, ujun dipmin yombem gin pindakgan.

Ujun joy yombem da wisa dagokdo kwan

⁶ madep tarjek tilimni yopmanjan, mani pilindo si kibidan mudon.

⁷ Gak nin do butjap nandisal, do nin panjupbal asal.

Gak nin do butjap nandisal, do madepsi pasolgomar.

⁸ Gak da nin dakon yokwi morap kisi pindak mudosol.

Yokwi morap pasili aman, ujun gak da nomansi yopmanjek pindak mudosol.

⁹ Miktimon egipnejan bisap morapmon butjapgo da kagagwan ekwaman.

Egip egipnin mudok do anjakwan yanjik anjek kimokgomar.

¹⁰ Nin bilak 70 yan da aripmon gin ekwaman.

Ae tapmimnin toni kan, bilak 80 da arip tagi egipnejan.

Mani ujun bilak morap ekwamanon, nin pi madepsi aman, anjek jigi morapmi panjalon aman.

Ujun bilak morap tepmisi kijn mudanakwa nin tepmisi pasilgamar.

¹¹ Namin da butjap madepgo dakon tapmim ujun nandisak?

Butjapgo ujun madepsi, do amin da gak do pasol pasol madepsi nandani kan, ujun da tagi asak.

¹² Niyin dekbi on miktimon bisap dubagi dima egipdamar yanji nandanjan.

Yan aki kandon nandan kokwin tagisi ban panjek egipnejan.

¹³ Yawe, butjapgo bisap nian da sigin tosak?

Oman amingo nin do bupmi nandan nibi.

¹⁴ Wisa dagokdo but dasi galak tar nimanjaki butnin kadimisi tosak.

Yañ anjaki miktimon egi anjari kineñ daman kisik kisik
kap yanjek tagisi egipneñ.

- ¹⁵ Gildat niañ da jigi nimgul unun da arip kisik kisik nibi.
Ae bilak niañ da yokwisi egipgumañ unun da arip
kisik kisik nibi.
- ¹⁶ Wasok tapmimi toñ asal unun oman amingo nin do
nolinbi pindatneñ.
Ae tilingo tagisi miñat monjijonin do yolinbi
pindatni dosi nandisat.
- ¹⁷ Amin Tagi Piñkopnin, gisamgo ninon tosak do nan-
damañ.
Ninon tarakwan pi morap amañ unun bami tagisi
tosak.
Asi, pañteban anjaki pi amañ dakon bami tagisi tosak.

91

Piñkop unun kila aminin

- ¹ Piñkop Wukwi Madep gat ekwañ amin unun Piñkop
Tapmim Ami da yongamgwan egek yik yawot
tagisi añ.
- ² Nak Yawe do yañ yosot,
“Gak da dam madepno aripmi dima tuwili egek nak
tagisi anjikutnosol.
Gak Piñkopno.
Egip egipno gagon tosoq yañsi nandisat.”
- ³ Piñkop da kilago tagisi anjakwan paron dima yokwalgi.
Ae gak nagal anjakwan sot teban gagon dima noman
toni.
- ⁴ Pup da pudigi pirigwan wutjañ unudeñ Yawe da tagisi
anjikutnosak.
Unun toktok teban kilago anjek pasikgo asak.
- ⁵ Kalbi binap bo gildat kalba yo yokwisi kindi da anjupbal
asak yañ do pasol pasol dima abi.

- ⁶ Ae sot teban kinda da kalbi altaŋ gamjak, bo gildat binap
yo yokwisi kinda da gak aŋupbal asak yaŋ do pasol
pasol dima abi.
- ⁷ Amin 1 tausen gak da kapmatjok kimagakwa ae amin 10
tausen amin tetgo do kimotni kaŋ, uŋun yo yokwi
gak da kapmatjok aripmi dima apni.
- ⁸ Dabilgo da si pindagaki Piŋkop da amin yokwi kobogi
yokwi yomdisak.
- ⁹ Yawe Wukwi Madep da yonŋamgwan egipbi kaŋ,
¹⁰ yo yokwisi gagon aripmi dima noman toni.
Ae sot teban gak da yut da kapmatjok aripmi dima
apni.
- ¹¹ Kosit morap agipbikon Yawe da aŋeloni pi yoban kilago
akdaŋ.
- ¹² Anakwa kandapgo tipmon tidoki yaŋ do gak kisit da
bedaŋ awildaŋ.
- ¹³ Gak da laion emari yokwi gat ae tuŋon amin emari toŋ
gat bamaŋ misiŋitdisal.
- ¹⁴ Yawe da yaŋ yosok,
“Amin nak do but dasi galak taŋ namaŋ uŋun yok-
wikon baŋ timikgeŋ.
Amin nak dakon man do nandaŋ teban toŋ uŋun
paŋkutnokenŋ.
- ¹⁵ Nak do bisit aba bisitni nandaŋ yobeŋ.
Ae jigŋi noman taŋ yomni kaŋ, nak uŋun gat egipneŋ.
Nak da yokwikon baŋ timigek man madep yobeŋ.
- ¹⁶ Nak da yokwikon baŋ timigek egip egipni saŋbeko
dubagi anakwan taŋiŋi nandakdaŋ.”

92

Piŋkop anŋkisik kap

Kap on Sabat bisapmon Piŋkop gawak imiŋek yogogi.

¹ Yawe, gak Piŋkop Wikwisi egisal.

Ya yaŋ yaŋek kap yaŋek mango anŋkisineŋ kaŋ uŋun tagisi.

² Wisa dagok morap gak da nin do but dasi galak taŋ nimisal uŋun do yaŋ teŋteŋok aneŋ kaŋ uŋun tagisi.

Ae kalbi morap bisapmi bisapmi paŋpuluganeŋ dima niŋmaŋ dekdal uŋun do yaŋ teŋteŋok aneŋ kaŋ uŋun tagisi.

³ Gita napmi 10 kabi dakon ae gita napmi morapmi toŋ uŋun baŋ tidaŋek kisik kisik aŋek uŋun dakon yaŋ teŋteŋok aneŋ kaŋ uŋun tagisi.

⁴ Yawe, gak yo tagisi asal uŋun do nandaŋek butno tagisi asak.

Kisitgo da pi asak uŋun do nandaŋek kisik kisik kap yosot.

⁵ Yawe, gak pi tapmimi toŋsi asal.

Nandak nandakgo uŋun ilarisi.

⁶⁻⁷ Amin yokwi joŋ yombem tagi kwoŋ, ae yo morapmi timigeŋek tagisi ekwaŋ.

Mani gak da wagisi paŋupbal akdisal.

Amin nandak nandakni mini ae nandaŋ kokwini tagi dima amin on yo morap do aripmi dima nandaŋ pisoni.

⁸ Mani Yawe gaga kila amin madep toktok teban egi wigisal.

⁹ Yaŋsi nandamaŋ, amin gak do uwal aŋ gamaŋ, uŋun kimotdaŋ.

Yo yokwi aŋ amin pabiŋ yopbi birapmiŋi dukwan dukwan kikkaŋ.

- ¹⁰ Mani gak da tapmim madep namgul unjun jonj bulmakau wili dakon tapmim yombem.
Gak da yo tagisi anj namisal, do but galaksi nandisat.
- ¹¹ Dabilno da pindagapbo uwalno tasik taj mudawit.
Mirakno yopmanjek uwalno yokwisi dakon kunam wiwik nandagin.
- ¹² Amin kilegi unjun silbat da yanj madepsi taganjek bami tokdanj.
Sida kindap Lebanon miktimon toj unjun da tilak tagokdanj.
- ¹³ Amin kilegi unjun Yawe da yutnon kili kwaokbi.
Pijkopnin da yutnon egek madepsi tagonj.
- ¹⁴ Amin pelanj anjek bami sigin tokdanj.
Tagisi tanjek tami dima biripmigi manjek kalikaligi sigin tokdanj.
- ¹⁵ Anjek yanji yanj tentenokdanj, “Yawe unjun anpakni kilegi gin.
Unjun tip madepnin egisak, ae yokwini kinda dimasi taj imisak.”

93

Pijkop unjun kila amin madep egisak

- ¹ Yawe unjun kila amin madep egisak.
Kila amin madep dakon imal pasak.
Asi, kila amin madep dakon imal pasak, ae tapmimni unjun madepsi.
Miktim daman unjun wasanban tebaisi toso, aripmi dima puwej kisak.
- ² Yawe, gak kila amin madep yityit tamogokon kalipsigwan kilisi yikgil.
Yo morap dima noman tarakwa gak kilisi egipgul.
- ³ Yawe, tap pakbi madep unjun da madepsi tamalikganj.

Aṅek wiwík madepsi yanek sulukwan, ae ilerjikon tebaisi tidon.

⁴ Mani Yawe, gak dakon tapmimgo unun pidanbisi.

Tap pakbi madepsi tamalikgan unun dakon tapmim yapmandak, ae ilerjikon tidon unun dakon tapmim yo kisi yapmandak.

⁵ Gak dakon gen tebango unun toktogisi tokdan.

Yawe, gak dakon yut dagok dagogi mini telagisi tokdisak.

94

Piṅkop da amin yokwi morap pabiṅ yopmanek amin kilegi morap paṅpulugokdisak

¹ Yawe, gak Piṅkop, gak da yokwi pakpak amin yokwi an dakon kobogi yomisal.

Do abisok butjargo yolinjaki tilimgo koni.

² Miktim daman dakon gen kokwin amin madep pidoki.

Abisok abirjek iyi do nandaba wigisak amin dakon anpak yokwini do kobogi yokwisi yobi.

³ Yawe, bisap nian da amin yokwi da anpakni do kisik kisik ani?

⁴ Amin yokwi da iyi do nandaba wigakwa anpak yokwini an unun do pibit tidok an.

⁵ Yawe, miṅat amin kabi gaga do manjigil, amin da pabiṅ yopmanek jigi madepsi yoman.

⁶ Unun da sakwabat gat, ae miṅat monjiyo menj datni yopman kimakgwit gat, ae amin kokup ṅwakṅwarikon da apgwit da miktimninon ekwan, unun dapba kimokgon.

⁷ Aṅek yan yon, “Yawe da nin dima nindasak.

Israel amin dakon Piṅkop yo nin da aman unun do nandaba kik dima asak.”

- 8 Nandak nandakji mini amin, mirak yopmarjek butji pisoni!
 Ji nugigisi. Ni bisapmon nandaŋ kokwin tagisi amin dagoni?
- 9 Piŋkop da miraknin wasagit, do aripmi dima nandisak, ma?
 Ae dabilnin wasagit, do iyi aripmi dima siŋtosak, ma?
- 10 Miŋat amin kabi egi aŋ aŋ kwan kobogi yokwi yomisak, do ji do kobogi yokwi aripmi dima damjak, ma?
 Uŋun miŋat amin morap kisi dakon yoyiŋdetni.
 Uŋun nandak nandakni mini, ma?
- 11 Yawe da miŋat amin morap kisi dakon nandak nandak kili nandaŋ mudagit.
 Uŋun nandisak, yo morap ak do nandaŋ, uŋun bami tagisi dima noman tokdaŋ.
- 12 Yawe, gak da amin kind aŋmilip akdo tepmi imiŋek nawa gengo iyij dekgi kaŋ, uŋun amin kisik kisik tagi asak.
- 13 Jiŋi bisapmon gak da yik yawot imisal.
 Yangin egakwan amin yokwi kimagek miŋtim kagagwan pikwan.
- 14 Nido, Yawe da miŋat amini aripmi dima yopmarj detjak.
 Asisi, miŋat amin kabi iyi do manjigit uŋun manji aripmi dima yomjak.
- 15 Ae don aŋpak kilegikon da gen kokwin akdaŋ.
 Aŋakwa amin kilegi da uŋun yoldaŋ.
- 16 Namn da nak aŋpuluganeŋ amin yokwi pabiŋ yopjak?
 Namn da nak aŋpuluganeŋ amin gulusuŋ aŋ uŋun pabiŋ yopjak?
- 17 Yawe da nak dima aŋpulugagit tam, bisap dubak dima kimakbi tamokon pakgim.

- 18 Nak yan nandagim, “Kandapno sagalegi, do kili unun man nitdisak.”
Mani dima. Yawe, nak do but dasi galak taj namiyek abidanaki dima magim.
- 19 Butjik nandagim bisapmon, butno anteban anek anpu-lugarbi kisik kisik agim.
- 20 Gak kila amin yokwi gat pi dima an.
Unun amin da minjat aminyo anpak yokwi tagi ani do gen teban yopmangan.
- 21 Unun muwugek amin kilegi panupbal ak do gen yan panteban an.
Ae gulusun dima an amin dapba kimotni do gen yan yoman.
- 22 Mani, Yawe dam madepno aripmi dima tuwili egisak.
Pinjkopno da tagisi anjknosok.
- 23 Unun anpak yokwi awit dakon kobogi yomdisak.
Yokwini unun nandan yomisak, do dapban kimotdan.
Asi, Yawe Pinjkopnin da obisi partasik akdisak.

95

*Pinjkop anj*kisik kap

- 1 Apba kisik kisik kap Yawe do yono!
Pinjkop tip madepnin yokwikon ban pulugan nipgut unun do nandanek yan tidanek kisik kisik kap yono.
- 2 Unun da kapmatjok kinek ya yan iyinej.
Anek kisik kisik kap yanek mani anjkinino.
- 3 Nido Yawe unun Pinjkop tapmimi tonji egisak.
Unun Kila Amin Madep tapmimi tonji egek amin da pinjkopnin yan yon yo morap yapman mudosok.
- 4 Miktim galegi ae kabap miktim kisi unun iyi dakon.

- ⁵ Miktim gat tap gat kisi iyi wasagit, do kisi bamot iyi dakon gin.
- ⁶ Ji apba n̄wakbeŋ aŋek gawak imno.
Yawe uŋun da nin wasaŋ nipgut.
- ⁷ Uŋun Piŋkopnin egisak.
Nin sipsip kabini, do nin dakon kila aŋek japnin nimisak.
Abisok geni nandaŋ imni.
- ⁸ Yawe da yaŋ yosok, “Kalip babakji da miktim kibiri timon, Meriba ae Masa miktimon, but teban awit.
Ji yaŋ dima ani.
- ⁹ Yo agim uŋun pindakgwit, mani nak aŋkewal do pi madepsi awit.
- ¹⁰ Nak bilak 40 uŋun amin do butjap nandaŋ yomgum.
Aŋek yaŋ yagim, ‘Butdasi nak dima nolgaŋ.
Nak dakon gen dima guramikgaŋ.’
- ¹¹ Yaŋdo, nak japtaŋek yaŋ yoyigim, ‘Asi dayisat, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi piŋini.’”

96

Piŋkop da miŋat amin kabinikon anpak tagisi asak

- ¹ Yawe do kap kalugi kinda yaŋ imni.
Miktimi miktimi amin ekwaŋ, ji Yawe do kap yaŋ imni.
- ² Yawe do kap yaŋ imiŋek mani aŋkisini.
Gildari gildari amin yokwikon baŋ timik timik asak uŋun dakon geni yaŋ teŋteŋoni.
- ³ Amin kisisi miktimi miktimi ekwaŋ tilimni gat ae yo masi masimisi asak uŋun do yaŋ teŋteŋaŋ yomni.
- ⁴ Yawe uŋun wagil tagisisi, do aŋkisiŋ kimorisi.

- Uñun kokup kidat morap yapmandak, do si pasal imimisi.
- ⁵ Miktim diwari dakon piñkopni uñun kokup kidat dakon wupmi gin.
Mani Yawe da kundu wasagit.
- ⁶ Yawe uñun kila amin madep egek man madepni tañ imisak.
Tapmimni madep gat ae yo morapni kildani tagisi telagi yutnikon tañ imañ.
- ⁷ Miñat amin kabi morap, yañ simil añek Yawe dakon tilimni gat ae tapmim madepni gat do yoni.
- ⁸ Yañ simil añek tilim madepni do nandañek Yawe añkisini.
Paretji timigek Telagi Yut Madepni da nagalgwan pigini.
- ⁹ Uñun telagisi ae tilimni ñwakñwarisi, do Yawe gawak imni.
Amin miktimi miktimi ekwañ, ji nimnimigek pasal imni.
- ¹⁰ Miktimi miktimi egi añañ kwañ uñun dakon amin yañ yoyini, “Yawe uñun kila amin madep egisak.
Uñun da miktim daman añteban aban wayiñ ñima asak.
Yawe da don gen kokwin pi kilegisi añek amin dakon añpak kokwin akdisak.”
- ¹¹ Kundu gat miktim gat, jil kisik kisik anjil.
Tap idap, gak wayiñ madepsi añek kisik kisik abi.
Ae yo morap tap kagagwan toñ, jiyo kisi kisik kisik ani.
- ¹² Jap pi gat ae yo morap uñungwan toñ, ji kisik kisik ani.
Uñun bisapmon kindap morap koron toñ uñun kisik kisik kap yokdañ.

- ¹³ Yawe da buron kisik kisik akdaŋ, nido Yawe abiŋ gen kokwin anek miktım daman kisi dakon miŋat aminyo dakon anpak kokwin aŋ yomdisak.
Anpak kilegikon da, ae gen bamikon da, miktımın miŋat amin morapyo gen kokwin aŋyomdisak.

97

Piŋkop uŋun kila amin madep mibiltogi

- ¹ Yawe uŋun kila amin madep egisak. Miktım gak kisik kisik aki.
Miktım tim tap binap toŋ ji but galak nandani.
- ² Gikwem gat ae piliŋ gat da aŋgwasamal.
Anpak kilegikon da amin kila asak.
- ³ Kindap da mibil taŋ imiŋek uwalni aŋgwasinjek ekwaŋ uŋun soŋban pasilgaŋ.
- ⁴ Uŋun da malni yopban miktım tenŋeŋosok.
Miktım da kaŋek niŋniŋimikdak.
- ⁵ Yawe apban kaŋek kabap da pakbi dagoŋ.
Uŋun miktım morap kisi dakon Amin Taŋi egisak.
- ⁶ Kundu da anpakni kilegi do yaŋ tenŋeŋok anakwan miŋat amin morapyo da tilimni koŋ.
- ⁷ Amin kokup kidat gawak yomiŋek paŋkisaŋ uŋun mayak tok paŋ.
Kokup kidat, ji Yawe gawak imni.
- ⁸ Saion kokup pap amin gat, ae Juda miktımın kokup pap taŋ aŋaŋ kwaŋ uŋun dakon amin gat da uŋun nandaŋek, gen kokwin tagisi asal uŋun do but galak nandaŋek kisik kisik aŋ.
- ⁹ Nido Yawe gak Piŋkop Wiŋkwisi egek miktım morap kisi kila asal.
Gak piŋkop ŋwakiŋwari morap kisi yapmaŋek mango wukwisi tosoŋ.

- ¹⁰ Ji Yawe but dasi galak tarj imanj amin, ji anpak yokwi do nandaba injanisi asak.
Iyi dakon telagi amin kabini, yokwi anj amin da kisiron banj timigek kilani asak.
- ¹¹ Piŋkop da amin kilegi tenjeran yoban kisik kisik panj.
- ¹² Amin kilegi, ji Yawe kisik kisik anjiminjek mani telagi do nandanjek ya yanj iyini.

98

Piŋkop unun amin morap dakon kila amin madepni

- ¹ Yawe da yo masi masimisi agit, do kap kalugi kinda yanj imno.
Tapmimni madepsi ae anpakni telagi, do emaron teban tagit.
- ² Yawe emaron teban tagit unun dakon yanj tenjerok agit.
Anpakni kilegi yolijan miktimi miktimi amin kisi da kawit.
- ³ Israel amin do but dasi galak tanej dima yopmanj det do yanj teban tok agit unun do sigin nandisak.
Piŋkopnin da emaron teban tanej nin yokwikon banj puluganj nipgut, unun miktimi miktimi amin ekwanj unun da kili kawit.
- ⁴ Miktim amin morap, ji yanj tidanjek Yawe anjisini.
Kisik kisik kap yanjek anjisini.
- ⁵ Gita tidanjek kap yanjek Yawe anjisini.
- ⁶ Kwerj gat ae kasisinj gat pisonjek yanj tidanjek kisik kisik anjek Yawe anjisini.
Unun Kila Amin Madep egisak.
- ⁷ Tap gat yo morap tapgwan tonj, ji yanj tidoni.
Miktim gat amin miktimon ekwanj, jiyo kisi yanj tidoni.
- ⁸ Pakbi madep ji kisit tidoni.
Kabap ji kisik kisik anjek kap yoni.

- ⁹ Ji kisisi Yawe da buron kisik kisik arjek kap yoni, nido
 Yawe miktım amin morap gen kokwin arj yom do
 abisak.
 Gen kokwin kilegisi akdisak.

99

Pijkop unun kila amin madep mibiltogi

- ¹ Yawe unun kila amin madep egisak.
 Miktimi miktimi amin ji pasal nimmikyo ani.
 Kila amin madep tamonikon yigakwan ajelo madep
 serabim da teri teri akgar.
 Anakwa miktım wudip asak.
- ² Saion kokup papmon unudon Yawe tapmım madepni tarj
 imisak.
 Ae unun da miarjat amin morap kisi dakon man
 yapmarjek mani da wikwisi asak.
- ³ Amin kisi da mango madepsi ae masi masimi unun do
 yarj arjkisın kimotnisi.
 Gak telagisi.
- ⁴ Kila amin madep tapmimi tarj gak arpak kilegisi unun
 do galagisi nandisal.
 Gak da Israel amin nin do arpak tagisi gat ae arpak
 kilegi gat nibi yolgamarj.
 Gak da Israel miktımın gen kokwin kilegi gat ae
 arpak kilegi gat asal.
- ⁵ Ji Yawe Pijkopnin arjkisini.
 Unun telagi egisak, do burikon kirjek gawak imni.
- ⁶ Moses gat Aron gat Yawe dakon mukwa sogok amin
 egipgumal.
 Ae Samuel yo kisi mani yarjek gawak imgwit amin
 kabikon nani kinda.
 Unun da Yawe do bisit aba bisitni nandarj yomgut.

- ⁷ Gikwem timi kinda dubagisi wigisak unjudon egek gen tebani yomgut.
Yoban gen teban morap Piŋkop da yomgut unun guramikgwit.
- ⁸ Yawe Piŋkopnin, gak da miŋat aminyogo dakon bisitni nandan yomgul.
Gak da diwarini wiririk yomgul, mani gulusunni dakon kobogi do jigi yomgul.
- ⁹ Yawe Piŋkopnin unun telagi, do mani awigek iyi da telagi kabapmon gawak imneŋ.

100

Piŋkop ya yaŋ iyik dakon kap.

- ¹ Amin miktimi miktimi ekwan ji kisik kisik anjek yaŋ tidanek Yawe ankisini.
- ² Ji but galagon da Yawe gawak imni.
Kisik kisik kap yanek unun da kapmatjok kini.
- ³ Yawe unun Piŋkop yaŋsi nandan imni.
Unun da iyi nin wasaŋ nipgut.
Nin unun dakon gin.
Nin unun dakon miŋat amin kabini, nin sipsip kabini iyi pawilakwan ekwamaŋ.
- ⁴ Telagi yut madep da nagalgwan pigek ya yaŋ iyinek ankisineŋ.
Nin ya yaŋ iyinek mani yaŋ anenotneŋ.
- ⁵ Nido Yawe unun tagisi.
Dagok dagogi mini amin do but dasi galak taŋ yomisak.
Babikon da babikon geni anteban anek amin kabini paŋpulugaŋ anaŋ kikkisak teban.

101

Kila amin madep dakon yan teban tok
Dewit dakon kap kinda.

¹ Yawe, nak amin do but dasi galak tan yomisal, ae amin
dakon anpak kokwin kilegisi asal unun do kap
yokeŋ.

Nak gak ankisik do kap yokeŋ.

² Nak anpak kilegi ban gin yolgeŋ.
Yawe, ni bisapmon gak abiŋ nak anpulgoki?
Nak naga da yutnon anpak kilegi ban gin abeŋ.

³ Nak yo inani kinda dimasi kokeŋ.
Piŋkop manji iman amin dakon anpak do dima galak
tosot.

Nak unun gat kalonji dima agipneŋ.

⁴ Nak butnokon da yokwi di dima abeŋ.
Ae anpak dima agagi do nandak nandak dima abeŋ.

⁵ Nak da amin do yanba yokwi tok an amin obisi panupbal
akdisat.

Iyi do nandaba wigisak amin gat dima egipneŋ.

⁶ Nak amin Piŋkop yolgan unun ban galak tan yobeŋ, ae
unun gat gin nak da yutnon tagi egipneŋ.

Amin toktogisi anpak kilegi an, unun amin dagin
oman amino egipni.

⁷ Jamba but amin nak da yutnon dima egipni, ae top yon
amin nak gat dima egipneŋ.

⁸ Gildari gildari amin yokwi miktinninon ekwan unun
panupbal ak do pi abeŋ.

Nak da amin anpak yokwi an amin wiririgapbo Yawe
da kokup papmon sanbejek dima egipni.

102

Amin kindā da jigi paṅek bisit asak
 Amin kindā jigi paṅek tapmimni minisi aṅakwan Yawe da
 anpulgusak do bisit agit.

¹ Yawe, bisitno nandaki. Nak gak da anpulgoki do yaṅ
 tidosot.

Nak dakon kunamno nandaṅ nabi.

² Jigi madepsi pakeṅ bisapmon dima gandakeṅ yaṅ do
 dima pasilgi.

Bisitno nandaki.

Gak do yaṅ tidokeṅ bisapmon tepmisi nandaṅek nak
 anpulgoki.

³ Egip egipno uṅun mukwa da yaṅ bisap piṣipmisok taṅek
 pasilgaṅ uṅun yombem.

Kindap madep da sosok uṅun da tilak giptimno
 tepmisi sosok.

⁴ Amin da joṅ kibidaṅbi bamoṅ uṅudeṅ nak yokwisi egisat.
 Do jap nok do dima galak tosot.

⁵ Nak iyoy iyoy yosot, ae giptimno madep dima, nak kidari
 ginsi.

⁶ Nak siṅgiṅ da yaṅ miṅtim kibiri timon yokwisi egisat.

Ae kalbi dakon minam da kokup amin da aṅtasik abi
 do amin da aripmi dima egipmi timon ekwaṅ uṅun
 da arip egisat.

⁷ Nak dipmin potpot tamokon pokdot, mani dabilno si
 siṅtaṅ egisak.

Bupmisi, nak minam kindā da yut kwenon yikdak
 uṅun da tilak nak naga gin egisat.

⁸ Gildat kindā kaloy uwal da nak gen yokwi nayaṅ.

Tasik tokeṅ do yaṅek yaṅsul aṅ namaṅ.

⁹⁻¹⁰ Gak nak do butjap madepsi nandisal, do abilak baṅgin
 nosot, ae dabil pakbino kapmon maṅba pakbi gat
 kisi nosot.

Nak sibit sibit banj yan abidanj mabi timi kindakon kigim.

¹¹ Pilindo gildat da pigisak unun da aripmon egip egipno bisap pisipmisok gin.

Nak jonj da kibidonj unun yombem.

¹² Mani Yawe, gak kila amin madep toktogisi egisal.

Mango unun wukwisi, do minjat aminyo don altok-danj unun da gak nandanj gamdanj.

¹³ Abisok abinj Saion kokup pap do bupmi nandanj iminjek anpulugoki.

Bupmi nandanj ibi dakon bisap kili noman tak.

Abisok bupmi bisap.

¹⁴ Saion kokup pap unun yokwi tak, mani oman amingo da yut agak tip morapni do but dasi galak tanj yomanj.

Abisok yokwi tak, mani kosit madepni dakon kimbabanj pindagek unun da but yokwi yomisak.

¹⁵⁻¹⁶ Pinjkop da Saion kokup pap aeni wasanjek tilimni minjat amin kabikon yolikdisak.

Anjakwan minjat amin kabi morap Yawe do pasolni, ae miktim dakon kila amin madep morap tilimni do pasal imdanj.

¹⁷ Unun giptim dakon yo do wadanj amin unun dakon bisitni nandanj yomdisak.

Bisit aba sanjbejek manji dima yomdisak.

¹⁸ Yo unun Yawe da asak unun papiakon mandano babi kabi don altoni da Yawe da pi unun agit dakon gen nandanjek mani awigini.

¹⁹ Gen unun yanj mandanej, “Yawe iyi da telagi kokupmon kwen egek sinjanban pigit.

Unun Kwen Kokup egek sinjanban miktimon pigit.

²⁰ Anjek dam tebanon amin jigi panjek kunam tagakwa nandagit.

- Ae dapba kimotni do yanbi amin unun pulugan yopban kiwit.”
- ²¹ Yan agit do Saion minat aminyo da Yawe dakon man yan tenjenoni.
Jerusalem minat aminyo da anjisini.
- ²² Unun bisapmon minat aminyo gat ae kila amin madepni gat Yawe gawak im do Jerusalem muwugek yan akdan.
- ²³ Nak tagan amin madep egapbo Yawe da tapmimno anjupbal anek bisapno anpisip agit.
- ²⁴ Do nak yan iyigim, “Pinjopno, toktok teban egisal.
Nak amin pelan dima at, do egip egipno abisok dima gwayeki.
- ²⁵ On miktim dakon teban tokni kalipsigwan kili yipgul da tosok.
Ae kundukon yo morap tor unun gak dakon kisit kilda.
- ²⁶ Kundu gat miktim gat tasik tokdamal. Imal giranji da pudan kwan, unun da tilak yokwi tokdamal.
Amin da imal kulabik an, unun da tilagon gak da kulabik anaki sanbenek dima tokdamal.
Mani gak toktok teban egipdisal.
- ²⁷ Gak kulabik dima anek yan gin egipgul da egisal.
Gak dagok dagogi mini egi wigikdisal.
- ²⁸ Oman amingo nin dakon minat monjiyo gak da buron egipdan.
Ae unun dakon diwatni panpuluganaki gak gat tagisi egipdan.”

103

Pinjop da nin do but dasi galak tan nimisak
Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe anjkisikenj.
Nak butno nanj yan iyisat, gak gwimbil mani telagi anjkisiki.
- ² Yawe anjkisikenj.
Nak do yo morap tagisi asak unjun do dima injtokenj.
- ³ Unjun da diwarino kisisi wiririk namisak.
Ae sotno kisisi panmilip aban kilek tosot.
- ⁴ Yawe da yokwikon ban puluganban dima kimokdot.
Ae but dasi galak tan naminek bupmi nandanj namisak.
- ⁵ Yo tagisi do galak tosot unjun aripnokonsi namisak.
Yan anjakwan nak aeno amin kalugi daganjek singinj da yan tapmimi tonj agisat.
- ⁶ Amin da pabinj yopmajakwa yokwi ekwan amin Yawe da anpakni kilegikon da gen kokwin tagisi anj yomisak.
- ⁷ Kalipsigwan yo morap ak do nandagit unjun Moses nanj iyigit.
Ae pi tapmimi tonj agit unjun Israel amin do yolijnban pindakgwit.
- ⁸ Yawekon bupmi ae nandanj yawotyto tosok.
Unjun butjap tepmi dima nandisak, ae amin do but dasi madepsi galak tan yomisak.
- ⁹ Bisapmi bisapmi yokwi amanj do gen dima yan nimisak.
Ae butjapni bisap dagok dagogi mini dima tan ananj kisak.
- ¹⁰ Diwarinin dakon kobogi yokwisi timiri mani dima nimisak.
Nin yokwi morapmisi amanj unjun dakon kobogi do yo jigisi timiri mani dima nimisak.
- ¹¹ Nido amin iyi do pasal iman amin unjun but dasi galak tan yomisak.

Butdasi galak tañ yomyomni unun pidarjibisi, mihtim yapmañek kwensi ason kundu tosook unun dakon tilak.

¹² Gildat wisagon da si pigisak tet unun dubagisi.

Unun da tilak Pinjkop da diwarinin wiririkban dubagisikon toñ.

¹³ Dat da miñat monjiyoni do bupmi nandañ yomañ unun da tilak Yawe da amin iyi do pasal imañ amin do yañsi nandañ yomisak.

¹⁴ Nido tapmimnin madep dima, nin mihtim gin yañ nandañ nimisak.

¹⁵ Amin nin joñ yombem egip egipnin pisipmisok.

Nin joñ dakon jareñi yombem da bisap pisipmisok egek kibidomañ.

¹⁶ Mirim da jareñ pañwayiñ aba mañakwa amin da jareñ sañbek dima pindakgañ.

¹⁷ Mani Yawe da toktok teban miñat aminyo pasal imiñek ekwañ unun do but dasi galak tañ yomisak.

Ae babak don altoni unun do anpak kilegisi añ yomdisak.

¹⁸ Yawe da sañbek sañbek agit unun yolek geni gu-ramikgañ amin do yo tagisi añ yomdisak.

¹⁹ Yawe Kwen Kokupmon kila amin madep yigek yo morap kila asak.

²⁰ Anjelo tapmimi madepsi kabi, ji Yawe dakon geni do mirak pakyañsi yopmañek guramik kimokgoñ kabi, ji Yawe anjksini.

²¹ Ji Yawe dakon pi amin Kwen Kokup egek galaktokni yolek omani añ, ji Yawe anjksini.

²² Yo morap Yawe da wasagit da kilani asak unun dukwan dukwan tañ anañ kwañ, ji Yawe anjksini.

Nak Yawe anjksikeñ.

104

Pijkop yo morap wasagit, do mani awigino

- ¹ Nak Yawe an̄kisiker̄.
Yawe Piŋkopno, gak wukwisi.
Gak kila amin madep mibiltogi ae man madepgo toŋ.
- ² Amin da imal baŋ giptimni wamaŋgaŋ uŋuden̄, gak gaga
naŋ teŋteŋi naŋ wamaŋdal.
Amin da imal yut ilikba pikwaŋ uŋuden̄, gak da
kundu gat ae gik morap gat yopmaŋdal.
- ³ Aŋek yutgo kwen ason pakbi kwenon asal.
Gikwem da os da amin ilik pawilgaŋ tamo timgo
dagaŋakwan mirim da gak aŋaŋ kisak.
- ⁴ Gak da mirim yabekbi uŋun da gengo aŋaŋ kisak.
Ae gak da abi mal da oman amingo dagoŋ.
- ⁵ Gak da miktim on yipgul da tamonikon wagil tebai tosoŋ,
ae aripmi dima duwalik kisak.
- ⁶ Gak da tap idap yipbi imal da yaŋ miktim wutjigit.
Aŋaki pakbi da kabap morap kisi wutjigit.
- ⁷ Mani don tap idap tebai iyipbi duwalik kigit.
Tap idap gak da tebai yanbi nandaŋek timtim yanek
kigit.
- ⁸ Tap idap kabap morap yipmaŋ degek miktim kuldugi
timon pigigit.
Gak da tap idap uŋudon tosoŋ do yagil da abisok
uŋudon tosoŋ.
- ⁹ Gak da tilak kili yipgul, do tap idap tilak uŋun dima
iratjak.
Tap idap miktim morap aeni dima wutjisak.
- ¹⁰ Kabap da galegikon miktimgwan pakbi dabil paŋnoman
aŋaki pakbi pageŋ kuldugi timon pukwaŋ.
- ¹¹ Joŋ bit kilapyo pakbi uŋun baŋ noŋ, ae joŋ donki kisi
uŋun pakbi noŋ, aŋek tekni paŋyawot aŋ.

- 12 Pakbi ileŋon kindap toŋ, minam uŋudon yutni aŋek kindap kilijon yigek gen yoŋ.
- 13 Gak kokupgokon kwen egek sikak yipbi kabap morapmon moŋ.
Pi asal dakon bami da on miktimon tugosok.
- 14 Gak da bulmakau da noni do joŋ yopbi kwoŋ.
Ae yo mibili mibili abi kwanakwa nin jap uŋudon pamaŋ.
- 15 Nin wain nok do wain sop pamaŋ, aŋek but galaksi nandamaŋ.
Ae tomno dabilnin sono gulgwa ani yaŋ do olip dakon nelagi pamaŋ.
Ae jap da giptimnin paŋteban ani do pigaga jap pamaŋ.
- 16 Sikak maŋakwa Lebanon dakon kindap dakon geli da pakbi morapmi ilikgaŋ.
Yawe dakon sida kindap uŋun kalipsigwan iyi kwaokgit.
- 17 Uŋun sida kindapmon minam da yutni aŋ.
Ae bilak minam uŋun kwat kwenon yutni uŋudon aŋ.
- 18 Joŋ meme kabap madepsikon akwaŋ.
Aŋakwa misan kabap dakon tip madep da paŋy-
oŋgam aŋakwa ekwaŋ.
- 19 Gak da kanek wasagiŋ da uŋun da bilak dakon kanek morap dakon tilakni asak.
Ae gildat dabil ni bisapmon pigisak uŋun gildat da iyi nandisak.
- 20 Gak da pilin tuk abi noman taŋakwan koron joŋ bit kilapyo akwaŋ.
- 21 Laion kilap wisigek madepsi yaŋ tidon.
Piŋkop gak da kilap wisan uŋun yomisal.
- 22 Gildat wisak bisapmon tamonigwan si paŋki pokgoŋ.
- 23 Aŋakwa amin pidan kin pini aŋakwa wigi gildat pigisak.

- 24 Yawe, gak da yo morapmi wasagil.
Gak nandan kokwin anek yo morap unun wasagil.
Gak da yo morap wayin anek ekwan wasagil unun on
miktimon tujanbisi.
- 25 Tap idap unun madepsi.
Tap kilap madep ae monin monin morapmisi gat ae
yo diwari gat kisi unungwan ekwan.
Nin da aripmi dima manjitne.
- 26 Tap kwenon tap wakga kin ap anakwa tap kilap madepsi
wasagil unun tap pidanek kisik kisik anek wigi
mok an.
- 27 Unun kisisi jap do an bisapmon gak da upmokgi do
jomjom an.
- 28 Gak da jap yominaki non.
Gak da upmagaki buri tugon.
- 29 Mani manji yominaki si pasolgon.
Ae mirim gwayesal bisapmon kimagek miktim
dagon.
- 30 Gak da egip egip dakon mirim yobi egip egip kalugi
abidon.
Yo morap pankaluk anaki miktimon kalugisi ton.
- 31 Yawe dakon tilimni dagok dagogi mini tan anan kisak
dosi nandisat.
Anakwan yo morap wasagit do kisik kisik asak.
- 32 Unun miktimon sirtanban miktim wudip asak.
Kisitni kabapmon yopban mukwa pidon.
- 33 Nak si egipben bisapmon Yawe do kap yoken.
Nak miktimon egi anan kikdisat unun da aripmon
Pirkopno sigin yan ankisiken.
- 34 Nak Yawe do kisik kisik asat.
Do unun da nandak nandakno do galak tosak dosi
nandisat.

- ³⁵ Yawe, yokwi aŋ miŋat aminyo paŋupbal aki.
 Nak amin yokwi wagil pasilni do nandisat.
 Nak Yawe aŋkisikeŋ.
 Yawe aŋkisini!

105

- Piŋkop gat miŋat amin kabiyoni gat dakon kap*
- ¹ Yawe bisit iyikeŋ ya yaŋ iyino.
 Pi madep madep agit uŋun dakon geni yoyino
 miŋtimi miŋtimi amin da nandani.
- ² Kap yaŋek mani aŋkisiŋek wasok tapmimi toŋsi
 morapmi agit uŋun do yaŋ teŋteŋono.
- ³ Mani telagi aŋkisineŋ.
 Amin morap Yawe gawak im do uŋun da kapmatjok
 kwaŋ uŋun kisik kisik madep ani.
- ⁴ Bisapmi bisapmi Yawe da kapmatjok kiŋek paŋpulu-
 gaŋek tapmim nimjak do sigin iyineŋ.
- ⁵⁻⁶ Ji Yawe dakon oman amini Abraham dakon babini kabi,
 ji Jekop da kabikon nani, Yawe da iyi do manjikbi
 kabi, Yawe da pi tapmimi toŋ ae yo masi masimi
 agit uŋun do aesi nandani.
 Ae amin yokwi do kobogi yokwi yomgut uŋun do
 nandani.
- ⁷ Yawe uŋun Piŋkopnin.
 Uŋun da miŋtimi miŋtimi miŋat amin morap kilani
 asak.
- ⁸ Yawe da saŋbek saŋbekni nin gat toktogisi agit.
 Dagok dagogi mini saŋbek saŋbekni do nandaŋ
 egisak.
- ⁹ Yawe da Abraham gat saŋbek saŋbek uŋun agit.
 Uŋun saŋbek saŋbek agit uŋun dima kirijit do Aisak
 naŋ yaŋ teban tok aŋ imgut.

- ¹⁰ Ae Jekop, Israel amin dakon babi, sarjebek sarjebek unun toktogisi tosak do Yawe da iyigit.
- ¹¹ Unun da yan yagit, “Nak da Kenan miktim gak do gabej. Miktim unun babigoni do tosak.”
- ¹² Kalip Israel amin kalonjok, ae apbi amin yombem da egipgwit.
Asi, Kenan miktimon egipgwit, mani iyi dakon miktim unun mini.
- ¹³ Unun amin njwakjwari da miktimon agi agi awit.
- ¹⁴ Mani, Yawe da yum pindagakwan amin di da dima pabij yopgwit.
Panpuluganjek kila amin madep yokwi anyom do nandawit unun tebai yoyigit.
- ¹⁵ Kila amin madep unun yan yoyigit, “Minjat aminyo unun nak dakon pi ani do manjigim, do anpak yokwi dima anyomni.
Nak dakon kombi amino do yokwi dima anyomni.”
- ¹⁶ Yawe da aban Kenan miktimon jap do madepsi awit.
Anjek japni panpasil agit.
- ¹⁷ Mani Josep yabekban unun da mibil tanjek unun da kalip panji Isip miktimon egipgut.
Peni padik padikyo da monej timit do nandanjek amin dakon oman monjini egipjak do amin do yomgwit.
- ¹⁸ Ain nap ban kandapnikon panjeban aba kandapmi pilin tagit.
Ae ain gironjikbi madep kinda tegikon anjeban awit.
- ¹⁹ Yan egakwan wigi yo unun altoni do kalip yanjkwok agit unun bami noman tagit.
Yawe dakon gen da Josep dakon gen unun bamisi yan yoligit.

- 20 Kili Isip amin dakon kila amin madep da amin kinda yabekban kiŋ Josep dam tebanon naŋ pulugagit. Amin Ijwakŋwari Kabi dakon kila amin uŋun da Josep pulugaŋ yipban kigit.
- 21 Aŋek yipban yut madepni gat ae yo morapni kila asak do man madep iŋgut.
- 22 Kila amin madep dakon yo morapni kila aŋ uŋun dakon mibiltok amin morapni kila agit. Ae kila amin madep nandak nandak imaŋ amin kabi uŋun yoyiŋdetjak dakon tapmim kisi taŋ iŋgut.
- 23 Don Jekop paŋki Isip egiŋgut.
- 24 Ae don Yawe da miŋat amin kabini paŋpuluŋaŋban gwakni morapni awit. Ae paŋpuluŋaŋban tapmimni da uwalni dakon tapmim yapgut.
- 25 Yawe da Isip amin dakon butni paŋtobilban miŋat amin kabini do uwal aŋ yomgwit. Aŋek Yawe dakon oman amini do yokwi aŋ yom do kosit wusik awit.
- 26 Mani don, Yawe da oman amini Moses gat Aron gat manjiŋek yabekban Isip kigiŋmal.
- 27 Kiŋ altaŋek Yawe dakon wasok tapmimi toŋ Isip miŋtimon agiŋmal.
- 28 Yawe da piŋin tuk yipban piŋin tuk da miŋtim wutjiŋgit, mani Isip da geni abiŋ yipgwit.
- 29 Pakbi kulabik aban yawi dagaŋek tap kilap kisi morap dapban kimak mudawit.

105:20: WW 41.14   105:21: WW 41.39-41   105:23: WW 46.6;
 47.11   105:24: TP 1.7-14   105:26: TP 3.1-4.17   105:28: TP 10.21-23
 105:29: TP 7.17-21

- 30 Mengak morapmisi ireñ tajeñ miktimni kisi tugawit,
ae kila amin madep iyi dakon yut tamoyo kisi
tugawit.
- 31 Yawe da yanakwan bigal gat ae gugim gugim kisi
morapmisi ireñ tajeñ Isip miktim kisi tugawit.
- 32 Ae sikak kulabik anek ais gat ae mal gat ban yopban
piwit.
- 33 Wain napni gat ae pik kindapni gat panjupbal anek
kindap diwari dapban sulugi timi morapmi awit.
- 34 Gen yanakwan pilak pilak noman tawit.
Tilakni unun morapmisi, amin da aripmi dima
manjiri.
- 35 Pilak pilak da yo tami toj morap nawit.
Anek Isip amin da jap kwaokgwit dakon bami kisi
nawit.
- 36 Ae Isip amin morapmon amin yuri kindakon monji
mibiltogi Pin kop da dapban kimak kimak awit.
- 37 Mani don, Israel amin timik panjinakwan Isip yipman
dekgwit.
Silva ae gol kisi timigek kiwit.
Israel amin morap kisi tagisi egipgwit, kinda sot dima
agit.
- 38 Isip amin Israel do madepsi pasalgwit, do kinj mu-
danakwa but galak nandawit.
- 39 Yawe da gikwem timi kinda yipban kwen tajeñ unun
da minjat amini panjongam agit.
Ae kalbi kindap madep kinda yipban unun da tenjeni
yomgut.
- 40 Jap do iyinba minam yopban apba nawit.
Ae Kwen Kokup dakon bret yoban nanek tugawit.

- 41 Tip madep kinda witdal kɪjakwan pakbi kinda tagal kɪjek miktɪm kɪbiri timon pakbi madep kinda pak kigit.
- 42 Yo morap yarj agit, nido kalip Abraham oman amini do yarj teban tok agit unun do sigin nandagit.
- 43 Do anek minjat amini timik panjigit.
Anjakwan minjat amin kabi iyi do kili manjigit unun kap yanek kisik kisik anek kiwit.
- 44 Kɪjakwa Amin ņwakɲwari Kabi dakon miktɪm unun do yomgut.
Ae yum pindagakwan unun dakon pi timikgwit.
- 45 Israel amin da gen morapni gat ae gen teban morapni guramik kimotni do yarj agit.
Yawe dakon man awigini!

106

Pɪŋkop da minjat amin kabini do anpak tagisi asak

- 1 Yawe dakon man awigini.
Yawe anpakni unun tagisisi, do ya yarj iyineŋsi.
Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tarj nimisak.
- 2 Yo madep agit do namin da unun dakon geni tagi yarj terjterjosak?
Ae anpak tagisi morap agit unun da aripmon namin da mani tagi awigisak?
- 3 Amin do gen kokwin kilegisi an yominek bisapmi bisapmi anpak kilegisi an amin unun kisik kisik tagi ani.
- 4 Yawe, minjat amin kabigo panpuluganek yokwikon banj timikgi bisapmon, nakyō kisi abidoki.

- ⁵ Nak miñat amin kabigo pindagapbo tagisi yigek yo tagisi timitni do nandisat.
 Ae amin kabigo da kisik kisik anakwa nak unun do kisik kisik abeñ.
 Añek nin gak dakon amin kabigo ekwamañ do mango ankisineñ dosi nandisat.
- ⁶ Kalip babiknin da awit, unudenñ nin yokwi agimañ.
 Nin anpak yokwi mibili mibili agimañ.
- ⁷ Isip miktimon babiknin gak da wasok tapmimi toñ agil unun do pakyañsi dima nandawit.
 Gak da bisap morapmi anpak tagisi an yomgul, mani unun do si inñtawit.
 Añek Tap Gamikon kiñ altawit bisapmon gak kwen wigik an gamgwit.
- ⁸ Mani Yawe da tapmim madepni yolik do nandagit, ae man bini dima mosak do yokwikon bañ timigakwan dima yokwi tawit.
- ⁹ Tap Gami tebai iyinban miktim kibiri tim dagagit, do amin da miktim kibiri timon kwañ unun da tilak miñat aminyo mibiltan yomiñek tap idap pudanek panpan kigit.
- ¹⁰ Amin uwal an yomgwit amin da kisiron bañ timigakwan dima panupbal awit.
- ¹¹ Mani pakbi da uwal wutjiba kimak mudawit, kinda dima egipgut.
- ¹² Yawe da yan anakwan miñat aminyoni da yan teban tok morap an yomgut unun do nandan gadawit.
 Añek kap yanek ankwisiwit.
- ¹³ Mani Yawe da yo agit unun do tepmisi inñtawit.
 Añek mibiltok Pinkop da si yoyinakwan yo ak do dima nandawit.
 Iyi da nandak nandagon da yo awit.

- 14 Miktim kibirikon egek burikon da jap dogin madepsi nandajek Piŋkop anjkilikgwit.
- 15 Piŋkop yo nido iyiwit unun yomgut, mani sot madep kinda kisi yipban sot awit.
- 16 Miktim kibiri timon egek di da Moses gat Aron Yawe dakon mukwa sogok amini telagi gat do nandaba yokwi tok an yomgwit.
Anek Piŋkop da nin do tapmim yangin nimisak tam tagi yan nandawit.
- 17 Anakwa miktimon gapma madep kinda pisan pigakwan Datan gat ae Abiram gat amin kabini gat kisi unun gapmagwan pigakwa miktim da abin sopmanakwan pasilgwit.
- 18 Anakwa kindap da piŋek unun amin bamot yolgwit amin sonban mini awit.
- 19 Orep Kabapmon unudon egek gol ban bulmakau wup kinda wasajek unun Piŋkopnin yan yanek gawak imgwit.
- 20 Bulmakau jon nosok dakon wupmi kinda gawak imgwit.
Unun anpak anek Piŋkopni tilimi tonji abin yipgwit.
- 21 Piŋkop da Isip miktimon pi tapmimi tonji anek Isip da kisiron ban timikgit, mani Israel amin da si injan imgwit.
- 22 Piŋkop da wasok tapmimi ton Isip miktimon agit, ae yo njwakjwarisi Tap Gamikon aban minjat aminyo madepsi wiripdakgwit.
- 23 Piŋkop da minjat amini dapban kimotni do yagit.
Mani pi amini unun manjigit unun Moses, unun da Piŋkop da dabilon agek Israel amin panpulugajek Piŋkop dakon butjap dakon kosit sopmanakwan Piŋkop da dima panjupbal agit.

- 24 Unjun Pinjkop da panpulgusak do yanj teban tok agit unjun do dima nandan gadawit, do miktim tagisi abidok do dima galak tawit.
- 25 Imal yut kabenjigwan egi egi anjek Yawe do yanba yokwi tok anjek geni dima guramikgwit.
- 26 Yanj awit, do Pinjkop da gen tebaisi yominjek miktim kibiri timon kimotni do yagit.
- 27 Anjek babikni yolban panji Amin Njwakjwari Kabi da binapmon egek miktim njwakjwarikon egipni do yagit.
- 28 Don Peor miktimon kokup kidat Bal gawak iminek kokup kidat egip egipmi mini unjun do paret abi unjun nawit.
- 29 Anpak unjun aba Yawe butjap nandanjek sot madep yokwisi kinda yomgut.
- 30 Mani Pinias da pidan agek binap amini egi yominjakwan sot madep unjun pasilgit.
- 31 Pinias da yo unjun agit unjun do anpak kilegisi kinda asak yanj nandan imgwit da wun abisok ekwamanon kisi yanj gin nandanjan.
- 32 Israel amin Meriba pabikon yokwi aba Pinjkop butjap nandan yomgut, do unjun anpakni do anjek Moses jigi madep pagit.
- 33 Moses buri yokwi tanban dima yogogi gen yagit.
- 34 Yawe da yoyigit unjudej, Amin Njwakjwari Kabi dima dapba kimakgwit.
- 35 Israel amin Pinjkop dima nandan iman kabikon minjat eyo anjek unjun dakon anpak yokwini yolek awit.
- 36 Yanj anjek kokup kidatni gawak yominjek anpak yokwisi anjek egipgwit.
- 37 Unjun da monji gwayoni dapman kokup kidat do paret

awit.

38 Iyi dakon monji gwayoni banj dapgwit.

Monji gwayoni gulusuj dima awit, mani dapmanj paretni do Kenan amin dakon kokup kidat do imgwit.

Anakwa yawini da miktim anupbal aban Pinjkop da dabilon injani agit.

39 Anpak unun anek iyi banj panupbal aba Pinjkop da dabilon injani awit, anek minjat kinda da eni yipmanjek yumabi asak unun da tilak Pinjkop manji imgwit.

40 Yanj awit do Yawe minjat amin kabini do japmi nandanjek nandaban injanisi agit.

41 Ae yopmanj degek yum pindagakwan Amin Injakwari Kabi da kisiron kiwit.

Anakwan uwalni dakon pinji egek geni guramikgwit.

42 Uwal da jigi morapmi yominjakwa unun dakon tapmin da yongamgan egipgwit.

43 Bisap morapmi Yawe da minjat amini panpulugagit, mani iyi dakon galaktok yolek kwen wigik anek yokwi morapmisi awit, do yokwisi egipgwit.

44 Mani bisit awit bisapmon bisitni nandanj yomgut.

Anek yokwisi egipgwit do bupmi nandanj yomgut.

45 Bupmisi nandanj yominjek sanjek sanjek agit unun do ae nandagit.

Ae amin kabini do but dasi galak tanj yomgut, do nandak nandakni ae kulabik agit.

46 Anek uwal Israel amin dam tebanon yopgwit amin dakon buri panjobilban Israel amin do bupmi nandawit.

47 Yawe Pinjkopnin, yokwikon banj timikgi.

Nin Amin ņwakywari Kabi da binapmon ekwamañ, mani aego pañmuwugek miktinninon pañki nipbi.

Yañ añaki mango telagi do nandañeñ ya yañ gayineñ, ae kisik kisik añek gak añkisineñ.

⁴⁸ Yawe añkisineñ.

Uñun Israel amin nin dakon Piñkop abisok ae don egi añañ kineñ kisi dakon.

Amin morap kisi da yoni, “Uñun asi!”

Yawe añkisini!

PAPIA 5

(Kap 107-150)

107

Piñkop añpakni tagisi uñun do kisik kisik aneñ

¹ Yawe añpakni uñun tagisisi, do ya yañ iyinisi.

Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tañ nimisak.

² Miñat amin morapyo, Yawe da nin uwal da kisiron bañ pulugañ nipgut, do yañsi yañek mani añkisini.

³ Uñun da ji miktim dubagikon egakwa timik pañopgut.

Gildat wisak tet da, ae pigisak tet da, ae not tet da, ae saut tet da ji timik pañopgut.

⁴ Diwari miktim kibiri timon agipgwit.

Kokup pap kinda añaalon añek uñudon pañki egipni dakon kosit kinda dima kawit.

⁵ Jap ae pakbiyo do obisi añek pali kimakgwit.

⁶ Yokwi yañsi egek, Yawe do yañ tidañba yokwikon bañ pulugañ yopgut.

⁷ Añek timik kosit kilegi nañ pañpañ kokup pap kindakon kiñ altañek uñudon egipgwit.

107:1: 1KAG 16.34; 2KAG 5.13; 7.3; Esr 3.11; Kap 100.5; 106.1; 118.1; 136.1; Jer 33.11

- ⁸ Yawe da toktogisi but dasi galak tarj yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yarjsi iyini.
- ⁹ Nido minjat aminyo pakbi do tegi kibidonj unun pakbi yoban nanjek yawokgonj, ae jap do anj amin jap morapmi yoban nanjek tugonj.
- ¹⁰ Diwari dam teban yutnon pilin tukgwan egipgwit.
Amin da nap teban banj panjteban anjek jiggi yomgwit.
- ¹¹ Nido, Pinjkop Wukwisi kwen wigik anj iminjek geni abinj yipgwit.
- ¹² Yarj aba Pinjkop da pi madepsi yoban jigisi nandawit.
Anjek miktimon manj pagakwa panpulugoni dakon amin mini.
- ¹³ Yarj egek Yawe do yarj tidarjba panpuluganjek jigini unun wiririkban pasilgwit.
- ¹⁴ Yawe da pilin tukgwan banj timik panjabinjek dam teban dakon nap tebani pandagagit.
- ¹⁵ Yawe da toktogisi but dasi galak tarj yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yarjsi iyini.
- ¹⁶ Nido, yoma ain kinda mani bras unun banj dapmanj panjteban abi unun tuwildak, ae dam teban yut dakon dam dakon ain oba panjokgal jokgal asak.
- ¹⁷ Diwari kwen wigik anjek nandanj kokwini tagi dima amin dagawit.
Gulusunj morapmi awit, do jiggi tepmiyo madepsi pawit.
- ¹⁸ Jap nok do dima nandawit, do palisok kimakgwit.
- ¹⁹ Yokwi yarj egek Yawe do yarj tidarjba jigini unun wiririkban pasilgwit.
- ²⁰ Iyi yanjek giptimni panjmilip aban kimakbi tamogwan dima pigiwit.
- ²¹ Yawe da toktogisi but dasi galak tarj yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yarjsi iyini.
- ²² Ya yarj iyik do paret anisi.

- Ae kap yanjek kisik kisik anjek yo tagisi agit unjun do minjat aminyokon yanj tetenjonisi.
- ²³ Diwari tap binap tap waggakon pi awit.
Tap madepmon agek monej ilit pi awit.
- ²⁴ Yawe da wasok agit unjun pindakgwit.
Tap ilarisikon wasok tapmimi toj agit unjun pindakgwit.
- ²⁵ Yawe da yanban mirim madep anjakwan tap pakbi da madepsi tamalikgwit.
- ²⁶ Anjakwan tap wakga kwen anjenakban wigigit, ae yipban yawok mibilikon pigigit.
Yanj anjakwan pasildamanj yanj nandajek but pasol madepsi awit.
- ²⁷ Pakbi teban morapmi nanjek obigi abigi anj unjun da tilak tap waggakon agipgwit.
Ae tap wakga awal do antidok awit.
- ²⁸ Yokwisi agek Yawe do yanj tidanja panpuluganjan jigini pasil yomgwit.
- ²⁹ Mirim madep anyawot aban tap pakbi tamalikgit unjun yawori tagit.
- ³⁰ Tap pakbi kanja yaworisi tanjakwan but kwaktok nandawit.
Yanj nandajakwa Yawe da dukwan kik do nandawit unjun tamo tagisikon panji yopban agkwit.
- ³¹ Yawe da toktogisi but dasi galak tanj yomisak ae amin kabini tagisi panpulugosok, do ya yanji iyini.
- ³² Pinjop dakon minjat amin kabi gat muwugek mani anjkinisini, ae kila amin muwut muwuron mani anjkinisini.
- ³³ Yawe da yanban pakbi madep kibidonj, ae pakbi dabil dugonj.
- ³⁴ Unjun da yanban miktim pakbini toj unjun da kulabik aban yosok kinda unjudon dima kwosok.

- Uņun miktım amin da aņpak yokwi awit, do Yawe da jigi yaņ yomisak.
- 35 Yawe da yaņban miktım kibirikon pakbi noman toņ, ae miktım pakbini minikon pakbi dabil morapmi noman tajeķ pokgoņ.
- 36 Aņakwa jap do aņ amin paņabiņ yopban uņudon kokup pap kinda aņek yikgaņ.
- 37 Yigeķ jap pi ae wain pi aņek bami ireņisi paņ.
- 38 Yawe da paņgisam aban miņat monjiyoni morapmi ireņ toņ, ae bulmakauniyo kisi yaņ giņ ireņ toņ.
- 39 Mani don uwalni da pabiņ yopba kalorņisok dagin egeķ bupmi nandaņek yokwisi ekwaņ.
- 40 Yawe da kila amini pabiņ yopban miktım kibiri ae kosit minikon isal yumgin akwaņ.
- 41 Mani wadak wadak aņ amin paņpulugaņban miņat monjiyoni uņun sipsip da yaņ ireņ toņ.
- 42 Amin kilegi da Yawe dakon aņpakni kaņek but kwaktok nandaņ.
Mani yokwi pakpak amin uņun gen kagani sopmaņek gen dima yoņ.
- 43 Nandaņ kokwinji tagisi amin, ji uņun yo morap do pakyaņsi nandaņek egipni.
Yawe da bisapmi bisapmi amin do but dasi galak taņ yomisak uņun do nandani.

108

Piņkop da miņat amini paņpulugosak do amin kinda da bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on Piņkop gawak imim dakon kap.

- ¹ Piņkop, butnokon da gak do tebai nandaņ gadasat.
Asi, nak wagil gakdosi nandaņ gadasat.
Nak mango awigik do kap yokdisat.

- ² Nak pidañek dipmin yopbo kiñakwan gita gat kulele gat tidokeñ.
Wisa wisa do uñun bañ tidokeñ.
- ³ Yawe, nak Amin ņwakiñwari Kabi da binapmon ya yañ gayikeñ.
Nak miñat amin morap kabikon kiñek mango awigikdisat.
- ⁴ Gak da nin do but dasi madepsi galak tañ nimisal.
Nin da uñun dakon tilak yipneñ kañ, kundu da aripmon wigikdisak.
Gak toktogisi gengo yolek nin pañpulugañek dima nipmañ dekdal.
Nin da uñun dakon tilak yipneñ kañ, gikwem da aripmon wigikdisak.
- ⁵ Piñkop, nak miñat aminyo da mango madepsi awigini do nandisat.
Tilingo yipbi noman tañakwan miñat aminyo miktim morap kisikon ekwañ uñun da koni.
- ⁶ Gak da nin but dasi galak tañ nimisal, do bisitno nandaki.
Añek tapmim madepgokon da nin yokwikon bañ timigaki nin tagisi egipneñ.
- ⁷ Piñkop telagi yutnikon egek yañ yosok, “Nak emaron kili teban tat, do nak kisik kisik añek miñat amino do Sekem miktim kokwinitdisat, ae Sukot miktim dakon kuldukgibañ kokwinik yomdisat.
- ⁸ Gileat miktim gat Manase miktim gat uñun nak dakon.
Epraim miktim uñun nak dakon busuñ kutnokno.
Añakwa Juda miktim uñun kila amin madep kaliñ kirino.
- ⁹ Moap miktim uñun pakbi sogok idapno.
Ae Idom miktim uñun kandap gwil yopyop tamono.
Pilistia amin emaron pañiñ yopmañek kisik kisik añek yañ tidokdisat.”

- ¹⁰ Piŋkop, namın da nak aŋaŋ kokup pap dam tebani toŋon tagi aŋkisak?
Ae namın da nak Idom miktimon emat ak do tagi aŋkisak?
- ¹¹ Piŋkop, gak da nin manji kili nimgul, ma?
Nin dakon emat amin dima paŋpulugok do nandisal, ma?
- ¹² Amin dakon paŋpulugok uŋun yo isali gin, do nin paŋpuluganaki uwal gat emat tagi wamneŋ.
- ¹³ Piŋkop da nin paŋpulugosak kaŋ, emaron teban toneŋ.
Iyi uwalnin pabiŋ yopdisak.

109

- Jigini toŋ amin dakon bisit
Dewit dakon kap kinda. Kap on Piŋkop gawak imim dakon kap. Kap yoŋ amin dakon kila amin do mandabi.
- ¹ Piŋkop, nak mango aŋkisisat.
Manji dima namineŋek bisitno nandaŋ nabi.
- ² Nido, amin yokwi da uwal aŋ namineŋek aminon nak do top gen yoyaŋ.
- ³ Uŋun nak do kuragisi nandaŋek gen yokwisi nayaŋ, mani uŋun gen dakon mibili mini.
- ⁴ Nak uŋun do butdasi galak taŋ yomineŋek uŋun paŋpulugok do bisit asat, mani gen yaŋ namaŋ.
- ⁵ Nak aŋpak tagi baŋ aŋyomisat, mani kobogi yokwi baŋ aŋnamaŋ.
Nak uŋun do but dasi galak taŋ yomisat, mani nak do kuragisi nandaŋ.
- ⁶ Amin yokwi kinda manjikbi uŋun da uwalno tagi abiŋ yipjak.
Iyi dakon uwalni kinda da gen tagi yaŋ imjak.
- ⁷ Gen kokwin asak amin da uŋun amin gulusuŋni toŋ yaŋ kosak.

- Ae uñun amin dakon bisitni kisi diwarini torj yan kosak.
- ⁸ Nak uñun amin tepmisi kimagakwan amin ñwakywari da uñun dakon pi tamo abidosak dosi nandisat.
- ⁹ Tepmi kimagakwan monji gwayoni datni mini egipni, ae miñatni sakwabat egipjak dosi nandisat.
- ¹⁰ Ae monji gwayoni yutni mini ae amin da jap yomni do bisit yoyiñek egipni dosi nandisat.
Ae yut tasik tañbikon egipdañ uñudon bañ amin da yolakwa abigikdañ.
- ¹¹ Uwalno goman amini da abiñ miktim ae yo morapni kisi timitjak dosi nandisat.
Añakwa kokup ñwakywarikon amin da abiñ yo morapni yum do añek pi agit uñun tagi timitni.
- ¹² Amin kinda da añpak yawori dima añ imjak dosi nandisat.
Ae amin kinda da monji datni mini egipni uñun do bupmi dima nandañ yomjak.
- ¹³ Miñat monjiyoni tagi kimotni, añakwa amin don altoni da uñun amin dakon man dima nandani dosi nandisat.
- ¹⁴ Nak babakni da añpak yokwi awit do Yawe da uñun do nandisak dosi nandisat.
Añek meñi dakon diwarini dima wiririk imjak do nandisat.
- ¹⁵ Yawe da diwarini do toktogisi nandañ yomjak, añakwan miñat aminyo da uñun dakon diwatni do wagilsi iñtañ yomni dosi nandisat.
- ¹⁶ Uñun amin, amin diwari do añpak yawori añ yom do dima nandagit.
Uñun yoni mini amin gat, ae yo do wadak wadak awit amin gat, ae butjik madepsi nandawit amin gat pañsopmañek dapban kimakgwit.

- ¹⁷ Amin jobit yom do tagisi nandagit, do abisok iyi jobit pasak dosi nandisat.
 Pinjkop da amin diwari gisamitjak do bisit ak do dima nandagit, do ununyo kisi Pinjkop dakon gisam dima timitjak.
- ¹⁸ Toktogisi amin diwari jobit pani do yagit, unun gen yagit da iyi dakon imalni agit.
 Unun gen yagit da giptim kaganigwan pakbi da yan pigisak.
 Anej kidarigwan bit nelak da yan pigisak.
- ¹⁹ Jobit yagit unun nan imali do tagi bangaljak, anej boban nap nan yan wamjak dosi nandisat.
- ²⁰ Amin nak do gen yokwi yanek gen yan nama amin unun do Yawe da kobogi yan anyomjak dosi nandisat.
- ²¹ Mani Amin Tagi Yawe, man bingo tagisi tosak do anek yo tagisi an nabi.
 Gak nak do toktogisi but dasi galak tan namisal, do yokwikon nan abidoki.
- ²² Nak wadak wadak amin.
 Butjik madepsi nandisat.
- ²³ Wupnin gildat panop do noman tor da gildat pigakwan pasilgan unun da tilak nak pasil do asat.
 Nak pilak pilak kinda mirim da anki maban kisak unun yombem.
- ²⁴ Nak gak do nandanej jap kelek egapbo njwak tukwalno tapmimi mini ak.
 Nak amin kidari gin agim.
- ²⁵ Gen yan nama amin da nandanej jikgo yanjan nama.
 Busun kwakwal anek jikgo yanjan nama.
- ²⁶ Yawe Pinjkopno, gak da toktogisi nak but dasi galak tan namisal, do anpuluganej yokwikon nan abidoki.

²⁷ Uwalno buri panjobilbi gak dagin nak anjapuluganjek yokwikon nanj abidosol yanji nandanj gamni.

²⁸ Pinjkop da nak anjupbal asak do yokdanj, mani gak da nak do yo tagi gin akdisal.

Yokwi anj namañ amin pabiñ yopmanjaki mayak tok pani do nandisat.

Anjaki pi amingo nak but kwaktok nandabenj.

²⁹ Uwalno da mayaktok banj imal banj yanj pani, anjakwa miñat aminyo da mayaktokni unun pindatni.

³⁰⁻³¹ Mani Yawe da wadak wadak amin panjapuluganjek kilani asak.

Amin da gen yanj yomiñek kimotni do yanj dagok anjakwa unun da kisiron banj timikdak.

Yanji asak, do nak gen pap yanjek Yawe ya yanj iyikenj.

Miñat aminyo da gak gawak gam do muwutni bisapmon mango anjkisikenj.

110

Yawe gat ae kila amin madep manjigit dakon kap Dewit dakon kap kinda. Kap on Pinjkop gawak imim dakon kap.

¹ Yawe da nak dakon Amin Tagi yanj iyigit, “Gak abiñ nak da aminsi tet do yikgi.

Anjaki uwalgo dakon tapmim pabiñ yopbo gak dakon piñbisi egipni.”

² Yawe Saion kokup papmon egisak.

Unun da man madep gaban miñtim madep kila akdisal.

Ae yanj yosok, “Gak da uwalgo kila akdisal.”

³ Uwalgo gat emat wamni bisapmon miñat amin kabigo gat kiñek unun da but dasi nandanjek gak anjapulugokdanj.

Gak kila amin madep dakon telagi imalgo pakdisal.
Kalbi morap gik sitnaj manjek jonj panjaluk an, unjun da
tilak gak gildari gildari tapmim kalugi pakdisal.

⁴ Yawe da gen yan anteban anek nandak nandakni unjun
kulabik dima asak.

Gen unjun yan yagit, “Melkisedek da mukwa sogok amin
egipgut, unjudej gak mukwa sogok amin kind
dagok dagogi mini egi wigikdisal.”

⁵ Amin Tagi gak anteban ak do gak da kapmatjok egisak.
Butjap nandisak bisapmon kila amin madep madep gat
emat wamanjek obisi pabinj yopdisak.

⁶ Miktimi miktimi gen kokwin anyominek madepsi dap-
ban kimotdaj.

Miktimi miktimi kila amin madep madep obisi pabinj
yopdisak.

⁷ Kosit ilenjon pakbi kind pokdok unjudon pakbi naj teban
tanjek emaron teban tokdisak.

111

Yawe anjksino

¹ Yawe dakon man anjksino!

Mijat amin kabinikon nak but dasi nandajek ya yan
iyikej.

² Yawe unjun pini wagil tagisi asak.

Amin morap Pinjkop dakon pi do galak tonj pini unjun
do nandaj ekwanj.

³ Yo morap asak unjun da tilimni anjalon aban wagil tagisisi
asak.

Anjakni kilegi unjun toktogisi tanj ananj kisak.

⁴ Yawe da mijat aminyo dakon nandak nandakni pan-
tagap aban yo madep madep agit unjun do sigin
nandajek ekwanj.

Yawe bisapmi bisapmi nandaŋ yawok nimiŋek nin do
bupmi nandisak.

⁵ Iyi do pasolgoŋ amin jap yomisak.

Sanjek sanjek agit uŋun dima iŋtosok.

⁶ Amin ŋwakŋwari dakon miktim miŋat amini do yomiŋek
tapmimni madep aŋalon agit.

⁷ Aŋpakni uŋun bamisi ae kilegisi.

Gen morapni uŋun bamisi gin, do tagi guramitneŋ.

⁸ Gen tebani uŋun bamisi ae toktogisi taŋ aŋaŋ kikdaŋ.

Uŋun butdasi nandaŋek yol kimotneŋ do nimgut.

⁹ Piŋkop da iyi dakon miŋat amin kabini yumaŋ nagit.

Aŋek uŋun gat sanjek sanjek dagok dagogi mini
agit.

Piŋkop uŋun mani telagi ae masi masimi.

¹⁰ Amin kinda nandaŋ kokwini tagisi amin kinda dagok
do nandisak kaŋ, Yawe do pasal imjak.

Amin geni guramiŋkaŋ uŋun nandak nandak tagisi
yomisak.

Dagok dagogi mini mani aŋkisiŋ aŋaŋ kineŋ!

112

Amin kilegi dakon kisik kisik

¹ Yawe aŋkisini!

Amin morap Yawe do pasalek geni do galak toŋ uŋun
kisik kisik tagi ani.

² Monji gwayoni miŋat aminyo da binapmon man
madepni toŋ da egipdaŋ.

Amin kilegi uŋun dakon diwatni Piŋkop da yo tagisi
aŋyomdisak.

³ Yutnikon yo kabini morapmi taŋ imni, ae aŋpakni tagisi
uŋun do amin da dima iŋtoni.

- ⁴ Pilin tukgwan tenjeri da altanjek amin kilegi parjpu-
gosok.
Amin kilegi unjun amin do nandanj yawot anj yomiņek
bupmi nandanjek kosit kilegi agisak.
- ⁵ Amin kinda yo kabini amin do yum yomisak, bo ae go-
man do yanba nandanj yomisak, ae yumanj gwayek
kosit kilegikon da asak unjun amin tagisi egipjak.
- ⁶ Unjun amin tebaisi atjak.
Anjakwan man bini don tanj ananj kikedisak.
- ⁷ Gen bin yokwi nandisak bisapmon pasol pasol dima asak.
Yawe tebaisi nandanj gadanj imisak.
- ⁸ Unjun tebaisi agek pasol pasol dima nandisak.
Ae uwalni emaron aripmi dima teban tokdanj yanj
nandisak.
- ⁹ Yoni mini amin do yo morapmi yomisak.
Man bini amin da binapmon tanjakwan unjun do
nandaba wukwan imanj.
Anpakni tagisi unjun do amin da dima injtoni.
- ¹⁰ Yokwi pakpak amin da unjun kanjek but jap nandanj.
Yanj anjek mam nanj yomiņek giptimni manj mudorj.
Yo ak do nandanj unjun surj toj.

113

Pijkop da yo tagisi anj yomisak do kisik kisik anj

- ¹ Yawe anjkisini.
Oman amini ji Yawe anjkisini.
Mani anjkisini.
- ² Dagok dagogi mini Yawe dakon man anjkisini.
- ³ Gildat da wisak tetgin ae pigisak tetgin miņat amin
morap ekwanj kisi da Yawe anjkisini.
- ⁴ Yawe unjun miktimi miktimi man madepni tosok.
Tilimni unjun kundu si yapmanjek wagil tagisasi.

- ⁵ Yawe Piŋkopnin egisak, unun yombem kinda mini.
Unun kwensi kila amin madep yityit tamonikon
yikdak.
- ⁶ Unudon da mibilisigwan siŋtanjek kundu gat miŋtim gat
pindakdak.
- ⁷ Aŋek yoni mini amin sibat sibat tamokon ekwaŋ unun
paŋpulugaŋek
- ⁸ iyi dakon miŋat amin kabini dakon kila amin gat yopban
tagisi ekwaŋ.
- ⁹ Miŋat monji suŋ ekwaŋ unun paŋpulugaŋban monji
morapmi paŋalaŋek kisik kisik madepsi aŋ.
Yawe aŋkisini.

114

*Tap Gamikon Piŋkop da miŋat amin kabini yokwikon baŋ
timikgit dakon kap*

- ¹ Israel amin kalip Isip yipmaŋ degek kiwit.
Jekop dakon diwatni da amin gen ŋwakŋwari yoŋ
kabi dakon kokup yipmaŋek kiwit.
- ² Yaŋ awit bisapmon Juda miŋat aminyo Yawe dakon telagi
yut dagawit.
Israel amin Piŋkop da kila agit.
- ³ Tap Idap Gami Israel amin pindagek pasal kigit.
Ae Jordan Pakbi isal taŋek dima pak kigit.
- ⁴ Kabap unun meme da yaŋ wigi mokmok awit, ae ileŋ
unun sipsip da yaŋ wigi mokmok awit.
- ⁵ Tap Gami gak yo ni da noman taŋban pasal kigit?
Jordan Pakbi gak nido dima pak kigit?
- ⁶ Kabap morap nido meme da yaŋ wigi mokmok awit?

Ae ileŋ moniŋ moniŋ ji nido sipsip da yaŋ wiŋi
mokmok awit?

⁷ Miŋtim daman, abisok Amin Tagi abisak, do gak wudip
aki.

Jekop dakon Piŋkop uŋun kili abik, do gak wudip aki.

⁸ Uŋun da tip kulabik aban pakbi idap moniŋ kind
dagagit.

Aŋek tip tebanon wasok aban pakbi dabil noman
tagit.

115

Piŋkop kalongin uŋun Piŋkop bamisi

¹ Piŋkop gak bisapmi bisapmi nin do but dasi galak taŋ
nimiŋek dima niŋmaŋ dekdal.

Yaŋ asal do nin dakon man dima pawigineŋ.

Gak dakon man madeŋgo naŋgin aŋkisineŋ.

² Amin ŋwakŋwari Kabi da “Piŋkopji dukwan egisak?”
nido yaŋ niyaŋ?

³ Piŋkopnin Kwen Kokup egisak.

Uŋun yo kind ak do nandisak kaŋ si akdisak.

⁴ Amin ŋwakŋwari Kabi kokup kidatni dakon wupmi uŋun
gol ae silwa baŋ wasoŋ.

Uŋun amin kisit da wasoŋ.

⁵ Kokup kidat dakon wup uŋun gen kagani toŋ, mani gen
ariŋmi dima yoni.

Dabilni toŋ mani ariŋmi dima siŋtoni.

⁶ Mirakni toŋ, mani gen ariŋmi dima nandani.

Uŋun tomnoni toŋ, mani yo dakon kibaŋi ariŋmi
dima nandani.

⁷ Uŋun kisitni toŋ mani yo ariŋmi dima igayini.

Ae kandapni toŋ, mani kosit aripmi dima agipni.

Ae gen kinda tegikon da dima noman tokdaŋ.

⁸ Kokup kidat dakon wupmi wasoŋ amin uŋun kokup kidat wup yombem aŋ.

Ae amin morap egip egipni kokup kidaron toŋ yaŋsi nandaŋ uŋun kisi kokup kidat yombem gin aŋ.

⁹ Israel miŋat amin kabi, egip egipji Yawekon tosoŋ yaŋsi nandani.

Uŋun da ji paŋpulugaŋek paŋkutnosok.

¹⁰ Piŋkop dakon mukwa sogok amin Aron da kabikon nani, egip egipji Yawekon tosoŋ yaŋsi nandani.

Uŋun da ji paŋpulugaŋek paŋkutnosok.

¹¹ Yawe do pasolgoŋ amin kabi, egip egipji Yawekon tosoŋ yaŋsi nandani.

Uŋun da ji paŋpulugaŋek paŋkutnosok.

¹² Yawe da nin sigin nandaŋ nimiŋek gisamitjak.

Uŋun da Israel miŋat amin kabi gat ae Aron dakon amin kabi kisi gisamitjak.

¹³ Yawe da amin mani toŋ ae mani mini iyi do pasal imaŋ amin uŋun kisisi gisamitjak.

¹⁴ Yawe da ji gat ae gwakji gat morapmisi paŋireŋ asak dosi nandisat.

¹⁵ Yawe Kwen Kokup ae miktimyō wasagit uŋun da ji gisamitjak dosi nandisat.

¹⁶ Kwen Kokup kwensi ason tosoŋ uŋun Yawe iyi dakon.

Mani miktim uŋun amin nin do nimgut.

¹⁷ Amin kimakbi gen wayiŋyo mini tamo uŋungwan pigeŋ Yawe dima aŋkisaŋ.

¹⁸ Mani nin abisok ae don dagok dagogi mini Yawe aŋkisineŋ.

Yawe arjkisini!

116

Pinjkop da amin kinda anpuluganban ya yan iyigit

- ¹ Yawe da bisitno nandisak, do nak but dasi galak tan imisat.
Asisi, bisitno nandisak.
- ² Nagon tobilek bisitno nandagit, do miktimon egipben bisapmon bisit dima yipman dekgeŋ.
- ³ Kimot da nak nap da yan wangut.
Nak kimakbi kokup do nandanek pasol pasol madepsi agim.
Yan anek nandaba kik madepsi agim.
- ⁴ Yan nandan egek Yawe yan iyigim, “O Yawe, pulugan nepbi!”
- ⁵ Yawe da nin nandan yaworon dasi yo tagisisi annimisak.
Pinjkopnin da bupmi nandan nimisak.
- ⁶ Yawe da nandak nandakni mini amin panjutnosok.
Kalip tapmimno mini da egapbo pulugan nepgut.
- ⁷ Yawe da nak do yo tagisisi an namgut, do butno aeni yaworisi tosoƙ.
- ⁸ Yawe, pulugan nepbi dima kimakgim.
Yan anek dabil pakbino wiririgek kilano anaki dima kesal nikgit.
- ⁹ Yando, nak miktimon egipben bisapmon Yawe gat kalonji agipdeŋ.
- ¹⁰ Nak Pinjkop nandan gadan iminek bisit yan agim,
“Yawe, nak jigisi nandanek egisat.”
- ¹¹ Ae si pasalgim bisapmon yan yagim, “Amin kisi morap unun top amin gin.”

- ¹² Yawe da nak do yo tagisi anj namisak, do kobogi do yo ninañ ibeñ?
- ¹³ Yawe da nak yokwikon nañ abidagit, do ya yañ iyinek paret ak do wain kap anenokgeñ.
- ¹⁴ Miñat amin kabini abiñ muwutni da dabilon nak kalip Yawe do yo ak do yañ teban tok agim unun abo pindatdañ.
- ¹⁵ Yawe dakon telagi amin unun iyi dakon wam tabilni, do kimokgoñ bisapmon pindakban yo madepsi anj.
- ¹⁶ Yawe, nak gak dakon oman monjigo.
Mejno da kalip gak dakon pi agit, abisok monji nakyo kisi pigo asat.
Nak nap tebanon egapbo pulugañ nepgul.
- ¹⁷ Nak ya yañ gayinek paret anek mangokon da bisit abeñ.
- ¹⁸ Miñat amin kabini abiñ muwutni da dabilon nak kalip Yawe do yo ak do yañ teban tok agim unun abo pindatdañ.
- ¹⁹ Yawe, nak Jerusalem kokup papmon gak da telagi yutnon paret unun abeñ.
Yawe anjkisini!

117

Yawe anjkisineñ

- ¹ Miñat amin kabi morap egi anjañ kwan, ji Yawe anjkisini.
Miktimi miktimi miñat amin morap ji mani yañ anjkisini.
- ² Nin do but dasi galak tañ nimisak.
Bisapmi bisapmi geni guramik kimagek nin dima nipmañ dekdak.
Yawe anjkisini!

118

*Piŋkop da paŋpulugag*it do ya yaŋ iyiwit

- ¹ Yawe aŋpakni uŋun tagiŋi, do ya yaŋ iyini.
Dagok dagogi mini nin do but dasi galak taŋ nimisak.
- ² Israel amin ji yaŋ yoni,
“Dagok dagogi mini nin do but dasi galak taŋ
nimisak.”
- ³ Piŋkop dakon mukwa sogok amin kabini yaŋ yoni,
“Dagok dagogi mini nin do but dasi galak taŋ
nimisak.”
- ⁴ Miŋat aminyo morap Yawe do pasal imari amin yaŋ yoni,
“Dagok dagogi mini nin do but dasi galak taŋ
nimisak.”
- ⁵ Nak jigino madepsi, do Yawe bisit iyiko nandanek jigino
uŋun wiririkban pasilgwit.
- ⁶ Yawe nak gat egisak, do aripmi dima pasolgerj.
Amin da nak do yo kinda aripmi dima ani.
- ⁷ Yawe paŋpulugokno nak gat egisak.
Kaŋapbo Yawe da uwalno pabiŋ yopdisak.
- ⁸ Paŋkutnosak do Yawekon kineŋ kaŋ tagiŋi.
Egip egipnin amin kindakon tosok yaŋ nandanerj
kaŋ, uŋun da tagiŋi dima.
- ⁹ Paŋkutnosak do Yawekon kineŋ kaŋ tagiŋi.
Egip egipnin kila amin madep kindakon tosok yaŋ
nandanerj kaŋ, uŋun da tagiŋi dima.
- ¹⁰ Uwal morapmi da nak aŋgwasiwit, mani Yawe da manon
dapbo pasilgwit.

118:1: 1KAG 16.34; 2KAG 5.13; 7.3; Esr 3.11; Kap 100.5; 106.1; 107.1; 136.1;
Jer 33.11   **118:6:** Ibr 13.6

- 11 Teri teri kisi da nak angwasiwit, mani Yawe da manon dapbo pasilgwit.
- 12 Kaban morapmi da yan nak angwasiwit.
Mani jon kibiri sonba sonjek tepmi pasilgan, unun da tilak tepmi kimakgwit.
Yawe da manon dapbo pasilgwit.
- 13 Nak gat emat madepsi wamanjek abin nep do aba nandagim.
Mani Yawe da nak anpulugagit.
- 14 Yawe da tapmim madepsi namisak.
Iyi nak yokwikon nan pulugan nepmandak.
- 15 Pinkop dakon minat amin kabini da imal yutnigwan kisik kisik anek yan tidon do nandaki.
Yan yon, “Yawe dakon tapmim madepni da yo unun agit!
- 16 Yawe dakon tapmim madepni da nin panpuluganban emaron teban tagiman!
Yawe dakon tapmim madepni da yo unun agit!”
- 17 Nak dima kimokgen.
Nak egek Yawe da yo agit unun do yan tentenok aben.
- 18 Yawe da nak ankilek ak do yo yokwisi annamgut, mani yum nandanakwan dima kimakgim.
- 19 Wigat amin kilegi da tagi pigigi unun witald naminjaki pitek Yawe ya yan iyiken.
- 20 Unun Yawe dakon wigat.
Amin kilegi da unun nan tagi pigini.
- 21 Gak bisitno nandanjek yokwikon nan pulugan nepgul, unun do ya yan gayisat.

- 22 Yut agak amin da gwak yokwi yaŋ yaŋek maba kigit,
uŋun gwak tip kinda naŋ tidawit da akdak.
- 23 Yawe da iyi yo uŋun aban nin da kono yo masi masimisi
asak.
- 24 Yawe on gildat uŋun nin do nimik.
Nin kisik kisik aŋek but galak nandanəŋ.
- 25 Yawe, gak da nin yokwikon baŋ timikgi do gayamaŋ.
Gak da nin paŋpulugaŋbi yo morap ano tagisi giŋ
noman toni.
- 26 Yawe da manon abisak amin uŋun Piŋkop da yo tagisi
aŋ injak.
Yawe da yutnon nin mani aŋkisineŋ.
- 27 Yawe uŋun Piŋkop.
Uŋun da teŋteŋi nimisak.
Kindap kilij timigek kiŋ alta aŋgwasini.
- 28 Gak Piŋkopno, do ya yaŋ gayisat.
Gak Piŋkopno, do mango awigisat.
- 29 Yawe aŋpakni uŋun tagisi, do ya yaŋ iyini.
Dagok dagogi mini nin do but dasi galak taŋ nimisak.

119

Piŋkop dakon gen teban uŋun tagisisi

- ¹ Amin kosit kilegikon akwaŋ, ae gulusuŋni mini, ae Yawe
dakon gen teban guramikgaŋ, uŋuden amin kisik
kisik ekwaŋ.
- ² Amin Piŋkop dakon gen guramigek but dasi nandaŋek
yolgaŋ uŋuden amin kisik kisik ekwaŋ.
- ³ Uŋuden amin gulusuŋ kinda dima aŋ.
Yawe dakon aŋpak baŋgiŋ yolgaŋ.

118:22: Lk 20.17; Ya 4.11; 1Pi 2.7

118:22: Mt 21.42; Mk 12.10-11

118:25: Mt 21.9; Mk 11.9; Jn 12.13

118:26: Mt 21.9; 23.39; Mk 11.9;

Lk 13.35; 19.38; Jn 12.13

- ⁴ Gak da gen morapgo nimirjek nin da kilani tagisi anjek guramitnej dosi gen teban yipgul.
- ⁵ Gak dakon gen si teban tanej guramik kimokgej dosi nandisat.
- ⁶ Nak yan abej kanj, gak dakon gen teban do nandanj egipbej bisapmon mayagi dima pakej.
- ⁷ Gen tebango kilegi do pini anjek nandabo pisosak bisapmon butno kilegisi tarjakwan mango anjenokgej.
- ⁸ Nak gen tebango kisi morap guramikgej.
Wagil dima nepmanj dekgi.
- Pinjkop dakon gen teban guramikgej amin dakon gen*
- ⁹ Nianj anjek monji gimorji da anpak kilegi gin anjek egipni?
Gak dakon gen guramigek kanjo kilegisi egipni.
- ¹⁰ Nak but dasi nandanjek gak wisij gandak do pi asat.
Anpuluganjaki gak dakon gen teban dima yipmanj dekgej.
- ¹¹ Nak yokwi kinda dima angabej do anjek gengo but-nokon yopgum.
- ¹² Yawe mango anjkisisat.
Gen tebango nayij dekgi.
- ¹³ Gen teban morap niyigil unun minjat amin morapyo yoyij tenjenosot.
- ¹⁴ Nak amin da monej ae yo galagisi do galak tonj, nak unun da tilak gak dakon gen guramit do galagisi nandisat.
- ¹⁵ Nak gengo do pakyanji nandanj egisat.
Ae anpakgo do nandanj egisat.
- ¹⁶ Nak gen tebango do galagisi nandisat.
Unun dima injtokej.

Amin kinda Pinjkop dakon gen teban do but galak nandisak

- ¹⁷ Oman amingo nak do yo tagisi anj nabi.

- Yañ anjaki nak kalugi egek gengo guramikgeñ.
- 18 Nandak nandakno dakon yoma witdalaki nawa gengokon gen wagil tagisi morap toñ unun aripmi tagi nandan pisokeñ.
- 19 Nak on miktimon miktim ñwaktñwarikon amin kinda da egisat.
Do gen tebango dima anksibiñ nabi.
- 20 Butnokon da gildari gildari gak dakon gen teban yol do tek kindap pasat.
- 21 Gak da iyi do nandaba wikwan amin gen tebai yoyisal.
Unun amin jobiri toñ, ae gen tebango manji yomiñek iyi da galak togon akwan.
- 22 Unun da jigilak yan namiñek nabipmangan.
Mani gak dakon gen teban yoldat, do yum pindagaki gen unuden dima nayini.
- 23 Kila amin muwugek nak dakon man abiñ yipmangan.
Mani oman amingo nak toktoçi gak dakon gen do nandaker.
- 24 Gak dakon gen do but dasi galak tosot.
Gengo da kosit kileçi agipben do nayiñ dekdak.
- Amin* kinda Piñkop dakon gen teban yol do pi madepsi asak
- 25 Nak kimbabañon yokwisi pokdot.
Yañ teban tok agil unun da aripmon abi pidañapbo anteban aki.
- 26 Anpak morapno do gayiko koboci panjobil namgul.
Gengo nayiñ dekçi.
- 27 Nayiñ dekçi gengo dakon mibili nandan pisokeñ.
Ae wasok tapmimi toñ morapgo unun do nandan egipben.
- 28 Butno jigisi asak.
Yañ teban tok agil unun da aripmon nak anteban aki.
- 29 Anpak toptopmi yolbi nak da dubagikon kiñ mudoni.

Anpak tagisi an naminek nawa gengo do nayin dekgi.

³⁰ Nak gak gol do gen yan anteban agim.

Toktogisi nawa gengo dogin nandan egisat.

³¹ Yawe, gengo unun guramik kimokdot.

Ankutnanki mayaktok dima pakej.

³² Gen tebango tepmisi guramitdisat.

Nido, gak da nandak nandak di gat sanbenek namdisal.

Amin kinda Pin kop da nandak nandak anpulugosak do bisit agit

³³ Yawe, gengo nayin dekbi guramik egapbo bisapno mudosak.

³⁴ Nawa gengo dakon mibili nolibi but dasi nandank guramikgej.

³⁵ Gak dakon gen teban do galagisi nandisat, do unun dakon kosit nolibi unun nan kikerj.

³⁶ Butno antagap abi gak dakon gen do galagi nandank yo do pindak galaktok dima abej.

³⁷ Anpuluganki yo isali do pindak galak tok dima abej.
Yan teban tok agil unun da aripmon egip egipno ankutnoki.

³⁸ Oman amingo nak do yo ak do yan teban tok agil unun da aripmon ankiki amin da pasal gamni.

³⁹ Nawa gengo unun tagisi.
Anpuluganki mayaktok dima pakej.
Mayagi pak do si pasoldot.

⁴⁰ Gengo guramit do galagisi nandisat.
Anpakgo kilegisi, do egip egipno ankutnoki.

Amin kinda Pin kop dakon gen do nandan gadat agit

⁴¹ Yawe, bisapmi bisapmi nak do but dasi galak tan nabi,
anjek nak yokwikon nan abidoki dosi nandisat.
Gak yan ak do kili yan teban tagil.

- 42 Nawa gengo do nandaŋ dagosot.
Do anpulanganaki nabipmanŋaŋ amin do gen kobogi
aripmi tagi paŋtobil yobeŋ.
- 43 Nawa gengo da nak tagi anpulgusak yaŋ nandaŋ teban
taŋek jomjom asat.
Do anteban anaki bisapmi bisapmi gengo bami yaŋ
teŋteŋokeŋ.
- 44 Bisap dagok dagogi mini nawa gengo guramik
kimokgeŋ.
- 45 Gengo guramit do pini asat, do yo yokwi kinda da kosit
dima sopmaŋ namjak.
- 46 Nak da kila amin madep gengo do yoyikeŋ.
Uŋun da mayagi dima namni.
- 47 Gen tebango do but galaksi nandisat.
Gen teban morapgo uŋun do but dasi galak tosot.
- 48 Gen tebango uŋun tagisi yaŋ nandaŋek, uŋun do but
dasi galak taŋ kimokdot.
Gengo uŋun do nandaŋ egipbeŋ.
- Amin* kinda da Piŋkop dakon gen teban do yo bamisi
yaŋ nandisak
- 49 Gak oman amingo nak do kalip yaŋ teban tok agil uŋun
do nandaki.
Uŋun da nak antagap aban tagisi egipbeŋ yaŋsi
nandaŋ teban taŋek jomjom asat.
- 50 Yaŋ teban tokgo da egip egip namisak.
Jigi pasat bisapmon uŋun da butno anteban asak.
- 51 Iyi do nandaba wiŋkwaŋ amin da yaŋsul yokwisi an
namaŋ.
Mani nawa gengo do manji dima yomisat.
- 52 Yawe, gak dakon nawa gen kalipmisi uŋun do nandaŋ
egisat.
Uŋun da butno anteban asak.

⁵³ Amin yokwi da nawa gengo manji yominjakwa japmisi nandan yomisat.

⁵⁴ Nak kokupno da dubagikon egek gengo do kap yosot.

⁵⁵ Yawe, nak kalbi mango do nandak nandak anjek nawa gengo yoldat.

⁵⁶ Gak dakon gen guramikdat.

Ujun da but galak namisak.

Amin kinda Pinjkop dakon gen teban yol do but dasi galak tagit

⁵⁷ Yawe, gak nak gat egisal, do yo do wadak wadak dima asat.

Gengo yol do yan teban tok asat.

⁵⁸ Gak da nandan yawot an nabi do yan teban tok agil, do yansi abi do bisit gayisat.

⁵⁹ Anpak morapno do kili nandagin, anjek tobilek gengo guramit do agim.

⁶⁰ Jomjom dima aben.

Gen tebango tepmisi guramikgen.

⁶¹ Amin yokwi da nap nan nak anteban anjek anpak yokwinikon ilik anan kik do an, mani nawa gengo do dima injtosot.

⁶² Kalbi binap nawa gengo kilegisi do ya yan gayik do pidosot.

⁶³ Amin morap gak do pasalek gengo guramikgan amin not an yomisat.

⁶⁴ Yawe, gak da miktimon minat amin morap kisi do but dasi galak tan yomisal.

Gengo do nayindet abi.

Pinjkop dakon gen teban unjun da nin tagisi panpulugosok

⁶⁵ Yawe, yan teban tok agil unjun da aripmon oman amingo nak do anpak tagisi an namgul.

⁶⁶ Gen tebango do nandan gadasat.

Do nandak nandak gat ae gen kokwin tagisi agak
dakon nandak nandak do nayin dekgi.

⁶⁷ Nak anjkilek akdo pi dima agil bisapmon kositgo
yapgun.

Mani abisok gengo guramikdat.

⁶⁸ Gak tagisi, do yo asal unun tagisi ban asal.

Gengo do nayin dekgi.

⁶⁹ Iyi do nandaba wikwan amin da top morapmi yan
namgwit.

Mani but dasi nandarjek gengo guramikdat.

⁷⁰ Unun amin nandak nandakni kilegi mini.

Mani nawa gengo do but dasi galak tosot.

⁷¹ Gak da jigi namgul unun tagisi agil.

Unun da gengo do nayin det tagisi agit.

⁷² Nawa gengo do nandako yo madepsi asak.

Unun da gol ae silva monej morapmisi yapmandak.

Pinjkop dakon gen teban unun kilegisi

⁷³ Kisitgo da nak wasagil.

Nandak nandak naminaki gen teban morapgo nan-
darj pisokerj do pi tagisi aberj.

⁷⁴ Gengo da nak tagi anpulugosak yan nandarj teban tarjek
jomjom asat.

Do minjat amin morap gak do pasolgoj amin nak
nandani bisapmon kisik kisik ani dosi nandisat.

⁷⁵ Yawe, nak nandisat, gak dakon gen teban morap unun
kilegisi gin.

Gak gengo yolek anpakno anmilip ak do anjek jigi
namgul.

⁷⁶ Gak nak do toktogisi but dasi galak tarj nam do yan
teban tok kili agil.

Do gen yagil da aripmon nak oman amingo dakon but
arjeban abi dosi nandisat.

⁷⁷ Nawa gengo do but dasi galak tosot.

Do nak do bupmi nandaŋaki tagisi egipbeŋ dosi nandisat.

⁷⁸ Iyi do nandaba wikwaŋ amin da top yaŋek isal dogin abiŋ nepgwit.

Aŋpakni unun do gak da paŋmayak abi mayak toni dosi nandisat.

Mani, nak toktogisi gengo do nandaŋ egipbeŋ.

⁷⁹ Namin amin da gak do pasolgoŋ ae gak dakon gen teban nandaŋ unun da nagon apni dosi nandisat.

⁸⁰ Aŋpulugaŋaki gen teban morapgo guramiŋek aŋpakno do mayaktok dima pakeŋ dosi nandisat.

Amin kinda Piŋkop da yokwikon naŋ abidosak do bisit agit

⁸¹ Gak da nak yokwikon naŋ abidoki do jomjom aŋek butjiksi nandisat, aŋek tapmimno minisi ayiŋ.

Mani gengo da nak tagi aŋpulugosak yaŋ nandaŋ teban taŋek jomjom asat.

⁸² Gak da yaŋ teban tok agil unun aripmi akdisal yaŋ do jomjom aŋek siŋtaŋ egit da dabilno tep namaŋ.

Aŋek yaŋ yosot, “Ni bisapmon butno aŋteban abi?”

⁸³ Nak wain tibit meme giŋ baŋ wasaŋbi kalipmi kinda amin da mukwakon yipba teban taŋbi yombem.

Mani gen tebango do dima iŋtosot.

⁸⁴ Bisap niaŋ da oman amingo nak jomjom sigin abeŋ?

Yo yokwi aŋ namaŋ amin do ni bisapmon kobogi yokwi aŋ yobi?

⁸⁵ Iyi do nandaba wikwaŋ amin, nawa gengo dima guramiŋkaŋ.

Nak da mokeŋ do gapma wayiŋkaŋ.

⁸⁶ Miŋat aminyo nin da gen teban morapgo tagi nandaŋ gadaneŋ.

Amin da isal dogin yokwi aŋ namaŋ, do aŋpulugoki do nandisat.

⁸⁷ Palisok nikba kimakgim, mani gengo dima yipman dekgim.

⁸⁸ Nak do toktogisi but dasi galak tañ namisal, do anpulu-garjaki dima kimokgeñ.

Yañ anjaki gen teban morapgo guramikgeñ.

Amin kinda Pinjop dakon gen teban do nandan gadagit

⁸⁹ Yawe, gak dakon gengo toktogisi tañ anañ kikkisak.
Uñun Kwen Kokup tebaisi tosok.

⁹⁰ Anpakgo tagisi uñun amin don altanjek egipdan kabikon toktogisi tañ anañ kikkisak.

Miktim yipgul da tamonikon tanjek dima diwalik kisak.

⁹¹ Gaga yagil uñun da aripmon yo morap tawit da abisokyo kisi toñ gin.

Nido yo morap kisi da gak dakon pi anj.

⁹² Nawa gengo do but dasi dima galak tagim tam, nak jigi panjek kili kimakgim.

⁹³ Gengo dimasi intokenj.

Nido uñun yolapbo gak da egip egipno anjknal.

⁹⁴ Nak gak dakonsi, do yokwikon nanj abidoki.

Nak gengo guramit do pini asat.

⁹⁵ Amin yokwi nikba kimokgeñ do jomjom anj.

Mani, gen tebango do nandanj egipbeñ.

⁹⁶ Abisok nak nandisat, yo wagil tagisi kinda minisi.

Mani gengo uñun yo tagisisi, ae tilakni mini.

Amin kinda Pinjop dakon gen teban do but dasi galak tosok

⁹⁷ Nak gen tebango do but dasi galak tosot.

Gildat kinda kalonj uñun dogin nandanj egisat.

- ⁹⁸ Gen tebango nagon toktogisi tosoĸ, do nandaĸ kokwin tagisi amin kinda dagareĸ uwalno dakon nandak nandak yapmaĸdat.
- ⁹⁹ Nak toktogi ĸak dakon gen bami dogin nandaĸ egisat, do nandak nandak tagisi timigeĸ yoyinĸdet morapno kisi yapmaĸdat.
- ¹⁰⁰ Gengo kilegisi unun guramikdat, do nandaĸ kokwino tagisi da amin pelarĸ dakon nandak nandak yapmaĸdak.
- ¹⁰¹ Anpak yokwi ak do dimasi nandisat, nido gengo banĸin guramit do nandisat.
- ¹⁰² ĸak da gaga dakon gen do nayin deĸgil, do gen unun dima yipmaĸ deĸgim.
- ¹⁰³ Kabarĸ kok unun gen kaganokon galagisi, mani gengo da unun yapmaĸeĸ wagil galagisisi asak.
- ¹⁰⁴ Gengo da nandak nandak tagisi namisak, do anpak yokwi morap do dimasi galak tosoĸ.

Amin Pinĸop dakon genon teĸteĸi abidoĸ

- ¹⁰⁵ Gengo da nak anpulugaĸban kosit kilegi agipbeĸ dakon lamno asak.
Ae kosit agipbeĸ dakon teĸteĸno asak.
- ¹⁰⁶ Gen tebango kilegisi guramit do yarĸ teban tok kili agim, do yarĸ gin akdisat.
- ¹⁰⁷ Yawe, jigi madepsi da wutjin namisak.
Yarĸ teban tok agil da aripmon anpulugaĸbi kalugi egipbeĸ.
- ¹⁰⁸ Yawe, nak ya yarĸ gayisat unun da paretno asak, unun timikgi.
Gen tebango do nayin deĸgi.
- ¹⁰⁹ Nak toktogisi kimot da kapmatĸok kin kin asak.
Mani nawa gengo dima inĸtokeĸ.

¹¹⁰ Amin yokwi da nak abidok do pat yipman, mani gengo dima yipman dekdad.

¹¹¹ Toktogisi gengo abidan kimokdot.

Añapbo unun gen da kisik kisik namisak.

¹¹² Gengo guramik kimokgenji, añapbo wigi kimokgenj da bisapmon wigisak.

Piñkop dakon gen teban da pañpuluganjanwan nin tagisi ekwaman

¹¹³ Amin gak gol do but bamot añ unun do dima galak tan yomisat.

Mani nawa gengo do but dasi galak tosot.

¹¹⁴ Gak kalongin pasili tamono ae pasikno.

Gengo da nak tagi anpulugosak yan nandan teban tajej jomjom asat.

¹¹⁵ Yokwi pakpak miñat aminyo ji nepman dekgit.

Piñkopno dakon gen teban guramit do nandisat.

¹¹⁶ Yan teban tok agil da aripmon anteban anaki egipbenj.

Anaki yo abidok do nandan teban tajej jomjom asat unun dima suñ tosak.

¹¹⁷ Kisitnokon abidanaki tagisi egipbenj.

Anaki toktogisi gengo do nandan egipbenj.

¹¹⁸ Miñat amin morapyo gen tebango yipman dekgan unun manji yomisat.

Top geni unun suñ tokdanj.

¹¹⁹ Gak da amin yokwi morap sibat sibat gin yan nandan yomiñek mabi kwan, do gengo do but dasi galak tosot.

¹²⁰ Nak gak do pasalek giptimno madepsi nimnimikdak.

Gen kokwin tamokon gak da amin gen yan yomdisal unun do nandanek madepsi pasoldot.

Amin kinda Piñkop dakon gen teban guramikdak

¹²¹ Nak anpak kilegi tagisi ban agim.

- Yum nandaŋaki uwalno da yokwi diŋa aŋ namni do nandisat.
- 122 Pi amingo nak anpulgok do yaŋ teban tok abi do nandisat.
Yum pindaŋaki kwen wigik amin da jigi diŋa namni.
- 123 Yokwikon naŋ abidoki do yaŋ teban tok agil uŋun aripmi akdisal yaŋ do jomjom aŋek siŋtaŋ egit da dabilno tep namaŋ.
- 124 Oman amingo nak butdasi galak taŋ namiŋek gen bami do nayiŋ dekgi.
- 125 Nak oman amingo, do nandak nandak namiŋaki gengo do tagi nandabo piŋosak.
- 126 Abisok miŋat aminyo nawa gengo kiriŋikgaŋ uŋun Yawe gak da kobogi yobi dakon biŋap.
- 127 Gol uŋun yo tagisi, mani uŋun yapmaŋek gen tebango do but dasi galak tosot.
- 128 Gen morapgo kisi guramikdat.
Aŋpak yokwi morap do diŋa galak tosot.
- Piŋkop dakon galaktok yolyol dakon gen*
- 129 Gen tebango uŋun wagil tagisisi do aŋek guramikdat.
- 130 Amin kinda da notni kinda anpulgangaŋban gengo dakon mibili nandisak kaŋ, tenŋenikon egipdisak.
Gengo uŋun da nandak nandakni mini amin nandak nandak yomisak.
- 131 Nak amin da pakbi do tep toŋ uŋun da tilak gen tebango do galagisi nandisat.
Uŋun nandak do but dasi galak tosot.
- 132 Amin morap mango do but dasi galak toŋ uŋun bupmi nandaŋ yomisal, uŋudeŋ giŋ abiŋ bupmi nandaŋ nabi.
- 133 Yaŋ teban tok agil uŋun da aripmon kosit nolayiki.
Aŋkutnaŋaki yokwi kinda da nak abiŋ nep do pi diŋa asak.

- 134 Pulugaŋ nepmaŋaki nak abiŋ nep do yoŋ amin da dima aŋupbal ani.
 Yaŋ aŋaki gengo guramikgeŋ.
 135 Butgo oman amingo nagon yipmaŋek yo tagisi aŋ nabi.
 Gen teban morapgo do nayaŋ dekgi.
 136 Amin da nawa gengo dima guramikgaŋ do aŋek kunam tagapbo dabil pakbino pakbi madep da yaŋ pokgoŋ.

Piŋkop dakon gen teban uŋun kilegisi

- 137 Yawe gak kilegisisi.
 Ae gen teban morapgo kisi kilegi gin.
 138 Gen teban morap nimgul uŋun kilegi ae nin da tagi nandaŋ gadaŋeŋ.
 139 Uwalno gengo do nandak nandak dima aŋ, do butjap madepsi nandaŋek tapmimno moŋ.
 140 Yaŋ teban tokgo uŋun paŋkiligek uŋun bamisi yaŋ kili pindakgim.
 Do oman amingo nak yaŋ teban tok gengo uŋun do but dasi galak tosot.
 141 Nak amin isali naŋ amin da abiŋ nepmaŋgaŋ.
 Mani gengo do dima iŋtosot.
 142 Anpakgo kilegi uŋun toktogisi taŋ aŋaŋ kikkaŋ.
 Ae nawa gengo uŋun bamisi.
 143 Jiŋgi morapmi nagon noman toŋ, mani gengo do but galaksi nandisat.
 144 Gengo uŋun toktogisi kilegisi.
 Anpulugaŋbi gen uŋun do nandaŋ pisaŋek tagisi egipbeŋ.

Amin kinda Piŋkop da yokwikon naŋ abidosak do bisit asak

- 145 Yawe, nak gak do bisit tebai asat.
 Bisitno nandaŋaki gen morapgo guramikgeŋ.

- 146 Nak gak do yanj tidosot.
Yokwikon nanj abidanjaki gen tebango tagi guramikgeņ.
- 147 Wisa dima daganjakwan pidanjek anpulugoki do yanj tidosot.
Gen tebango da nak tagi anpulugosak yanj nandanj teban tanjek jomjom asat.
- 148 Kalbi dipmin dima pokdot.
Toktogisi yanj teban tok gengo dogin nandanj egisat.
- 149 Yawe, toktogisi but dasi galak tanj namisal, do bisitno nandaki.
Gak kilegisi, do kilano anjaki egipbeņ.
- 150 Amin nandak nandakni yokwi da nak anjupbal ak do nak da kapmatjok abanj.
Unjun amin nawa gengo dima guramikganj.
- 151 Mani Yawe, gak nak da kapmatjok egisal.
Ae gen teban morapgo unjun bamisi gin.
- 152 Gengo unjun anteban anjaki dagok dagogi mini toktogisi tosok unjun kalipsigwan kili nandagim.

Amin kinda Pinjkop da yokwikon nanj abidosak do yanj tidagit

- 153 Nak nawa gengo do dima intosot, do jigino madepsi unjun kanjek anpulugoki.
- 154 Uwal da gen yanj namanj, do anpuluganjek yokwikon nanj abidoki.
Kalip yanj teban tok agil unjun yolek egip egip nabi.
- 155 Amin yokwi gen tebango unjun dima guramikganj, do yokwikon banj dimasi timitdisal.
- 156 Yawe, bupmigo unjun madepsi.
Gak kilegisi, do kilano anjaki egipbeņ.
- 157 Amin morapmi da yokwi anj namijek uwal anj namanj.
Mani gengo bami dima yipmanj dekdad.

158 Manji gamarj amin pindakdat bisapmon nandaba yok-witok arj yomisat, nido unjun gengo dima guramikgarj.

159 Gengo do but dasi galak tosot unjun nandisal.
Yawe, gak da but dasi galak tarj namirj kimokdol, do yokwikon narj abidarjaki tagisi egipberj.

160 Gen morapgo unjun bamisi gin.
Nawa gen morapgo kilegisi unjun toktogisi tarj anjarj kikdarj.

Amin kinda Pinjkop dakon gen teban guramik kimot do nandagit

161 Kila amin da mibili mini nak yokwi arj namaarj.
Mani nak gengo do nandarjek nimnimikdat.

162 Amin kinda da yo tagisi morapmi timikdak, unjun da tilak yarj teban tok gengo do kisik kisik madepsi asat.

163 Nak arjapak toptopmi do nandabo tagi dima arj.
Mani gen tebango do but dasi galak tosot.

164 Nawa gengo unjun kilegisi, do gildat morap kisi nak gak do ya yarj kosiri 7 kabi yarj yarj asat.

165 Mirjat aminyo nawa gengo do but dasi galak tarj, unjun butni yaworisi tarj, ae yo kinda da kesalban dima marj dapni.

166 Yawe, yokwikon narj abidoki do jomjom asat.
Nak gen tebango guramikdat.

167 Nak gengo do but dasi galak tosot, do gengo guramikdat.

168 Arjapak morapno unjun pindakdal, do gen teban morapgo unjun guramikdat.

Amin kinda Pinjkop da arjapulugosak do bisit agit

169 Yawe, arjapulugoki do yarj tidosot, do nandarj nabi dosi nandisat.

Yañ teban tok agil unun da aripmon nandak nandak tagisi nabi.

¹⁷⁰ Kalip yagil unun da aripmon bisitno do mirak yopmanjek yokwikon nañ abidoki dosi nandisat.

¹⁷¹ Gengo do tagisi nayiñ dekdal, do toktogisi mango anjkisikeñ dosi nandisat.

¹⁷² Gen teban morapgo unun kilegi gin, do gengo do kap yokeñ dosi nandisat.

¹⁷³ Nak gengo yoldosi nandagim, do toktogisi nak anpulgok do tagap toki dosi nandisat.

¹⁷⁴ Yawe, gak da nak yokwikon nañ abidoki do madepsi nandan egisat.

Nawa gengo da kisik kisik namisak.

¹⁷⁵ Egip egip namiñaki mango anjkisikeñ. Gengo da anpulugosak do nandisat.

¹⁷⁶ Sipsip da kiñ pasilgañ unun da tilak kosit tagisi kili yipman dekgim.

Do abiñ oman amingo nak do wusiki.

Nak gen tebango do dima injosot.

120

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Jigi noman tañ namgwit bisapmon Yawe do yañ tidoko bisitno nandan namgut.

² Bisit yañ agim, “Yawe, top amin da nak ankwalni yañ do nak pulugañ nepbi.”

³ Top amin ji, Pinjkop da ji do yo ni bañ an damjak?

⁴ Unun da emat amin dakon gobiñ bañ yamañ damdisak. Anjek kindapni tedepmi jikon tagaldisak.

⁵ Nak ji da binapmon yokwisi egisat.

Amin da Mesek miktimon bo Kade amin da binapmon yokwisi ekwan unun da tilak jikon yokwisi egisat.

- ⁶ Nak minat aminyo yawori egip egip do ikwayit an amin gat kisi bisap dubagisi ekwaman, do kuragisi nandisat.
- ⁷ Nak da tagisi yitni do yosot bisapmon unun emat gin ak do nandan.

121

Yawe unun nin dakon kila amin

Pin kop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ Nak sintoko ile non wigisak.
Panpulugokno dukwan da apban kokej?
- ² Yawe kundu gat ae miktim gat wasagit unun dagin panpulugokno egisak.
- ³ Kilago asak, do aripmi dima man pokgi.
Kilago anek dipmin dima pokdok.
- ⁴ Pakyanji nandani, Israel amin dakon kila amin unun pak nandat kinda dimasi asak.
- ⁵ Yawe unun gak da ile nonjok egek kilago anek gak anyongam asak.
- ⁶ Gildat da gildat kalba ae kanek da kalbi aripmi dima anupbal anjil.
- ⁷ Yawe da kilago anakwan yo yokwi morap ton kindasok da gak dima anupbal asak.
Egip egipgo kisi kila asak.
- ⁸ Yawe da abisok ae don kin apyo akdisal unun kilago anan wigikdisak.

122

Jerusalem ankisik dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ “Kili apba Yawe da yutnon kino” yan nayinba nandabo tagisi agit.

² Nin kili abin Jerusalem dakon wigat yapmanek nagalgwan pigimanj da akgamanj.

³ Jerusalem kokup pap unjun wagil tagisi wasanji.

⁴ Israel amin idon abin Yawe ya yan iyini do kalip kili yoyigit unjun gen yolek abin abin anj.

⁵ Unjudon gen kokwin agak tamo tosok.

Dewit dakon diwatni kila amin madep egi egi awit unjun dakon gen kokwin tamo tonj.

⁶ Jerusalem yaworisi tosak do bisit ani.

Bisit yan ani,

“Yawe, Jerusalem do galagi nandan amin panpulanganbi tagisi egipni.

⁷ Panpulanganbi Jerusalem da nagalgwan ekwan amin emari mini tagisi egipni, ae kila amini gat kisi tagisi egipni dosi nandamanj.”

⁸ Gwakno gat ae notno gat do nandanek Jerusalem amin do bisit yan aben,

“Ji emari mini tagisi egipni.”

⁹ Nak Yawe Pinjkopnin dakon telagi yut do nandanek bisit yan aben,

“Yo kinda do wadak wadagi mini tagisi egipni.”

123

Amin kinda Piŋkop da bupmi nandaŋ imjak do bisit agit

Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Yawe, nak Kwen Kokup siŋtoko wigakwan gandako kila amin madep yiyit tamogokon yikdal.

² Oman amin amin tagini do nandaŋ gadasak, aŋakwan pi amin miŋat uŋun amin tagi miŋat do nandaŋ gadasak, yaŋ gin nin Yawe gak do nandaŋ gadamaŋ.

Gak Piŋkopnin, gak daŋin bupmi nandaŋ nibi do jomjom amaŋ.

³ Yawe, amin da yokwi aŋ nimiŋakwa jigisi nandamaŋ, do bupmi nandaŋ nibi.

⁴ Bisap dubagisi iyi do nandaba wikwaŋ amin da pabiŋ nipgwit, do jigisi nandamaŋ.

124

Piŋkop uŋun miŋat amin kabini dakon Paŋpulugok Amini

Dewit dakon kap kinda. Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ “Yawe da nin dima paŋpulugagit tam, niaŋi?”

Israel amin da uŋun gen dakon kobogi yoni.

²⁻³ “Amin da butjap nandaŋ nimiŋek ninon emat awit bisapmon Yawe da nin dima paŋpulugagit tam, uwal da japmisi nandajek obisi tagi paŋupbal abam.

⁴ Butjapni pakbi da yaŋ igek timikban tagi pasilnom.

⁵ Pakbi madep uŋun igek timikban tagi kimak mudonom. Mani dima.”

⁶ Nin Yawe do ya yaŋsi iyineŋ.

Yum nindajakwan uwal da nin dima nindapba pasilgimanj.

⁷ Nin minam da yanj amin kinda da pat yipguron yok-walgimanj da puluganj kigimanj.

Pat unjun tuwil kigit, do nin puluganj kigimanj.

⁸ Yawe Kwen Kokup ae miktimyo wasagit, unjun da iyi nin tagisi panpulugosok.

125

Pinjkop da miñat amin kabini yopban tagisi yikganj
Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Miñat aminyo egip egipni Yawekon tosok yanjsi nandanj
amin unjun Saion Kabap yombem.

Kabap unjun dima nimnimigek tebaisi tokdisak.

² Hlej da Jerusalem anjwasinjek toñ unjun da tilak Yawe
da abisok ae don panjwasinjek miñat amini kilani
akdisak.

³ Amin yokwi da amin kilegi dakon miktim toktoji kilani
dima ani.

Yanj ani kanj, amin kilegi yokwi akdanj.

⁴ Yawe, amin tagisi butni kilegi unjun aminon anpak tagisi
anjyobi.

⁵ Mani miñat aminyo iyi dakon anpak yokwini yolek anj,
unjun yo yokwisi anj yobi.

Yokwi pakpak amin do yo yokwisi anj yobi.

Israel amin yawori tagi egipni.

126

Pinjkop da panpulugosak do Israel amin da bisit awit
Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ Yawe da nin uwal da kisiron ban timik aeni Saion kokup papmon panjagut bisapmon dipmin yombem pindakgimanj.
- ² Nin jikgo madepsi yanjagimanj.
 Anjek kisik kisik kap yagimanj.
 Yan anjapno miktim diwari dakon minjat aminyo da yan yawit,
 “Yawe da Israel amin panpulugok do pi madepsi agit.”
- ³ Asisi, Pinjkop da nin panpulugok do pi madepsi agit, do nin wagol tagisisi nandamanj.
- ⁴ Yawe, miktim kibirikon sikak manakwa jon yo morap ae kwon unun da tilak panpuluganaki kalip tagisi egipgumanj yan gin aenin tagisi egipneñ.
- ⁵ Amin kunam tagek jap kwaokganj, unun kisik kisik nandanek bami pakdanj.
- ⁶ Asisi, amin kunam tagek jap yet kwaot do jap yet pigaga pangwanj, unun don jap bami pektanba pan panjobinej kisik kisik kap yokdanj.

127

Pinjkop da yo tagisi an yoban mani anjkiwitiw
 Solomon dakon kap kinda. Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ Yawe da panpuluganban kisit kilda yut dima anj tam, pi isal dogin abam.
 Yawe da panpuluganban kila amin kokup pap kinda kilani dima anj tam, kila isal dogin abam.
- ² Nin jap timit do nandaba kik anjek wisa dima daganakwan pidan pi gin anjgapno wigi pilin toni kanj, pi unun isal dogin amanj.

Nido, Piŋkop da miŋat aminyo but dasi galak taŋ yomisak uŋun yik yawot yomisak.

³ Piŋkop da nin do yo tagisi aŋ nimiŋek monji gwayo but galak do nimisak.

Uŋun gisam tagisi Piŋkopmon timikgamaŋ.

⁴ Yawi kaluk dakon monji gwayo uŋun gobiŋ da yaŋ emat amin kinda da kisiron toŋ.

⁵ Amin monji gwayo morapmi amin kisik kisik tagi ani.

Uŋun da gen pi tamokon uwal gat gen pi aŋakwa aŋpulugokdaŋ.

Aŋakwa mayagi dima pakdisak.

128

Piŋkop da geni guramikgaŋ amin do yo tagisi aŋyomisak Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Amin morap Yawe do pasalek geni guramikgaŋ uŋun amin kisik kisik tagi ani.

² Ji pi aŋek uŋun dakon bami paŋ noni.

Ji kisik kisik aŋek tagisi egipdaŋ.

³ Miŋatgo da yutgokon wain nap da yaŋ bami madepsi toni.

Ae miŋat monjiyogo da olip kindap moniŋ yombem da yutgokon tamokon aŋgwasinek yiŋni.

⁴ Asi, Yawe do pasalek ekwaŋ amin kisik kisik tagi ani.

⁵ Yawe Saion kokup papmon egisak uŋun da gisam tagi damjak.

Ji miktimon egipni bisap morapmon Jerusalem kaŋakwa tagisi tosak dosi nandisat.

⁶ Ji bisap dubagisi egek babakji pindatni do nandisat.

Israel amin yawori tagi egipni.

129

Israel amin da Pinjkop da uwalni panjupbal asak do bisit awit

Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Israel amin, gak monijisogon da wij abisok ekwamanon gak uwal da yokwi anj gamgwit dakon gen niyiki.

² Gak yanj yoki, “Monijisogon da wij abisok ekwamanon bisapmon uwal da nak yo yokwisi anj namañ.

Mani nak aripmi dima abij nepni.

³ Nak obisi baljanakwa nap kirij da manjinokon giptimno dapba kirijikwanj.

Pi kaga dangap pindakgamanj unun da tilak baljanba wuda dubagisi di noman toñ.

⁴ Mani Yawe unun kilegisi.

Nak amin yokwi da nap teban wamgwit unun mandanj daganakwan oman monji sanjenek dima egisat.”

⁵ Nak Yawe da mijat aminyo Saion kokup pap do uwal anj unun mayaktok yomijek pabij yopmanek yolban tobilek kokupnikon kini dosi nandisat.

⁶ Unun joñ yut kwenon kwanek don dubak tokdo anakwa gildat da pindakban tepmi kibidoñ unun yombem ani dosi nandisat.

⁷ Amin kinda da joñ unun baljan panmuwuk wamanek dima panjisak.

⁸ Ae mijat aminyo uwalnin da kapmatjok kijek “Yawe da yo tagisi anj damijek gisam damjak” yanj dimasi yoyini dosi nandisat.

130

Amin kinda Pinjkop da anpulugosak do bisit agit Pinjkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ Yawe, butno jigisi tarajakwan anpulugoki do yan tidosot.
- ² Amin Tagi, bisitno nandaki.
Anpulugoki do gayisat, do nandar nabi.
- ³ Yawe, gak da diwarinin manjijek gen pikon nipbim tam,
Amin Tagi namin da gengo yapban?
- ⁴ Mani gagon diwari wiririt toso, do nin gak do pasal gamnensi.
- ⁵ Nak Yawe da anpulugosak do nandajek jomjom asat.
Anek geni do tebaisi nandar gadasat.
- ⁶ Nak Amin Tagi da anpulugosak dosi nandajek but kindap asat.
Kalbi kila amin da uwal apni do kila anek wisa tepmi dagosak do antep an unun yapmajek but kindap madepi asat.
- ⁷ Israel amin, Yawe da nin do but dasi galak taj nimisak,
ae dima yokwi tonej yan do bisapmi bisapmi nin anpulugosok, do Yawe da nin anpulugokdisak yansi nandar teban tajej unun do jomjom anej.
- ⁸ Unun da Israel amin nin yokwikon baj timigek diwarinin kisisi wiririk nimisak.

131

Amin kinda iyi do nandaban pijakwan bisit agit Dewit dakon kap kinda. Pijkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ Yawe, nak naga do nandako dima wigisak.
Mano dima awigisat.

Nak yo kinda ni da wikwisi asak ae yo ujun dakon mibili aripmi dima nandako pisosak ujun do nandaba kik dima asat.

- ² Nak butno tagisi tosak do pi at da butno yawori tosak.
Nak egisat ujun monji naknak da yan meni da kisiron nandaba kigi mini pagegisak nak ujun yombem.
- ³ Israel amin, ji abisok ae bisap morap don kisi Yawe da panpulugosak do nandan teban tajej jomjom ani.

132

Piŋkop dakon telagi yut madep do kisik kisik awit

Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ Yawe, gak Dewit do dima iŋtoki.
Ae jigi morap pagit kisi do dima iŋtoki.
- ² Dewit da Israel amin dakon Yawe, Piŋkop tapmimi toŋ, ujun do yan teban tok kinda yan yagit,
- ³ “Nak yutnon dima kikerŋ, ae dipmin potpot tamokon dima pokgeŋ.
- ⁴ Nak dipmin dima pokgeŋ.
- ⁵ Mibiltok Yawe do yut kinda abeŋ, ujun Israel amin dakon Piŋkop Tapmimi Toŋ ujun da egipjakdo.
Aŋek don yik yawot abeŋ.”
- ⁶ Nin Betlehem kokupmon egek Saŋbek Saŋbek Kinam dukwan tosak ujun dakon geni nandagimaŋ.
Aŋek ujun Kiriati Jearim da miktimon taŋban kagimaŋ.
- ⁷ Kaŋek yan yagimaŋ,
“Nin kili Yawe da yutnon wigino.
Ae ujun da kapmatjok kiŋek gawak imneŋ.”

- ⁸ Yawe, gak Saɲbek Saɲbek Kinamgo gat kisi abinjek yik yawot yutgokon yikgi.
Saɲbek Saɲbek Kinam unun gak dakon tapmim madepgo dakon tilak asak.
- ⁹ Mukwa sogok amingo paɲpuluganaki toktogisi anpak kilegi ani.
Anaki unun anpakni kilegi da imalni tagisi da yaɲ asak.
Ae miɲat aminyogo paɲpuluganaki kisik kisik anek kap yoni dosi nandisat.
- ¹⁰ Yawe, oman amingo Dewit do nandan ibi.
Kila amin madep gaga manjigil unun manji dima ibi.
- ¹¹ Gak da kalip Dewit do yaɲ teban tok tebaisi an imgul, ae gengo kulabik aripmi dima akdisal.
Yaɲ iyigil, “Nak da monji kabigokon kinda yipbo kila amin madep egipjak.”
- ¹² Monjigoni nak dakon saɲbek saɲbekno guramitni, ae gen morapno yober unun guramitni kaɲ, don bisap dagok dagogi mini babigoni dakon monjini kila amin madep dagokdaɲ.”
- ¹³ Yawe da Saion kokup pap iyi do tilak agit da unudon toktogisi egip do nandisak.
- ¹⁴ Yaɲ yagit, “Nak unun kokup papmon toktogisi egipdisat.
Nak unun kokup papmon kila amin madep egipber do tilak kili agim.
- ¹⁵ Nak Saion kokup pap dakon miɲat aminyo do yo morapmi imdisat.
Anapbo yo do wadak wadak dima akdaɲ.

Añek yoni mini amin do jap morapmi yobo nañ tugokdañ.

¹⁶ Nak da Saion kokup pap dakon mukwa sogok amin kabini yokwikon bañ timikgo unun da imalni yombem asak.

Añapbo Saion dakon miñat aminyo da kisik kisik kap yokdañ.

¹⁷ Nak da Dewit da kabikon amin kinda abidañek yipbo unun kokup papmon kila amin madep dagosak.

Añek miñat amin kabino do lam kinda da yañ tenñeñañ yomjak.

¹⁸ Nak da uwalni pañmayak akdisat.

Mani kila amin madepno tilim madepni gat yitdisak.”

133

Not do but dasi galak tañ yomyom anpak do tagisi nan-
dawit

Dewit dakon kap kinda. Piñkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

¹ Piñkop dakon miñat aminyo but kalon añek egipni kañ unun tagisi, ae buri tagisi akdañ.

² Unun anpak unun wagil tagisisi. Unun olip dakon nelagi yombem.

Olip dakon nelagi Aron do tagal imiñakwa mogim dangwanikon pigek imal dubakni da diwarikon pigigit.

³ But kalon anpak unun kalbi gik sitnañ Emon Kabap ae Saion Kabapmon moñ unun yombem tagisi.

Yawe da but kalon ekwañ amin gisamni yomisak.

Egip egip dagok dagogi mini unun yomisak.

134

Piŋkop dakon man aŋkisino

Piŋkop gawak imim tamokon kigik dakon kap.

- ¹ Yawe dakon oman amin morap, ji kalbi yutnikon pi aŋ amin, ji mani aŋkisini.
- ² Telagi yutnikon kisitji paŋenagek Yawe dakon man aŋkisini.
- ³ Yawe kundu ae miktim wasagit uŋun Saion egisak, uŋun da yo tagisi aŋdamjak dosi nandisat.

135

Yawe aŋkisik dakon kap

- ¹ Yawe aŋkisini!
Yawe dakon oman amin, ji mani aŋkisini.
- ² Ji Yawe da nagalgwan Piŋkop da yutnon omani aŋ, ji Yawe aŋkisini.
- ³ Yawe uŋun tagisi, do Yawe aŋkisineŋ.
Mani uŋun tagisisi, do kap yaŋek aŋkisini.
- ⁴ Yawe da Jekop iyi do aŋawakgit.
Israel uŋun Piŋkop iyi dakon amin kabi.
- ⁵ Yawe uŋun mani wukwisi yaŋ nandisat.
Amin Tagi da piŋkop toptopmi morap kisisi yapmaŋ mudosok.
- ⁶ Yawe kwen kundukon, ae miktimon, ae tap kwenon, ae tap kagagwan, galaktokni yolek yo morap ak do nandisak uŋun asak.
- ⁷ Uŋun da yaŋban gikwem noman toŋ, ae mal aŋek sikak mosok, ae yo morap yopyop yutnikon da mirim yopban kwaŋ.

- ⁸ Isip miŋtimon Isip amin dakon monji mibiltogi gat ae bit kilapyo dakon monji mibiltogi uŋun dapban kimakgwit.
- ⁹ Isip miŋtimon kila amin madep gat ae kila amini gat paŋupbal ak do wasok tapmimi toŋ mibili mibili agit.
- ¹⁰ Yawe da miŋtim morapmi paŋupbal aŋek kila amin madep tapmimi toŋ morapmi dapban kimakgwit.
- ¹¹ Amo amin kabi dakon kila amin madep Sion aŋakban kimakgit, ae Basan dakon kila amin madep Ok, ae Kenan miŋtim dakon kila amin madep morap gat kisi dapban kimakgwit.
- ¹² Yaŋ aŋek uŋun kila amin madep dakon miŋtimni amin kabini Israel do yomgut.
- ¹³ Yawe, mango bisap mudok mudogi mini taŋ aŋaŋ kikdisak.
Babikon da babikon man bingo do nandaŋ aŋaŋ kikdaŋ.
- ¹⁴ Yawe dakon amin kabi uwalni da yo yokwi anyoba iyi paŋkutnokdisak.
Oman amini do bupmi nandaŋ yomisak.
- ¹⁵ Amin ŋwakŋwari Kabi kokup kidatni uŋun silwa ae gol baŋ wasoŋ.
Amin kisit da wup uŋun wasoŋ.
- ¹⁶ Kokup kidat dakon wupmi uŋun gen kagani toŋ, mani gen aripmi dima yoni.
Ae dabilni toŋ, mani yo aripmi dima pindatni.
- ¹⁷ Ae mirakni toŋ, mani gen aripmi dima nandani.
Ae mirim dima paŋ.

- ¹⁸ Kokup kidat dakon wupmi wasonj amin, ae egip egipni kokup kidaron tosok yanjsi nandanj amin morap, unun kokup kidat dakon wupmi yombem akdanj.
- ¹⁹ Israel minjat aminyo, ji Yawe anjksini.
Yawe dakon mukwa sogok amin, ji mani anjksini.
- ²⁰ Liwai da kabikon nani, ji Yawe anjksini.
Minjat aminyo Yawe do pasolgoj amin, ji mani anjksini.
- ²¹ Yawe Jerusalem kokup papmon egisak, do minjat aminyo ji Saion wigek mani anjksini.
Yawe anjksini!

136

Piŋkop ya yanj iyik do dakon kap

- ¹ Yawe anpakni unun tagisisi, do ya yanj iyinejsi.
Dagok dagogi mini nin do but dasi galak tanj nimisak.
- ² Nin Yawe ya yanj iyinej.
Unun da piŋkop toptopmi morap yapmanj mudosok.
Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminj kimokdok.
- ³ Nin Amin Tagi ya yanj iyinej.
Unun da amin tagi morap yapmanj mudosok.
Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminj kimokdok.
- ⁴ Unun kalonj da wasok tapmimi tonj madep asak.
Toktok teban nin do but dasi galak tanj niminj kimokdok.
- ⁵ Iyi da nandak nandagon da kundu ae yo morap kwen tonj unun wasagit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj nimin
kimokdok.

⁶ Miktim yipban kwen tagit, ae pakbi yipban mibilikon
tagit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj nimin
kimokdok.

⁷ Gildat gat kanek gat wasagit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj nimin
kimokdok.

⁸ Gildat yipban gildat kinda kila asak.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj nimin
kimokdok.

⁹ Kanek gat gik morap gat yopban pilin kila anj.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj nimin
kimokdok.

¹⁰ Nin Yawe ya yanj iyinej.

Unjun Isip amin dakon monji mibiltogi dapban
kimakgwit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj nimin
kimokdok.

¹¹ Israel amin timik panjobinjakwan Isip yipmanj dekgwit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj nimin
kimokdok.

¹² Iyi da tapmim madepmon da timik panjopgut.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj nimin
kimokdok.

¹³ Tap Gami pudañban timi bamori agit.

Toktok teban nin do but dasi galak tanj nimin
kimokdok.

¹⁴ Iyi mibiltok kinjek minjat amini timik panjobinjakwan tap
idap pudawit.

- Toktok teban nin do but dasi galak taŋ nimiŋ kimokdok.
- ¹⁵ Mani Isip dakon kila amin madep gat ae emat amini gat yopban pakbi naŋ kimakgwit.
Toktok teban nin do but dasi galak taŋ nimiŋ kimokdok.
- ¹⁶ Miktim kibiri timon miŋat amini mibiltan yomiŋek kigit.
Toktok teban nin do but dasi galak taŋ nimiŋ kimokdok.
- ¹⁷ Kila amin madep tapmimi toŋ dapban kimakgwit.
Toktok teban nin do but dasi galak taŋ nimiŋ kimokdok.
- ¹⁸ Ae kila amin madep man bini toŋ dapban kimakgwit.
Toktok teban nin do but dasi galak taŋ nimiŋ kimokdok.
- ¹⁹ Amo amin kabi dakon kila amin madep Sion aŋakban kimakgit.
Toktok teban nin do but dasi galak taŋ nimiŋ kimokdok.
- ²⁰ Ae Basan dakon kila amin madep Ok aŋakban kimakgit.
Toktok teban nin do but dasi galak taŋ nimiŋ kimokdok.
- ²¹ Aŋek uŋun kila amin madep dakon miktimni miŋat amini do yomgut.
Toktok teban nin do but dasi galak taŋ nimiŋ kimokdok.
- ²² Miktim uŋun oman amini Israel do yomgut.
Toktok teban nin do but dasi galak taŋ nimiŋ kimokdok.
- ²³ Uwal da pabiŋ nipgwit bisapmon nin do sigin nandan nimgut.

Toktok teban nin do but dasi galak taŋ nimiŋ
kimokdok.

²⁴ Aŋek uwal da kisiron baŋ timikgit.

Toktok teban nin do but dasi galak taŋ nimiŋ
kimokdok.

²⁵ Miŋat aminyo gat ae bit kilap morap gat jap yomisak.

Toktok teban nin do but dasi galak taŋ nimiŋ
kimokdok.

²⁶ Do Kwen Kokup Piŋkop ya yaŋsi iyineŋ.

Toktok teban nin do but dasi galak taŋ nimiŋ
kimokdok.

137

Israel amin uwalni da miktimon egek kokupni do kunam takgwit

¹ Nin Babilon amin dakon pakbini da ileŋikon yigek Saion kokup pap do nandak nandak aŋek kunam takgimaŋ.

² Kindap kapmatjok tawit unun da kilinikon gitanin mindano taŋakwa saŋbejek dima tidagimaŋ.

³ Nido nin timik miktimmikon paŋkiwit amin da kap yoneŋ do niyiwit.

Yokwi aŋnimgwit amin da tebai yaŋ niyiwit,

“Nin da kisik kisik panerŋ do ji da kap yoni do nandamaŋ.

Saion dakon kap kind a yoni.”

⁴ Mani miktim dubagikon egek Yawe dakon kap niaŋon da taŋi yoneŋ?

⁵ Jerusalem, nak gak do iŋtokenŋ kaŋ, Piŋkop da nak aŋiŋtok aban saŋbejek gita dima tidokenŋ.

⁶ Jerusalem, nak gak do iŋtaŋek yo isali yaŋ gandarjek yo diwari do nandako wigini kaŋ, Piŋkop da

nak melno anjkadim aban kap dima yokerj dosi
nandisat.

- ⁷ Yawe, gak Idom amin da kalip Babilon dakon emat amin
jonikgwit unun do aego nandaki.
Babilon amin da emat wamanjek Jerusalem abidawit
bisapmon Idom amin da gen yan yawit,
“Yut morapni kisi tuwil mudanek panjupbal an
mudoni.”
- ⁸ Babilon, nandaki.
Gak tasik tokdisal.
Nin do anpak yokwi nian an nimgul unuden gin
kobogi yokwisi timitdisal.
Kobogi yokwi gamjak amin unun kisik kisik tagi asak.
- ⁹ Unun da gak dakon monji monij monij timik maban
tipmon manjek obisi tasik tanjek kimotdan.

138

Amin kinda Pinjkop do ya yan iyigit
Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, nak but dasi nandanek ya yan gayisat.
Pinjkop toptopmi da dabilon kap yanek mango yan
anjkisiat.
- ² Bisapmi bisapmi but dasi galak tan naminek kilano tagisi
asal, ae mango gat gengo gat da yo morap yapman
mudanek unun da wukwisi amal.
Yando, nak Telagi Yut Madepgokon gawak gaminek
mango yan anjkisikerj.
- ³ Gak do bisit asat bisapmon nandan namisal.
Anjek tapmim naminek butno anteban asal.

- ⁴ Yawe, miktimon kila amin madep morap da gengo kili nandayin, do unun da mango yan anjkisini dosi nandisat.
- ⁵ Tilimni unun madepsi, do unun da Yawe dakon wasokni do nandajek kap yoni dosi nandisat.
- ⁶ Yawe unun wukwisi egek amin iyi do nandaba pan amin unun nandaj yominek kilani asak.
Mani iyi do nandaba wigisak amin unun yum dabil dagin pindakdak.
- ⁷ Jigi mibili mibili altan naba kilano anjaki dima kimokdot.
Uwalno da nak do japmi nandaj, mani gak tapmingo madep, do si pabin yopmanek nak anpulugosol.
- ⁸ Yawe da nak niansi egipbenj ae pi ni ban aben do nandagit unun kilano anakwan an mudokenj.
Mudok mudogi mini nak do but dasi galak tan namisal.
Gak da nak wasagil, do dima intan nabi.

139

Pijkop da nandaj nimek kilanin asak

Dewit dakon kap kinda. Kap yon amin dakon kila amin do mandabi.

- ¹ Yawe, gak butnokon yo ni da ton unun kokwin anek bamisi nandaj namisal.
- ² Gak nak da yik pidoty asat unun nandaj mudosol.
Dubagikon da nandak nandakno nandaj mudosol.
- ³ Nak kosit agisat bo ae dipmin pokdoron nian egisat unun gak da nandisal.
Gak anpakno kisisi nandaj mudosol.
- ⁴ Yawe, nak gen kinda yok do asat unun gak da kili nandagil.
- ⁵ Gak mibiltok ae bunonyo agaki kisitgo da nak abidosok.

- ⁶ Nandak nandakgo da nandak nandakno yapmanjek wuk-wisi asak.
Uñun nak da aripmi dima nandakenj.
- ⁷ Nak dukwan kinjek Wupgo yipmanj dekkeñ?
Nak pasal dukwan kinjapbo gak kapmatjok dima egipdisal?
- ⁸ Kwen Kokupmon wigikenj kanj, gak unjudon egipdisal.
Ae kimakbi tamogwan pigikenj kanj, unjudon kisi egipdisal gin.
- ⁹ Pidanj piriropmanj gildat wisak tetgin do dubagisi kikenj bo tap diwarisikon kikenj kanj,
- ¹⁰ gak unjudon egipdisal gin.
Anjek kisitgo da nak abidanjek kosit nolikdisal.
Tapmingo madep, do nak anpulugokdisal.
- ¹¹ Nak “Pilin tuk da nak ankisibisak, ae gildat dakon tenjenj nak angwasisak unjun da pilin tuk asak” yanj yokenj kanj
- ¹² pilin tuk da nak aripmi dima ankisibisak.
Kalbi unjun gildat kalba yombem akdisak.
Pilin gat ae tenjenj gat kisi pindakbi aripsi amal.
- ¹³ Gak da giptim diwat morapno kisi wasagil.
Menj da butgwan nak unjungwan wasanj mudagil.
- ¹⁴ Nak da gak ankisisat, nido gak da pi njwakjwarisi anjek nak wasanj nepgul.
Nak pakyanjsi nandisat, gak da yo morap wasagil unjun njwakjwarisi.
- ¹⁵ Menj da butgwan pasili tamogwan tagok tagok agim bisapmon gak da pindagaki kidat morapno taganek notnikon sanjbewit.
- ¹⁶ Menj da dima anjalankwan kili nandagil.

Nak miiktimon dima altagim, mani gak da gildari
gildari miiktimon egipbej do nandagil ujun papi-
agokon kili mandagil.

- ¹⁷ Piŋkop, nandak nandak morapgo ujun wagil tagisasi.
Nandak nandakgo ujun madepsi, amin da aripmi
dima manjiri.
- ¹⁸ Gak da nandisal yo morap manjikej kaŋ, tap ilejon
niman morap yapjak.
Dipminon da pidosot bisapmon nak gak gat sigin
egisat.
- ¹⁹ Piŋkop, amin yokwi dapbi kimotni do nandisat.
Amin dapdap amin ji nepmaŋ dek kit!
- ²⁰ Ujun amin da gak do gen yokwi yoŋ, ae gak dakon man
do gen gireŋ yoŋ.
- ²¹ Yawe, nak amin gak do kuragi nandaŋ amin do kuragi
nandaŋ yomisat.
Ae amin kwen wigik aŋgamaŋ amin do nandaba
yokwi tok aŋ yomisat.
- ²² Asisi, nak ujun amin do kuragisi nandisat.
Ujun pindakgo nak dakon uwalno aŋ.
- ²³ Piŋkop, kokwin tagisi aŋek nak dakon nandak nandak
morap butnokon toŋ ujun do nandaki.
Aŋkewalek nandak nandak morapno do pakyaŋsi
nandaki.
- ²⁴ Egip egipno kokwin tagisi abi.
Aŋpak yokwi di nandak nandaknokon di taŋbam.
Egip egip teban dakon kosit naŋ aŋaŋ kiki.

140

Amin kinda da Piŋkop da kilani tagisi asak do bisit agit
Dewit dakon kap kinda. Kap yoŋ amin dakon kila amin do
mandabi.

¹ Yawe, amin yokwi da kisiron baŋ pulugaŋ nepbi.

- Kilano tagisi anjaki emat amin da dima anjupbal ani.
- ² Toktogisi anjak yokwi ak do nandak nandak an, anjek toktogisi minjat aminyo da binapmon pidok pidok panalon an.
- ³ Gen yogokni unun tunon amin emari ton dakon geni yombem, geni tepmisi.
Ae gen yogokni unun tunon amin emari ton dakon pakbi yokwini yombem da gen kagakon tugawit da minjat aminyo panjupbal an.
- ⁴ Yawe, kilano tagisi anjaki amin yokwi da dima abin nepni.
Dam anjaki emat amin nak anjupbal ak do gen yon, unun yo kinda dima ani.
- ⁵ Kwen wigik amin da nak do pat yipman.
Nak do kilap nan yan abidok do nap teban ban nak da kosiron pat yipman.
- ⁶ Yawe yan iyisat, “Gak Pinjopno.”
Yawe, nak anjuplugoki.
Yan tidosot, do nandan nabi.
- ⁷ Amin Tagi Yawe, gak yokwikon ban timit timit amino tapmimi tonji.
Kalip uwal gat emat wamguman bisapmon anjukt-nagil.
- ⁸ Yawe, amin yokwi da yo timit do galak ton unun dima yobi.
Yum pindagaki anjak yokwi ak do gen yan parteban awit unun dima ani.
- ⁹ Yum pindagaki uwalno da emaron dima abin nepni.
Yo unun ak do nandan unun partobilbi iyikon noman toni.
- ¹⁰ Kindap yipbi kwenikon moni.
Mabi gapma madepgwan pigeak ae dima wini.

- ¹¹ Isal dogin amin diwari gen yan yomaŋ amin yum pindagaki nin da miƙtimon taŋi dima egiƙni.
Ae emat aminon yo yokwisi noman taŋ yoba paŋilni do nandisat.
- ¹² Yawe, gak da jigi paŋ amin gat ae yo do wadak wadak aŋ amin gat paŋpulugosol.
- ¹³ Miŋat aminyo kilegi da mango aŋkisikdaŋ.
Uŋun gak gat kisi egiƙdaŋ.

141

Amin kinda kalbi bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

- ¹ Yawe, nak gak do yan tidosot.
Tepmisi aŋpulugoki do nandisat.
Gak do yan tidosot, do bisitno nandaki.
- ² Bisitno da mukwa kibani tagisi da yan gagon opjak dosi nandisat.
Ae gak do kisitno paŋenokdot uŋun da piŋindo dakon paretno yan asak.
- ³ Yawe, gen kagano do kila tagisi aŋaki gen yokwi kinda dima yokeŋ.
- ⁴ Yum nandaŋaki butnokon da aŋpak yokwi ak do dima nandakeŋ.
Ae yum nandaŋaki amin yokwi gat muwuk agek yokwi dima aneŋ.
Yum nandaŋaki uŋun dakon jap noknok bisap madepmon uŋun gat dima yiŋneŋ.
- ⁵ Yum nandaŋaki amin kilegi kinda da nak aŋmilip ak do jigi taŋi namjak.

Mani nak amin yokwi not dima anj yoberj.

Pinjkop da amin yokwi unun anpak yokwini dakon kobogi pantobil yomjak do bisit asat.

⁶ Amin da amin yokwi dakon kila amini unun timigek maba tip domon pigini bisapmon Yawe dakon gen unun bamisi yan nandaba pisokdanj.

⁷ Anek amin da jap pi do miktin pidarek pandamit anj, unun da tilak unun amin dakon kidari pandamit anek maba kimakbi tamogwan pigikdanj.

⁸ Mani Amin Tagi Yawe, nak gak do nandanj gadasat.

Gak da nak tagisi anjknosol.

Yum nandanjaki dima kimokgej.

⁹ Anpuluganaki amin yokwi da pat yipgwit unudon dima yokwalgej.

¹⁰ Yopbi iyi pat yipgwiron iyi yokwalni.

Mani nak kosit tagisi agek yo kinda da dima anjupbal asak.

142

Dewit Pinjkop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda. Kap on do Maskil yan yonj. Dewit tip kinamgwan egek bisit on mandagit.

¹ Nak Yawe da anpulugosak do tebaisi yan tidosot.

Bupmi nandanj naminek anpulugosak do bisit asat.

² Nandaba kikno gat ae jiggi morap noman tarj namanj unun kisi iyij mudosot.

³ Jigisi nandanjek wagilsi yokwi tokdisat yan nandisat bisapmon, Yawe niansi aberj unun gak da nandisat.

Kosiron yokwalgej do amin da pat piwit.

⁴ Nak anpulugosak amin kinda kapmat dima akban kosot.

Amin kinda da kilano dima asak, ae amin kinda da nak do bup tarjek dima anjikutnosok.

⁵ Yaŋdo, Yawe nak anpulugoki do bisit gayisat.

Gak kalonjin pasili tamono.

Miktimon egisat bisapmon gak gat gin egip do nandisat.

⁶ Butno obisi jik tosok, do anpulugoki do bisit asat unjun nandaki.

Nak anjopmanjan amin unjun tapmimni madepsi.

Aripmi dima pabij yopbej, do unjun da kisiron ban pulugaŋ nepbi.

⁷ Jigikon yikdat, do pulugaŋ nepbi tagisi egipbej.

Yaŋ anaki yo tagisi annamisal unjun do nandanjek miŋat amin kabiyogo muwutnikon mango anjisikerj.

143

Amin kinda Pinjop da anpulugosak do bisit agit

Dewit dakon kap kinda.

¹ Yawe bisitno nandaki.

Mirakgo yopmanjek anpulugoki do yaŋ tidosot unjun nandaki.

Gak amin kilegisi, ae bisapmi bisapmi dima nepmanj dekdal, do bisitno nandaki.

² Gak da dabilon amin kilegi kinda dima egisak, do oman amingo nak gen pikon dima nepbi.

³ Uwalno da nol anki nikban manj miktimon pokdot.

Anakwan amin kili kimakgwit da aripmon pilin tukgwan egisat.

⁴ Nandak nandakno upbal tanakwan but pasol madepsi nandisat.

- ⁵ Kalipsi egipgum unjun do nandisat.
Yo morap agil ae pi tagisi agil unjun do nandak
nandak tebaisi asat.
- ⁶ Anpulugoki do didasat.
Miktim kibirisi da sikak do nandisak, unjun da
aripmon nak gak do madepsi galak tarj gamisat.
- ⁷ Yawe, butno tapmimi mini aban nandisat, do bisitno
nandaneq tepmisi anpulugoki.
Dima pasil nabi.
Yarj abi karj, amin kili kimakgwit unjun da tamokon
kikerj.
- ⁸ Egip egipno gagon tosok yarjsi nandisat, do anpuluganbi
wisa dagokdo gak da amin nin do but dasi galak
tarj nimisal unjun do nandakerj.
Nak bisit gayisat, do kosit nolirjbi unjun narj kikerj.
- ⁹ Yawe, kilano abi do gagon obisat, do uwalno da kisiron
ban pulugan nepbi.
- ¹⁰ Gak Pinjkopno, do nayirj dekbi gak dakon galaktok yolek
egipbenj.
Wupgo tagisi unjun da mibiltarj namirjakwan kosit
kilegikon agipbenj.
- ¹¹ Yawe, man bingo tagisi tosak do yokwikon narj pulugan
nepbi.
Gak amin kilegisi, do jigi morap pasat unjun wiririk
nabi.
- ¹² Nak do but dasi galak tarj namisal, do uwalno dapbi
kimotni.
Nak oman amingo, do uwalno obisi dapbi kimotni.

144

Kila amin madep da Piŋkop da anpulanganban emaron
teban tagit do ya yaŋ iyigit
Dewit dakon kap kinda.

¹ Nak Yawe dakon man anŋkisisat.

Uŋun tiŋ madepno.

Emat dakon mibili tagisi nayiŋ dekdak.

Anek anŋtagap aban emat do tagap tosot.

² Uŋun but dasi galak taŋ namisak, ae dam tebano aripmi
dima tuwili egisak.

Uŋun pasili tamono, ae yokwikon baŋ timit timit
amino.

Uŋun pasikno tebaisi, do anŋkutnaŋakwan tagisi
egisat.

Amin ŋwakŋwari Kabi pabiŋ yopmaŋakwan nak da
yongangwan ekwaŋ.

³ Yawe, miŋat aminyo nin niaŋen amin di baŋ nin do
nandak nandak madep asal?

Nin yo isalisi.

Gak nido kilanin kakgimansi asal?

⁴ Mirim bisap kaloŋ piŋono kwaŋ uŋun da tilak bisap
piŋipmisi ekwamaŋ.

Wupnin gildaron tepmisi altaŋ pasilgaŋ uŋun da
tilak bisap piŋipmisok gin ekwamaŋ.

⁵ Yawe, kundu witdalek piki.

Kisitgo kabapmon yopmaŋaki mukwa madepsi
pidoni.

⁶ Mal yiŋbi noman taŋek uwal yolban kiŋ mudoni.

Gobiŋgo yamaŋaki pasal kiŋ mudoni.

⁷ Kisitgo yiŋbi piŋakwan nak ilikbi wikeŋ.

Aŋaki pakbi ilarisi yipmaŋ dekgeŋ.
Amin ņwakŋwari Kabi da kisiron baŋ abidoki.

⁸ Uŋun amin gen bami dima yoŋ.

Top baŋ gin yaŋek gen uŋun bamisi yaŋ yoŋ.

⁹ Piŋkop, nak abisok gak do kap kalugi yokeŋ.

Gita tidaŋek gak do kap yokdisat.

¹⁰ Kila amin madep paŋpulugaŋaki emaron teban toŋ.

Oman amingo Dewit nak yokwikon naŋ abidaŋil.

¹¹ Uwal yo yokwi aŋ namaŋ da kisiron baŋ abidoki.

Aŋek Amin ņwakŋwari Kabi da kisiron baŋ abidoki.

Uŋun gen bami dima yoŋ.

Top baŋgin yaŋek gen uŋun bami yaŋ yoŋ.

¹² Nin monjinin wili kindap da yaŋ tebaisi tagoni do nandamaŋ.

Ae gwanin da kila amin madep dakon yut dakon tilimni tagisi da egiŋni do nandamaŋ.

¹³ Pigaganin da jap bami morapmi taŋakwa jap paŋ yopyop yut madepsi tugaŋ toni do nandamaŋ.

Aŋakwa sipsipnin da monji morapmi sigin paŋjalani.

¹⁴ Ae bulmakau da monji morapmi paŋjalani.

Aŋakwa yokwi di dima altoni ae kinda dima kimotjak.

Nin dakon kosiron miŋat bo wili kinda da jigi bo ae tepmi paŋek kunam dima tatjak do nandamaŋ.

¹⁵ Miŋat amin kabi yo unuden timikgaŋ unun kisik kisik tagi ani.

Miŋat aminyo Yawe yipba Piŋkopni egisak unun kisik kisik tagi ani.

145

Piŋkop anŋkisik dakon kap

Dewit dakon kap kinda. Kap on Piŋkop dakon man anŋkisik dakon kap.

¹ Piŋkopno ae Kila Amin Madepno, bisapmi bisapmi mango anŋkisikeŋ.

² Gildari gildari mango anŋkisikeŋ.

Dagok dagogi mini gak anŋkisiŋ wigikeŋ.

³ Yawe uŋun mani wukwisi, do mani anŋkisiŋ kimotneŋ.

Mani wukwisi, do uŋun dakon mibili kisi amin da aripmi dima nandaba pisogi.

⁴ Babikon da babikon pi madep an an agil uŋun do yaŋ yaŋ akdaŋ.

⁵ Amin da tapmim madepgo gat ae Kila Amin Madep Wikwisi egisal uŋun do yokdaŋ.

Anakwa nak do pi madep madep asal uŋun do nandaneŋ egipbeŋ.

⁶ Amin da pi masi masimi asal uŋun dakon geni yokdaŋ.

Anakwa nak da man madepgo do yokeŋ.

⁷ Anpakgo tagisi uŋun dakon geni yanek kapmon da anpakgo kilegisi uŋun do yoni.

⁸ Yawe da nin do nandaŋ yawok nimeŋek bupmi nandaŋ nimisak.

Butjap tepmi dima nandaneŋek but dasi galak taŋ nimisak.

⁹ Amin morap kisi do anpak tagisi anyomisak.

Anek yo morap wasagit uŋun do bupmikon da kilani asak.

¹⁰ Yawe, yo morap wasagil uŋun da mango anŋkisini.

Minat amin kabigo da mango anŋkisini.

- 11 Amin kila agakgokon tilimgo tosoq unjun do yokdaŋ.
Anek tapmim madepgo dakon geni yokdaŋ.
- 12 Yaŋ anakwa amin morap da pi madep asal unjun do nandani.
Anek gak kila amin madep tapmimi toŋ egisal ae mango wukwisi tosoq yaŋ nandaŋ gamni.
- 13 Gak kila amin madep dagok dagogi mini egek amin morap kilani akdisal.
- Yawe yaŋ teban tok gen yagit unjun kinda dima yapmanek guramik kimokdok.
Nin paŋpulugok do yo tagisi gin asak.
- 14 Jigini toŋ amin paŋpuluganeq amin da pabiŋ yopman-
gaŋ amin unjun paŋjenakban tagisi ekwaŋ.
- 15 Yo morap egip egipmi toŋ jap do aŋ bisapmon gagon siŋtaŋba wikwan jap upmokdol.
- 16 Jap gat ae yo morap gat aripnikon yomaŋaki tagisi ekwaŋ.
- 17 Yawe unjun anpak kilegi gin asak.
Yo morap wasaŋ yopguron anpak tagisi baŋ anyomisak.
- 18 Butdasi nandaŋek bisit iyaŋ amin Yawe unjun amin da kapmatjok egisak.
- 19 Iyi do pasolgoŋ amin yo nido galak toŋ unjun yoban timikgaŋ.
Bisitni nandaŋek yokwikon baŋ timikdak.
- 20 Iyi do but dasi galak taŋ imaŋ amin Yawe da kilani asak.
Mani yokwi aŋ amin paŋupbal akdisak.
- 21 Bisapmi bisapmi Yawe dakon mani ankisikeŋ.
Yo morap egip egipmi toŋ ji dagok dagogi mini mani telagi ankisini.

146

Piŋkop Paŋpulugokni dakon mani aŋkisiwit

- ¹ Yawe dakon man aŋkisini.
Nak naga mani aŋkisikenj.
- ² Miktimon egipbenj bisapmon Yawe dakon mani aŋkisikenj.
Piŋkopno do kap yanek aŋkisiŋ wigek kimokgeŋ.
- ³ On miktim dakon kila amin madep da gak aripmi dima aŋpulugokdaŋ, do egip egipji uŋun aminon tosok yaŋ dima nandani.
- ⁴ Uŋun kimagek miktim dagokdaŋ.
Yo ak do yawit uŋun bami dima noman tokdaŋ.
- ⁵ Mani amin kinda Jekop dakon Piŋkop da aŋpulugosak do nandaŋ gadaŋek jomjom asak uŋun amin kisik kisik tagi asak.
- ⁶ Piŋkop da kundu ae miktim ae tap ae yo morap uŋungwan toŋ wasagit.
Toktogisi yo morap ak do yosok uŋun akdisak.
- ⁷ Jiŋgikon ekwaŋ amin paŋpulugosok.
Ae jap do aŋ amin jap yomisak.
Yawe da dam tebanon ekwaŋ amin wital yopban kwaŋ.
- ⁸ Dabili mini amin dabilni paban piŋban siŋtoŋ.
Ae jiŋgi da tebai pabiŋ yopmaŋgaŋ amin uŋun jiŋgini kukwaŋ yomisak.
Yawe uŋun amin kilegi do but dasi galak taŋ yomisak.
- ⁹ Dubagiŋkon amin nin da miktimon ekwaŋ uŋun kilani asak.
Ae sakwabat gat ae monji meŋi datniyo kimakbi uŋun kisi kilani asak.

Mani amin yokwi aŋ uŋun da yo ak do nandaŋ uŋun
kosit sopmaŋ yoban diŋa aŋ.

- ¹⁰ Yawe uŋun dagok dagogi mini kila amin madep
egipdisak.
Saion kokup pap amin ji dakon Piŋkop dagok dagogi
mini Kila Amin Madep egipdisak.
Yawe dakon man aŋkisini!

147

Yawe uŋun man madepni toŋ ae tapmim madepni toŋ

- ¹ Yawe aŋkisini!
Piŋkopnin kap yaŋek aŋkisamaŋ kaŋ, aŋpak kilegisi
amaŋ.
Yaŋ aŋapno butnin tagisisi tosoŋ, ae aŋkisamaŋ uŋun
agagisi naŋ amaŋ.
- ² Yawe da Jerusalem kokup pap aeni aŋkaluk aŋek Is-
rael amin kalip uwal da timik miktim dubagikon
paŋkiwit uŋun aeni paŋmuwukdak.
- ³ Buri yokwi tawit uŋun paŋmilip aŋek wudani wamaŋ
yomisak.
- ⁴ Uŋun da gik manjiŋek gik kaloŋ kaloŋ do man yomisak.
- ⁵ Amin Taginin uŋun wukwisi madep, ae tapmimni
madepsi.
Nandak nandakni uŋun tilakni mini.
- ⁶ Yawe da amin iyi do nandaba paŋ uŋun paŋpulugosok.
Mani yokwi pakpak amin pabiŋ yopban miktimon
maŋ pokgoŋ.
- ⁷ Yawe ya yaŋ iyinŋek kap yaŋ imno.
Gita tidanŋek Piŋkopnin aŋkisino.

- ⁸ Uñun da gikwem kwen yopban sikak marakwa ilerjon jon kwoñ.
- ⁹ Uñun da jon kilap do jap yomisak, ae minam pidikyo kisi yan tidanba jap yomisak.
- ¹⁰ Yawe uñun os dakon tapmim gat ae amin dakon tapmim gat do nandaban yo madep dima asak.
- ¹¹ Mani, amin iyi do pasal iman ae Yawe da nin do but dasi bisapmi bisapmi galak taj nimisak yansi nandan gadaj amin uñun do galak taj yomisak.
- ¹² Jerusalem amin ji Yawe ankisini.
Saion amin ji Pinjopji ankisini.
- ¹³ Uñun da kokup papji dakon wigat panjeban anek amin kabigo gisam yomisak.
- ¹⁴ Uñun da panpuluganban emari mini tagisi ekwan.
Ae wit tagisi dakon ban panjireñ aban nanjek butji tugon.
- ¹⁵ Gen kinda yipmandak uñun tepmisi miktimon pisak.
- ¹⁶ Uñun da ais yopban sipsip dakon dangwi da yan man miktim yalisak.
Anek gik sitnan yopban abilak da yan man tayinikwan.
- ¹⁷ Ais madep yopban tip da yan miktimon mon.
Anek uñun da aba kokup mirimisi anakwan amin kinda da mirim abin yipmi mini.
- ¹⁸ Ae don gen yipban mirim anakwan ais pakbi daganek pokgon.
- ¹⁹ Geni Jekop do imgut.
Nawa geni Israel amin do yomgut.
- ²⁰ Miktim diwari taj an an kwan dakon minjat aminyo do yan dima agit.

Nawa geni dima nandaŋ.
Yawe dakon man aŋkisini!

148

Yo morap kundukon ae Kwen Kokupmon ae miktimon toŋ
uŋun da Piŋkop aŋkisaŋ

¹ Yawe aŋkisini!

Ji ason Kwen Kokup ekwaŋ, Yawe aŋkisini.

² Aŋelo morapni aŋkisini.

Kwen Kokup emat amin kabi morapni aŋkisini.

³ Gildat gat kanek gat jil aŋkisinjil.

Gik morap tenŋeŋoŋ ji aŋkisini.

⁴ Kundu kwen ason aŋkisiki.

Pakbi kundu yapmaŋek kwensi toŋ, ji aŋkisini.

⁵ Iyi yaŋakwan uŋun yo morap noman tawit, do uŋun yo
morap Yawe dakon man aŋkisini.

⁶ Uŋun yo morap wasaŋakwan tamonikon toktogisi tebai
toŋ.

Gen yaŋit uŋun dima pasiljak.

⁷ Miktimon yo morap toŋ, ji Yawe aŋkisini.

Ji tap kilap madep madep gat, ae tap idap morap
ilarisi,

⁸ ae mal, ae ais madep moniŋiyo, ae gikwem, ae mirim
madep Yawe dakon galaktok yolgaŋ, ji kisi da
aŋkisini.

⁹ Ji kabap madep ae moniŋi gat ae kindap sopmi toŋ ae
sida kindap madep,

¹⁰ ae joŋ kilap gat ae bulmakau ae yo moniŋ morap
egip egipmi toŋ gat ae minam gat, ji kisisi Yawe
aŋkisini.

- ¹¹ Ji kila amin madep gat ae amin gat ae gapman gat ae kila amin morap gat,
¹² ae wilisok ae miñatjok ae amin pelan ae miñat monjiyo, ji kisisi Yawe anjkisini.
¹³ Uñun kisi morap Yawe anjkisij kimotni.
 Uñun kalon gin mani wukwisi.
 Tilimni da miktim gat kundu gat yapman mudosok.
¹⁴ Uñun da iyi dakon amin kabi Israel uñun do but dasi galak tan yominek panjeban asak do anek anksan.
 Yawe anjkisini!

149

Yawe anjkisik dakon kap

- ¹ Yawe anjkisini! Kap kalugi yan imni.
 Pinjkop yol kimokgon miñat amin kabini ji muwugek anjkisini.
² Israel amin ji Pinjkop da wasagit, do but galak nandan imni.
 Saion kokup pap amin ji Kila Amin Madepji do kisik kisik ani.
³ Kap anek mani yan anjkisini.
 Tambarin gat ae gita gat tidanek mani anjkisini.
⁴ Yawe da miñat amin kabini do galak tan yomisak.
 Anek amin iyi do nandaba pinji an uñun yokwikon ban timikdak.
⁵ Yan asak, do miñat amin kabini but dasi yolgan uñun kisik kisik ani dosi nandisat.
 Dipmin potpot tamokon kisik kisik kap yoni.
⁶ Pinjkop yan anjkisijek emat agak siba geni tepmisi ban timigek

- ⁷ Amin ŅwakŅwari Kabi gat emat wamaŅek yo yokwisi aŅ yomaŅek pabiŅ yopni dosi nandisat.
- ⁸ AŅek ain nap baŅ kila amin madepni gat ae kila amini gat dakon kandap paŅteban ani.
- ⁹ AŅakwa PiŅkop da yaŅit uŅun da aripmon kobogi yokwisi timitni.
AŅakwa amin kabini iyi yol kimokgoŅ uŅun dakon man madep tokdisak.
Yawe aŅkisini!

150

Yawe aŅkisino

- ¹ Yawe aŅkisini!
PiŅkop telagi yutnikon egisak, uŅun aŅkisini.
Kwen Kokup tapmimi toŅsi uŅudon egisak, uŅun aŅkisini.
- ² Pi maŅi masimisi asak do aŅkisini.
Mani uŅun waŅil wukwisi do aŅkisini.
- ³ KweŅ piŅoŅek aŅkisini.
Gita mibili mibili tidaŅek aŅkisini.
- ⁴ Tambarin tidaŅek kap aŅek aŅkisini.
Gita tidaŅek kasiŅiŅ piŅoŅek aŅkisini.
- ⁵ Ain idap notnikon tidaŅ tidaŅ aŅek aŅkisini.
UŅun tidaŅba gen madepsi yaŅakwa aŅkisini.
- ⁶ Yo morap mirim paŅ uŅun Yawe aŅkisini!
Yawe aŅkisini!

PIŃKOP GEN
The New Testament and Psalms in the Yopno Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen na Buk Song long tokples Yopno long Niugini
copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yopno

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Oct 2021 from source files dated 17 Oct 2021

b683ce50-d820-5bfc-8471-d8ee080be106